

8

מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה

(ארכיב)

המחלקה לניהול הארכיון

גוש אשכול

לשכת ראש הממשלה מנחם בגין - גו

שם:

גל - 8 / 12900

מס פריט: 270191   מס פרטי: 43.4/2 - 1381
תאריך: 19/01/2014   מס תעודת זהב: 02-106-08-08-04

מזהה פיזי:
מזהה לוגי:
כתובת:

חיק מס'

990-8

מספר	1
תאריך	21.6.77

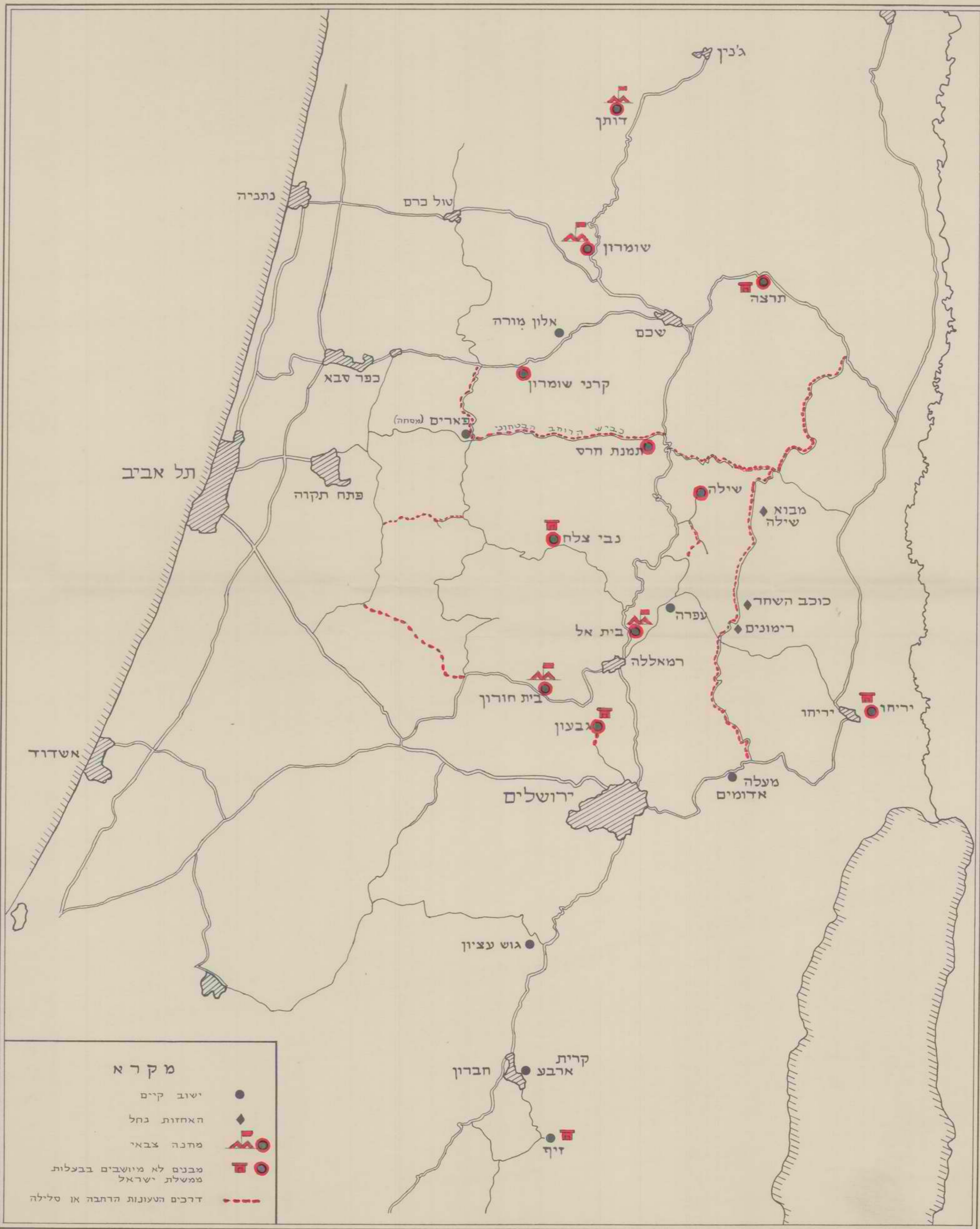

9582

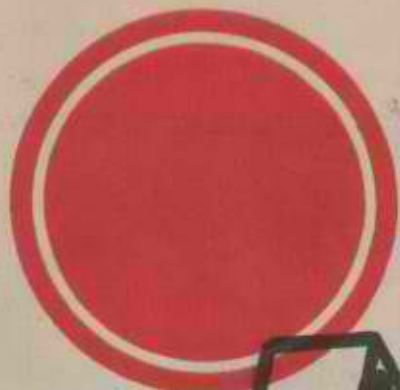
1977

הצעה לתכנית התישבותית ביהודה ושומרון/קיץ תשל"ז

גוש אמונים

שקודה

עתון השוברים

גליון מס. 44

איש אמונים

גוש-אמונים:

תוכנית להתחדשות
והרחבה

1 חטיבת ההתיישבות:

2 חטיבת העליה

3 חטיבת החינוך
וההסברה וההדרכה:

4 חטיבת הנוער

5 חטיבת כח אדם
והרחבת השורות:

חטיבת ההכוונה
המדינית:

חטיבת הארגון:

אישי

כן ירבו

לפני כחודש התקיים בעפרה כינוס קנתי ובו היתה חידוש הפעילות הארגונית לגוש-אמונים. הכינוס, שבו השתתפו למעלה מ-100 איש, משך אליו משתתפים מרמת-הגולן, ההתיישבות הוותיקה בעמקי-הירדן ובעמקי-זרעאל. יושבי-ישי"ע ואחרים מהעיר ומהכפר, עיקר המסר של הכינוס נאלצו להקים את התנועה לעצירת הנסיגה בסני משה שהזנחנו עבודה רצופה של הסברה ומדיניות בימים כתיקונם והתעוררו רק כשחרב הנסיגה היתה מונחת על הצוואר. אם איננו רוצים להקים עוד תנועה לעצירת הנסיגה מ... עלינו להתארגן מיד ולהתחיל בעבודה.

החלטות המעשינות של הכינוס (אתן ניתן לקרוא במדור נקודה משפחתית) מצביעות על מגמה ברורה של מעורבות בכל תחומי החיים הציוניים, המדיניים והארגוניים. בצדק ישאלו את עצמם המשתתפים לתנועה התיישבות שאינן שייכות לגוש-אמונים, מה בין פעולות מוצעת ישי"ע לבין הבנייה הפעולה העתידית של גוש-אמונים.

חיל בעבר מוצעת ישי"ע קמה לפני כשנתיים. היא הצליחה לכנס תחת נספיה את רובי-רובם של היישובים בישי"ע. ללא הכרזת של השתייכות ארגונית: היא מפלגתית רבים היו המכשולים בדרך האיחוד. תנועות ותזקות ניסו למנוע מהיישובים המשתתפים אליהן את ההצטרפות למועצת ישי"ע ברוב-רובם של המקרים ללא היעיל. רעיון האיחוד ניצח הוועידה הראשונה של מוצעת ישי"ע.

ההקיימה בנוש-ציון, כסוד הגוף היתה הבנה שמועצת ישי"ע היא גוף נגדי, העוסק, בעיקר, בענינים המדיניים כגון: מעמד היישובים, המעמד המשפטי, עניני קרקעות, מיס וכדומה. כמעט רצוף עם רשויות הממשלה, שרי ממשלה, חברי כנסת, המסנים על הבטחון בישי"ע וכו'.

בענינים הנוגעים ישירות להתיישבות, הקמת יישובים, ביסוסם וכדומה, לא נספלה. ישירות - מוצעת ישי"ע, אלה שופלו ע"י התנועות המיישבות, המוצעות האזוריות והמקומיות ושאר גופים.

במישור, הנראה לרוב, חשבו מכל, באי-אולגוציה, היתה פעילות מוצעת ישי"ע חלקית מסוימת סוכנות: כגוף-נג, לא יכלה

המועצה לקבוע עמדה אחידה בכל השאלות. אלה נשארו בתחום שבו טיפלו - או אמורת היו לטפל - ההנוגעות האידיאולוגיות השונות.

עוד בימי ההקמה של מוצעת ישי"ע נשאלנו, כמעט בכל מקום, אם הגוף החדש לא יהיה נשלט ע"י תנועת גוש-אמונים, שהיא, ללא ספק, התנועה הדומיננטית באזור. התשובה היתה: כמוצעת ישי"ע שבו נציגי כל הזרמים לא תהיה שום פעילות ציבורית שתבצע בניגוד לדעתו של כל גוף שהוא, אפילו אינו רוב. לשון אחרת, אף שרוב הפעילים רוב חברי הכוכרית (דהיינו ראשי-המועצות) הם יוצאי גוש-אמונים, שום מהלך מדיני או ארגוני לא יכפה על מי שאינם מסכימים לו. הענינים הגורליים לא יוכרעו ע"י רוב וסייעים.

אני יכול לציין היום, כשנתיים וחצי לאחר הקמת ישי"ע, שנמדנו במשימה, שום גוף, שום ישוב, לא בא - אפילו פעם אחת - בטענות על שנשעו מעשים שלא בהתאם לכלל הנזיל הובח בעליל. המשותף רב על המפריד. ניתן לקיים איחוד.

עתה, לאחר הטראומה של סני והלקחים מאי-ההצלחה במשימה העיקרית - מניעת הנסיגה - החליטו פעילי הגוש לחדש את הפעילות ללא הבל של שיוך מסלנתי (עובדה היא, למרות שבתרעת הציבור הדברים קבעים אחרת, שרבים מפעילי הגוש, כמו הרב משה לוינגר, למשל, אינם אנשי-התחיה).

נקודה, כעיתון היישובים בישי"ע, מכרז על ההתחדשות הארגונית של גוש-אמונים, מחולל התיישבות ביהודה

ושומרון. התחדשות זו תביא בהכרח, יותר ויותר כותבים המתבטאים כסגנון דומה אל, העתון ימשיך לבטא את דעות המתיישבים והיישובים לכל זרמיהם כבעבר - כל מי שיבקש להתבטא יבטח לו מקום ביטוי ללא קשר עם דעותיו מייצגת רבים או מעטים. יתרה מזו, אני מרשה לעצמי לקבוע שקעשה פעולה יזומה ומכוונת על-מנת שחברי אותם יישובים שאינם משתייכים לגוש-אמונים יכתבו בנקודה.

דומני שקוראי הוותיקים של העתון לא היו זקוקים להדגשה הדברים שבקטע הקודם. הם מודעים היטב לפתיחות ולרוב נבונות העתון. הדברים נכתבו עבור אלה שהצטרפו לאחרונה לשורות מיינו העתון - והם לא מעטים.

אשר לתאום תחומי הפעולה בין מוצעת ישי"ע לבין גוש-אמונים: בטוחני שהרוח הטובה, ההבנה ושיתוף הפעולה ששררו בעבר ימשיכו לשרור גם בעתיד. פורום ראשי המוצעת, המהווה את המזכירות ישי"ע, יזאג לתאם עם המזכירות החדשה (המכונה "עוזת ההקמה") של גוש-אמונים את הפעילות המדינית והארגונית.

לסיום הדברים אני מרשה לעצמי להביע משאלתי-לב: הלוואי וגם שאר התנועות הפועלות בישי"ע: משקי תרות בית"ר, תנועת המושבים של המפרזה, הקיבוץ הדתי, האיחוד החקלאי, תנועת המושבים, הלוואי וגם הן היו מתארגנות, התארגנות אידיאה ארגונית, דוגמת ההתארגנות של גוש-אמונים.

לקראת המבנים הקש"ם שאנו עומדים בפניהם: התארגנות זו היתה תורת רבות הן במישור המחשבתי-אידיא וכודאי במישור ההתיישבותי-פיסי. האזור גדול

פלא יועץ

הלכו, תוך שהם ממושיכים את מסע עלילת-הדם (אף שבית המשפט זיכה, כאמור, את המואשמים) דרשו בכל תוקף להשוות את המתגוננים לדין פרשעים פליליים רגילים.

לצערנו, מסע זה גרם לרתיעה בקרב הגורמים שבידם היה להבטיח את זכותנו להתגוננת ולמשפט צדק. חמור מזה: היועץ המשפטי לממשלה, בחוות-דעתו, התייצב, אף אם היה זה בלא-יודעין, בצורה חרישמשעית לצידם של אלה השואפים להפקיר את דמנו.

שכן, הגנרת מחוות-דעתו של היועץ המשפטי, שהוא אוטונומי בהחלטותיו, היא, שתרשב ישי"ע. גם אם מנוגן הוא על חייו וחי בני משפחתו מפני המון ערין ומשולה, עליו לתת את הדין עליפי המשפט הפלילי.

יתרה מזו: בעוד שיש בוונה למצות עמנו את חומרת הדין, קיימת העדפה ברורה בלפי חטאי שלום עכשוו, פרופ' ישעיהו לייבוביץ, שקרא מעל דפי "הארץ", לסרב פקודה ולא לשרת בישי"ע, לא הועמד לדין וכן לא אונה רע לעתון שנתן במה לקריאה כזו. תלונה שהגישה מוצעת ישי"ע בענין זה - כבענינים אחרים - אף לא נענתה ע"י היועץ-המשפטי המלומד.

מוצעת ישי"ע הגישה ליועץ המשפטי עשרות תלונות על הפרת-חוק מצד אנשי השמאל וגרווריהם. מאומה לא נעשה, ברוב המקרים אף לא נתקבל אישור פורמאלי על עצם הגשת התלונה.

עם כל הצער שבדבר עלינו להכריז שיותר לא נחשה, מעתה נפעל בכל המישורים האפשריים, הן הממלכתיים והן הציבוריים, ונתרעע על הגישה הבלתי-מאוזנת של היועץ המשפטי, במקביל אנו שוקלים - יחד עם משפטנים - דרכים שבהן אנו יכולים להאבק בהחלטה החמורה של פרופ' זמיר כפי שהיא מתבטאת מתוכן מכתבו לח"כ שבח וייס.

מוצעת ישי"ע קוראת לחושבים המתקפים בדרך-המשויך ולנהוג על-פי הוראות מפקדי צה"ל והוראות הפתיחה באש של הצבא. כל תושב שכך ונהג זוכה בניגוד הציבורי והאישי הנאות. מוצעת ישי"ע לא תשלום לעולם עם מצב שבו והססו תושבים להגן על עצמם מוחשש לצעדים דרסטיים נגדם מצד המשטרה או מצד המרקליטות.

היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר, הודיע, במכתב לח"כ שבת וייס (מערך), שמתיישבי ישי"ע, המפעילים נשק חף הגנה עצמית, לא יחשבו כחיליים שהפעילו נשק בשעת מילוי תפקידם. תהליכי הטיפול במפעילי נשק האזוריים, הוסיף היועץ המשפטי, יהיו בהתאם לדין הפלילי המקובל.

מכתבו של פרופ' זמיר אינו מקרי, וגם חוות הדעת המשפטית הכלולה בו רחוקה מלהיות תמימה וקובעת עובדה משפטית בלבד.

לפני חודשים מספר, כאשר גברו ההתנכלויות לתחבורה היהודית בכבישי ישי"ע, נאלצו מספר מתיישבים להפעיל נשק, לאחר שנעצרו במחסומים ונרגמו באבנים. משטרת ישראל והפרקליטות האשימו את חברינו בהאשמה האבסורדית של רצח בכונה תחילה ודרשו שיעצרו אותם עד לגמר ההליכים המשפטיים.

מוצעת ישי"ע נזעקה לענין ותבעה מהממשלה ומהרשויות הצבאיות לקבוע חר-משמעת, שתרשב ישי"ע הנאלץ להפעיל נשק כנסיבות של הגנה עצמית מפני גורמים עוינים - ומפעיל נשק זה על-פי כללי הפתיחה באש של צה"ל וע"י הוראות מפקדת האזור - ייחשב לחייל הממלא את חובתו ובהתאם לכך ימסור דו"ח לשלטונות הצבא. אלה, הנודעים לנעשה ולנסיבות יחילטו, לאחר תחקיר, אם הפתיחה באש הייתה מוצדקת אם לא ובהתאם לקו ימליצו על המשך הטיפול.

עוד השלטונות בודקים את הטענות הללו (שקילבו חיזוק ניכר לאחר שבית המשפט החליט, בשני מקרים, שאף שחר להאשמה של רצח בכונה תחילה), החלו מתנגדי ההתיישבות בישי"ע ושונאי המתיישבים במסע השמועות פרוע שאליו התגייסו, כרגיל, כלי התקשורת ובראשם אלו המכוונים ממלכתיים.

אושי אתוניה
 נקודה
 גליון מס. 44
 כ' בסיוון תשמ"ב 11.6.82

המו"ל: האגודה לקידום האיכלוס והקליטה ביהודה, שומרון וחבל עזה.

מועצת מערכת: ראשי המועצות האזוריות והמקומיות - שילה גל (גוש-ציון); פנחס ולרשטיין (מטה בנימין); עמוס טרטמן (מעלה-אדומים); יעקב פייטלסון (אריאל); זאב פרידמן (קרוית-ארבט); בני קצובר (שומרון); ראובן רוזנבלט (חוף עזה).

עיצוב: סטודיו-שלם - אלון-מורה.

כתובת מערכת: עפרה, ד.ג. הרי ורשלים, 90906 טל. 02-954441, 02-954404.

חומר למערכת: מכתבים, מאמרים, ותגובות יש לכתוב על צד אחד של הדף וברוחים ככולים בין שורה לשורה. רצוי ביותר שהדברים יהיו כתובים במכונת כתיבה.

דפוס: גרזולם פוסט

סדר-צילום: גפן בע"מ, בית-אל, טל. 02-537310.

דרכי ישי ברוי-שטח - פיסי ודחני - לפעילותן של כל התנועות.

פובליציסטיקה

נקודה מס' 43, שהוקדש לחודש ימית. נרם להתרשנות לא-מעטה עוצמת התמונת הגדולה, הטכסט שליווה אותן, חשבון-הנפש שנערך - כל אלה השאירו משקעים לא-מעטים אצל הקוראים, הן הקוראים והן הרחוקים. יחידים וגופים פנו אלינו וביקשו לרכוש גליונות נוספים. מספר מוסדות אף הזמינו כמזירה גדולה.

רצינו לשוב בגליון זה למחלקת קונבנציונלית של נקודה. מסתבר שהדבר לא ניתן, הרברים שנרפסו בעתון בחקירה האחרונה הביאו לזרם של תגובות, כעיתון ח' הנתון ביטוי לזרמי המחשבה בתוכנו, חזרתנו הראשונה היא לפרסם תגובות אלה. כיוון שכך הורחב המספר המובלציסטי ולקוראים יחסו מספר מדורים מסודיים.

כיוון שלטוח ארוך לא ניתן לתרוג מהמתכונת הקבועה של העתון, אני פונה לכותבים המבקשים להגיב: אגא, החקשו שלטונות שרם שאתם יושבים לכתוב ותאמו את נושא כתיבתכם הדבר יבטיח שלרוביכם ימצא מקום בעתון הידיעה קצרה - וכותבים, כ"ה, יש הרבה.

בסיני הוכח שההתיישבות הקלאסית בלבד אינה מונעת נסיגה. יש צורך, על-כן, לגבש דרכי מאבק משלימים

בהתיישבות לא די

אלות מציקות רבות מאפיינות את חשבונ'הגנש הפרטי והכללי שעורך כל אחד מאיתנו - וכולנו יחד - לאחר פניוויימית המציקה שבהן היא מהי, כעצם, הכבייה העיקרית שעלינו להתרכז עתה בפתרונה. אני חושש שרבים מאיתנו לא מצליחים בכך.

עתה, אומנם כחכמים שלאחר מעשה, ניתן לקבוע, כי הלך המחשבה עד לפני שלוש שנים היה מוטעה. חשבנו או שעיקר בעייתנו מתמקדת ביהודה ושומרון. התפיסה המקובלת אמרה שיש להעלות על המפה כמה שיותר נקודות. מה שקרה בסוף ידוע. שמרנו, כביכול, על הלב אך קטענו לנו את הרגלים. אנשים שכחו, אולי, שבינתיים עלה הליכוד לשלטון. מנהיגי הליכוד, שלא כאנשי המערך - וכמו שהוכח לאחרונה בסיני - אינם מייחסים להתיישבות את אותה חשיבות שהיא זכתה לה מתנועה העבודה. לליכוד קל יותר לעקור ישושים וממילא הערך של כל נקודת ישוב חדשה נכשק על עתיד יהודה ושומרון - קטן.

כיום, נוכח הריסות חבל'ימית חוזרים רבים על אותה הטעות. הפעם בקשר לחבל'עזה. "חובה ליישב מהר את הרצועה", הם זועקים, "ועוד לפני יהודה ושומרון". ואומנם, שליטת ישראל בחבל' עזה נתונה עתה בסכנה גדולה. על הן האחת של המאזניים מכביד משקלם של 500,000 תושבים ערבים ואילו על הכף השנייה מצויים, לכל היותר, 250 משפחות.

על רקע חוסר שיווי המשקל הדמוגרפי המשווע הזה, על שטח כה קטן יחסית, יש הרוב ומאיים לסיסמה "אוטונומיה בעזה תחילה". אין להתפלא, לכן, על קול הצעקה והאזהרה שמשמיעים כולנו לנוכח הסכנה המאיימת על המשך שליטת ישראל בחבל ארץ זה, שקרבנו לחבל'ימית אינה רק גיאוגרפית.

אך דווקא על הרקע הזה מגוחכת המחשבה - הקראיה שבעקבותיה - כאילו המרפא לבעיית חבל'עזה ונוש קטיף טמון ב"התיישבות מאסיבית", ב"העלאת ישושים רבים" וכדומה. משמיעי הסיסמאות הללו לא ערכו, כנראה, חישוב ארוחמטי פשוט: הרי גם אם נעליח לאכלס איזור זה במספר גדול פי עשרה של מתיישבים חדשים מזה הנוכחי, הם יהיו לכל היותר 2 אחוזים (!) מהאוכלוסיה הערבית. הסכנות הצפויות לעתיד החבל תשאורנה כמות שהן. אין זאת אומרת, כמובן, שאין ליישב באזור הזה תושבים חדשים או להמעיט בכך, אך אין להסתפק רק בהתיישבות.

חבל'עזה הוא, לפיכך, הדוגמא הקלאסית לכך שההתיישבות כשלעצמה אינה פותרת את הבעיה ויש צורך ללכת לדרכי מאבק נוספים.

ואולם, טרם שנפרט את דרכי המאבק הללו ונצביע על מטרותן, כדאי לנפץ מספר מוסכמות ודעות קדומות לטיגיהן הנפוצות בקרבנו ככל הנוגע להיקף ההתיישבות היהודית ביהודה

הוכנס מקל גדול לגלגלי עגלת ההתיישבות.

אינני בטוח, אומנם, שעל המדיניות של בנייה ממשלתית דווקא באזורים שבתחומי תוכנית אלון, נפלה ההחלטה בדריגים הנבחרים, המניסטר'אליים, וכי היא נעשתה במחשבה תחילה. כהחלט יתכן, שהפקידים הוותרים יותר היו אלה שגרמו לה מטעמים אלו או אחרים, אך אין זה גורע כהוא זה מהסכנה הנשקפת ממנה להתיישבות בהר-חברון. בנימין והשומרון (ואין צורך לומר, כמובן, שאין עיני צרה בבנייתם של מעלה-אדומים, אפרת או גבעת זאב - הדיסק).

הסכנות נותרו בעינן

מכל אלה יוצא שגודל הסכנות המאיימות על יו"ש ועל עזה - שווה, בשני המקומות אין די בהגדלת אחוז האוכלוסיה היהודית ואם לא יתחוללו מאורעות דמוגרפיים בלתי צפויים ישרא היחס הדמוגרפי בין הערבים והיהודים לרעת האחרונים באורח ניכר ומכריע. בו-בזמן, נשקפת עדיין סכנה לעתיד הגולן, טועה מי שחושב שעמיד הגולן נפתר עם החלת החוק הישראלי שם. גורמים בכירים בממשלה הודיעו בשעתו במפורש כי החלת חוקי ישראל על רמת-הגולן לא תמנע בעתיד ניהול מו"מ עם שליטי דמשק על גודל הרמה.

לאור זאת נראה שההחלטה המתגבשת לאחרונה בדבר הקמתו לתחיה של גוש-אמונים כתנועה גדולה אך לא מפלגתית היא הדבר הנכון שיש לעשותו עתה. רק גוף כזה יוכל ללכד את נאמני ארץ-ישראל ולהגדיל את מספרם, עד אשר יקיף המחנה הזה את רובו של עם ישראל, בשוט אופן אין להניח לגוף פוליטי יחיד לעסוק בכך. ישנם אישים רבים מגופים פוליטיים שונים שלא

ירצו להופיע כגוף אחד עם התחיה, אך יחד עם זאת יתנו יד למאבק על עתיד חבלי ארץ-ישראל ששחררו במלחמת ששת-הימים ודמותם היהודית. אני מכיר הרבה יהודים טובים שאינם מסוגלים מבחינה נפשית להתנתק מהמפד"ל וממנחם בגין ובו בזמן קשורים נפשית, לא פחות מאתנו, לארץ ישראל. לכן, חלילה לנו מלהקים גוף פוליטי בדלני עלינו לגרור את העם אחרינו אך אסור לנו לרוץ יותר מדי קדימה. מרחק גדול בין החלוץ לבין המחנה יוצר, בסופו של דבר, נתק.

"חלילה לנו להקים גוף פוליטי בדלני. עלינו לגרור את העם אחרינו אך אסור לנו לרוץ יותר מדי קדימה. מרחק גדול בין החלוץ לבין המחנה יוצר, בסופו של דבר, נתק."

דוגמא לנתק שכזה היא טענה מוטעית ומסוכנת למדי שרבים בקרבנו העלו, גם מעל דפי נקודה. ימית והיישובים שמסביב לה חרבו, אמרו וכתבו רבים, מפני שלא היה להם צביון יהודי. בנקודה (38) אמר יגאל קורשנופט מחצ'ארד ז"ל: "יד חזק נביעות ואופירה היו למקומות שיהודי מאמין מדור רגליו מהם. כך קרה שאזורים אלה איבדו את הצביון היהודי שלהם. בחזקת שכאלה הם כבר לא היו ברשותנו עוד לפני הסכמי קמפ-דיוויד... בעזרת השם ננסה לתקן את מה שהתקלקל פה לפני כן".

ראשית, העובדות אינן נכונות. כימית עצמה פעלה ישיבת הסדר רצינית, שקדסה לבסוף עם שאר בתי העיר. ושנית, בשנה האחרונה היתה כימית התרוממות רוח יהודית חסרת תקדים ובכלל, עומרי, שהיה מלך עתיר חטאים, וזה מפני שהקים עיר חדשה בישראל, להיות מלך ישראל הראשון שזכה להעמיד שלוש דורות של מלוכה: "על שהותיר עיר גדולה בישראל" (תדא"ר). כיצד, אם כן, יכול משהו לקבוע בפסקנות שימית חרבה בשל מיעוט בית-כנסת? הטפיחה העצמית על השכם המשתמעת מקביעה זו מסוכנת. היא גורמת לרבים מאיתנו להיות בטוחים ש"לנו זה לא יקרה". אצלנו הרי יש בתי-כנסת ומדרש לרוב...

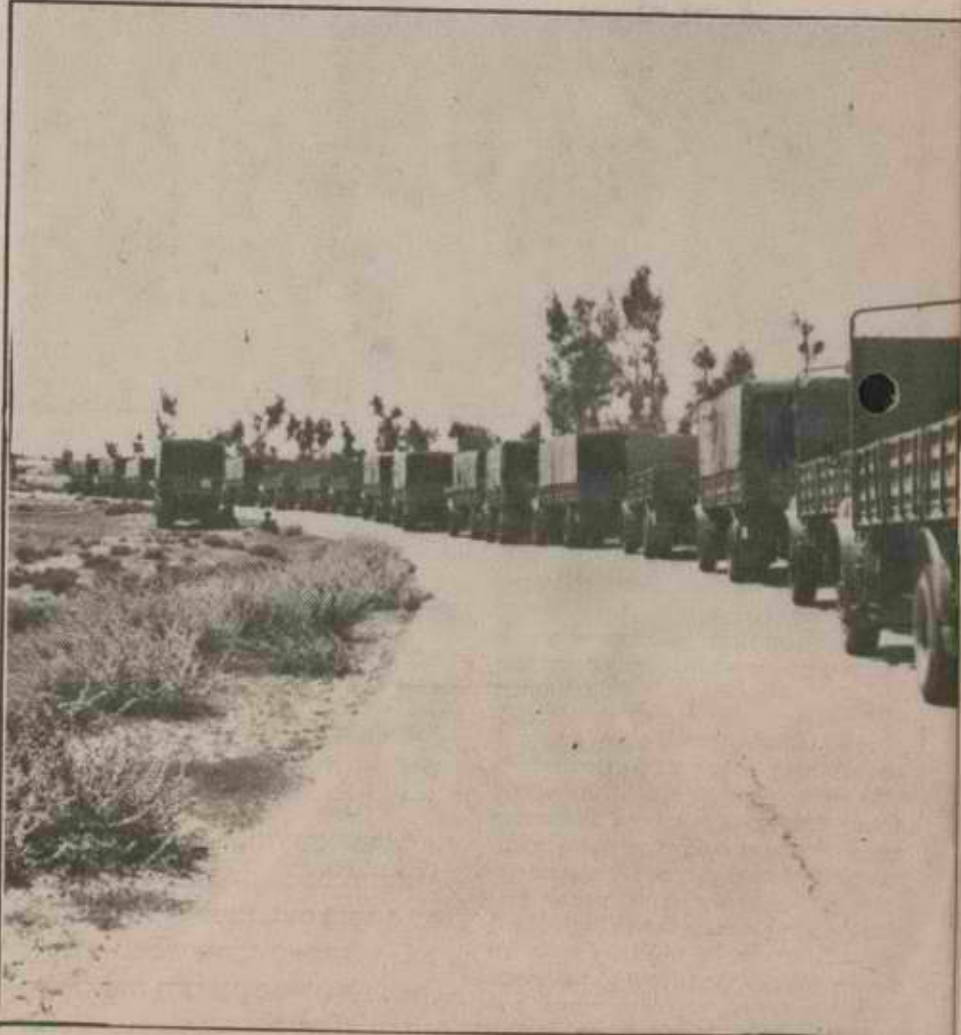
עונש לכל העם

את מה שקרה לחבל'ימית צריך לראות, אם כך, כמכה וכעונש לכל העם. תושבי ימית הם רק אלה שנשא בעונש על גופם ממש, עונש-כבד מנשוא. חלילה לנו, לכן, להצביע עליהם כאשמים הבלעדיים, להקניטם על דרישות המיעוטים שלהם, להתנשא, ליצור נתק.

היה עדיף, כמובן, לו הרבנים אליעזר נדקמן וחיים דרוקמן היו הולכים כגוף פוליטי אחד, אך הדבר לא קרה עדיין. אין לנו כיום גוף פוליטי דתי-לאומי שאנו זעיקו אזהרה יכולים להתלכד מאחוריו. משום כך, עד שיווצר ליכוד שורות פוליטי, המאבק צריך להיות תוך-פרלמנטרי ומטבע הדברים צריך לעסוק בהסברה, בלימוד העם ובחינוכו. כל זאת, תוך כדי התמודדות עם מכלול הנושאים המטרידים את העם ולא רק עתיד יו"ש.

הסברה, ואפילו בקנה-מידה נרחב, איננה עין

משאיות צבאיות בדרך למינוי עצמונה: בהתיישבות לא די

הנושא פירות ים, שבוע. חודש או שנה לאחר שתלתו. הוא תהליך ארוך ומייגע המצריך סבלנות, אך הוא חשוב שכפתרונות לסכנות שהזכרנו. הסברה טובה תיצור קבוצות לחץ גדולות מכל השכבות. קבוצות לחץ שלא יניחו לממשלה לקרוע חבלים מארץ ישראל. קבוצות לחץ כדוגמת אלו שקמו בחורף תשל"ד (מוטי אשכנזי וחבריו) ושהביאו לנפילת ממשלת המחול. הם - ולא חברי-הכנסת, כך שאין להבהל מחוסר יצוג מספיק בכנסת.

מחנות התיישבות

בצד ההסברה צריכים לבוא המעשים: התיישבות המאסיבית ואפילו במחנות התיישבות ארעיים. חשוכה הדוגמא האישית. ברור לי גם שעיקר ההסברה צריך להבליט את הכוונה שיש לנו להנחיק בעתיד את עם ישראל, באותה דרך שקיבלנו על עצמנו. הלא היא הדרך האחת להעלאת עם ישראל על דרך המלך, דרך התורה.

חלילה לנו מלהסתיר כוונה זו אף מהמחנה הלא-דתי. יש לזכור כי כאשר הקמנו בזמנו את גוש-אמונים, היו בו לא פחות חילוניים מאשר יש היום בתנועת התחיה. המתנהגת על-ידי יהודים יקרים אך לא דתיים. חלילה לנו מלהתנשא על פני המחנה הלאומי הלא דתי, אך יחד עם זאת המחנה הדתי-לאומי הוא הצריך להנהיג את המחנה הלאומי כולו.

לא למחול

בין יתר הנושאים שמערכת ההסברה האמורה צריכה לעסוק בהם יש לכלול את איזכור גורלו המר של חבל'ימית. הציבור חייב ללמוד כי מי שנשא בפשע המחריד של עקירת ישושים לא ינקה, כיוון שהחרכת עיר ומסירתה לזרים איננה חטא קטן ונטול ערך שניתן למחול עליו. עלינו לומר לציבור כי מי שהרים יד על חילל צה"ל חייב בעונש מאסר של חודש, חודשים או חצי שנה ומו שעקר ישושים והחריבם חייב במאסר-עולם. לא ננקמה גרידא אלא כמיצוי הדין עם מי שפשע כלפי הארץ.

אכן, בקושי חלף חודש ימים מאז ה-25 באפריל והעם נוטה כבר לשכוח את אירועי ימית. השיחה הזאת עשויה להועיד, חלילה, גורל דומה לתושבי יו"ש. לכן, חובה עלינו להזכיר השכם והערב את העקירה ואת העקורים. לאמר ולהבטיח, כי יבוא יום בו יעמדו העוקרים בפני בית-משפט וירצו, אם אפשר בכלל, את עונשם הנורא.

אם יורשה לי להעיר הערה אישית אומר, כי כרבים מעמיתיי אני מתקשה לנהל מגעים, ואפילו בעניינים מוניציפליים, עם שרים שהרימו יד על חבלי ארץ שלמים. אני עושה כל מאמץ לפגוש בהם או לשוחח איתם כמה שפחות. פשוט קשה לעשות זאת מבחינה נפשית.

הרתיעה הזאת מהשלטון הנוכחי, זכר החורבן שהוא המיט על סיני זה עתה, הפחד המבוסס מהשוואות שעוד צפויות לנו, חלילה, ממנו צריכים להיות תמריץ ממש להקמת גוף לאומי. גוף שיונהג ברוח ישראל סבא, שיחליף אותה. תהליך כזה לא יהיה, כאמור, מהיר, אך את הקדקע - קרי, עם ישראל כולו - יש להתחיל לעבד כבר עתה. מהר.

עפרה

פנחס ולרשטיין

אל תמציאו חילוקי-דיעות

לברי הרב יהושע צוקרמן בנקודה (מס. 43) הינם כל כך יסודיים פשוטים ונוכחים שתימה בעיני אם יש מי ביננו החולק עליהם. דווקא משום כך חשוב לעמוד על דיוקם וביורם של דברים ובמיוחד למנוע בין השיטין. יש דברים נימה מזרה, המבליטה ומדגישה וכמעט "יוצרת" חילוקי דעות — במקום שהם אינם קיימים.

לראות ב"שיטת עצמונה" בסבלנות ובאורך — הרוח שבתוך החורבן — גבורה והאיתנות, אלא רואים בכך גילויים של קהות רגש, רפיון ותלישות. עטוים במעטה אידיאולוגי, חבל חבל על הרבה כוחות שהושקעו בוויכוחים סרק על חילוקי דעות שאינם, על גיואנסים ודקדקי עניות, מתוך פסילה אישית ומתוך הדגשת השונה והמפריד כביכול והפיכתו לעקרונות ממדרגה ראשונה, דווקא במקום שכל הדעות כאו מביט מדרש אחד, מכוחו, תורתו והדרכתו של רבנו הרב צבי יהודה זצ"ל, נדמה לי כי מבחינה זו טפחה המציאות על פנינו. למרות

אך קשה ליישב דבריו שהישיבה התה בכחית הבשר מצוה, וכי על כך היו אומרים חז"ל: "ישיבת ארץ ישראל (גם בזמן הגלות!) — שקולה כנגד כל המצוות". ומאחר וממנה זכות הכפייה לבטל על אשתו ולעבר על אדונו לעלות לארץ, כדי לקיים מצות ישוב א"י, ואף בזמן הגלות, ואם אין זה מעיקר המצוה, כפייה על שום מה? (ירי מתחייט יידי כ"ח שפירש דברי הרמב"ן בפשוטם). מענין שפירוש זה עצמו של ר' יהושע מקוטנא בדברי הרמב"ן מופיע באחרונים (ר' צדוק הכהן אגרת הקדש, סוף פסק עקרים, ודברי סופרים יד) דווקא על דברי המגילת-אסתר החולק עליו, וסוכרין מצוות ישוב א"י בזמן הזה, ומה שעמד לחלק בין זמן הבית לבין זמן הגלות, כי אין ישיבה אלא תחת

לסינות שנעשו להבליט הכרלים לא הצליח הציבור בארץ לעמוד ולהבחין בהבדלים הקלושים וראה אותנו כחטיבה אחת.

במאמרו "ההגשמה אורכת לאמונה" (נקודה — 43) מרמז הרב יהושע צוקרמן על חילוקי-דעות שלמעשה אינם קיימים... איש ממתנגדי הנסיגה לא חשב שהוא מהווה אלטרנטיבה לעם ישראל... כולם ראו עצמם כשליחי-צבור שעשו ופעלו למען העם כולו... לא רק ההגשמה אורכת לאמונה — גם התלישות והניתוק מעולם המעשה.

החלוץ שלפני המחנה

עליכן היה ברור כי הצבור שנועק ובה היו חלוצי ההולץ לפני המחנה. ותפקידו לעורר ולהביא את העם כולו להכרה זו. בכך לא היה כל ויכוח: כל המועלים ראו עצמם שליחי צבור, אשר בשם העם כולו ולמענו פעלו ועשו. הסתתו של הויכוח למישור האידיא בנקודה זו, מחטיאה את המטרה ומטעה, היה ויכוח, ויכוח לגיטימי כשאלה כיצד עושים זאת, אך מביאים את העם לכך? שאלה זו היא פסיכולוגית-טקטית וחשוב גם כאן לברר את הנושא באורח עקרוני, אך דוקא דיון זה מוביל במאמר הדברים כלליים ולא ספציפיים. היה מי שאמר שהדרך היא לרומם את העם לחזק את אמונתו ובטחונו, והדבר אפשרי רק מתוך עשייה חיובית, שמחה ומאור פנים. היה מי שחשב שדרך זו אומנם נכונה וטובה לטווח הרחוק, אך כל עוד עומד על הפרק ביצועו של החטא הנורא, חייבים אנו, כשליחי הציבור, לעשות כל אשר בידינו לעורר את העם כדי שיתעשת ויעצור, ולעורר, גם אם הדבר כרוך בכוונתו. — איני רואה מלה זו, כמלה אסורה ופסולה. כך היתה דרכם של הנביאים מאז, כל עוד ניתן להציל העם מחטא, ועוד היה מקום לתשובה, הועיפו פנים ובאו בתוכחה והעם, משבא החורבן — חזרו לומר נבואות נחמה.

"שיטת עצמונה"

היו כאלה שהתייחסו והעריכו שאין למנוע את החטא, לכן הם התגייסו לרומם את העם לתשובה שתבוא אחריה. והיו שהאמינו כי כל עוד לא בוצע הדבר, יש להתשרל למנוע את העם מלהשתרש בחטא, כדי שאחרי-כך ניתן יהיה להמשיך ולעלות מנקודה עליונה וגבוהה יותר. חבל שמתוך הדברים צפה ועולה מחלוקת נוספת. יש הרואים ומחליטים כי מעשי הוולת מקורם ככעם ויצרים אפלים בלבד. וחוששני, כי כמותם יש גם אחרים, שאינם יודעים

"והביאך ה' אלקיך אל הארץ אשר יחשו אבותיך וירשתה והטיבך והרכך מאבותיך... — אבותיך לא היה עליהם עול מלכות ואחם אף על פי שיש עליכם עול מלכות... אבותיך לא נתחייבו אלא עד שעה שקנו כולה, אבל אחם ראשון ראשון קונה ומתחייב".

דברים אלה הם רמז והזד לשורשיה של גישת הציונות המעשית, הרוכשת רגב אחד רגב אפילו תוך הזנחה והתעלמות מן המאבק המדיני על הצ'רטר והריבונות. עלי-כן אין הרמב"ם מזלזל במעשה ההתיישבותי של היחיד: "עבדים שקנה קרקע בארץ-ישראל לא הפקיעה מן המצוות אלא הרי היא כקדושתה, לפיכך אם חזר ישראל ולקחה ממנו אינה כביבוש יחיד" שם מעשיהם של היחידים, החומים בחותם הכלל, ולכן אין לפקפק בחשיבותם.

כוחה של דביקות

ברוח זו פעלה ההתיישבות היהודית מאז הצהרת כורש ובמשך כל הדורות תחת שלטון רומא וביזנטיון, שיעבוד עותומני ומנדאט בריטי. עד שזכינו בימינו להשלמתה במלוא חוקה, בחידוש הריבונות היהודית על הארץ, מעולם לא זכו המתיישבים למינוי רשמי כשליחי הצבור אך הם

ידעו היטב כי באים הם בכוחה של האומה כולה לדורותיה, ומכוח אותה קדושה שהוטבעה בארץ מאז ולעתיד לבא. כך הוקמה עצמונה בניגוד להחלטת הממשלה, מתוך אמונה כי כשעה של חולשה ובמקום של רפיון יש להעמיד מעשה גדול של דביקות, וככוחו של מעשה כזה להביא גם במישור הריאלי, למהלך של תשובה שיצא מן החבל ויקף את הארץ כולה. כך גם אין לשלול עקרונית דתו של מי שנאחז בצפורניו במצווה ובארץ, ואינו נוטשה גם כאשר הרב מתחזקו על צנורו, מתוך אמונה כנה, כי עדיין לא פסה תקוה, ויחכן וככוחה המוסרי של דביקות עקשנית לזעזע ולפקוח את עיני הצבור לראות את המציאות. את ההום החטא וחומר המעשה.

בתורה הרב זצ"ל למדנו, כי כשם שאורכת לאמונה סכנה צמצום ונפילה על-ידו ההגשמה, כך אורכת לה סכנה בתלישות ובניחוק מעולם המעשה, המביאים עליה חולשה פנימית וניוון. שורש הדעות בתוכנו ממקור אחד שאבנו וכולנו מכוונים אל מגמה אחת, עליונו קודם לכל לאחר את מחננו פנימה על גווני השונים, ולמרות הכיוונים השונים — ומנייה ומנייה יתקלם עילאה.

גוב יגאל אריאל

הבה למאמרו של יואל בן-נון "לא תגורו"

הרב צבי יהודה הכהן קוק: לא תגורו!

לא לשבור את הלוחות

קרא אנוכי בנאמנות את בטאוננו נקודה, ומה זמן מטרידה אותי הרוח הנושבת ממאמרים אידיאולוגיים ופרוגרמטיים רבים רוח של יאוש מוחלט מהציונות הנוכחית, אכזה טוטאלית מאבדן ערכים, "סוף הדרך" של הציונות המעשית וכיוצא בקינות מדככות אלו.

המסקנות קוראות לבנין חדש של העם והארץ על הריסות האתמול; לגיבוש ערכים מתודש על חרבות התפרקות ההמונים; לייסוד מחדש של מדינת היהודים על משואות הציונות שהתפוגגה.

מכיון שגליונות נקודה אינם מתוויקים באמתחתי איני מצטט משפטים מדוייקים, אך דומני שהאמירות דלעיל מייצגות מגמה רווחת שעיקרה: ניפוץ הלוחות, קריעת המסווה ובנין מחדש על יסודות אמונה ולאומיות.

הגדיל לעשות יידינו, יואל בן-נון, במאמר אנליטי מקיף ("לא תגורו", נקודה מס' 42) המונח לפני ר' יואל מבקר בחריפות את פשיטת הרגל של הציונות המעשית (קרי: שורשי מפלגת העבודה) המסתמלת "בהתרוקנות ערכית שפשטה בעבודה מזה שנים ארוכות, המעבר מנהלל לצהלה, ירידת המתח החלוצי... מעבר מחלוציות לאומית למימוש עצמי". מאורך הכותב מזיל קיתונות רוחנין על הציונות המדינית המתבטאה כיום ב"הרב הליבורי" שכולו "מערכת ערכים חלושה", ו"סממניה הם שטחים אדומים, חצוצרות דגלים ואמנות ים תיכוניות".

הצדיקים הטהורים — אינם קובלים על הרשעה — אלא מוסיפים צדק, אינם קובלים על הבערות — אלא מוסיפים חכמה, אינם קובלים על הכפירה — אלא מוסיפים אמונה. (הראי"ה קוק זצ"ל)

"מטרידה אותי הרוח הנושבת ממאמרים אידיאולוגיים ופרוגרמטיים רבים המתפרסמים בנקודה... הייתי מצפה מאנשי שלומנו, כי יצקו, אכן, אורות לכלים ולא יעסקו בשבירתם... תחיית הקודש גורסת השתלבות ולא ניפוץ, הפחת רוח מרוממת ולא הוצאת הרוח מהמפרשים."

ביקורת מצליפה

ניסוחים חדים מצליפים על ימין ועל שמאל. מנבאים כמעט חלון לאומי (במסגרת הנוכחית) ולצורך הענין אף מגדלים ומשכחים את... יגאל אלון (תזכורת: תכנית אלון) וצחק רבין (תזכורת: ריזות לגוש-עציון). בנושאי דגל הציונות ההתיישבותית-כטחנית. יודינו, לא נח מעצפנו עד שכלט הביקורת ההיסטורית קבע, כי על מנת "לגבש מחדש פרוגרמה לאומית מתוך המרחב התוכני ההיסטורי שלנו, עלינו בראש וראשונה להשתחרר מן הסיסמאות העצלניות (י) כגון "מדינת התורה" או "מלכות ישראל". שאין איש מאתנו יודע מה פירושה הלכה למעשה בכל תחומי החיים.

ומה נוסחתו שלו? "רק מסירות מוחלטת לצורך תחיית הקודש בדרכו של רוד מלכנו: חזק ונחזקו כעד עמנו וכעד ערי אלקינו וה' יעשה הטוב בעיניו. רק זו סיסמת המלחמה שלנו. נבוא אל המטרה של הנהגת האומה בדרך הקודש. רצונה של האומה בדרך זו יבוא ויתגלה מתוך כשלונו של הדוכים החלקיות הנמששות ברעיון המעשי או ברעיון המדיני ובנות בנין גדול על לבנה אחת."

חייכם, לא הבנתי האם פשרו של ניסוח זה מחזור "הלכה למעשה בכל תחומי החיים", כפי שחובע המאמר בחדות ובפרוטרוט, תוך הרגמות גם ממישורי כלכלה וחברה.

יציקת אורות

כשאני קורא מאמרים מעין אלו בנקודה אשר יצאו מתחת קולמוסם של תלמידי "מרכז הרב", האמונים על רוחו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל, חמה אפני עד כמה רחוקה הנמה המנפצת הלוח מנעמת הפתגם המפורסם שהרשם בראש מאמרי: "הצדיקים שהוריים אינם קובלים על הרשעה - אלא מוסיפים עדין; אינם קובלים על הבערות - אלא מוסיפים חכמה; אינם קובלים על הכפירה - אלא מוסיפים אמונה". הייתי מצפה מאנשי שלומנו, חניכי "תחיית הקודש" נאמני האורות, כי יצקו, אכן, אורות לכלים, ולא יעסקו בשבירתם.

אזכיר, כאן, ליואל בן נון את פרשת ייסודה של תנועת דגל-ירושלים על ידי הרב קוק זצ"ל, שנועדה לרומם את התנועה הציונית הקיימת ולהשלימה בצד הרוחני. תנועה זו שאפה להוסיף אמונה וצדק ולא להלחם בקיים ולהכנות על הורכבותו. ובלשונו האידאולוגית של רבנו: "לרומם את הערך של התנועה הציונית, ואת הערך של תחיית האומה גם בכל מטרותיה העולמיות. הוא (דגל ירושלים) יכניס טריות של קדושה בתוך כל ההסתדרויות העובדות את העבודות הטכניות בדבר התקדמות בנינו על ארצנו הקדושה" (אגרות הראי"ה ג קצ"ה).

אפשר להאריך בציטטין ואפשר אולי למצוא משפטים בעלי גוון שונה. מכל מקום המגמה ידועה ובחירה: תחיית הקודש גורמת השתלבות ולא ניפיון, הפחה רוח מרוממת ולא הוצאת הרוח מהמפרשים.

מגמות אנטי-חינוכיות

איני סניגורה של ממשלתנו הנוכחית ובוודאי לא של קודמותיה. אך האם המימשל והמשטר כולו "רק רע כל היום"? ואפילו כמישור ההתיישבותי - כלום ניתן לחזק את פועלה של ממשלת המערך בישוב הגליל? חבל ימית ז'לני וכלום ניתן להתעלם מסייעה העובדת של ממשלת הליכוד לישובי יו"ש והרצועה (הקמת יעושים, האחזיות,

פריצת דרכים, הקמת מרצות), בצד הסכמתנו לסיסמה שמה שהוקם קיים... למרות הממשלה?

בוויכוח פוליטי אפשר - ומצווים - להדגיש את נקודת המאבק, ברם בהתמודדות אידאולוגית חייבים להצביע על החיוב, אם הוא אכן קיים. מאמר אידאולוגי המותיר את הרושם (ואולי הוא סובייקטיבי?) שהמשטר מנוהל על ידי חבר ריקים ופזמונים, מנוערים מכל מטען ערכי, מוכרי עמם וארצם בניוד ערשים (הניסוחים הם התרשמתי הסובייקטיבית) - מאמר כזה תורם בעיקר לרגשות תסכול ופרידות ומשרת, לדעתי, מגמה אנטי-חינוכית שאחריה, מי ישרנה.

אוכל להעיד על צעירים (ומבוגרים?) רבים שהשוו את "ימי ימית האחרונים" (והייתי בתוכם) כי נותרו עם הרגש המדכא שהגענו ל"סוף הציונות", עולמות מתמוטטים, ממשלה אטומה לב ואטומת מוחין, שטופת "רשעות לאומית" ועוקרת שורשים נטועים. לא מעטים יצאו מחווית אימים זו כשכלבם לעקורה.

עצמונה: זכרונות

פינוי עצמונה, בכ"ו בניסן תשמ"ב (21.4.82) עמד בצל פינוי ימית והריסתה. במינספר שעות נמוחקו, מזוית, 3 שנות מאמץ ועבודה עיקשת. אנו מביאים כאן מעט מרשמי יום הפינוי, כפי שגרשמו על-ידי אחת מהעוקרות, שולה רכל, במלאת 30 יום לעקורה.

פסי התכלת התעקמו

קבורת ישוב וחבל שלם בישראל. הודים רועדות ממש. גזירת פסי התכלת לדגל יוצאת עקומה, משום מה.

פעימת המערבל

הנה לפנינו ריצפת הביטון היצוקה של בית הכנסת ההולך ונבנה, מוקף עמודים מפוארים מכל עבר. בחזית כבר בנוי ועומד ארון הקודש, מערבל הבטון - "הדופק של החבל", עדיין פועל במרץ וללא הרף. פעימתו אינה דועכת, והיא כמנגינה עריבה לאור שכולה אור ותקווה כחשיכה הזאת.

ובתוך כל זאת מתקרב הרב הראשי, מבוסס בחול, וניגש אל עמנואל - אחראי הבנייה, שלא מש מעבודתו עד לרגע זה. הרב

עמנואל, בנאי בית-הכנסת לא מש מעבודתו עד לרגע האחרון. הרב גורן, מבוסס בחול, מתקרב אליו: "שתזכה לבנות את בית המקדש במו ידיך".

מברך את הבנאי שיזכה לבנות את בית המקדש במו ידיו, ולחנכו. האזניים שומעות, אך הלב מסרב לקלוט.

והנה הרב הראשי יוצא, אחריו שאר האנשים. ברקע נשמעים קטעי משפטים. משתמע מהם רק אחד: כאן תהיה קבורה,

בו לממשלה ולכוחות המסורתיים: כולם בוגדים, מנוערי ערכים וטחי עינים מראות את הצפוי בעתיד. תלמידים צעירים איכדו - לימים - את טעם החיים והמשקע הנפשי הוטבע בקרבם לשנים האם זו רכנו וזו אמונתנו? או שמא הבקורת הפוליטית הקיצונית (שטיעוניה נכונים ברובם) מצאה לה סעד בנישוח אידאולוגיות נפצות והרגש הנ"ל הוא תולדותם?

מאמרי נקודה רבים הוסיפו שמן למדורת-חינוך זו והעמיקו פער ופירוד שבלב. מאבק פוליטי מעשי העמיק והגיע לניכור ערכי ולפסיכות "כל ו כל הקצין".

קורא אני לעיון מחדש בשאלת הנצח של איוב (ל"ח יט): "אי זה הדרך ישכן אור וחשך אי זה מקומו?"

אלון שבית ישראל רון.

שולמית רכל ביום פינוי עצמונה

הספר - והוא נאות מיד. כולם מתיישבים ואנחנו, מורות ותלמידות כאחת, מצלות למוצא פיו כלרפואה נכספת. והיא אומנם הגיעה - מרה כלענה.

הרב דיבר אלינו בהגיון קר. פני הדברים הועמדו בפנינו כמות שהם, קפאנו.

"אני יודע", אמר, "שיהיה קשה לכן מאוד להפריד מעצמונה. ניתן לראות בפניכן עד כמה

יחי, מזכיר עצמונה, מובל לאוטובוס: עצמונה, עוד נשוב אליך

נשים בעצמונה צומות בחיילים המכנים את בתיהן: "קדושים, קדושים תהיו

הראשי לברכן. הבנות התקרבו לרב והרכינו ראשן בביישנות למולו.

הפתק נעלם

הרב ברך בקול רם: "יברככן ה' וישמרכן. יאר ה' פניו אליכן ויחונכן. ישא ה' פניו אליכן וישם לכן שלום". הבנות מלמלו "אמן". וברגע זה אי אפשר היה לשאת יותר את המעמד והדמעות פרצו. והן פורצות שוב כאשר אני מעלה זכרון שוב ביום השלושים. "עצמונה'לה, עוד אשוב אליך" - כתבה אחר כך אחת הילדות על דף. היא הדביקה אותו לדלת ארון הבגדים בחדרה שבקרוואן.

כאשר הגיעו הקרוונים הריקים למחנה עקורי עצמונה במורג, לא היה עוד הדף תלוי במקומו. חייל או חיילת יהודיים שעסקו בגירוש משפחתה ומטלטליה, לקחו להם אותו, כפי הנראה, למזכרת...

אז, בטרם תגורשנה הילדות הרכות מביתן ותיפרדנה מהים, מהחול ומהדקלים שכה הרבו לשחק בקרבתם; בטרם תינתקנה משתילי המילונים שליוו מהזריעה ועד לקטיפה, בטרם כל זה יתרחש, ביקש הרב

עקורי עצמונה במורג שולמית רכל

זלדה באל-בירה: הגירוש פחות נוח לצילום מהרובה

לא לירות לגרש!

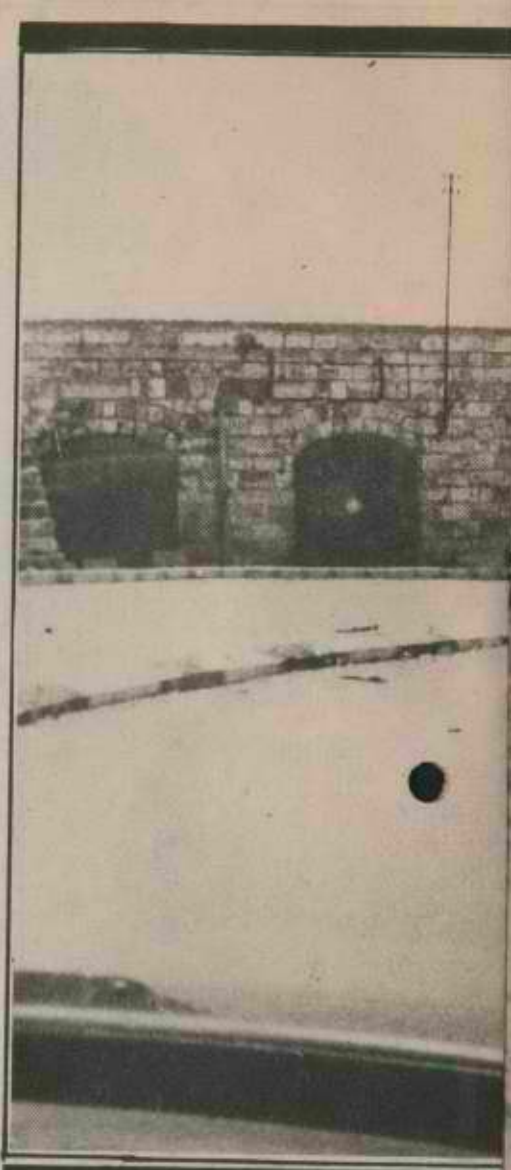
כל מתפרע, כל עוד הוא כאן, גודלו וחשיבותו מנופחים מעבר לכל מידה. כולם כוכבי טלוויזיה. הוא חוזר לגודלו הטבעי מיד כשרגליו דורכות על אדמת מדינה ערבית.

וחר מדי אנשים נהרגים בישי"ע בירות החיילים. יותר מדי נעשה אברן חיי אדם לשיגרה. יש להיעצר, להרהר ולשנות כיוון. עצם הצורך לפתוח באש על מפגינים, גם אם הם משליכים אבנים, הוא כשלון לממשלה. לשו הכטחון ולמינהל האזרחי. ואילו כאשר הירי מסתיים, פעם אחר פעם, במוות וגם דבר זה אינו מרתיע — הכשלון הוא תרין.

על כן, הגיעה העת לשאול, האם אין תחליף לירי, לגז המדמיע, למקלות, לעונשים הקיבוציים?

התשובה — גורשם של המארגנים והמסיתים — מתבקשת מאליה. על פי הנסיון המוצלח של השנים הראשונות שלאחר שחרור ישי"ע, שנים שהיו משופעות בשכיחות וכמעט אלימות חמורים הרכה יותר מן הגל הנוכחי.

טבעם של היהודים, שהם חייבים להקשות על עצמם תמיד, משמצאי אמצעי טוב ומועיל, מיד הם שומטים אותו מידיהם ומחפשים משהו שהוא יותר "טוב" כדי למרר לעצמם את החיים. אפייני הדבר, ששמעון פרס, מי שהמליך את רוצחי אשף על העיריות ביהודה וכשמרון, הוא הוא אשר נטש את הנשק החד והיעיל הזה, לכותב טורים אלה, אשר פנה אליו לזמנו בנדון פעם אחר פעם, השיב כי הגרשים נפסקו מתוך התחשבות עם ירדן. ברם, ממשלת הליכוד, אשר כביכול מאסה ב"אופציה הירדנית", מדוע היא מעדיפה לירות במתפרעים

במקום לגרשם? הבה ונבחן את הסוגייה הזו מקרוב.

בראש ובראשונה מזדקרת לעין יעילותו עצומה של המכשיר הזה. צאו וראו, כמה נאבקו קוואסמה וחבר מרעיו על הזכות לשוב אל "הגיהנום הציוני"; צאו ולימדו, איזו נכונות נלהבת גילו מגורשים ותוקים משנות השישים לעוזב את "אן הערבי" ולשוב לארץ ישראל, שקטים וממושמים. אחרי שנות היעדרות ממושכות!

כמה וכמה סיבות טובות לכך: א. כל מתפרע — מתלמיד ועד ראש עיר — כל עוד הוא כאן, גודלו וחשיבותו מנופחים מעבר לכל מידה. כולם "כוכבי טלוויזיה", כולם "גבורים לאומיים". אותו אדם חוזר לגודלו הטבעי, אם לא למטה מזה, מיד כאשר רגליו דורכות על אדמת מדינה ערבית. שכן, אצל אחיהם, בני "האומה הערבית האצילה", ערביי א"י הם, לאמיתו של דבר, נחותים ומשפלים. תעמולה לחוד — ומציאות לחוד.

האבן הפוטוגנית

עוד זאת: עסקני ארגוני החבלה לא יתחלקו בכיכודים, ככספים ובשורה עם פעיל מקומי מגורש, ואלו פשוט עם כי גורש, כמה נחשב הוא? הלא אבן אחת כרמאללה פוטוגנית יותר מאלף הרוגים בלבנון!

ב. הגוער הערבי גדל בחממה ישראלית, כמוכנים רבים גם הם "ילדי כננה" מפזניקים, "בני הטובים". הללו חשים כאן "דיכוי" ו"מחנק" הואיל ומעולם לא ראו בחייהם דיכוי ומחנק אמיתיים מהם. הזדמנות כזו תינתן לפרחי ביר זית כאשר יאלצו ליהנות מחופש הבעה הנהוג באוניברסיטאות עמאן ודמשק ומחירות ההחלטות בקהיר ובבגדד, כאשר יטעמו טעם המעצרים השרירותיים, המאסר ללא משפט, ההתעמרות השרירותית של משטרים מושחתים בריאד ובנסיכויות הנפט.

ג. כאן — יאסר ערפאת ונירנזי חבש הם גיבורים וזהרים, שם תיוודע לתלמידים הנלהבים המציאות שמאחורי הסיסמאות. חיי הלוקטוס וההוללות של "מנהיגי הפליטים" קשיי החיים, אי הצדק והאפליה, דיכוי, רצחנות וחרגנות הרדית באמצעים שפלים. במכת מארצות ערב הם ישובו ויתגעגעו אל "פלסטין הכבושה" הם יזכרוה כמקום שהיה טוב לחיות בו לא רק מבחינה חומרית, אלא אף אנושית ונפשית, כנישאי זכירות במשטר של חוק.

ד. הגירוש פוגע ישר במטרה מדינית חשובה, הוא אומר לכל אחד ואחד בשפה ברורה: מעשיך אינם מקרמים אלא מטינים לאחור את ה"צומוד" המקורש. זו מישנתו של ר' יוחנן בן זכאי (להבדיל אלף הכדלות) שאימצו לעצמם — להציל את שארית הפליטה, להצמד לקרקע, ליצור "יש".

הלא מה כצע בהפגנות, באכנים אם הללו משיגים את האנטי-תיזה הקוטבית של הצומוד גירוש ועקירתו? יתר על כך, עד מהרה יעבור קול במחנה הערב; כי הציונים אך מצפים למעט מהומות ואכנים כדי לזכות בהזדמנות לבצע את מדימתם האמיתית הלא היא גירוש הערבים! אין כשמועה הזו אמצעי ברזק ומנוסה להשקטת הרוחות ולהחזרת שיגרת החיים לחיקנה.

ו. לגירוש השפעה נמשכת, יום אחר יום, שבוע, חודש, שנה אחר שנה. "כדור בקנה" הוא פיסגת ההרתעה. כדור שנורה, שוכו אינו מרתיע, אדם שנהרג אינו ירא עוד, ואלו להבריו הוא נעשה קדוש וזכרו מלהיב ומשלהב.

לעומת זאת, גורלו של המגורש הוא דרמטי הרבה פחות. מקומו הנפקד, מכתביו, הידיעות על מצבו הבלתי מזהיר "בחורף" כל אלה מהווים תזכורת מתמדת, כי כאן, תחת "הכיבוד" הישראלי, יש מה להפסיד.

ו. הגירוש הוא הרכה פחות נוח לצילום מן הרובה, ואפילו מן האלה והגו המדמיע, כידוע, גאונותם של ארגוני החבלה אינה בתחום הלחימה כי אם בתעמולה ובהסברה. שם הישיגיהם המרהימים, שם הם מכים אותנו שוק על ירך.

כשולחם צעירים וצעירות להתגרות בחיילים הם מכניסים אותנו למילכוד שאין ממנו מוצא: ניצח החייל מה עלוב ניצחנו. "ניצח" ניצחנו אכנים את הרובים וחי' סיסמה יפה מזו?

כל תמונה, של צלם שוחר טוב כשל צלם שוחר רע, תמיד השפעתה שלילית כי חיילים חמושים הרודפים אורחים יכולים רק להפסיד.

ואילו הגירוש יכול שיעשה הרחק מעני המצלמות, מעצם טבעו הוא הרכה פחות פוטוגני.

המזרחית" ארץ אחת הן, מה גם שבירדן יש לכולם בני משפחה, מכורים מאותה עיר או מאותו הכפר, ידידים, עסקים, אמור מעתה, ירד אינה "ארץ גזירה".

אדם המפגין בפועל ובאמצעים אלימים, כי החיים תחת השלטון הציוני בלתי נסבלים הם לו, מדוע לא יועבר אל אותו חלק של "ירדן" הנמצא בשלטון ערבי?

ואשר למישנתם של ארגוני הרצח הלא גם על פיה ירדן היא חלק מ"פלסטין" ממילא גם אליבא דדום אין זה גירוש כלל.

ואשר לנו עבר הירדן בוודאי היא ארץ ישראל, ומי שאינו מאמין יעין נא ב"מפתו של ז'בוטינסקי" ובסמל האצ"ל!

אכן, אין לגרש ללבנון. ישראל מכבדת את ריבונותה של ארץ זו ואינה מכירה בשלטון דה-פקטו של אש"פ הפרוש על חלק קמנה, רוב שרינו אומרים כי ירדן היא פלסטין, שם, אפוא, מקומם של לוחמי הריבונות הפלסטינית.

• שנית, אין להרתע מקשים משפטיים אצל בני-צ. למיטב ידיעתנו המדינה נכשלה בכני"ן כל אימת שהגירוש נעשו כחורי חרדים כ"שליפה מן המותן", תוך דילוג על שלבים חוקיים הכרחיים.

אולם, אפילו יחברו כי בני"ן מערים מכשולים בלתי נסבלים על דרך הגירוש, תמיד ניתן לפתור את הבעיה ע"י חקיקה. אם אפשר היה להעביר את "חוק הגולן" ביום אחד לכטח תמצא הדרך לחסוך בדם ולהציל חיי אדם — יהודים וערבים — ע"י התערבות תחיקתית ואפילו בכנסת.

• שלישית, המגורשים אינם מהווים תגבורת משמעותית לאש"ף. אין לאש"ף שום בעיה של כוח אדם כל עוד יש די כסף סעודי לקנות שכירי חרב פקיסטנים, סורים, לובים וגם פלסטינים.

לא בגירוש המוניים מדובר, אך חשוב הדבר שהאמצעי הזה יפגע בכל השכבות הגיליים והמעמדות. ידעו כל תלמיד וכל עסקן מדרג ג' כי ידיה של ישראל אינן קשורות מלשולחם אל מעבר לנהר, למקום שבו לא יניפו עוד דגלי אש"ף לא יפגינו ולא תשופם עין מצלמה, כמה תקדימים מידגמים וייצוגים יספיקו.

סיוע נדיב.

לא נותר אלא לשאול, כמה בני אדם, יהודים וערבים, צריכים עוד להיפצע ואף להיהרג, כמה רכוש ירד לטמיון, כמה נזק יתווסף לתדמיתה הפגועה של ישראל עד ש"אניני טעם" ו"מעמיקי חקר" בממשלב יבינו שהקטל וחוסר הכטחון בדרכי ישי"ע אינם נסבלים עוד, וגם לא נוכל לכלוא מאות ואלפים בבתי סוהר, ולו מחוסר אמצעים.

מי שאינו חפץ בשליטתו אין זה ראוי כי נכפה אותו עליו.

הבה ונסייע להם, בנדיבות ובנוחיות, לעבור אל שלטון ערבי בחלק אחר של ארץ ישראל. ■

קרית"ארכי-חברון אליקים העצני

שלושת אלפים שלא כרעו

המחנה שלחם למען עצירת הנסיגה הובס. בעקיפין, כמובן, הובס כל עם ישראל

משום שלא נאבק. אלה שלא כרעו כוחם לא הספיק לעמידה פאסיבית מול הנשק הלא-סודי והיעיל: מאבק נגד אחים. לפעמים — אחים ממש, אבות ממש, בנים ממש, ואימת מלחמת אחים בלב כולם.

את העדשות על מצבים שכאלו לדמות את מאבק המתנגדים, ההודפים סולמות, למלחמת הקנאים על חומות ירושלים. מעשה רשעות של צלמים, עתונים ועורכים, כמובן. לא שמץ של דמיון ואבק-דמיון, אחיות עיניים ותורלא.

כשם שאחיות אחינים היה כל הרעש שהוקם בכלי התשקורת (כך ו) על האלימות, ר"ל, שנקטו בה מגיני ימית, שאלה היו מביניהם: טלית על כתפיהם, תפילין במצחם ותהילים כשפתותיהם. היו גם היו מקרים אחרים של הדיפת חיילים וסולם כידים, היה גם היתה הטלת לבנה או עצם אחר בחיילים המסתערים, וכל זה כאין וכאפס כנגד כובד העניין, ועם כל ההקלה שבלב בתום המערכה לא קורבנות דמים, לא אהסס לאמר, שגם אם, חלילה וחס, היה נשפך דם מזה או מזה, לא היה בכך כדי לפגום בקדושה ובחבונת-המאבק. אני חוזר ומטעים: בקדושת המאבק — ודאי מהצד הסובייקטיבי של הלוחמים, וגם בחבונתו — מצד ערכו הסובייקטיבי הפוליטי, ההיסטורי, ובעל השכל יבין ומה שלא יעשה השכל יעשה הזמן.

● היתה מפלה!

ואף-על-פי-כן אינני מתנחם על העפר והאפר הזה של חורבות ימית, חבל ימית, וסיני בכל רוחבו, יפיו וכוחו הבטחוני. יתר-על-כן: לא אהסס לכנות את התוצאה כשמה הפשוט: מפלה. המחנה שנלחם למען עצירת הנסיגה — הובס. בעקיפין, כמובן, הובס כל עם ישראל, אך "כל" ישראל הובס, כי לא נאבק. מחנה הלוחמים הובס אף-על-פי שנאבק, ורוקא מעל כימה זו אין צריך לפתוח בשבחין, ודאי לא על מסירות הנפש. אך גם לא על

מיה האחרונים של ימית לא ימחו מזכרון העם, ולולא דמיסתהונו הייתי מציע לרבני ישראל לקבוע יום צום לזכר הפינוי לא חלילה שווה ערך לצומות הכרוכים בחורבן הבית, אך ודאי רב ערך יותר מצום תענית-אסתר. שהרי תענית זו סב טעמה (כי הצליחה) למחזר צומה של הצדקה, מאבקה — גם בדרך צום זה — הועיל היתה הישועה. על מה לצום איפוא? כל הצומות הכרוכים בחורבן הבית, לעומת זאת, ערכם חקף, שהרי היה חורבן ובהו הבית מהלכים שועלים, הוא הדין לגבי חורבן ימית.

ואין צריך לאמר שהבטיור "ימיה האחרונים של ימית" בלא היפוכו הגמור של הביטוי הנודע, ולא לברכה, "ימיה האחרונים של פומפיי", זו העיר שנחרבה כהרף-עין כדעש אדמה כשימיה האחרונים, תוארו כימי הוללות. ימית לא ברעידת אדמה נחרבה, כי אם ברעידת-לבבות, כדעש הרסני שפקד את שכלם של קברניטי ישראל (ואני נוקט לשון זו, "קברניטים", לא כמלה גמלצת, כי אם ממש כדי לדמות את ישראל לספינה בים. עדיין בים בדרך לגאולה, כי טרם הגיעה לחוף מבטחים). ואין צריך לאמר שהי העיר הזאת, ימית, בטרם חורבן, היו ההיסף מהוללות. הם היו רגם של קירוש השם והחיים, של מסירות נפש ואורחות-חיים יהודיים, שהחורבן לא בא עליהם כחתף, כהרתעה, כי אם כנועד וקרב עם כל שעה במלוא הידיעה, כי קרב הוא ולא היתה התפרקות, ולא היתה התפרקות, עד הרגע האחרון, כולל אותו מראה נורא הוד (סוריאליסטי בלעז) של מאבק מעל הגנות, או צעידה לפינוי של עטופי טליתות, עטורי תפילין.

● כלי התשקורת

מערכה שכזאת לא נערכה מעולם בתולדות ישראל רבי תהפוכות והגילויים. צלמים "ורידים" (הורי הכל ניתן לעשות בלהטטי מצלמה!) השתו

שלושת אלפים שלא כרעו

עוצמת המאמצים, גם על כוח ארגוני רב באמצעים ובתנאים הנחותים, ואף על-פי-כן, כן היתה מפלה, והמציתה לא בעצם ביצוע הנסיגה, כי אם במיעוט המתגייסים לעצירתה. מחברר שלא דומים הפגנה ומצעד כהרי יהודה ושומרון, יום טויל מרהיב עין, מרחיב לב, מבטא ככנות רגש והשקפה, להתגייסות לזמן ממושך, מה עצמו עצרות הודהות, כשמאחוריהן רווחו גם שמורות שבעצם זה גם להצטוו של השלטון, שכמעט ר"הומיק" את ההפגנות הן נגד עצמו — והרי זו היתה אחת ההכחות הרווחות, שהרי כל כך "הגיוני" ו"נכון" שהשלטון יזמין לחצים שכאלה...

אך לא דומה השתתפות בטוילים ומפגנים שכאלה למעשי התנגדות בפועל להחלטות "חוקיות" (פורמליות) של ממשלה ומפלגות וכנסת ודמוקרטיה, נפש האדם, גם הפטרויטי הממוצע, מורכבת ביותר, ואם נוחיותו האישית, או אי נכונותו האישית, יכולה להצטנף בטלית נאה — בלי איווניה, כאמת נאה במצבים רבים — של ציות לדמוקרטיה בליווי צער, אקבל זאת מחויב כל חברה מתוקנת. מה טוב ומה נוח, וגם המצפון איננו מציק, ומה עזר — וזה טבעו של כשר דם שאין הוא ממהר להצטרף למערכה — גם אם היא צודקת בעיניו — שאין לה סיכויים, ולשווא טען באוזניו, שהא בהא תליא, ככל שירבו המתגייסים למערכה, ירבו סיכויי הצלחתה. לשווא, כמובן.

אלה מקצת מטעמי הכשלון. אך זו עובדה: אילו מספר היודים לחבל הנאבק היה כפול עשרה, ייתכן — וגם אז אני גורס ייתכן ולא בוודאי — שהיו תוצאות אחרות, אולי התפטרויות של בניג, למניעת "אלטלנה" שלו ורחיית הגידה. גם זו היתה לטובה, או: גם אלו, ההתפטרות והרחיית המשווערת, לטובה, גם העצרת שנקרה בחול" המועד פסח בעוצמה רבה כמודעות בערים ובעתונים, לא יזכה אלא מעטים, ואלפים או ששת אלפים אכן מעטים הם, שהרי לא לשהות שם נקראו, כי אם לעצרת הזדהות עם הנעזרים וכמאמץ אחרון.

הנשק הלא-סודי

ושלושת האלפים שלא כרעו, כוחם לא הספיק לעמידה פאסיבית שהרי מולם עמדו חיילים שעלו עליהם פי כמה במספר ובכוח פסי פשוט ובאמצעים טכניים משוכללים ובכלובים מתוחכמים וגם בכוח עובדת — זה הלא היה הנשק הלא-סודי העיל ביותר — היוחס אחים, לפעמים, כידוע, אחים ממש, אבות ממש, בנים ממש, ואזמת מלחמת אחים בלב כולם, מזה עמדו שלושת אלפים מאמינים בלב ובנפש ובשכל וזוה בעיקר: ממלאים פקודה, חכופות גם ליבם ונפשם ושכלם, כאילו כפאם שד.

כל מי שהימננו היה פעם "חיילים אלטונים

הנגו בלי מדים", הן חלומי היה לראות צבא עברי כמרים, ודאי שקשה היה להעלות על הדעת, למרות נסיונות היסטוריים במפקד גליל מפורסם אצלנו, או מרטיד גיבור לאומי של צרפת ונשיאה, בזמננו; הפוקדים על כניעות ובגידות. אבל היום נהיר גם לי שבהצטתי למנחם בגין בעת דליקת "אלטלנה" להוציא את חיילי אצ"ל ולח"י מצה"ל ולעלות עמם על ירושלים, לא צדקתי אני וצדק הוא כדחותו הצעה זו שתגרום למלחמת אחים, ולא שמלחמת אחים אסורה מדאורייתא, לא עקרון כאן לא לחיוב ולא לשלילה, כי אם לשקול הנסיבות, ובתש"ח מלחמת אחים פירושה היה נצחון הערבים.

מדינת ישראל וצה"ל, הם בעונותינו הרבים ובגלותותינו המתמשכת ומדורשת עדיין שהילים רבים מכדי לעמוד בצבא מתפרק, ומי שתבע מחיילי צה"ל להפוך פקודה, פתח פתחים ליוסי שריד ולפרופסור לייבוזיק ולשאר לוחמי חירות פלשתיין, לקראו לחיילים לפרש לשרת ב"שטחים".

"היום נהיר לי שבהצטתי למנחם בגין, בעת דליקת אלטלנה, להוציא את חיילי אצ"ל ולח"י מצה"ל ולעלות עמם על ירושלים, לא צדקתי אני וצדק הוא כדחותו הצעה זו שתגרום למלחמת אחים"

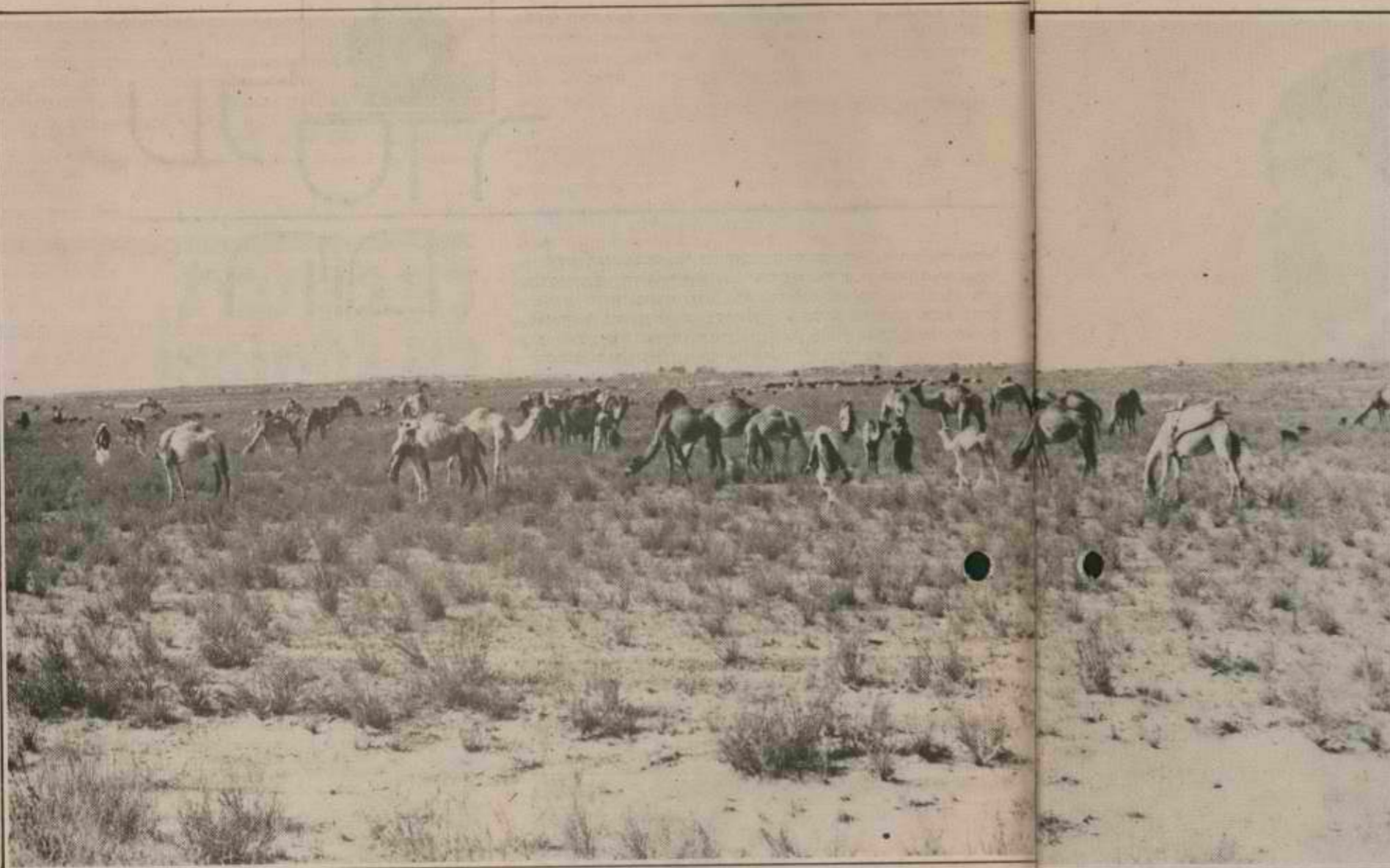
משמע פירוק צה"ל על-פי מפתח המפלגות ההשקפות.

הקווים האדומים

ודאי שישנם קווים אדומים, שהרי לא ייתכן שאם, חלילה, על-פי השיטה הדמוקרטית הקיימת אצלנו, יעלו השלטון כל הפלשתניסטים ההם ויצוו על צה"ל למען השלום כמובן, לסגת טוטאלית (ולמה לא לגבולות 1947) ..... על-פי חוק בינלאומי, או אף לתחומי מדינה יהודית טהורה בבי"ב — ת"א, על גדות הירקון, כדי להיפטר מערבים בכלל, לא ייתכן שלא יהיה מרד, גם נגד החלטה שכזאת ברוב כשר, לא ייתכן, על-כן אמרתי, אין כאן תשובה אבטומטית עקרונית, שהרי באותו הימננו של יאזי נאמר גם "לא גוייסנו בשוט כהמון עבריים", הפעם כמערכת ימית, הפרת המשמעת על-ידי יחידים — ולרבים לא היה סיכוי — היתה פותחת, כאמור, פתח, ולא פתח ישועה. הטרגיות היתה דווקא לא בצד הלוחמים לעצירת הנסיגה, כי אם בצד רבים ממלאי הפקודה נגד דעתם והרגשתם, לפעמים היה גם מקום לרחם עליהם.

"הישועות"

הרביתי להפוך בתוך עצמי, למה כה הרגיוה אותי סיסמה זו, עוצמת אמונה זו, באותה חזית, באותו מקום, באותם שבעות, ימים ואחר כך רגעים ממש, ודאי וודאי שבראש הראשונה סיבת הדבר — שמקטני אמונה אני בעונותי וחולשותי הרבים, הנסתרות להי אלוקינו, הנגלות לנו, ועל פי הנגלות התברר: לא היתה ישועת השם, חמור מזה; היא היתה לכאורה ליריבנו, ושטא חמור מזה, לאויבנו, לכאורה הטעמתי, שהרי לא היתה שום ישועה ליריבנו היהודים, אלא אם כן המשך שלטונם הוא ישועתם, אכזר לישועות שכאלה, ולא היה בכך אסון, אילו החמוטט שלטון הכסל והאשלחה, בתנאי שהנסיגה מסיני היא שתמוטטו,

ועטורי תפילין ורנים פרקי תהילים, מזמורי דוד, ומצפים על הנגות לישועת השם מירי צה"ל הפועל כשם ממשלת יהודים בירושלים — מראה זה היה ההחמצה לשנים או דורות היתה גם היא ורק לא הישועה.

ולחבריל אלף הבדלות בין הקודש ובין החול, אך בעומקו של עניין, ואולי גם מצד האמונה הסובייקטיבית, יש דמיון בהתייחסות, כשחסיד "מכבי" ככדורסל רקדו סביב לגביע אירופה ושאונו בהתלהבות כנה "יש אלוקים" או שחקן הפועל-יהוד אומר לכתב "קול ישראל": "אלוקים עזר לנצחון" (כמה חטא "הפועל ת"א", שאלוקים לא עזר לו, לא אכין, ולעולם לא אכין).

ודאי שחוטא אני בכך, אך הן אחטא כפלים אם אכחיש (ובכפני מי אכחיש, בפני בוחן כליו ולבני), שלא ראיתי כל אפשרות של ישועת השם כהרף עין.

ומאו ומתמיד חושש אני — עם כל הערכת החשיבות הפסיכולוגית — מאמונה זו של "ישועת השם כהרף עין", על כל פנים אני רואה בה תמיד מצב של "אוש", ואחת הדרכים שהולכי לציפייה הפאסיבית למשיח שיבוא מענני שמיא, כהרף עין, בהיסח הדעת, אם עקרבים רבים באו ובאים עלינו בהיסח הדעת, אולי מחמת הסחת הדעת שלנו, כך דוד לא בא אלא אם כן — כל אחטא בעטי ובלבבי; אלא אם כן היתה הציונות החילונית, שבכל זאת הביאתנו עד הלום, בבחינת היסח הדעת מישועת השם.

על כל פנים: מראה יהודים עטופי טליתות

על כל המסקנות המתבקשות מכך, גם אם השלטון הבניני יתמוטט על פני השטח מטעמים אחרים, בשורשו של דבר הנסיגה ההיא תמוטט אותו, כי נטלה ממנו את הכסיס המוסרי לעלייתו לשלטון, זה בנגד נקם צורך, ובלבד שזה לא יתנקם גם בישראל.

אם הישועה שלא היתה למרות המאמינים המופלאים בה, ישועת השם, ומי יודע ומי ימנע, כמה יהודים מניחי תפילין ומצוייצי ציציות התפללו על ביצוע הנסיגה וציפו אף הם לישועת השם כהרף עין שכתפילתם משמעותה היתה — קיום הסכם "קמפ דייוויד" כהגשמת השלום או לפחות, המשך משטרו של מנחם בגין, שלכל הדעות — מי לחיוב, מי לשלילה — מרבה ביד רחבה לימוד תורה בישראל, והנה הוא גם עומד להרבות שמירת שבת בישראל, והרי רבים וכן טובים(?) ורואיםכך קידוש השם לא פחות, ואולי אף יותר, מהמשך ישיבת ישראל כסיני.

קטנותי מלדעת, ועתה גם מלהבין, מה בלב המאמינים בימי ימית בישועת השם שם והרי מדובר במהלכים ומעשים פוליטיים מובהקים, שגם אם מושגי הנביא "כורש משיחי" או "אשור שבת זעמי" חלים עליהם, אינני יודע כיצד הם בימינו מיושמים בתופעות קצרות הטווח, שיש בהן כדי לעצור לפתע פתאום מהלך מתמשך ומתוכנן ומוגשם בידי כשר ודם העטורים עטרת ממשלת ישראל, שרוב יריביה הם דווקא ממתנה הכופרים ומי שמכונים חילונים, או שלומי-א"א-מגורי ישראל, לרוב המתנה הדתיים תומכיה, אם היתה השגחה עליונה כמעשה של פרט בכל המהלכים

על סדר היום

הסכם השלום לגברים בלבד?

בנקודה (מס. 41) משבח איתמר ורדפטיג את מעורבותן הברוכה של הנשים בחבל ימית. לדעתו, נובעת מעורבות זו, האקטיבית או "הפאסיבית" מתוקף היותן נשים, והמשוחררות לכן — להבדיל מהגברים — מעולו של הסכם השלום המדיני. יש להבין מדבריו שהפטור, ולו החלקי, שניתן לתן, מקורו בהירדותן לצבך של חרש שוטה וקטן, שאינם בעלי דעת, אינם בני משא ומתן ופגיעתן רעה; שאחרים שחבלו בהם חייבים, ואילו הם שחבלו באחרים — פטורים.

טענתו המלומדת של איתמר פתרה לי שאלה כריגני ספירת העומר שנחקלה בה השבעה.

כסימן תפ"ט בשולחן ערוך (א"ח ס"ק ג') מעיר בעל המשנה ברורה כי מלכתחילה פטורת הנשים מספירת העומר לפי שהיא מצוות עשה שהזמן גרמא. אחר-כך מביא בשם המגן אברהם כי אף-על-פי-כן כבר קיבלוהו הנשים עליהן כחובה.

ולבסוף מביא ש"מדרומה שמדועותינו לא נהגו נשים כלל לספור; ובשם בעל "שולחן שלמה" מביא ה"מ"ב כי גם אלה הסופרות ספירת העומר מכל מקום לא יברכו. ההנמקה לכך היא כפולה: א. "שהרי בוודאי יטעו ביום אחד. ב. "וגם על-פי רוב אינם יודעים (= אינן יודעות) פירוש המלים". כלומר, היות וחוקה על הנשים — להבדיל מהגברים — שלא תוכלנה לספור כהלכה מאחד ועד ארבעים וחמש (ותמחני מדוע נאמנת אשה על ספירה אחרת של ימים, אך חשודה על ספירת ימי העומר דווקא; וגם אינן מבינות משפט פשוט בעברית ("...וצנו על ספירת העומר...") — אין על נשים אלה לכרך בשם ובמלכות, ועליהן להסתפק בספירה בעלמא.

עכשיו כאשר בא איתמר ורדפטיג ומחדש לנו כי הנשים בחבל ימית פטורות מהסכם השלום, יש להניח שדימה אותן לאותו סוג של נשים חסרות-דעת שתוארו קודם במשנה-ברורה.

אלא, שהעולם היהודי, וקודם כל עולם ההלכה, מכיר בהתפתחות שונה לגמרי של הנשים. כך, למשל, מובא בראב"ן (רבי אליעזר בן נתן, מבלי התוספות החשובים באשכנז) בעניין התנגדותו לעמדתם של הגאונים שהיו לפניו, למנוע הזדקקותן של הנשים לשבועה בבית-דין (וכדי שלא יתנגו על בעליהן), וכותב: "וכל שכן בזמן הזה שהנשים אפטרופסות וחגונות ונושאות ונותנות ולוות ומלוות ופורעות ונפרעות וניפקדות ומפקדות... ואשה בזמן הזה (המאה ה'12!) בת משא ומתן וחייבת למיעבד דינא, אפילו אשת איש דהא נושאת ונותנת, ובעיא למיעבד דינא דין פירעון בין שבועה".

נשים חכמות מגברים

עמדת הראב"ן התאשרה ומתאשרת ע"י השינויים המפליגים שחלו בדורות האחרונים (חלקם לשלילה ורובם לחיוב) ביחס לאשה ולמעמדה החברתי ולהכרה ביכולת התפתחותה האישי והאינטלקטואלי.

אצטט שנים מרבים מכין האחרונים כמו הראשון לציון, הרב ב"צ חי עזיאל זצ"ל, שכתב: "הרי ברור שאף לדברי הסיפרא שרי לקבלה (=את האשה) בתור שופטת, כלומר: מנהיגה, ודנה כדרך שמוחר לקבל אחד מן הקרובים, ולכן במינוי של בחירות שהוא קבלת הנבחרים עליהם לאלופים, מדינא יכולים לבחור גם נשים, ואפילו לדעת הספרי הרמב"ם, ולא מצאנו בדברי הראשונים שום חוק על זה, וכן הרב מלכה שליט"א, רב העיר פ"ת וחבר הרבנות הראשית לישראל: "...לא כן בימינו אלה שהנשים לוקחות חלק גדול בארחות החיים, חודרות אל מעמקי החוכמות החיצוניות וממלאות ספסלי האוניברסיטאות, מנהלות משרדים ובעלות עסקים, יש להן יד ושם בהנהגת המדינה ובעניני הפוליטיקה והן מחכימות יותר ומתפתחות יותר מהגברים". (מקורות נוספים ראה בהרחבה בחוכמת: "תשובה לחברים השואלים בעניין חברה מעורבת (בנים ובנות) בבני עקיבא בימינו", מאת הח"מ ובהוצאת ההנהלה הארצית של בני-ע, מהדורה שלישית מתוקנת, שבת תשמ"ב).

מתוך כל האמור לעיל הריני להציע לנשים בכל מקום לדחות על הסף את ההנמקה שהובאה לעיל בשם איתמר ורדפטיג. נשים בישראל בימינו מחייבות (או "פטורות" — בהתאם לזווית הראיה הפוליטית שלהן) בהסכם מדיני או אחר, כמו בהסכמים או עסקים כלשהם בכלל, בדיוק כמו הגברים, אם לא למעלה מהם, שהרי לא לחנם ניתנה בינה ויחיה באישה יותר מבאישי (ואדרבא, גם רבנים ברבנות הראשית לישראל מסכימים ש"הן מחכימות יותר ומתפתחות יותר מהגברים"). הנשוא תלוי מצד עצמו כערכו המוסרי האובייקטיבי ולא כסובייקט המיני שלו.

עמדה זו נובעת לא מתוך חיקוי לתורות זרות או לתנועות חילוניות כלשהן, אלא מתוך הבנתה הנכונה של התורה ויישומה האקטואלי לחיים בימינו.

קב' טירת צבי אמנון שפירא.

גם לכם לא מאהינים

תנועת התחיה ומספר משפטנים ופוליטיקאים צרי עין שבתוכנו גרמו לכך שהעקרון "לא עוד עקרות ישובים" לא יעבור כחוק הצהרתי בכנסת... עלינו להפסיק את השתתפותנו בתחרות הנלווה על "אהבת ארץ ישראל".

(תנוכה למאמר המערכת "לא מאמינים לסס", הערה על דחיית החוק למניעת עקרות ישובים).

קירת ישובים נותרה בנדר טאבו ציוני. פרשת ימית לא התחורר. כתב יובל נאמן במאמרו "לסיכום המערכה בימית" (מעריב 7.5.82), על ההצעה לאי-עקירת ישובים.

"ובכל זאת — הוא ממשיך — תרמנו לבלילה, בסנינו, תרמנו לעצירת הנסיגה הכוללת. אל "לא עוד מלחמה" של 1974 נוסף עתה לראשונה "לא עוד עקרת ישובים", כמוכן שאפשר גם למסור טריטוריה על יושביה. וגם בזה נצטרך להאבק, עדיין לא הכתחנו דבר, ואף על פי כן, נקלט בישראל מסר מאבקנו".

מי גרם לכך שהעקרון המתכבט בהכרה: "לא עוד עקרת ישובים" לא יעבור כחוק הצהרתי? — מפלגת התחיה! התחיה עמדה על כך שיתווספו לחוק המלים "ולא ימסרו לשלטון זר". כוונתה נכונה, אך במצב שנוצר, ושלו גרמה מפלגה זו, כנראה מטעמים של חשש לגודלה הפוליטי שהרי מה יקרה אם חס שלום יחפון בגין למגינה של ארץ ישראל) שוב לא יהיה צורך בהתחיה.

לאחר התנגדותה של התחיה, כפי הצבעתה בכנסת, ברור הוא שללא צערי

פיוס, בגין לא יסכים לתוספת של התחיה, שהרי התחיה, לא הסכימה להצעתו. אלא שלחוק במתכונתו המוצעת אפשר יהיה להוסיף כעתיד את ארבעת המלים, כיום כבר אי אפשר לחוקק חוק, יש חשש שבגלל שיקולים פוליטיים צרים ועלבונות אישיים, המפעל הציוני עשוי ליפול לזרועות השמאל של המערך.

שימוש כושל בקריקטורה מוצלחת

באותו גליון "מעריב" בו נדפס מאמרו של יובל נאמן, מתאר יוסף חרף כיצד נכנע הימין של המערך בגלל הצעת החוק לחתיבי מפ"ם יוסי שרד. והרי אחת ממטרות החוק היחה לחשוף את כל אלו בארץ ובעולם המקווים להתפשר עם הערבים על חשבון עקירה נוספת של ישובים.

לצערי, גם הקריקטורה של זאב שנקודה הדפיס בצד מאמר העורך, "הצילו, הוא ממשך להצחיק", שהראתה את זעקת יו"ש מול בגין העורך, משרחת דווקא את מתנגדינו. נכון, שהקריקטורה אמנם מציגה את הציונות המשתמעת מן ההצעה ואת חוסר האמון כבגין שכרת את חבל ימית. אך בגין גם הפציץ את הכור העירקי והחיל את החוק הישראלי בגולן (מי בכלל יכול לצפות את צעדיו?!), כסופו של דבר הקריקטורה שירתה באופו פארודוכסלי את כל הכוחות האדירים שדוצים להשאיר את הישובים קלף פתוח למו"מ.

נראה לי שעקרון אי-עקירת ישובים לבדו יש בו ממש כדי לסלק אויב מלנהל מרי"ם עם ישראל על "שלום" (כתנאי, כמובן, שתהיה תנופת בניה), ממש כמו שסארת לא היה מוכן להתפשר על העברת ישובים יהודיים לשטחו כך לא יתפשר שום מנהיג ערבי, ביהודה ושומרון, אם יהיו הרבה ישובים ולא רק ערים בודדות.

ריבונות היישובים וריבונות הארץ

אם החוק חסר משמעות או גרוע מחשש לווייתורים על חשבון ניסוחו, הרי אנו נגרוע עם תיקון התחיה ובלעדיו (הוא עדיף עם התיקון, אבל התיקון אינו ילד להיות תנאי), אליקים העזני ושמאל בין אמנם טענו שהחוק מאפשר שמירה על היישובים תוך שהוא מכין את הויתור על הריבונות, אך זו לא הייתה טענה התחיה; שהרי מניסוחה של התחיה משתמע שהיישובים לא ימסרו לשלטון זר, אבל מה עם השטח שכניהם? היא מבררת, אולי, על ריבונות היישובים — ולא על ריבונות הארץ. לדעתי אלו ואלו תימרונים משפטיים עקרים. חשובה היתה ההכרה הלאומית ואסור היה להכלל בקיבוץ ביטויה הספוטני, רווי רגשות האשם והחרדה לבאות. כאו המשפטנים והפוליטיקאים בצרות עיניהם ורקוקיע עיוותם ועניויותם. כמאמר התלמודי: "ענוותנותו של ר' אבוקולס החריבה את ביתו", וגזרו גזרה מרה, מוטב כלי חוק כל זמן שהם לא יעבירוהו.

אנא, אולי עוד ניתן לתקן! חפשו מסילות איש לרעהו, מפלגה ליריבתה, פלגי מפלגה לרעיון מרכזי ולמטרה משותפת. הפסיקו את התחרות המרושעת על "אהבת ארץ ישראל". גלו את המשותף.

נראה שחרות, רוב המפד"ל, התחיה, חלק מהמערך ואולי גם ליברלים אחרים מצאו מנחה משותף רעיוני. פרשת ימית כבר תמה, יש להגן על הנוהר כבר כמעט החמצתם את השעה במנקסנות הזעירה.

אנא,

אלקנה	הל וים
שיקום אסירים בישי"ע	

ני מלמד מה שנקרא היום "יהדות" בבית הכלא כפרייזנה ותוך כדי שיחותי עם אסירים מתבררת תעולה נקודה עיקרית כמאמצים לשיקום האסיר ולא דווקא מצד הנושא הדתי אלא מצד החלק האנושי שבדבר. אסירים המנסים להשתקם באמת, כפי ששוכנועתי מהתנהגותם ודיבורם במשך זמן לא מועט, נתקלים בבעיה שאין מקומות המוכנים לקלוט אותם בגלל "עזרים" בעולם התחתון בישראל, ואם כבר מוכנים לקלוט הרי זה בתנאים של משכורת נמוכה מאד הדוחפת שוב את האסיר המשתקם לעולם הפשע. שם החיים קלים יותר מבחינת אפשרות המחיה, והמבין יבין.

כמשך שיחותי עמם עלתה האפשרות שאחדים מהם מוכנים לה, והיא שמשו, ישוב, קיבוץ או כל מסגרת אחרת של אנשים צעירים העולה על הקרקע או שעלתה כבר על הקרקע מוכנה לקבל למסגרתה אסיר אחד ולאפשר לו ולבני משפחתו לחזור לחיים התקינים.

מכיון שחיי הפשע בישראל ממלאים את כותרות העיתונים איני צריך להביא דוגמאות למה שיש בבתי הכלא אבל מה שלא ידוע ברבים שאותם אסירים, שבארץ קשה להם להסתדר בצאתם מבית הכלא מוכנים בדליה ברירה כפי שהם אומרים ככאב לב כן ואמיתי להיעזר בנוצרים המושיטים להם יד לצאת מן הארץ ולחיות בארצות אחרות. באם יש איוו שהיא מסגרת המוכנה לקלוט אותם אסירים המעונינים באמת ובתמים אשמח לשמש להם ככתובת בנסיון זה וכעזרת השם אני תקוו שהנסיון יצליח.

זאב שטיגליץ
ר' עקיבא 23
נתיבה, מיקוד 42449

לא להתבדל, לא להתנשא

חסינו עם שכנינו הערבים יהיה אחד הנושאים שייקבעו את יכולתנו להמשיך ולקיים את שליטתנו ביהודה ושומרון. דווקא לאור כך יש לקבוע כצעד, כי מתחזקת בתוכנו גישתו של אילן תור, כפי שבאה לידי ביטוי במאמרו (נקודה מס' 39): "בפשעה פרטית חובה להעניש את מי שפשע; במאבק לאומי, במלחמה, כל פרט הוא אויב, גם נהג האספקה שאינו מזויין... גישה זו מהווה סכנה חמורה עבורנו, בהיותה בדלנית, מתנשאת ויהירה. גישה זו אף תביא אותנו עד מהרה למצב של חיים על חבית של אבק-שריפה, ששום צד אינו יכול לחיות בשקט לידה, כנגד גישה זו ברצוני להציע כאן דרכי-פעולה עבורנו, שיהוו בסיס ל"דור קיום בתנאי שלום". לדעתי, שומה עלינו להקדיש עתה זמן למחשבה כיצד משתלבים היישובים היהודיים ביהודה, שומרון, עזה והגולן במערכת המימשל באזור שבו אנו חיים. בתקופה זו, בה פושט המימשל הצבאי את מדרי ובמקומו "צומח" המינהל האזרחי, נפתח מחדש הדיון בדבר מקומם ומעמדם של יישובינו החדשים. לכן, ככל שנקדים ונבסס ביישובים שלנו מוסדות מרכזיים, כך נקנה להם מעמד כלכלי וחברתי.

אם נתבונן כנעשה בירושלים, שהינה עיר מעורבת, ונשווה זאת לנעשה אצלנו ביישובים, נמצא כי בירושלים יש לערבים אפשרות גישה למוסדות רבים, אשר עד לפני שנים אחדות שימשו רק את היהודים, תושבי הבירה, ונוספת זו בכמות הפגנים הגדילה את היקף השירותים הללו. לדוגמא, אחי ניכר מהחולים המאושפדים בבתי-החולים הרסה, שערי-צדק וביקור-חולים הם ערביי סביביה. גם בבנקים, בבתי-דואר וכשרותים ממשלתיים אנו רואים יותר ויותר ערבים הבאים לעיר על-מנת לקבל את אותם שירותים שאינם מקבלים בכפריהם.

לעומת כל-זאת, ערבי כי יבוא לאחד מיישובינו, הרי זה רק כדי לשמש כפועל בניין או בתעשייה ולא כדי לקבל שירות כלשהו. כמה השתדלויות צריך הוא להפעיל על-מנת שיעתן לו להיכנס לקבל שירות רפואי (תמורתו ישלם בכסף מלא), שלא לדבר על דברים אחרים, כגון ייעוץ אצל עורך-דין המתגורר באחד מיישובינו.

הבה נראה מהו השינוי שניתן יהיה להשיג ע"י פתיחת מרפאות, חנויות, בנקים, מרכזות-טלפון ומשרדים ממשלתיים, שישרונו גם את שכנינו הערבים. זאת תהיה ההוכחה שאין בדעתנו להסתגר מאחורי חומות וגדרות-חיל ובי ברצוננו לפנות לדרך של חיים שלווים, תהיה זאת גם ההוכחה, כי אנו נכונים להגיש שירות ולסייע לכל המוכן, בצד השני, ללכת בדרך זו. לבד מכל אלה תסייע דרך זו ליישובינו בנושאים הבאים: תשתיות-שירותים — ידוע לכולנו עד כמה קשה להשיג פתיחת שירותים ממשלתיים באזורים שלנו. בעיקר כשל כמות התושבים, אשר אינה מאפשרת הצבת תקני כח-אדם בהם. משרדים אזרחיים יאפשרו מתן שירותים נרחבים, שהאורח הערבי יהיה תלוי בהם.

משאבי אנוש — פתיחת משרדים ממשלתיים, חברות פרטיות, מרפאות לסוגיהן, בנקים וכדומה יביאו תוספת של כוח-אדם ליישובינו וסייעו לפיתוח היישובים עצמם באמצעות מתן שירותים פנימיים.

יחסי שכנות ותלות-הדדית — פתיחת יישובינו לשירותים סביבתיים תאפשר לשני הצדדים להקרות את עוקצן של נטיות קיצוניות ותוכיח כי חיים של כיבוד הדדי מביאים איחם רווחה אמיתית. אין לי ספק כי דרך פעולה זו תהיה בעלת ציבורי מוסרי פנימי חזק פי כמה מאותן ציטטות מ"כתבי ניטשה", להן ניצק אילן תור במאמרו. לדעתי, חובה על מוצעתי יש"ע כגוף הפוליטי העליון שלנו — ועל המועצות המקומיות והאזוריות — לבחון את האפשרויות הללו ולייצג בכל אחד מהיישובים שטח לפיתוח מרכז אזרחי כזה.

אלון-שבוח משה נהלוני

אלטרנטיבה לציונות

כמי שמניב על מאמרו של ד"ר ישראל אלדר, "אגודת ישראל: קראת של תורה שבעל-פה" (נקודה, גליון מס' 40), אני חייב לציין תחילה, כי הנני ציוני משחר ילדותי, כי שרתתי במחתרת ובעת"ל וכי אני משתייך לאגודת ישראל ולא לשום מפלגה אחרת. מזה שנים רבות אני מתמסר לחקירת השואה, סיבותיה וגורמיה וכן לחקירת דרכי השגת עצמאותנו. במספר מסקנות, שהגנתי אליהן בחקירותי אלה, יש גם משום תשובה ותגובה למאמרו של ד"ר אלדר על אגודת ישראל:

א. יש להבחין ולהבדיל בין התשוקה הנצחית של עמנו לגאולתו השלימה לבין הציונות החילונית והנהגתה ושאר מיני תנועות. אנשי ההשכלה ניצלו תשוקה קדושה זו והיעזו את יהודי אירופה, הטעיה שהולכה להפקרות, מתודות, חילול קודשי האומה, כפייה בכורא העולם ובתורתו הקדושה, התבוללות ושמד.

ב. בכל הגויים מכבדים ומעריכים את היהודים ואת ישראל כל עוד הוא מוכרח מהם ככל: בלבושו, בשפתו, בדתו ובשמיה קפדנית על כל מצוות תורתו כאומה. כל זאת, גם כשהגויים מצרים לנו, ואומנם, אין לישראל קיום בלי תורה ומצוות, לא בגלות ולא בארץ ישראל. החוקי וההתחשפות הציוני-החילונית לגויים הם המעוררים את האנטישמיות. הן גם היו הסיבה הראשית לשואת אירופה ואין זה מיקרה שהאש יצאה דווקא מגרמניה. ממקור הרי-פורמה, שגרמה להתבוללות מיליוני יהודים.

ג. על הציונות החילונית אמר הראי"ה קוק וצ"ל ביחוד הגאולה: (בהגיבו על הסניף שנתקבל בקונגרס הראשון בבאדן, שקבע, כי "הציונות אין לה דבר עם הדת"): "תועבה היא לישראל... (זהו) אימרה מחפירה, שבתוכה ארס נחש מונח והכשהעצמית נוראה, המכשילה את הכוח הפנימי של האומה, את קין... עיכוב המהלך והשפעת ערכי האומה כולם... התוצאות המעשיות שמה הן פריקת עול וזלזול קודשי האומה בהמון בחוות הלאומיות, בספרות, במסורות החינוך ובמקצועות רבים בשדי התחיה". ואז שואל הרב: "כל אלה מה פועלם?" — ומשיב: מתוך חרדה גדולה מפני שואה מתקרבת: "נביקת האומה, יאוש ומשטמה וקצר של חמת מוות הראוי לעבור לירושלם דורות על כל התנועה כולה".

ד. הציונות האמיתית והעלייה החדשה החלו עשרות שנים רבות לפני שד"ר הרצל בא לעולם הזה. עם עליית החסידים ותלמידי הגר"א ושאר נאמי הגאולה השלימה, שאצאיהם הביאו להקמת המדינה.

ה. הציונות החילונית קמה כמטרה להציל, כביכול, את יהודי אירופה, מיודנית ליודנשטאט. אולם, למעשה, מנעה הציונות לפי השקפתה ובכפיפות למדיניות המנדטורית את עלייתם, הכשילה אותם וסופה שהפקייה אותם לשואה הנוראה.

ו. כפי שאין, הסיוחלילה, לזהות את המוני בית ישראל, שואף הגאולה, עם הציונות החילונית, כך אין לזהות את היהודים החרדים לדבר הי עם אגודת ישראל, זו אשר בכנסת החילוניים. לא זו בלבד שהחרדים מכירים במדינה אלא שהמדינה היא, קודם כל, שלהם, זאת מכיוון שקמה בסיעתא דשמיא בזכות האבות וכל הדורות החרדים לדבר הי עד הנה, בזכות תפילתם, מעשיהם ומסירות נפשם. אולם, אין הם מכירים להלכה כשום שלטון חילוני של יהודים על ישראל בשום מקום, עד שבמקומו תבוא הנהגה של תורה לגאולתנו השלמה.

ז. יהודי השומר תורה ומצוות בגלות היו בן-חורין יותר מכל גוי תופשי, ריבוני, ליבראלי, דימוקרטי וכיו"ב החי בארצו. כל שכן כאשר היהודי מקיים את תורתו בארץ הקודש. החירות השלימה והשלום האמיתי יתכנו אך ורק בימות הגאולה, כאשר נקים את כל תרי"ג המצוות. הציונות החילונית המחקה את הלאומיות של הגויים, אורחות חייהם וכדומה — היא פועלה אשר יוא — גלותית היא. אנשיה ה"חששיים" — אנשי גלות הם. הם המהרסים את המדינה, מפרקים אותה וגוררים שואה חדשה ע שארית ישראל. כל זאת, על אף שאין להאשימם: לכך גדלו וחוננו. כוננתם ודאי טובה ואין ספק שבכאב הזמן ישושו אל מורשתם בכל ליבם ובכל נפשם.

ח. יתכן ששולחי אגודת ישראל לכנסת החילונית סבורים, שכפי שחובה לשלוח יהודי לפרלמנט גויי, עלימנת להגן על ישראל בגלותם, כך נכון הדבר כאן, להציל על ידי חוקי עכ"ם מה שנתון להציל... אך יהודי חרדי באמת לא ישלים עם שיטה זו, משום שאין בה תשובה לעם ישראל או למדינתו, אולם יש בה חילול הדת, כעדות המאמר שעליו באה תגובה זו.

ט. יש לנו לשון קודש, שבה קיבלנו את התורה. היא משמשת לענייני קודש ואפילו לענייני הולין שיסודם וכונתם למחשבה, לדיבור ולמעשי קודש. למרבה הצער, הפכה לשון זו מאז ההשכלה ל"עברית מדוברת", לאמצעי לחילול קודשי האומה, להפצת הכפירה ולשפת פשע של העולם התחתון. מוטב, איפוא, דיבור ביידיש או בלאדינו, כדי שהעברית תישאר לשון קודש באמת.

י. בתורה ובהו הנוכחי ישנו בילבול גדול בין נאמנות למדינה לבין נאמנות לשלטון החילוני (קרי, לצבא, לממשלה, לחוק וכיו"ב). השלטון החילוני פועל מכוח חוקי עכ"ם. יש גם להזכיר שהמייסד החילוני הוא הגורם לכל המלחמות החוזרות ולכל שפיכות הדמים הנובעת ממנו. לשואה כלכלית, חינוכית ומסורתית.

יא. מדינת ישראל קמה למרות הציונות החילונית ולמרות השקפות מנהיגיה ורצונותיהם. מדינת ישראל קמה ברצון הייתי ובהשגחתו, למען הגאולה השלמה; כנאמנותם וכמסירות נפשם ומעשיהם הטובים של כל דורות ישראל בכל פוזריהם. היא קמה הודות לנאמנות לכל המצוות, ובתוכן גם למצוות העלייה לארץ, (לא בחומה, כי ברצות הי אין צורך בה). אולם, אין זו לא המדינה ולא הגאולה שציפינו להן. אותה ההשקפה החילונית, שהביאה עלינו צרות וחורבנות, ממשיכה לשלוט בנו גם עתה. היא עוקרת את יסודות קיומינו, את נישמת האומה ודווקא בארצנו.

יב. יתר על-כן, היא מאיימת לחסל את המדינה, את כל אשר לנו, שהקמנו בע"ה ובמסירות נפש נישגבה. ואע"פ שכל החרדים לדבר הי רואים בהקמת המדינה את להשגחת הכורא למען הגאולה השלימה, טרם קמה האלטרנטיבה לציונות למיניה. אלטרנטיבה של יראי הי. אלטרנטיבה אשר תעלה ותביע את רצונו הפנימי של עמנו כולו, להשיבו את הכרת אל החורה. שטרם יחשיך.

הקמת אגודת יראי הי למען הגאולה השלימה היא מיצוות השעה לפי הוראת התורה, להצלה מכל הפורענויות שנועדו לאחרית ימים אלה אם לא נעשה כן!

אברהם שינר

אפשר גם אחרת

למקרא הצעת התקנון לבית הכנסת בכפר עציון (כפי שצוטטה ב"נקודה" מס' 41), אני מבין כי כמי שמתפלל בנוסח אשכנז אין לי כל סיכוי לעבור לפני החיבה בבית הכנסת בכפר עציון. מכל מקום שפר חלקי לעומת הספרדים, התימנים ושאר בני עדות המזרח, כי לי מותר לפחות לקרוא שם בתורה, בעוד שלהם מרשה התקנון לקרוא במנגינתם המסורתית את ההפטרות בלבד.

חשבתי, שיחיה מעניין לקוראים להכיר את הסעיפים המתייחסים להבדלי מנהג ונוסח של עדות שונות המופיעים בתקנון בית הכנסת שלנו בהר גילה. עלי להקים, שרוב מתפללי בית הכנסת ורוב שליחי העיבור והקוראים בתורה הם אשכנזים.

■ בית הכנסת בהר גילה מקש לכלול בתוכו את תושבי המקום על כל עדותיהם, וישתדל לנהל את התפילות כך, שכל אדם ירגיש שייכות לבית הכנסת ולתפילה, במידת האפשר.

■ בימי חול, בשבתות ובמועדים (פרט לימים הנוראים), יתפלל שליח הציבור בנוסח שהוא עצמו רגיל בו.

■ שליחי הציבור ישתדלו לשלב בתפילתם מנגינות, מוכרות ובלתי מוכרות, לפי נוסחי תפילה שונים, ולשתף בהם את הקהל.

■ בכל שנה, לקראת הימים הנוראים, ייקבעו שליחי ציבור מתוך מאמץ להתייחס לתפילה המקובלת לא רק על המתפללים הקבועים, אלא גם על המתפללים המגיעים לבית הכנסת בימים אלה בלבד (בימים נוראים מצטרף לתפילה מספר גדול יותר של מתפללים מבני עדות המזרח, ובמיוחד יוצאי צפון אפריקה).

■ אין להעיר למתפלל על מנהגי התפילה, מתוך התחשבות במנהגים השונים הקיימים.

א. אלה מחברי כפר עציון שנודמן להם להתפלל עמנו בהר גילה ויכלו להעיד, שנוהגינו אלה לא מנעו בעדנו לקיים בית כנסת נאה ותפילה מוכבדת ונעימה, שכל הקהל שותף לה.

הר גילה אברהם שטאל

בנק המזרחי בנק סופר מודרני

"תמני"ע" - תקשורת מזרחי ניירות ערך

מערכת תמני"ע מאפשרת לך לתת הוראות לבורסה עד השעה 12.30* באמצעות מערכת תמני"ע אפשר לקבל שיערוך תיק באופן מידי.

בנקפון

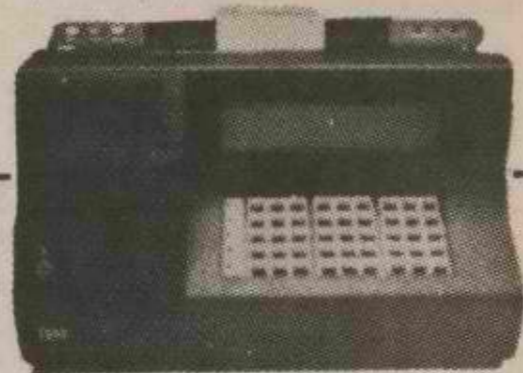
שירות בנקאי-טלפוני, לשירותך משעה 15.00 ועד 22.00. עכשיו אתה יכול לבצע את כל פעולותיך הבנקאיות בשעות הפנויות שלך באמצעות הטלפון.

עכשיו יהיה לך זמן... בנקפון על הקו.

מערכת "שיא" (ONLINE)

מערכת תקשורת ממוחשבת מהמשוכללות בעולם הבנקאות. מסופי "שיא" מקושרים ישירות למחשבי הבנק ומספקים לך, בלחיצת כפתור, תוך שניות ספורות מידע מעודכן על מצב חשבונך, מצב תיק ההשקעות שלך ועוד.

שיאון

באמצעות כרטיס שיאון תוכל למשוך מזומנים בלמעלה ממאה מכשירים אוטומטיים בכל הארץ, 24 שעות ביממה.

בנק המזרחי המאוחד

בנק המזרחי המאוחד

הר גילה — על מפת הדואר הנע

● החל מהשבוע מגיע אלינו רכב הדואר הנע הישראלי. כתובתו החדשה: הר גילה, דואר-נע, הר ירושלים, מיקוד: 91076.

לאחר הקפת הארבעה של כמה ימים נפרט את הסדרים החדשים אשר ישללו את שירותי הדואר לתושבי המקום ולמוסדותיו: קנייה בולים, משלוח חבילות, תשלומים באמצעות נקודת הדואר ועוד. שירות חשוב זה מופעל בעקבות פתיחתו ומניית המועצה אל שר התקשורת.

הר-גילה, הרשות הר-גילה.

עבודות פיתוח בגאון הירדן

● בימים אלה מנשירים אדמות בארבע מקומות לאורך נהר הירדן, מתורם בכספים ובעזרת נוספות מעבדות במקצה את ההתקדמות.

בחדשים האחרונים ביקרו בשטח ראשי המחלקה להתיישבות ומגן השק מיכאל דקל. כולם התרשמו עמוקות מקצב העבודה, אם אכן, ינשימו את הבטחותיהם, הר שבחוק מספר שנים ויכלו היישובים הקיימים לקבל את השלמת המסגרות והפיתוח, יחד עם זאת יוקמו יישובים חדשים, אשר יתבססו בעיקר על האדמות שבקרקע הירדן.

בקעת הירדן "יחד".

נגן לי ירדן — אבל בזול

● בעלון האחרון הופיעו 2 כתבות אשר הקשו את החלטת מיליארד המועצה שלא לאשר הקמת להקת זמר וריקוד בסכום של למעלה מ-10 מיליון ל"ש.

לעצור הרב טענות הכותבים אין לעניין, המליאה לא החליטה לפסול את הקמת הלהקה, אלא להקציב סכום קטן בהרבה אשר גם איתו אפשר להקים את הלהקה הנ"ל. קל לכתוב כי לאיכות חיים צריך להקציב סכום כספי גבוה. הרבה יותר קשה לדאוג לקבלת הכספים. עם כל הכבוד לכותבי המאמרים, נראה לי שמשפטים כגון "במקום מתן שירות לאיכות נטיים האחרונים (הכוונה במאמר לתבר המליאה) להנות מהשרדה לבדי" "השבוע נגזר חלום", "אותם אנשים אשר החליטו על ביטול החוגים לא ירדו לעומק חשיבותם מחוסר הבנה או חוסר מודעות", כפי שאחראי לדחיית ההצעה ברצוני להעיר מספר הערות:

א. חברי המליאה הם נציגי הצבור ואינם עובדי מועצה. האחריות הכספית לכל החלטה חלה עליהם ולא על כותבי המאמרים.

ב. כותבי המאמרים אינם חברים בישובי הקבע, שדה נוייר החליטה לעצור הרב להגשים את חלומותיה במקום אחר, וגם כותב המאמר השני לא קשר ערך את גורלו לגורלו. ואולי דוקא עובדה זו אופיינית לחוסר התחשבות גם בנוספים לכללים.

לסיכום, ברצוני לכתוב כי בקורות חיבתו להיות, כי מתן אפשר ללמוד, אך הצד יהיה אוניקטיבי.

"יחד" יו"ר המועצה ישראל נדיב.

חדשות בקצרה קדומים

המוכרות נאלצה שוב חשבו להשיב ריקם פניה רבות של משפחות המעוניינות להצטרף ליישוב.

בד בבד נעשים מאמצים רבים לזרז בניה בהיקף של כ-300 יחידות דוור מסוגים שונים, על-מנת לקלוט משפחות נוספות בהקדם.

כינר

בקרוב יחל בבניית כפר הנופש כינר. שיוקם על-ידי כל המושבים החדשים בגולן כמורה הכנרת.

יומי רעיון הקמת הכפר מסוד, כי "באזור כה גדול של נופש חייב להמצא מקום שיון חשבות לביקושים של הציבור הדין".

ככפר הנופש יהיו חופי רחצה נפרדים לגברים ולנשים במקום יבנו 250 חדשים (כשלב ראשון 60 חדשים). לכל חדרון יהלו מטבחון ושרותים. ההפעלה המתוכננת של כינר תהיה בקיץ הבא.

גוש קטיף

עם סיום העונה החקלאית מתברר כי כל מושבי הגוש שיוקם העונה כ-1600 טון ענבים לתחילת יציב שווק כ-10 מיליון פרחים ליצוא. ענפי הפרחים והענבים הם הגידולים העיקריים במושב הגוש.

חברת סולל-בונה החלה בבניית בית הכנסת של המושב בגי'טל. טקס הנחת אבן הפינה לבניין בית-הכנסת התקיים בחול המועד פסח.

נא לא לשכוח — לשלם את הדו"ח

ברצוני לעקור מן השורש סוג נוסד שהגיע אלי מהגזברים הקודמים, המדובר בדוחותי הנועה, עבירות חניה וכדומה. להזכירכם, עבירות מסוג זה — ואפילו של פעילים — הן על חשבון החבר.

הנהגה שהתקיים עד עתה היה שרוב הנהגים, ברצון שנתקלו בדו"ח על שמישת הסכומים, זרקו אותו והעניין נשכח מליבם. שכלל מאוחר יותר היה מגיע דו"ח מרדף למשק, כיוון שהוא רשום כבעל הרכב. אז היה קשה כבר לאתר את העבריון וגויבר המשק שילם מקופת המשק את עבירת הנועה שבעת החבר.

מעשה אילץ, ברצון שיעזר אלי דו"ח, אחת את הנהג העבריון על-ידי דו"ח הנסיעות של הרכב ובכל מקרה המשק לא שילם עבור עבירות שביצעו החברים.

מחולל "שרדמת מחוללה" בוקי

היאלמות —

התעלמות

ביום הזכרון השתא התווספו לנו מאורעות כבדים ומכבידים, שהעיקר על לבנו ואולם הם לא קיבלו ביטוי לא בעצרת של יום הזכרון ולא בקריאה לאסיפה של הוועדה או של ביטוי כלשהו למה שקרה עם חברינו בימית.

אמנם בונים אנו בתיאבן כשומרון, ששום דוח רעה לא תוכל להם בעזרת, אך אסור לעבור לסדר היום כאשר הארעים כה חמים וקרובים לביטוי וללכותינו.

על שדה השנה — נאמר דיין, אבל אגא, בשנים הבאות עלינו לטובה נבטיח לעצמנו שלא נוציא עצמנו מכלל הטכנים וההתרחשויות הקרובים והרחוקים לנו מבחינה רעיונית ומבחינה אישית, אך יוכלונו??

אלקנה "אלקנה" ורדה דרסון

כוכב השחר

● בערב יום ירושלים התקיימה בטקס הנגיף ב"כוכב השחר" "ראשית הגן" של כ-350 ראשי צאן בנוכחות תושבי המקום גברים נשים וטף. לאחר "התספורת" הראשונה הרימו כל החושבים יחד עם בעלי הצאן (ובני דירל ואמנון עזרן) כוסות "לחיים" כשעובדי הכרם שבמקום הכביחו שבעוד שלוש שנים טקס זה ילווה ביון מקומי.

סכנו באנרגיה

● חופשה שהייתי רוצה להעיר עליה היא נושא הכובד בחשמל לא פעם קורה שבפעטונים נשאר אור לאחר שעות העבודה, אין לכך שום הצדקה. ולכן כל המטפלות וכן שאר החברים מתבקשים לשים לב לנקודה זו. בנושא החום אני שומע שיש אנשים רבים שקר להם, נראה לי שניתן לפתור זאת בכמה דרכים.

ראשית יש לשמור על בידוד הבתים על-ידי הדקת פרטים בחלונות ובדלתות וכן יש להגיש את התריסים בעיקר בלילה. כמו כן יש לי עצה פשוטה, זאת לא ברשה ללכת בבית עם סוודר או מכנסיים ארוכים. מסוגי נתן להתרגל גם לדברים מסוככים אלו.

שלמה ראש-צורים "השבוע ר"צ"

לאן פרחו הפרחים

● בשעה מאוחרת חזרו ילדי והביאו לי בשמחה פרחים מהחנות. "מרדע לקחתם את הפרחים הללו", שאלתי אותם. "ראינו שרולם לוקחים, אז לקחנו גם אנחנו", השיבו לי.

אכן, המנהג המנהג של חטיפת פרחי חתונה הגיע מזה כשנה גם אל ביתנו מדי חתונה. אני צופה במועד בתחנות הספחה בין אופסי הפרחים. הרי כל הקודם וזה יש אף כאלה המחזיקים בכלל "כל המרבה הרי זה משובח". חבל מאד שאנו נגררים אחרי מנהג מכוער זה שהוכנס אלינו מאולמות החתונה בעזר.

לדעת, כל סדורי הפרחים שהוכנו לחתונה צריכים לקשט אחריה את חדר האוכל וכך תוכל לולנו להנות מהפרחים מפורט ולקראת אפריל יחלילו בעבודות

משך מספר ימים נוספים על המנהג כחתונה להודיע על כך לציבור החברים האורחים בתחילת הערב ולחזור ולהזכיר זאת פעם נוספת לקראת סוף החתונה. אולי אין זה נאה כל-כך, אולם זה עדיף, כדוראי, על פני המחזה של מרחן חטיפת פרחים.

ראש-צורים "השבוע ר"צ/חנה.

פנו דרך למחלקי הגז

● מחלקי הגז מתלוננים תדיר שמיכלי הגז אינם מונחים בצורה נכונה, בטוחה ונוחה בבתי-החברים. כמו כן לא קיימות דרכי גישה אליהם, לכן, בימי גשם הם טובעים בכרן או מחליקים??

אנא, טפלו בעניין כדי שלא נגיע למצב שבו לא יהיה לנו מי שיחלק גז. וסחם כך, למה, כעצם להכביר במקום שאפשר להקלי?

עפרה, "דפי מודע"

מועצות החדשות

● בטקס קצר שהתקיים במסגרת הפנים הוכרז בחודש האחרון הקמת שתי מועצות מוניציפליות חדשות ביהודה: המועצה האזורית דרום הירחבון והמועצה המקומית אפרת.

בראש המועצה האזורית דרום הירחבון נבחר לעמוד רון שכנר מיתיר ובראש המועצה המקומית אפרת יעמוד יוסף העיר, משה מושקוביץ, בתחום המועצה האזורית דרום הירחבון יכללו היישובים מעון, כרמל, בית-יתיר, והלם.

פינת החי

● כדי שילדינו יכירו תרגולות לא רק בעל-חיה וכדי שירצו שכינים אינן באות רק מתוכה וששמן אינו רק מי שמפחד, ובכלל כדי שילדינו תהיה פינת משלחם בה יוכלו להשקיע מרץ וילמדו אבקת בעלי-חיים — לצורך כל אלה הוקמה פינת-חי.

ראשיתה בשני כלובי מתכת ליד המכולת ואחריהם בבית עיבוד העורות ככביש החתון, ילדינו עברו בחופשת הקיץ בכל מיני עבודות וזומתו ביישוב ואת החמורה ביקשו לקבל בצורת פינת חי. חודשים רבים נקפו והילדים עברו דרך-יטורים ארוכה ומאוד לא הונגת.

כיום, יצא סוף סוף העסק לדרך, אך הילדים עדיין קובלים על תנאי-הדיור הקשים של בעלי-החיים ובמכתב שכתבו למוכרתי דרשו, לא מכבר, מילוי ההבטחה עד תום.

בית-אל "אנחנו"

בנייה בקרני-שומרון

● בנייה המזכירות ומזכיר הישוב נפגשו עם ראש המנהל לבנייה כפרית, בפגישה הועלו נושאים הקשורים בהמשך פיתוח האזור והנכונה המרכזית.

בנבעה המרכזית החולל בתכנון מפורט ולקראת אפריל יחלילו בעבודות

השחית ככל הנבעה וחלוקת השטח לקבלנים, כך שלקראת הקיץ יתחמו המתיישבים חיים עם הקבלנים. בנבעה המרכזית הושג הסכם עם משרד השיכון לפיו — משיכת קודי מים וביוב למגרשים הפנימיים, שבידע לא ינתן ע"י משרד השיכון, יעשו ע"י הישוב או המועצה האזורית ומשרד השיכון יממן את כל העבודות.

בנדקת אפשרות לגשת למדידת מספר מגרשים הנבולים בבנייה ההקפי לטובת משפחות חברים ביישוב שטרם למצא עבורן פתרון לזיוור הקבע, פריצה דרכים ותקצאת זתר המגרשים העשה אחרי אפריל 82, כל עבודות פיתוח דרכים והכוללות דפוח, מדרכות וקירות חומכים בהתאם לדרישות החכנון יבוצעו ע"י מ. השיכון, כולנו מצפים בקוצר רוח ליישום דרישה זו ובתקווה, כי בקרוב אכן נאכלס את אזור הקבע. המועצה האזורית לזרז הליכים אלה.

קרני-שומרון ייעוץ קרני-שומרון

מסיבת הוקרה לרופא הגוש

● אגודת "בני גוש עציון" ערכה באחרונה מפגש של פצוטי קרבות חש"ח בגוש, הצגות הרפואי של אז ורד"ל של ד"ר וידוברג ממתנה השבועיים בעבר הירדן. המפגש נערך לכבודו של הרופא ד"ר וידוברג — רופא שנשלח ע"י מטה ההגנה לגוש — כדי לנהל את בית החולים שהוקם בגוש בתקופת המצור בחש"ח.

ד"ר וידוברג, פליט השואה שנמלט לרוסיה הסובייטית הצטרף לעצב הפולני שהוקם ע"י הפליטים יוצאי פולין, כדי להלחם ביהוד עם הצבא הסובייטי כנאצים. ד"ר וידוברג העמד כראש בית חולים צבאי ועבר איתו מרוסיה הפנימית עד לתוככי גרמניה, עם סיום מלחמת העולם השנייה השתחרר ד"ר וידוברג מתפקידו ונשאר בגרמניה — במטרה לעלות לארץ-ישראל.

עם התחלת הקרבות בחש"ח גייסו שליחי ההגנה כגורמניה את הרופאים היהודיים כדי להביאם ארצה — למען שירותו את היישובים הנצורים.

ד"ר וידוברג ואשתו הגיעו לת"א, שכרו דירה ולאחר ימים ספורים הוא נשלח לגוש כדי למלא את תפקידו. אשתו נותרה לבדה בת"א. ד"ר וידוברג עורף למטה הגוש ומילא את תפקידו במסירות רבה וכידע רב.

כיום ההתקפה של כ"ה בניסן — עבד החל משעות הבוקר עד קרוב לחצות הלילה — בטפלו ב-28 פצועים שהובאו לבית החולים מהמנזר הרוסי ומהמשלט שבאוכף המוכתר גם לאחר מכן ובמיוחד במחנה השבי המשיך לטפל בפצועים — כולל פצועי העץ הצחוקה, כתנאים קשים כלי מנשיורים וטראיים, תוך איתורם שונים ומתוחכמים רבים מהפצועים חייבים לו תודה על שהציל את חייהם ואת אבריהם מנכות.

במחנה השבועיים הקדיש ד"ר וידוברג את זמנו הפנוי ללימוד השפה העברית — שלא הכירה עד אז. עם שחרורו מהשבי התנדב ד"ר וידוברג לשרות כצה"ל והגיע לשמש כראש השרות הרפואי בצה"ל.

כפר עציון "הדים"/רב קנהול

"ויהי מבדיל בין מים למים"

● יום חמישי, ההכנות לשבת כבר בהילוך גבוה: כישולים, אפיות, כביסות, נקיונות וכדומה. והנה — טלפון: "הודיע נא לשכניך הקרובים כי אין להשתמש במים, פרט לשימוש הכרחי ביותר, כי אין אספקה שוטפת של הגזל הנ"ל ואנו משתמשים במיכלי-התרום". הודעה שכזו ועוד ביום חמישי, אבל הודעה היא הודעה יש לפעול.

ראשית, לחצתי על כפתור ה-stop במכונת-הכביסה, וליסכה אמרתי: "נא להתאפק, החיתולים שלך יוכבשו בפעם אחרת". שנית, מלאתי קומקום במים — כמצוות הנשים המלומדות בוגרות המצור על ירושלים, שיהיה!

אח"כ כיביתי גם את הכולור כי חפיפות הראש המתוכננות בוטלו לבסוף ויגשתי למלאכת ההודעה לשכנותי. שימשחו גם הן, לאחר שוודאתי שכולן יודעות ואף מאושרות מן הודעה — נרגעתי. וכי מה יש עוד לעשות כשאסור להשתמש במים?

ויהי בוקר, היה ערב — יום חמישי שיגרתי, ופתאום, אנו קילטות סיכסוך מים — רעש מקלחות, וריח יאכלזל מתערב בכושט פאלמאוליב. האומנם? האם מישהו לא קלט את השדרו לא ולא אכל להם אין ברירה.

לאחרים טוב להכניס את הילדים המלוכלכים לאחד טיול למיטה — להם לא. לאחרים לא חבל על המים החמים שהתחממו כבר — להם חבל אחרים לא נוסעים לשבת — הם נוסעים. שאחרים יקבלו את ההודעה וייקיימוה — הם לא! — זהו יחס חברי ביישוב קהילתי, לא כן??

ואם זה מוכר למישהו את עומס-היתר כחשמל בימים עברו או את מצב ריקיון של הפחים הציבוריים, זה לא במקרה.

בית-אל "עלה בית-אל" עדת ארליכמן

קצת סבלנות

● החברים מתבקשים לגלות אורך-רוח ולא לפתוח את חבילת העיתונים המגיעה למשרד עד לשעה 17.00. הקוראים מתבקשים לתת יד בארגון סדרים קבועים ונוחים בחלוקת העיתונים.

להזכירכם, דוד שושני אחראי על החלוקה.

שרדמת מחולל "דפי מודע"

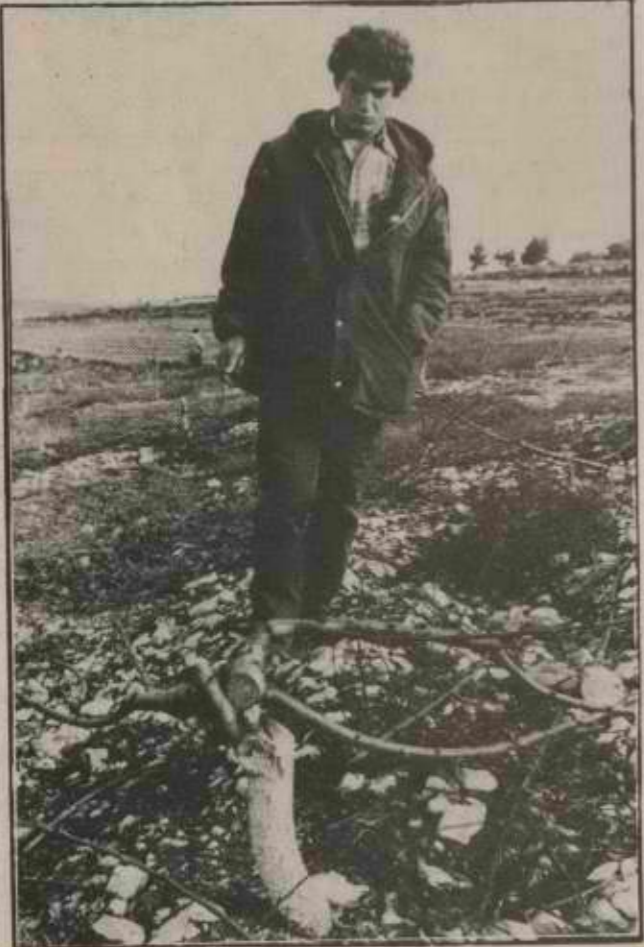
תוכנית רכבותיים נוספים ברמת-הגולן

● מתיישבי רמת-הגולן פתחו בימים אלה במבצע נרחב שנועד להחיש את כביעותה של "תוכנית רכבותיים", שפטרחה היא ליישב כרמה עשירים אלף נפש נוספות בתוך חמש השנים הקרובות, אנו מביאים כאן קטעים ממאמר המערכת של כטאון מתיישבי הרמה, ארץ הגולן (מס 63) העוסק בנושא זה:

ככוננת התוכנית החדשה לפתח

מפעלי תעשייה ותיירות כשבמקור — קצרין, עיר הגולן. כמו כך נקבעה בתוכנית משימה של הכפלת מספר המתיישבים בשני המרכזים האזוריים בבני-יהודה ובחיפוף והקמת מרכזי אזורי חדש בעומת ווסט, שבצפון הגולן.

כרור כי מדובר בתוכנית התיישבות גדולה ומקיפה, אולי הגדולה בתולדות

ששתלנו בראשית החורף. צער רב פקד את אנשי המשק ובעיקר את האחראים על המטע, (שלום גרנץ שלמה רוזן ז"ל ועוד) וירדאל ברוך יבדל לחיים) כדי למנוע השתנות הדברים יצאו בלילה לשמור על המטע באוכף המוכתר.

תורו לשמירה במטע הגיע כאשר מלילות חנוכה. עטוף במעיל כבר חנוך בנשק יצאתי בראשית הלילה לשטח כדי למלא תפקידי. היה לי מאד קשה לשמור אותו הלילה, בו בערב ערכו ילדי בתה א' לכפר עציון משרותי עם הבריגדה העב"דית באירוסה — אחת העבודות שהוטלו עלי עם שובי היתה להסיר בורות לניצית עצים באוכף המוכתר. השטח הזה נחשב אז למשובח ביותר מבין הארמות שעמדו לרשות כפר עציון. חציבת הבורות לניציה לא היתה עבודה קלה כי היינו צריכים לחצוב את הבורות הכפרים עצמם. לרשות כפר עציון, שנות נדרים וכתי להכות שורש בארמת הכפר ביחד עם השתילים הצעיריים שיש ששתלו.

בבחילת חודש סבלו תש"ו — גילינו לתדהמתנו כי ערכים מבית אומר או מכפר צפה עקרו בלילה חלק מהשתילים כפר-עציון "הדים"/רב קנהול

מיקמה ונסיון רב, איראל עמימד, מי שעמד עד לא מכבר בראש חברת החשמל

אנו רואים בתוכנית רכבוניים נקודה מיסנה חיובית חשובה בדברי ימי ההתיישבות החדשה בגולן כביצועיה, יהיה כרי לצקת תוכן ממשי ומעשי להתלת החוק הישראלי על הגולן.

כוס זה לא מאפרה

אחוז ניכר של הכנסות בחררי האוכל נגזע כסימונים של כיוויר סגירות, דברי המוציא אותן מכלל שימוש. מי שאימץ לעצמו מנהג מגונה זה, מתבקש לחדול מכך.

ראשי צורים

בית-ספר תיכון קיבוצי בגוש עציון

• נימסר דו"ח על ההתקדמות בביצוע החלטת האסיפה של כפר-עציון על הקמת בית-ספר תיכון קיבוצי בגוש עציון. נושא זה צריך לעלות בקרוב גם באסיפה החברים שלנו בימים אלה עומדים להתליש גם על מיקומו של בית-הספר וכן להתחיל ללמוד כיצד יש לארגן מיסד כזה על-ידי ביקור במוסדות מקבילים בתנועה ומחוצה לה. אע"פ שבשנים הראשונות לא יהיו לנו ילדים בכיתיים התיכון, יהיה עלינו להיות שותפים בהקמתו מההתחלה. הן בקביעת תוכנית לימודים, באופיו החינוכי, והן במתן כוחות הוראה. ראשי צורים "השבוע רצ"י"

אמנה: דו"ח

• ועדת גבתי - הועדה המורכבת מנציגי כל המוסדות המיישבים והתנועות המיישבות. היא מחליטה על עקרונות ההתיישבות ועל תלוקה המשבצות לגרעינים ולתנועות. בראש הועדה יושב חיים גבתי (שר החקלאות בעבר). הועדה מטפלת רק באזורי ההתיישבות המקובלים על כל התנועות.

להלן, אחדות מההחלטות שנתקבלו בוועדה זו לאחרונה:

א. הועדה החליטה לאשר לעקור עצמונה הקמה של ישוב חקלאי בחבל

קטיף. נקודת הקבע טרם נקבעה. "אמנה" הודיעה שהיא מעדיפה לקבוע את עצמונה בקטיף ז' (סמוך לרפיח ולשפה הים). הגרעין ממוקם באופן זמני בחייל מורג.

ב. הרחלת לטפל בכפר הקהילתי אחת מצורות ההתיישבות המקובלות (דוגמת קבוץ, מושב וכד') על פי אמות המדה המוגדרות בתקנונים של "אמנה".

ג. במסגרת תוכנית ההתיישבות בדרום הר חברון מציעה הסוכנות להקים 3 יישובים שיחופיים חקלאיים שיש תנועות דורשות יישובים באזור זה. לכן נדחה הדיון בענין לישיבה הבאה.

גרעין ליבנה של אמנה קיים כבר שנתיים והוא מונה 30 משפחות חילונית ומסורתיות מאזור הדרום.

עפרה
אגודה שיתופית להתיישבות קהילתית בע"מ

דרושים חצרן וגנן

תנאים טובים למועמדים מתאימים
פרטים נוספים בטלפונים 02-951910, 02-953888

לתושבי יהודה, שומרון וחבל-עזה ולכל ההתיישבות החדשה נפתחה עונת הרחצה בחוף קטיף

חוף מקסים, אווירה דתית נעימה, מזגון-חוף למעוניינים: חוף מיוחד ובו הפרדה בין נשים לגברים

בילוי נשים ולהתראות המועצה האזורית חוף-עזה

גוש-אמונים: תוכנית להתחדשות והרחבה

במסגרת התוכנית להתחדשות והרחבה של גוש-אמונים מוצע להקים את החטיבות הבאות:

1. חטיבת ההתיישבות
2. חטיבת העליה
3. חטיבת החינוך, ההסברה וההדרכה
4. חטיבת הנוער
5. חטיבת כח אדם והרחבת השורות
6. חטיבת ההכוונה המדינית
7. חטיבת הארגון

• יזמות הבאות מוצעת טיוטא ראשונית בראשי פרקים ליעדי החטיבות ודרכי מעילתן.

1. חטיבת ההתיישבות:

א. לחטיבת ההתיישבות שני יעדים מרכזיים: האחד, הקמה ביסוס והרחבה של יישובי גוש אמונים באמצעות חינוך של "אמנה" - תנועת התיישבות של גוש אמונים. והשני, דחיפה כוללת של המוסדות והציבור לתנופת התיישבות ברחבי הארץ ובראש וראשונה ביישוב ובגולן.

ב. במסגרת תוכנית הפעולה להקמת יישובים חדשים של גוש אמונים, יש לשים דגש מיוחד על האזורים הבאים: **חבל עזה, בקעת הירדן, דרום הר חברון.** חבלי ארץ אלה יוקמו להתיישבות חוקה מבחינה חברתית ורוחנית נוכח המבחינים העומדים בפנינו.

ג. כמו כן יש להרחיב את גולה ההתיישבות בערים יהודה, שומרון ועזה דוגמת חברון, ירושלים המזרחית ושכם.

ד. יש לחזק את הכלים הכלכליים של אמנה כגון "קופת תנמולין", "ארגון קניות" וכי.

ה. יש לדרבן ולעבוד עם המוסדות המיישבים: מ. השיכון, הסוכנות, מי המסחר והתעשייה, מי הבטחון וכד' למען הגשמת תוכנית מאה אלף יהודים לישי"ע בשלוש השנים הקרובות תוך תשתית מתאימה לקליטה בחיקף כזה ויצירת אווירה נאותה בציבור.

2. חטיבת העליה

א. יעדי החטיבה לבקש דרכים להביא להתעוררות עליה בקנה מידה גדול בגולה ולהבאת גל עליה גדול ולא רק עולים בודדים.

הבאות:
1. הבאת קבוצות וקהילות של אנשים הקשורים זה לזה.
2. הצבת אתגרים ליחידים ולקבוצות בתחום ההתיישבות, חינוך, עיירות פיתוח וכד'.
3. יצירת מסגרות לביקורים ממשוכים בארץ, לשהיה ביישובים (דוגמת הכשרות ב.ע.).
4. גיבוש קבוצות צעירים מחו"ל לשרות צבאי-התיישבותי קצר, בשיתוף עם צה"ל.
5. אימוץ הדדו בין יישובי לקהילות בגולה.
6. הקמת צוות רבנים מהארץ ומחו"ל לעידוד העליה.
7. יצירת אווירה ואתגר בחו"ל באמצעות מחנות גדולים, "הפניגי" וכד' אשר במרכזה תעמוד תוכנית עליה.

ב. את מירב הפעילות בנדון יש לעשות מתוך תאום וקשר עם המוסדות כגון הסוכנות, משרד החקלאות וכד' וכן ע"י תנועות הנוער כגון המזכירות העולמית של ב.ע. וכד' אך עם זאת יש לבנות תוכנית לפעולות עצמאיות (גם מבחינה כספית).
ג. יש להקים צוות מיוחד לנושא יהודי בריה"מ לפעולה למען שחרורם ועלייתם.

3. חטיבת החינוך, ההסברה וההדרכה:

יעדי החטיבה:
א. הוצאת חוברות הדרכה בכתב לברור יסודי של דרכנו.
ב. הוצאת בטאון של גוש אמונים לציבור הרחב.
ג. הקמת גלרדיו עצמאי.
ד. הוצאת ספרים וסרטים, תקליטים וקסטות בתחום תורה ואמונה, ספרות ואומנות ברוח אמונים.
ה. פרסום מאמרים, מסות וכד' ככתבי עת בעיתונים ובשאר אמצעי התקשורת הקיימים.
ו. הקמת מדרשה למרצים, מעילים וכד' (לבחון אפשרות שילוב במדרשות הקיימות).

ז. הקמת מדרשה להפצת "אורות" התורה, העם והארץ לציבור הרחב ולבחון אפשרות שילוב עם מכון מאיר.
ח. הצעת תוכניות לימודים ברוח זו במסגרת בתי הספר ומערכות החינוך הממלכתיות הפורמליות והבלתי פורמליות.

4. חטיבת הנוער

היעדים:
א. פעילות בקרב הנוער הדתי לאומי, חינוכו לערכי התורה העם והארץ, הדרכתו ברוח "אורות", והכוונתו לפעילות ענפה מעשית ברוח זו.
ב. פריצת דרך אל הנוער "החילוני" ברוח אמונה ואהבה ויצירת קשר בינו לבין הנוער הדתי.
ג. גיבוש תוכניות הדרכה ומבצעים לנוער.
ד. יש לעשות את כל הפעולות תוך תיאום ושיתוף פעולה עם תנועות הנוער הקיימות (כגון ביי"ע, עזרא וכד') וכן בתי הספר, הישיבות והאולפנות.

גוש-אמונים מחדש פעולתו האירוננית: המשתתפים באו מהגולן, ומהבקעה, מיי"ש ומעזה

אמונים וליצור עם מגע שוטף בשאלות המדיניות העומדות על הפרק.

ג. לעצב תפיסת שולם מדינית ולהתמודד לאורה באורח עקרוני ובדרכי הסברה עם השאלות המדיניות המרכזיות הניצבות לפנינו כיום כגון: גבולותיה של ארץ ישראל, הבעיה הערבית, דמותה החברתית והמסורתית של המדינה, אשיות המשטר האידאלי ומוסדות השלטון, היחס למערכת הדמוקרטית וכד'.

חטיבת הארגון:

היעדים:
א. ריכוז חברים, רישום, תשלום מסים.
ב. קשר שוטף עם החברים, משלוח חומר הסברה, הצבת משימות וכד'.
ג. ארגון משרד, רכב, רכוש וכד'.
ד. רכז כספים, גבירות, הוצאות כספים, ביקורת וכד'.

עם רחל, יובל, אלעד וחמוטל ומשפחות כהן והשכל
אנו אבלים וכואבים על מות יקרנו
גבי ז"ל

בית עפרה

יש לך ברירה: להרוויח או להרוויח

כה

ברירת ריבית

בכל מקרה אתה מרוויח

הכנית החיסכון החדשה של בנק לאומי מציעה לך תנאים העונים על התפתחויות אפשריות במשק:
 * אפשרות לקבל ריבית גבוהה, ללא הצמדה. כך הבטוח לעצמך רווח, במקרה של ירידת המרד לאורך תקופת החיסכון.
 * אפשרות להצמדה מלאה למרד, בחוספת ריבית צמודה של 25%. כך אתה בטוח שערך כספי יישמר, ורווח בעירור.

בכל מקרה - אתה מרוויח.
 כספי הרווחים שלך פטורים ממס כבר בתום 3 שנות חיסכון.

ביזת ברירת ריבית אתה יכול לחסוך מ-250 שקלים ועד 1,000,000 שקלים בהפקדות חד-פעמיות, להקפדה של עד 6 שנים, וחזקל לדרך את הרווח הגבוה יותר מבין שני האפשרויות! אפשרות ליציאה מהתכנית עם מלוא ההטבות בתום 37 חודשים, 4.5 או 6 שנים. פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק עליה לאומי, בנק איגוד ובנק ערבי-ישראלי.
 * החל מ-3.682.

בנק לאומי

אנליסט אלג'ה אנליסט

החומר נמסר ק"צ צה"ל / א"ו

ירושלים, ל' בחשוון התשמ"ד
6 בנובמבר 1983

מס' 932-1
998-8 ✓

לכבוד
מר נתן נתנזון
מזכירות גוש אמונים
רחוב רמת הגולן 223'
י ר ש ל י ס

מר נתנזון הנכבד,

הריני מאשר בהודעה את קבלת מכתבך מיום כ"ד
בחשוון התשמ"ד, ה-31 באוקטובר 1983.

טוב פשיתם ששלחתם אותו במישרין גם לשר הבטחון
ולרמטכ"ל. ראש הממשלה קרא את דבריך והשובים,
במלוא השוטת הלב.

בכבוד רב
ובברכה נאמנה,

כ. קדיטאי
סגל לשכת ראש הממשלה

גוש אתונים

ועדת האירגון

מרכז כלל יפו 97
חדר 706 ירושלים
טלפון: 232141

גוש אתונים - מחלקת הארגון
בנין כלל, חדר 706 ירושלים

בע"ה רח' סיון תשמ"ב

חבר-ה יקר-ה שלום ואור,

על ניר של גוש אתונים לא יצאו מכתבים, פניות וקריאות לחברים, זה זמן רב. יתכן וציפית למכתב זה בעקבות האסון בימית - יתכן שלא. בין כך ובין כך - הננו שוב בשטח. לחדש וארגון השורות - והפעם בצורה רחבה יותר, פי כמה וכמה בע"ה.

לא זה המקום לסכם מצב ולהפיק לקחים להעמיק די הצורך בכל מה שקרה בחודשים האחרונים. נאמר אך זאת: ליבות כולנו עדין מלאים את החויבות במראות של התקופה האחרונה ואחד הדברים שעשו חברים פעילים בהתכנסויות אחדות שהתקיימו במקומות שונים - קבלה בלב והחלטה נחושה: מעז יש להוציא מתוק, "הירידה צריכה להיות לצורך עליה".

גם מלוח אותנו התחושה שבאותה רוח חלוציות ואמונה שהייתה בימית יש יכולת להפעיל תחומים רבים בע"ה ואולי אף בכל תחומי המעש והמפעל הציוניים.

לכן, לאחר ההתכנסויות הראשונות נערכה פגישה רחבה של כ- 80 חברים בעופרה ובה סוכס להקים מחדש את גוש אתונים המקורי אבל בצורה רחבה פי כמה וכמה. בה בשעה שבתחילה פעלנו בעיקר בתחום ההתישבות נגסה עכשיו בע"ה ובישועתו, להקים 7 חטיבות:

חטיבת פיתוח ההתישבות בהיקף רחב (היעד: 100,000 תושבים ביש"ע תוך 3 שנים) כמו כן התחלת פעילות לאכלוס נרחב בגליל.

חטיבת עליה, חטיבת חינוך הסברה והדרכה, חטיבת נוער, חטיבת כוח אדם בכל שליחות הישוב (במגזר העירוני, החטיבה עובדת, עיירות פיתוח ועוד.) חטיבה מדינית וחטיבת הארגון.

פרוט החטיבות וחלק מהמועמדים לפעילות ויבוארו בהמשך.

אנו עורכים מפקד ענק של כל הכוחות הבונים והשואפים קדימה ומעלה ובקשתנו אליך למלא את השאלון המצורף ולהועיד עצמך לאחת החטיבות הנראות לך כמתאימה ולהחזיר אלינו מיד.

תוך חודש מיום קבלת התשובות נשתדל לקיים כנס של כל המתעניינים בכל חטיבה וחטיבה. משתפיי הכנסים יהוו מעין מועצה מיעצת ומכוונת של כל חטיבה וחטיבה.

המשימה שקבלנו על עצמנו קשה ביותר והננו מוכנים להתמודד אתה בגלל שלדעתנו הצבור דורש מאתנו לפעול בגדולות ברוח "תפשת מרובה - תפשת". אך כולנו חייבים יחד במטירות ובנאמנות ובע"ה עלה נעלה.

ועדת הארגון

דף מידע מס. 1

בסיומו של כנס עופרה הוחלט על מזכירות זמנית בהרכב החברים : הרב חיים שטיינר, אורי אליצור אורי אריאל, ישראל כספי, משה לוינגר, חנן פורת, בני קצובר ישראל הראל, גרשון שפט ווטו וייצמן. תפקידי המזכירות הזמנית : א. לרכז את הפעילות השוטפת. ב. להפעיל את כל החטיבות.

סיכומי המזכירות מאז כנס עופרה:

א. משה לוינגר יהיה מרכז זמני של המזכירות
 ב. שאול רוט ואיתן בן דוד ירכזו את ועדת הארגון. דפקידיה הראשונים של ועדת הארגון יהיו: 1. לרכז את שמות החברים שהיו בימית וכך את כל תושבי ההתנחלויות ואוהדי התנועה ברחבי הארץ.
 2. לדווח להם על כנס עופרה ולעמוד אתם בקשר קבוע באמצעות דפי מידע.

3. לשאול את כל חברינו באיזה תחום יהיו מוכנים

לסייע.

ג. אורי אליצור דווח על פעולות התנועה לשיבת סיני: עיקרן: הקמת מרכזי הנצחה בדקל ובמדרשת ימית. הפעלה מחודשת של מדרשת ימית, קיטנה לילדים שהיו בימית, עריכת כנס של כל המשפחות שהיו בימית. כנס זה יערך בשילוב מסוים עם הקיטנות.

ד. התחיה והקואליציה. התקיים דיון ושאלות: האם על גוש אמונים להתערב בנושא תנועת התחיה והקואליציה. באם התשובה חיובית - מה יש לפעול. לאחר דיון ממושך סוכם (1) גוש אמונים יפעל למען תחיית התחיה בממשלה (לאו דווקא במסגרת הקואליציה). 2. על החברים הפועלים להכין קוים "ירוקים" ו"אדומים" הנראים לנו בנושא זה.

"קוים ירוקים" - פעילותה של הממשלה בנושאים של עליה התנחלות גדולה של 100.000 יהודים ביש"ע ועוד.

"קוים אדומים" - על איזה נקודות יש לעמוד בכל תוקף במסגרת דיוני האוטונומיה.

3. עד להקמת הועדה המדינית על המזכירות הזמנית לטפל בנושא זה.

תוכנית להתחדשות והרחבה

במסגרת התוכנית להתחדשות והרחבה של גוש אתונים, מוצע להקים את החטיבות

הבאות:

1. חטיבת ההתיישבות
2. חטיבת העליה
3. חטיבת החינוך, ההסברה וההדרכה
4. חטיבת הנוער
5. חטיבת כח אדם והרחבת השורות
6. חטיבת ההכרונה המדינית
7. חטיבת הארגון.

בשורות הבאות מוצעץ סיוסא ראשונית כראשי פרקים ליעודי החטיבות ורכי פעילותן, וכן הצעות שונות לאיושן.

1. חטיבת ההתיישבות:

- א. לחטיבת ההתיישבות שני יעדים מרכזיים: האחד: הקמה, ביסוס והרחבה של ישובי גוש אתונים באמצעות חיזוקה של "אמנה" - תנועת התיישבות של גוש אתונים, והשני: דחיפה כוללת של המוסדות והציבור לתנופת התיישבות כרחבי הארץ ובראש וראשונה ביש"ע ובגולן.
- ב. במסגרת תוכנית הפעולה להקמת ישובים חדשים של גוש אתונים, יש לשים דגש מיוחד על האזורים הכאים: חבל עזה, בקעת הירדן, דרום הר חברון. חבלי ארץ אלה זקוקים להתיישבות חזקה מבחינה חברתית ורוחנית נוכח המכחנים העוסדים בפנינו.
- ג. כסן כן יש להרחיב את הפעולה להתיישבות בערים ביהודה, שומרון ועזה דוגמת חברון, ירושלים המזרחית ושכם.
- ד. יש לחזק את הכלים הכלכליים של אמנה כגון "קופת חגמולין" "ארגון קניות" וכו'.
- ה. יש לדרבן ולעבוד עם המוסדות המיישבים: מ. השיכון, הסוכנות, מ' המסחר והתעשייה, מ' הבסחון וכו' למען הגשמת תוכנית מאה אלף יהודים ליש"ע בשלוש השנים הקרובות תוך תשתית מתאימה לקלטה בהיקף כזה ויצירת אווירה נאותה בציבור.

אריאל

אנשים המוצעים לחטיבת ההתיישבות (מלבד צוות אמנה בראשות אורי

- משה גרליך, אורי אליצור, ויטו ויצמן, משה מרחביה, חנן פורת, רמא קדמון, יעקב פרנק, אבי גנצבי, אלי ארבל, גוקסון שפט, יעקב נאמן, איה בצר, מאיר הר-נוי צבי פורת.

2. חטיבת העליה

- א. יעדי החטיבה לבקש דרכים להביא להתעוררות עליה כקנה מידה גדול בגולה ולהבראה גל עליה גדול ולא רק עולים בודדים.

לשם כך יש צורך בראש וראשונה להעמיד את התביעה לעליה בצורה נחרצת ברורה ודחופה ללא התחמקות וללא פשרות. להגשמת יעד זה מוצעות השיטות הבאות:

1. הבאת קבוצות וקהילות של אנשים הקשורים זה לזה.
2. הצבת אתגרים ליחידים ולקבוצות בתחום ההתיישבות, חינוך, עירייה פיתוח וכד'.
3. יצירת מסגרות לביקורים ממושכים בארץ, לשהיה כישובים (דוגמת הכשרות ב.ע.)
4. גיבוש קבוצות צעירים מחו"ל לשרות צבאי-התיישבותי קצר, בשיתוף עם צה"ל.
5. איסוף הדדי בין ישובינו לקהילות בגולה.
6. הקמת צוות רבנים מהארץ ומחו"ל לעידוד העליה.
7. יצירת אגודה ואתגר בחו"ל באמצעות מחנות גדולים, הפנינג וכד' אשר במרכזת העמוד תוכנית עליה

- ב. את מירב הפעילות כנדרון יש לעשות מתוך תאום וקשר עם המוסדות כגון הסוכנות, משרד הקליטה וכד' וכך ע"י חנועות הנוער כגון המזכירות העולמית של ב.ע. וכד' אך עם זאת יש לבנות תוכנית לפעולות עצמאיות (גם מבחינה כספית)
- ג. יש להקים צוות מיוחד לנושא יהודי בריה"מ לפעולה למען שחרורם ועלייתם.

אנשים המוצעים לחסיבת העליה:

הרב לוינגר, יוסקה שפירא, שלום וואך, אבנר פוקסמן, ישראל הראל, יגאל כוחאי, צבי סלונים, עירא רפפורט, יוסף מנדלוביץ, אלי קליין.

3. חסיבת החינוך, ההכשרה והדרכה:

יעדי החסיבה:

- א. הוצאת חוברות הדרכה בכתב לברור יסודי של דרכנו.
- ב. הוצאת כסאון של גוש אמונים לציבור הרחב (לכחון אפשרות הרחבת "נקודה")
- ג. הקמת גל-רדיו עצמאי.
- ד. הוצאת ספרים וסרטים, תקליטים וקטסות בתחום תורה ואמונה, ספרות ואומנות ברוח אמונים.
- ה. פרסום מאמרים, מסות וכד' בכתבי עת כעיתונים ובשאר אמצעי התקשורת הקיימים.
- ו. הקמת מדרשה למרצים, פעילים וכד' (לכחון אפשרות שילוב במדרשות הקיימות.
- ז. הקמת מדרשה להפצת "אורות" החורה, העס והארץ לציבור הרחב (לכחון: אפשרות שילוב עם סכון מאיר)
- ח. הצען חוכניות לימודים ברוח זו במסגרת כחי הספר ומערכות החינוך המסלכחיות הפוריסליות והכלתי פורמליות.

אנשים המוצעים לחסיבה:

הרב מ. צבי נדיה, הרב דרוקמן, חנן פורת, יואל בן-נון, ישעיהו יחיאלי, צביקה סלונים, ישראל הראל, נועם ארנון, אבי בנצבי, הרב מנחם פרומן, הרב יעקב אריאל, הרב חיים שטיינר, הרב יהושע צוקרמן, זאב וייסמן, איתמר ורפטסיג, הרב ישראל רוזן, הרב נפתלי בר-אילן, הרב שלמה אבינר, הרב יצחק שילח הרב דב בייגון, ישראל גולדוויכט.

24 חסיבת הנוער:

היעדים:

- א. פעילות בקרב הנוער הדתי לאומי, חינוכו לערכי התורה העם והארץ, הדרכתו כרוח "אורות", והכוונתו לפעילות ענפה מעשית ברוח זו.
- ב. פריצת דרך אל הנוער "החילוני" ברוח אמונה ואהבה ויצירת קשר כינו לבין הנוער הדתי.
- ג. גיבוש תוכניות הדרכה ומבצעים לנוער.
- ד. יש לעשות את כל הפעולות תוך מיאום ושיתוף פעולה עם חנועות הנוער הקיימות (כגון ב"ע, עזרא וכד') וכן בחי הספר, הישיבות והאולפנות.

אנשים המוצעים לחסיבה

הרב נחום קב, הרב אליעזר ולדמן, הרב יעקב צרבנצ'ץ, מנחם פליקס, שלום הורוביץ, פחחיה נריה, יעקב ורוחלה שטרנברג, דן ושולמית, יוסי ארציאלי, דוידלה, גדליה גינזבורג, צ'ילי, יוחנן בן-יעקב.

5. חסיבת כח אדם והרחבת השורות:

היעדים:

פעילות ענפה באמצעות הכרה, מבצעים והצבת אתגרים מעשיים בקרב שכבות ורבדים של אוכלוסיה אליהם לא הגענו בצורה יסודית עד כה ובכלל זה:

- א. חדירה לעיירות הפגועות, לשכבות המצוקה ולצבור הרחב מבני עדות המזרח.
- ב. חדירה לאינסלגנציה הכללית: הקהילה המצעית, סטודנטים וכו'.
- ג. חדירה לאנשי ההתיישבות העובדת.
- ד. חדירה לציבור העובדים במפעלים וכו'.

אנשים המוצעים לחסיבה:

לעיירות הפיתוח וכו': הרב שבחאי זליקוביץ, אלי בן-דהאן, הרב יצחק לוי, הרב יוסי ~~אשכנזי~~ שושנה סלברט.

לאינסלגנציה: הרב שילת, צילה זמורה, מוטי וגנברג, הרב ישושע צוקרמן, הרב יואל בן-נון, נחום רקובר.

להתיישבות העובדת: הרב נחום רכל, דוב ביגון, הרב יהודע צוקרמן, אליעזר גולן, שמוליק יזרעאלי, איה בצר, ויסו ריצמן, צ'ילי.

חטיבת ההכרונה המדינית:

יעדי החטיבה:

- א. לפעול המישור המדיני למען הגשת יעדיהן של החטיבות האחרות: המישור, עליה וכד'
- ב. להשפיע על המסגרות הפוליטיות הקיימות ברוח גוש אמונים וליצור עמס מגע שוטף בשאלות המדיניות העומדות על הפרק.
- ג. לעצב תפיסת עולם מדינית היונקת מהשקפת העולם שלנו, ולהתמודד לאורה באורח עקרוני ובדרכי הסברה עם השאלות המדיניות המרכזיות הניצבות לפנינו כיום כגון: גבולותיה של ארץ-ישראל, הבעיה הערבית, דמותה החברתית והמוסרית של המדינה, אשיות המשטר האידיאלי ומוסדות השלטון, היחס למערכת הדמוקרטית וכד'.
- ד. סיפוח הנהגה מדינית אשר תכין עצמה לשעה בה יכשילו התנאים להנצחת המדינה ברוח אמונים.

אנשים המוצעים לחטיבה המדינית:

הרב לוינגר, חנן פורת, בני קצובר, גרשון שפט, דניאלה וייס, יואל כן-נון, הרב זרוקמן.

חטיבת הארגון:

היעדים:

- א. ריכוז חברים, רישומם, חילום מסים.
- ב. קשר שוטף עם החברים, משלוח חומר הסברה, הצבת משימות וכד'.
- ג. ארגון משרד, רכב, רכוש וכד'.
- ד. רכוז כספים, גזכרות, הוצאות כספים, ביקורת וכד'.

אנשים המוצעים לחטיבה:

איתן כן-דוד, יצחק ערמוני, מאיר הר-נוי, ישראל הראל, יהודה זליגור, אלישבע גינזבורג, אברהם דהאן.

שאלון

הנך מתבקש לעניין בחבריך בנושא ובמילוי השאלון. הטורים הנוספים מיועדים לחברים נוספים שגילו נכונות לפעילות. נשמח גם לבוא לחוג בית או פגישה עם חברים נוספים. הנך מתבקש להחזיר את השאלון מיד לפי הכתובת: ועדת הארגון של גוש אמונים, מרכז כלל ירושלים. למעוניינים לשלוח שיק לעידוד הפעילות מען השיק: "גוש אמונים"

שם משפחה	שם פרטי בעל	שם פרטי אישה
כתובת	טלפון: _____	
כתובת עבודה	טלפון עבודה _____	
מצב משפחתי	גיל	ארץ הלידה
מקצוע	שנת עליה _____	

באיזה חטיבה מעוניין לפעול: בעל _____ אישה _____

נכונות להקדיש ימים שלמים ואיזה: בעל _____ אישה _____

נכונות להקדיש ערבים ואיזה: בעל _____ אישה _____

נכונות לקיים חוגי בית בכדי לעניין חברים נוספים. _____

הערות והצעות _____

_____

_____

----- נא לגזור -----

שם משפחה	שם פרטי בעל	שם פרטי אישה
כתובת	טלפון _____	
כתובת עבודה	טלפון _____	
מצב משפחתי	גיל	ארץ לידה
מקצוע	שנת עליה _____	

באיזה חטיבה מעוניין לפעול: בעל _____ אישה _____

נכונות להקדיש ימים שלמים ואיזה: בעל _____ אישה _____

נכונות לקיים חוגי בית בכדי לעניין חברים נוספים. _____

הערות והצעות _____

_____

_____

בדרך לכאן פגשתי איש מאד מוזר
הלך כמו סהרורי, מלמל לעצמו בשקט וככה אמר
על משכבי בלילות אני שומע קול פעמון גדול מצלצל -
ארץ ישראל שייכת לעם ישראל.
ובקומי בבוקר אני חוזר ואומר וכמו מתפלל
ארץ ישראל שייכת לעם ישראל.
והד לי עונה מן הגאיות והזריחה בהרים היא יפה להלל
וארץ ישראל שייכת לעם ישראל.
וכך בקול ענות וכך בקול ילל וכך יומם וליל
ארץ ישראל שייכת לעם ישראל.
והיא שייכת לו - לא כדי להחזיק בה חיל כיבוש או חיל מצב

היא שייכת כדי לבנות בה את בית חלומותיו.
וכך בהקיץ ובחלום וכך מדור דור וכך מתוך הרגל
ארץ ישראל ...
איש מוזר - אחרתי - חתביש, סיסמה כל כך ישנה
הרי אתה מחוץ לתחום, ומחוץ לקו ובעיקר מחוץ לאופנה.
אבל האיש המוזר לא ענה לי - הוא לא ענה.
ואז ראיתי מסביב את העשרות ואת המאות ואת האלפים.
אנשים כל כך מוזרים, אנשים כל כך יפים
וקולם במקלה גדולה כרעם הרחוק מתגלגל
ארץ ישראל ...
ואז מיושנת ללא תקנה וסנטימינטלית ללא רחם
אחרתי - אנשים מוזרים, לוא יהי חלקי עמכם.

מ. 02: מיליון מלאך, מ. 01: מיליון מלאך, מ. 501: מיליון מלאך
 מיליון, מ. 09: מיליון, מ. 501: מיליון, מ. 501: מיליון
 מ. 09: מיליון, מ. 09: מיליון, מ. 09: מיליון (25%)
 מיליון (25%)

מ. 052: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך
 מ. 000: מיליון מלאך, מ. 000: מיליון מלאך

מ. 28-17-60: מיליון מלאך

מ. 28-17-60: מיליון מלאך, מ. 28-17-60: מיליון מלאך

מ. 28-17-60: מיליון מלאך, מ. 28-17-60: מיליון מלאך

מ. 28-17-60: מיליון מלאך, מ. 28-17-60: מיליון מלאך

מ. 091: מיליון מלאך, מ. 200: מיליון מלאך

מ. 091: מיליון מלאך, מ. 200: מיליון מלאך

מ. 091: מיליון מלאך, מ. 200: מיליון מלאך

מ. 091: מיליון מלאך, מ. 200: מיליון מלאך

מ. 56: מיליון מלאך, מ. 95: מיליון מלאך

מ. 56: מיליון מלאך, מ. 95: מיליון מלאך

מ. 56: מיליון מלאך, מ. 95: מיליון מלאך

מ. 56: מיליון מלאך, מ. 95: מיליון מלאך

מ. 005: מיליון מלאך, מ. 05: מיליון מלאך

מ. 005: מיליון מלאך, מ. 05: מיליון מלאך

מ. 005: מיליון מלאך, מ. 05: מיליון מלאך

מ. 005: מיליון מלאך, מ. 05: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

בשורת משיח

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

מ. 450: מיליון מלאך, מ. 700: מיליון מלאך

ספרי אריאל

מחירי שבוע הספר

ספרים חדשים

אחר מאמרים בידיעת הארץ (מקדוק 11-1)

בקובץ כלולים מרבית המאמרים החשובים מ-11 החוברות הראשונות
 שאולו, מסודרים לפי סדר הופעתם. 270 עמ'.
 המחיר: 225 ש"ח. לאחר הנחה: 160 ש"ח.

זאב וילנאי, רמלה

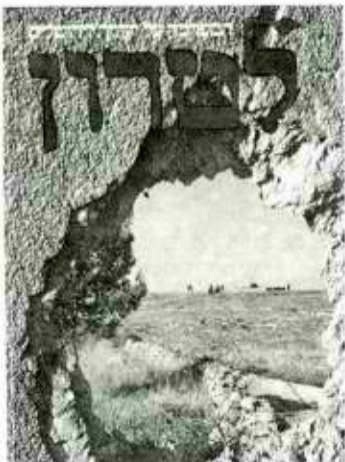
מהדורה מצולמת של הספר שהופיע ב-1961.
 המחיר: 86 ש"ח. לאחר הנחה: 65 ש"ח.

זאב וילנאי, באר-שבע עיר אבות וקנין

הספר, שהופיע לראשונה ב-1966, הודפס כולו מחדש עם עידכונים
 ותוספות, ומתכונתו הורחבה. המחיר: 95 ש"ח. לאחר הנחה: 70 ש"ח.

THE CRUSADERS' FORTRESS OF MONTFORT (אנגלית)

החוברת כוללת תאור ממצא על מבצר רב חשיבות זה, כפי שנכתב
 ע"י המשלחת של המטרופוליטאן מוזיאון בניו-יורק ב-1926.
 הקדים דברים: מירון בנבנישתי, נספח דו"ח משלחת הסקר הבריטית
 על המגפורה. המחיר: 60 ש"ח. לאחר הנחה: 40 ש"ח.

א. יצחקי, לטרון

המערכה על הדרך לירושלים
 (שני כרכים - הוצאת כנה)

הספר זורה אור על אחת הפרשיות
 העלומות והכאוכות ביותר במלחמת
 החרור. על אף היריעה הרחבה
 (600 עמ'), נקרא הספר בנשימה
 עצורה. הספר, המלווה במפות,
 תצלומים ותשימים, מהווה את
 אחד המחקרים הקלאסיים המעולים
 ביותר של מלחמת הקוממיות.
 המחיר: 448 ש"ח.

לאחר הנחה: 336 ש"ח.

חומת יהודה

ספר זאב וילנאי

הוצאת אריאל שוקדת על הכנת "ספר יובל" לכבוד זאב וילנאי עם
 הגיעו לגבורות. הספר שיופיע בפאר רב, יכלול מבחר עשיר של
 מאמרים מפרי עטם של טובי חוקרים והכותבים בנושא ארץ ישראל
 בארץ ומחוצה לה. דגש מיוחד יושם על אותם נושאים שהם בתחום
 התענינותו של המחבר: עדות ומיעוטים, דתות, פולקלור, קברי
 קדושים, חקר ירושלים, תולדות ההתיישבות, א"י בספרות הנוסעים
 ועולי הרגל, גיאוגרפיה היסטורית, מפות עתיקות, טיולים וסיוורים
 ועוד.

מחיר משוער של הספר: 500 ש"ח

ע"י רכישה מראש: 225 ש"ח

הערה: הספר יופיע במהדורה חד פעמית מצומצמת.

המחיר בתוקף עד ל-25.6.82.

גזור ושלח

לכבוד

הוצאת אריאל

ת.ד. 3328

ירושלים 91033

כרצוני לרכוש מראש את "ספר זאב וילנאי".

רצ"ב המחאה ע"ס 225 ש"ח.

שם:

כתובת:

מיקוד:

ספרי אריאל - מחירון

מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר	מחיר
לאחר הנחה	לאחר הנחה	לאחר הנחה	לאחר הנחה	לאחר הנחה	לאחר הנחה
D. Roberts, THE HOLY LAND . 552 IS	415 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	יפו ואתריה (קרדום 15)	זאב וילנאי, באר-שבע . . . 95 ש"ח
Hanauer, WALKS IN AND AROUND JERUSALEM . 194 IS	145 IS	מחיר 105 ש"ח	מחיר 140 ש"ח	בנתיב עולי הרגל לארץ הקודש (קרדום 13-14)	זאב וילנאי, רמלה . . . 86 ש"ח
Wilson, JERUSALEM THE HOLY CITY, Hard Cover . 325 IS	245 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	עדות ומיעוטים בעיר העתיקה	מבצר המונפור (אנגלית) . . . 60 ש"ח
Wilson, JERUSALEM THE HOLY CITY, Paper Back . 225 IS	170 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	דרך היסורים . . .	מבחר מאמרים בידעת הארץ (קרדום 11-1)
Wilson, THE LAND OF GALILEE 325 IS	245 IS	מחיר 105 ש"ח	מחיר 140 ש"ח	ארמון הישאם . . .	הר תבור וסביבתו (קרדום 20)
Wilson, THE LAND OF JUDEA 325 IS	245 IS	מחיר 105 ש"ח	מחיר 140 ש"ח	הר הזיתים . . .	ירושלים וא"י בתחריטים והדפסים נדירים . . . 325 ש"ח
Wilson, SINAI AND THE SOUTH 325 IS	245 IS	מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	בית לחם וכנסית המולד . . .	ירושלים וארץ ישראל בתחריטים והדפסים עתיקים (1483-1800)
Bartlett, JERUSALEM REVISITED 252 IS	190 IS	מחיר 35 ש"ח	מחיר 50 ש"ח	כיפת הסלע ואבן השתיה . . .	ציירי ים-במאה הי"ט . . . 325 ש"ח
Le Strange, JERUSALEM UNDER THE MOSLEMS . 125 IS	94 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	שער הרחמים . . .	ציירי א"י במאה הי"ט . . . 450 ש"ח
T. Canaan, MOHAMMEDAN SAINTS AND SANCTUARIES . 250 IS	187 IS	מחיר 45 ש"ח	מחיר 60 ש"ח	מסגד אל אקצא (ואורות שלמה)	נופי בראשית של א"י (צילומי א"י הראשונים)
TSHELEBI'S TRAVELS IN PALESTINE (1648-1650) . 150 IS	110 IS	מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	קבר רחל . . .	צילומי ים-וא"י הראשונים כריכה קשה . . . 350 ש"ח
Paris, SOUVENIR OF JERUSALEM, Hard Cover . 120 IS	90 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	ד"ר נצר, הרודיון . . .	צילומי ים-וא"י הראשונים כריכה רכה . . . 250 ש"ח
Paris, SOUVENIR OF JERUSALEM, Paper Back . 100 IS	75 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	י. רפאלוביץ, ארץ ישראל והמושבות (1899)	צילומי ים- העיר העתיקה כריכה קשה . . . 350 ש"ח
Manning, THOSE HOLY FIELDS 325 IS	245 IS	מחיר 105 ש"ח	מחיר 140 ש"ח	ז. וילנאי, מדרוך הגליל ועמקי הצפון (1954)	צילומי ים- העיר העתיקה כריכה רכה . . . 250 ש"ח
Porter, JERUSALEM, BETHANY AND BETHLEHEM . 325 IS	245 IS	מחיר 130 ש"ח	מחיר 175 ש"ח	ז. וילנאי, מדרוך ים- (1946)	צילומי ים- העיר החדשה כריכה קשה . . . 350 ש"ח
O. Meinardus, LAURAE AND MONASTERIES OF THE WILDERNESS OF JUDEAEA . 70 IS	50 IS	מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	א.מ. לונץ, לוח א"י, מבחר מאמרים, כרך א', ב', ג', כל כרך 95 ש"ח	צילומי ים- העיר החדשה כריכה רכה . . . 250 ש"ח
Wilkinson, EGERIA'S TRAVELS TO THE HOLY LAND . 355 IS	265 IS	מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	א.מ. לונץ, מורה דרך (1891)	סיני בתחריטים עתיקים כריכה קשה . . . 250 ש"ח
Nathan Schur, JERUSALEM IN PILGRIMS' ACCOUNTS. 350 IS	260 IS	מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	א.מ. לונץ, נתיבות ציון . . .	סיני בתחריטים עתיקים כריכה רכה . . . 200 ש"ח
Wilson, ORDNANCE SURVEY OF JERUSALEM, 1865		מחיר 70 ש"ח	מחיר 95 ש"ח	כל ירושלים, 1921 . . .	ירושלים חליפות ותמורות בדורות האחרונים, כריכה קשה . . . 300 ש"ח
The book . 370 IS	275 IS	מחיר 130 ש"ח	מחיר 175 ש"ח	פריימן, ספר הזכרון הירושלמי	נצרת ואתריה (קרדום 19)
The maps . 370 IS	275 IS	מחיר 130 ש"ח	מחיר 175 ש"ח	דן בהס, ירושלים, מבחר תכניות של מבנים ואתרים . . .	קיסריה ואתריה (קרדום 18)
Wilson, JERUSALEM DIE HEILIGE STADT, Hard Cover 325 IS	245 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	ספירידון, פרקים בתולדות א"י 1821-41 (אנגלית - כולל סיכום עברי) . . .	ירושלים הבלתי ידועה (קרדום 16-17)
Wilson, JERUSALEM DIE HEILIGE STADT, Paper Back . 225 IS	170 IS	מחיר 60 ש"ח	מחיר 80 ש"ח	הסטאטוס קוו במקומות הקדושים (אנגלית - סיכום עברי) . . .	

ספרי אחרים היוצאת הארץ

מ. נגבי, כבלים של צדק . . . 115 ש"ח	אלון, ישראל טבע ונוף . . . 360 ש"ח	חרמון, טבע ונוף . . . 175 ש"ח	במאבק ובמרד . . . 185 ש"ח	אטלס לחקופת החג"ך . . . 90 ש"ח	תולדות היהדות הקראית ב' . . . 250 ש"ח	מדרוך ישראל (10 כרכים + מפות) . . . 2200 ש"ח	מ. אליאב, ספר העליה הראשונה (2 כרכים) . . . 315 ש"ח	ARMENIAN TREASURES OF JERUSALEM . 300 IS	Shaham, Katz, THIS LAND WE LOVE . 170 IS	A WILL TO SURVIVE . 180 IS	SYNAGOGUE REVEALED . 220 IS	JERUSALEM REVEALED . 170 IS	G. Bushell, CHURCHES OF THE THE HOLY LAND . 220 IS	Sapir, Ne'eman, CAPERNAUM . 40 IS	שלושים שנות ארכיאולוגיה בא"י (הכינוס הל"ה לידעת הארץ) . . . 85 ש"ח	פ. אבי-יונה, בימי רומא וביזאנטיון . . . 154 ש"ח	פראוור, תולדות ממלכת הצלבנים (2 כרכים) . . . 320 ש"ח	אליהב, א"י וישוביה במאה הי"ט 180 ש"ח	טריסטראס, מסע בא"י . . . 145 ש"ח	מור, כנען וישראל . . . 145 ש"ח	מור, ערים וגלילות . . . 145 ש"ח	אנציקלופדיה מקראית כרך ח' . . . 375 ש"ח	ידין, מצדה . . . 255 ש"ח	מילון אלקלעי אנגלי-עברי עברי-אנגלי (3 כרכים) . . . 1600 ש"ח	וילנאי, ירושלים בירת ישראל א', ב', ג', ד' כל כרך . . . 170 ש"ח	וילנאי, אגדות א"י (2 כרכים) . . . 375 ש"ח	וילנאי, אנציקלופדיה לידעת הארץ "אריאל", כל כרך . . . 320 ש"ח	בן דוד, ג' בליה, שבט בודאי . . . 80 ש"ח	כל מקום ואתר . . . 205 ש"ח	מדרוך כבישים (ברטא) . . . 150 ש"ח	ברטא, ילקוט כבישים . . . 100 ש"ח	אטלס ברטא, ה'ח' (עממי) כל כרך . . . 260 ש"ח	אטלס ברטא, כרך ז' . . . 220 ש"ח	אטלס ברטא, בימי הביניים . . . 325 ש"ח	סט אטלס ברטא מפואר (8 כרכים) 2420 ש"ח	בן דב, נאור, ענר, הכותל . . . 210 ש"ח	י. זיו, בשביל המטיילים . . . 145 ש"ח	י. זיו, נופי גולן . . . 35 ש"ח	נופים ואחרים . . . 140 ש"ח	פלוסר, המקורות היהודיים של הנצרות . . . 28 ש"ח	לצארוס יפה, מבוא לאיסלאם . . . 28 ש"ח	י. בן אריה, ים-במאה הי"ט . . . 28 ש"ח	י. הפל, תולדות א"י (2 כרכים) 290 ש"ח	אביגד, העיר העליונה של ים- . . . 295 ש"ח	אהרוני, ארכיאולוגיה של א"י . . . 200 ש"ח	א. יצחקי, לטרון . . . 336 ש"ח	א"י מחורבן בית שני ועד לכיבוש הערבי . . . 175 ש"ח	שאלו שלום ירושלים, א' . . . 50 ש"ח	שאלו שלום ירושלים, ב' . . . 60 ש"ח	י. גריין, תיאור א"י, יהודה . . . 90 ש"ח	פרקים בתולדות ירושלים:	בתקופת בית שני . . . 145 ש"ח	בימי הביניים . . . 90 ש"ח	בראשית התקופה העות'מאנית . . . 100 ש"ח	בעת החדשה . . . 145 ש"ח	י. בן אריה, ים-העיר העתיקה . . . 150 ש"ח	י. בן אריה, ים-העיר החדשה . . . 170 ש"ח	ג' פין, עתות סופה . . . 150 ש"ח	אוליפנט, חיפה . . . 300 ש"ח	ר. קרק, שכונת בירושלים . . . 42 ש"ח	דן בהס, אטלס ירושלים . . . 125 ש"ח
-------------------------------------	------------------------------------	-------------------------------	---------------------------	--------------------------------	---------------------------------------	--	---	--	--	----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	--	-----------------------------------	--	---	--	--------------------------------------	----------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	---	--------------------------	---	--	---	--	---	----------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	---	---------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------	----------------------------	--	---------------------------------------	---------------------------------------	--------------------------------------	--	--	-------------------------------	---	------------------------------------	------------------------------------	---	------------------------	------------------------------	---------------------------	--	-------------------------	--	---	---------------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

מפעל מנויים

הגנו מציעים לך בזאת להצטרף למינוי אריאל ולהנות מהנחות והטבות ניכרות. מינוים יהיו זכאים לקבל:

- 10 חוברות בהוצאת אריאל לפי בחירה.
- הנחה נוספת ע"ס 10% ממחירי ההנחה.
- פטור ממדי משלוח ע"ס 5 ש"ח על כל הזמנה.
- משלוח חומר נוסף וכן "שי לחג".

דמי מינוי:

- * מינוי לשנה כולל חוברות, ס"ה 525 ש"ח.
- * מינוי לשנה ללא חוברות, ס"ה 300 ש"ח.
- * מינוי לשנתיים + 20 חוברות, ס"ה 800 ש"ח.

חוברות שהופיעו עד כה בהוצאת אריאל (או בהפצתה), שניתן להזמין במסגרת המינוי:

1. כיפת הסלע ואבן השתיה. 2. מערת המכפלה.
3. ארמון הישאם. 4. שער הרחמים. 5-6. הר הזיתים (חוברת כפולה). 7. קבר רחל. 8. מסגד אל אקצא. 9-10. בית לחם וכנסית המולד (חוברת כפולה). 11. מנזרים ומקומות התבודדות במדבר יהודה (אנגלית). 12. הסטאטוס קוו במקומות הקדושים (אנגלית + סיכום עברי). 13. הרודיון. 14. עדות ומיעוטים בעיר העתיקה. 15. "דרך היסורים".

16-17. בנתיב עולי הרגל לארץ הקודש (חוברת כפולה) (*). 18. כפר נחום (אנגלית). 19. י. זיו, נופי גולן. 20. ר. קרק, שכונות בי-ם. 39. יפו ואתריה (*). 42. הר תבור וסביבתו (*). 43. שבטה. 44-45. ירושלים הבלתי ידועה (חוברת כפולה) (*). 46. קיסריה ואתריה (*). 48. נצרת ואתריה (*). 49-50. ירושלים ואתריה (חוברת כפולה - עומד להופיע) (*).

חוברות אחרות שיופיעו בהוצאת אריאל (אין שום אפשרות להרשם לחוברות שטרם הופיעו, אלא אך ורק בתנאי שהחוברות יישלחו למינויים לפי סדר הופעתן).

24. שחזור מבנים בירושלים (חוברת כפולה).
25. אתרים בעיר החדשה (חוברת כפולה). 26. תומת ים-ושעריה. 27. כנסית הג'ר. 28. הר הבית כיום - אתרים משניים. 29. כנסית סנט אנה וברכת הסדא. 30. חורבות קומראן. 31. הכותל המערבי. 32. הר ציון. 33. גיא בן הינום. 34. ירושלים המקראית

* חוברות אלו נעשות בשיתוף עם "קרדום". אלו שאינם מגוים על "קרדום", יוכלו להזמין כחוברות רגילות.

ועיר דוד. 35. הר הבית בהיזפת בית שני. 36. עין כרם וכנסיותיה. 37. שכם, גרזים ועיבל. 38. אשקלון. 40. שומרון. 41. הבהיים ומרכייהם. 47. חברון ואתריה. 51. חיפה. 52-53. עכו.

לכבוד
הוצאת אריאל
ת.ד. 3328, ירושלים 91033

אני מבקש להצטרף כמינוי לאריאל:

- * מצ"ב הסך 525 ש"ח עבור מינוי שנתי + 10 חוברות.
- * מצ"ב הסך 300 ש"ח עבור מינוי שנתי (ללא חוברות).
- * מצ"ב הסך 800 ש"ח עבור מינוי לשנתיים + 20 חוברות.

שם: . . . . .

כתובת: . . . . .

מיקוד: . . . . .

נא לשלוח לי את החוברות הבאות: . . . . .

חאריך: . . . . .

990-8

אמנה

תנועת ההתישבות של גוש אמונים
 אגודה שיתופית מרכזית חקלאית בע"מ
 ת.ד. 18181 ירושלים
 מיקוד: 91181
 טלפון: 02-816688-9

THE SETTLEMENTS UNDER "AMANA" - THE SETTLEMENT MOVEMENT
 OF GUSH EMUNIM

THE SETTLEMENTS OF "AMANA":

The information contained in this brief includes details of the different settlements affiliated with "Amana" and various "garinim" or nucleus groups that have been and are being formed by the movement. "Amana" sees as its job the establishment of rural settlements for Jews of all lifestyles and persuasions in all parts of the country. Most of the settlements mentioned herein are classified as "urban villages" or the "Moshav Shitufi."

GENERAL POINTS:

- A. Most of the settlements have communal facilities such as synagogue, grocery, mikveh, infirmary, recreation hall, etc., and are thus not elaborated upon in detail.
- B. Information on schooling applies to 1982-1983.
- C. In addition to employment possibilities noted here, there are additional alternatives in the communal facilities and in the field of education in each settlement. Also, new businesses can be started.
- D. In addition to the Egged bus service, additional transportation service is sponsored by the Regional Council.

Those interested in any of the settlements can receive information in one of the following ways:

1. To contact directly the Absorption Committee of the settlement by either telephone or mail.
2. For garinim--contact the group or the organizer in Amana.

NEW SETTLEMENTS:

Amana sees as its first priority the establishment of communal settlements all parts of the country. Singles or groups interested in the challenge of establishing such a garin should contact Tamar Adler at the Amana office. Garinim should specify religious affiliation--religious, mixed, or non-religious.

EXISTING GARINIM:

- A. GARIN ANATOT -- today there are approximately 35 families ranging in all ages, who wish to establish an urban village 10 kilometers north of Jerusalem which has already been approved by the government.
- B. THE BEIT HORON AREA -- at present there are approximately 20 families enrolled. For information please contact Amana.
- C. GARIN MAON -- aiming to establish a moshav-shitufi in the spirit of Torah and work on the land. Today there are 14 families living in the Nachal outpost Maon in the southern hills of Hebron. The people will work primarily in agriculture. This garin accepts families between ages 22-28, with children under the age of 5, who are interested in working in agriculture combined with learning Torah.
- D. GARIN OTNIEL -- a group of 20 families who wish to establish an urban village in the Judean area. The area has already been approved by the government.
- E. YIBNE -- designed to establish an urban village in the area of Yatir (southern Judea). The garin numbers about 30 families ages 25-36 with children until age seven. The garin plans to establish industry, with the contribution of specialists in the group. The families plan temporarily to live in Yatir.

ESTABLISHED SETTLEMENTS:

AINAV -- (053) 41085 D.N. Shomron

A new urban religious village which was established in November 1981; on the Nablus-Beit Liad Road, four kilometers west of Shavei Shomron on a hill overlooking the Arab village Anavta. There are currently eleven families with children of all ages and ten more families in the process of being accepted. They live in temporary units. There are preschool facilities but the children learn in the school in Shavei Shomron. Egged Bus No. 38 comes twice a day from Netanya and once a day the bus from Tel Aviv through the Jordan Valley goes through the settlement. The settlement is ready to accept families who wish to establish industry .

ALON MOREH -- (053) 32274/31020 D.N. Shomron 44862

An urban village that began with the intention of turning into an urban center in the heart of the Shomron on the Kabir mountain east of Shechem. After six difficult years, including the forced evacuation of the garin by a Supreme Court order from its former location near Rogeev, the new settlement was established in March 1980. The majority of its population is religious. The purposes of the settlement are to settle the land, promote social integration and to accept new Olim. There are 80 families of all ages and 20 more families soon to be accepted. They now live in temporary dwellings and are constructing 36 permanent houses with the help of the Jewish Agency. There is a school up to seventh grade, along with preschool facilities. Egged Bus No. 81, which passes

through Kfar Sava and Petach Tikva, arrives to the settlement three times a day from Tel Aviv. Employment: sheep-herding; industry--a factory that manufactures metal parts for the Israel Defense Force, computer center; future plans to establish more industry. Education: "Meretz" Kolliel which is certifying 20 Yeshiva students from the settlement to teach, and an educational institution for underprivileged youth in connection with Aliyat Hanoar. The settlement is ready to accept more families with priority to blue-collar workers.

ATERET -- (054) 30814 D.N. Harei Ephraim 44812

A new community village established in August 1981, approximately five kilometers east of Neve Tzuf. The settlement has eight families up to age forty with children of all ages, and a few singles. There are ten more families in the process of being accepted. They currently live in temporary units. The children learn in the school in Neve Tzuf and there are preschool facilities on the settlement. Egged Bus No. 468 comes once a day but buses to Neve Tzuf are more frequent, and there is private transportation to the settlement. Employment: now planning electronic and computer factories. The settlement is ready to accept more families.

ATZMONA -- (051) 31366 D.N. Hof Aza 79731

A new religious agricultural settlement in the southern Gaza Strip, originally established in the Sinai on the day that the Camp David Accords were signed. It is now planned as a moshav shitufi. Temporarily situated at Morag, a Nachal outpost, the settlement will move shortly to a permanent location near Rafiah (on the seashore). The settlement is composed of those who were expelled from their settlement in the Sinai. They see their goal as learning Torah, emphasizing the precepts of the Land of Israel, and hope eventually to return to Sinai. There are currently 17 families with an additional 20 singles and another 5-6 families in the process of being accepted. They live in temporary units. The settlement has a Kolliel, Talmud Torah for the boys, and a school for the girls. Employment: agriculture--nursery, flower hothouses, tomatoes, melons, chicken run. Intended establishment of an electronic tool factory and a computer center. The settlement hopes to expand its tourism with a center for Studies on the Land of Israel. Atzmona wishes to accept additional families who share the spirit of the settlement.

BEIT-EL -- (02) 952480 D.N. Harei Yerushalaim 90300

A religious urban settlement on the Ramallah-Nablus Road about 18 kilometers from Jerusalem, established in November 1977. There are approximately 90 families with children of all ages and another 35 families in the process of being accepted. The housing facilities are now temporary but up to 90 permanent homes are now under construction. There is a school through sixth grade and preschool facilities. Employment: a factory which manufactures toys and educational aides; a factory which makes tefillin boxes; book publishers; a factory for religious articles. There are 10 Egged buses daily, nos. 70, 78, and 955 from Jerusalem. The settlement accepts families who are interested in immediate private building.

BEIT HORON -- (02) 954121/951031 D.N. Harei Yerushalaim 90435

A mixed community village with a general religious outlook, on the Latrun-Ramallah Road 21 kilometers east of Latrun Intersection and 17 kilometers from Jerusalem, established in December 1977. There are 40 families with children of all ages, and another 20 families are in the process of being accepted. Members are employed in aircraft industry, metal work, and private enterprise. Among the settlement objectives are taking in new Olim and bridging the gap between religious and non-religious families. Residents live in temporary dwellings but are in the process of building 30 permanent houses. There is a religious school through seventh grade and preschool facilities. Egged Bus No. 071 travels back and forth from Jerusalem twice a day and No. 471 from Tel-Aviv to Jerusalem via the settlement three times a day. Employment: workshops, carpentry, car repair, and a tefillin factory. There are plans to establish a hotel and a sports center. The settlement is interested in accepting 15 more families, especially those who wish to establish light industry.

BEIT YATIR -- (057) 38446 POB Beersheva 84101

A religious moshav-shitufi established in August 1979, located in the southern Hebron Hills, approximately 10 kilometers south of Lita. Today there are 16 families, all graduates of yeshivot, and five more families in the process of moving in. All are between the ages of 25-30 with children up to age seven. The settlement has preschool facilities and the children learn in the elementary school in Kiryat Arba. Egged Bus No. 81 comes twice a day from Beersheva and transportation for the children to Kiryat Arba is provided. Employment: agriculture--1000 sheep, vineyards, orchards, grazing pastures, and flowers. There are plans to expand the fields to establish a field school and ulpan for Jewish studies. The settlement sees as its purpose the mitzvah of living on and working the land according to Torah precepts, and prefers to absorb those families with similar ideals. The settlement is interested in accepting a doctor and a Rav whose outlook follows that of Yeshivat Mercaz Harav.

HADASHA -- (02) 951911 D.N. Harei Yerushalaim 90965

A community village, essentially non-religious, approximately six kilometers north of Ramot outside of Jerusalem in the Zeev Hills. The settlement was established in May 1980. Today there are 23 families and 20 more families living temporarily in the nearby Givon camp, ages 25-40, with children of all ages. The housing is temporary but the settlement is in the process of building 32 permanent units. Egged Bus No. 71 arrives twice a day, and No. 421 three times daily from Jerusalem to Tel-Aviv. The Regional Council provides additional transportation. Children up to the sixth grade learn in nearby Givon. Many of the residents are new Olim from Russia. They plan to establish light industry and work in agriculture.

CARMEL -- (02) 971637 POB 110, Kiryat Arba 90100

A moshav-shitufi (agricultural-industrial) which is situated south-east of Kiryat Arba and approximately 12 kilometers north of Yatir on the Hebron-Um Draig Road in the Maon-Carmel forests. Carmel was established in July 1980. Most of the residents are graduates of Yeshivot Hesder

who wish to combine their learning of Torah with physical labor on the land. The purpose of Carmel is to renew Jewish settlement in the southern Judean Hills. There are twelve families ages 20-28 with children up to six years old, and six singles. There are another 4-6 families in the process of being accepted. They live in temporary houses. Egged Bus No. 40 from Jerusalem and No. 60 from Kiryat Arba come to the settlement twice daily. Employment: industry--an aircraft factory that now employs twenty workers and plans to expand to 40-60 workers; agriculture--1000 dunams of potatoes, peanuts, corn, and various seeds; 100 dunams of plum and peach orchards. Plans are to expand to 250 dunams of orchards and another 250 dunams of fields. The settlement also plans to open a tourist stop and an ulpan for youth that come on Aliyah. Carmel would like to accept another six families up to age 28 with children to age six, with preference to potential factory employees.

EL-DAVID -- Temporary address: c/o Tekoa, D.N. Harei Yerushalaim 90908
(02) 223294 (Tekoa)

A mixed community village, at the foot of the Herodian fortress about 20 kilometers from Jerusalem. There are 30 families and 12 singles on the settlement established in July 1982 in memory of two members of nearby Tekoa--Eli Pressman and David Rosenfeld. The quarters are prefab. The preschool classes are at Tekoa and elementary school is at Gush Etzion with transportation provided. Bus No. 66 from Jerusalem arrives thrice daily. Planned employment: crafts and tourism. In the long range, industry and agriculture. The settlement is interested in absorbing another 20 families by next summer with preference to those with plans for industry and agriculture and with children of grades 1-3.

KEDUMIM -- (052) 39221/2 D.N. Shomron 44853

An open urban settlement with the possibility of becoming a city, established in December 1975. Its goal--education which teaches mutual responsibility for all of Israel. It is located on the Nablus-Kalkilya Road near the Kadum Camp, ten kilometers from Nablus. The settlement has 160 families and another 150 families are waiting to be accepted. They live in temporary units and are in the process of populating 100 permanent units; another 60 units are being planned. Egged Bus No. 81 arrives five times a day from Kfar Saba to the settlement. There are preschool facilities and elementary school through eighth grade. There are various workshops and industries; a furniture woodshop and a computer center. Agriculture: plant nursery, chicken runs, and vineyards. Tourism: a hostel combined with the Eretz Yisrael Academy which provides seminars on the Land of Israel; Museum of Antiquities of the area; Yeshiva.

KFAR ADUMIM -- (02) 248855/224893 Bikat Yericho 90618

A community village which was established in September 1979. It is situated on the southern side of Wadi Kelt, 20 kilometers east of Jerusalem. The goals of the village are to settle the land, to integrate religious and non-religious families, to accept new Olim, to help needy families, and to promote independent employment. There are 50 families between the ages of 20-65 years old with children of all ages. Ten more families are in the process of being accepted. The housing is temporary, but within

the next few months 22 permanent houses will be completed and another 25 are in the planning stage. There is an elementary school founded on the principles of the settlement. Employment: 100 dunams of olives; 4 dunams of flowers; both to be doubled in size. The settlement hopes to soon open workshops and a laboratory to grow various crosses of plants. There are various employment possibilities in industry in the surrounding area. The settlement wishes to accept fifteen more families with similar ideals who wish to work in industry or agriculture and have children in the upper grades.

KFAR TAPUACH -- (053) 30286 D.N. Ephraim 44806

A religious urban village on the intersection of the Jerusalem-Nablus Road and the Cross-Shomron Highway; established in July 1978. There are sixteen families up to age 35 with children up to fourteen years old. There are preschool facilities and the children learn in the school in Kedumim. Egged Bus No. 86 from Tel-Aviv to Petach Tikva arrives twice a day. Employment: a metalworks factory which produces equipment for the Israel Defense Force, and a car repair garage. Some residents work for the Jewish National Fund nearby. The settlement is interested in more families interested in employment in industry or workshops.

KOCHAV HASHACHAR -- (02) 233295/233509 D.N. Bikat Yericho 90967

A religious community village on the Alon Way Road between Rimonim and the entrance to Shilo, established in September 1980. The population is made up of 27 young families, mostly graduates of Yeshivot Hesder with children to age twelve. Eight more families are in the process of being accepted. There are preschool facilities, and the children learn in the Orfa school. Employment: 300 sheep and 90 dunams of vineyard. The future holds plans for expansion of land for increased agriculture.

MEVO DOTAN -- (063) 23194 Closed-sack 90912 Jerusalem

A non-religious community village which was established originally in the San-Noz Police Station next to an Arab village in October 1978. It subsequently moved to its permanent place on the Jenin-Baka Al Gavria Road in June 1981. There are twenty families ages 20-45 with children up to age thirteen. They live in temporary units with the possibility either to enlarge them or to begin individual building. There are preschool facilities and a school up to sixth grade. Egged Bus No. 56 passes through on its way to Hadera and back once a day and there is transportation for the children and those who work outside the settlement. Most of the residents work in the settlement in various workshops: ceramics, woodworks, leatherworks. The settlement is interested in taking in ten more families with children up to age thirteen.

MICHMAS -- (02) 850623 D.N. Bikat Yericho 91999

A religious community village on the Alon Way Road between Rimonim and Kfar Adumim. It is situated ten kilometers from Neve Ya'akov and was established in June 1981. There are 27 families ages 20-55 with children to age twelve. Five more families are in the process of being

accepted. They live in temporary prefabs. There is a religious school until fourth grade plus preschool facilities. In addition to private cars, the Regional Council provides transportation and the settlement hopes to receive public transportation soon. Most residents work in Jerusalem except for those who work in the communal facilities of the settlement. The settlement has plans for agriculture and industry. Michmas wishes to accept five more families with preference to those, with agricultural or electronical background or yesiva students.

MITZPEH YERICHO -- (02) 232309/226530 D.N. Bikat Yericho 90767

A religious communal village on the Jerusalem-Jerico Road five kilometers west of Jerico and 22 kilometers from Jerusalem, established in October 1977. There are 37 families with children until age twelve and a few singles. Residents have yeshiva backgrounds. Ten more families are in the process of being accepted. They live in temporary buildings, and 18 permanent houses are being built on an individual basis. There are preschool facilities and a school until fourth grade. Egged Bus No. 73 travels to Jerusalem and back three times a day. Employment: a toy factory; work in the communal facilities. Most residents work outside of the settlement either in Jerusalem or Ma'ale Adumim. They are planning factories and tourist attractions and are willing to accept more families, especially those with incentive to work in industry or tourism.

NEVE TZUF (02) 951009 D.N. Ephraim 44808

An open urban religious settlement, approximately 30 kilometers east of Petach Tikva, near the Nabe Saleh Police Station and the Um Safa Forest. The settlement was established in December 1977. The population is made up of independent and industrial workers who have yeshiva backgrounds. There are sixty families between ages 25-55 with children of all ages. The housing is temporary, and construction has begun on sixty permanent units on an individual basis. There are preschool facilities and a religious school until seventh grade. Egged Bus No. 468 comes from Tel-Aviv twice a day. Employment: a factory which makes contact lenses; a woodshop; a computer center. The settlement is interested in accepting ten more families.

NILI -- (054) 31738 Closed-sack 71100 Lod

A non-religious community village next to Dir Kadus Police Station approximately 13 kilometers east of Lod, established in July 1981. There are currently 26 families ages 23-51 with another 28 families in the process of being accepted. They live in temporary units. They have preschool facilities and hope to open a school until seventh grade this fall. There is yet no public transportation and travel is done by private cars. Employment is currently outside the settlement. The settlement is in the process of establishing a printing press, a factory to make dolls, and planting orchards. The settlement sees as its goals to live a social and cultural life on a high intellectual level. Nili is interested in accepting 25 more families with children between ages 5-11.

OFRA -- (02) 953888/951910 D.N. Harei Yerushalaim 90906

A religious community village on the Ramallah-Jerico Road. It was established in May 1975 as a work camp on Mount Baal Hazor nearby. Today there are 100 families of all ages and 20 singles. Their goal is the establishment of a workers settlement in the Beit-El hills based on Jewish labor and other values of classical Zionism. Twenty more families have been accepted but are awaiting housing. There are fifty permanent houses built by the Housing Ministry and the rest are temporary units. Residents are planning to build more permanent houses individually. Egged Bus No. 70 arrives six times a day from Jerusalem and two buses that go to the Jordan Valley stop by the settlement every day. There are preschool facilities and a school until eighth grade. Employment: a steel factory for the Israel Defense Force; a wax manufacturing plant; woodshops; electronics and artist workshops; a computer center; and an office that prints "Nekuda," the monthly settlements journal. Agriculture--honeycombs, chick houses, a field school. Educational services with a youth hostel. The settlement is interested in accepting a doctor and others who can work on the settlement.

SHAVEI SHOMRON -- (053) 35044/95284 D.N. Shomron 90925

A religious urban center established in October 1978, one kilometer south of Sebastia on the Jerusalem-Nablus-Jenin Road. The settlement is situated near the old Turkish railroad station. There are 52 families, mostly religious, with children of all ages. Some live in temporary units and others in permanent homes. They have preschool facilities and a school through fifth grade. Egged Bus No. 38 comes from Netanya twice a day, and Bus No. 955 which travels from Afula to Jerusalem and back stops at the entrance of the settlement once a day. Employment: workshops--woodshops, framemaking, and a computer center; agriculture--chicken farms and flower hothouses. A center for Studies of the Land of Israel, a field school and a youth hostel. The settlement wishes to accept twenty more families.

SHILO -- (02) 224012/953060/951300 D.N. Harei Ephraim 44807

A religious community village next to the original Shilo near the Jerusalem-Nablus Road about 40 kilometers north of Jerusalem, established in January 1978. Its goals are to be part of a chain of settlements in the Shomron based on education, the values of Judaism, and Jewish work on the land. There are 61 families ages 20-38 with children all ages and a dozen singles. There are ten more families in the process of being accepted. There is a Yeshivat Hesder with 45 students. Residents live in temporary units and are completing 24 permanent homes. They have preschool facilities and a school until fourth grade. The older children learn in Ofra, Beit-El and Jerusalem. Egged Bus No. 78 comes from Jerusalem twice a day and Bus No. 955 from Afula to Jerusalem stops near the settlement. Employment: a jewelery factory, woodshop, and a workshop which manufactures signs; construction--there are seven professional builders on the settlement who work in the area; agriculture--300 sheep, 45 dunams of onions and flowers. Tourism--a restaurant, horseback riding, and trips to local excavations. Higher education--

Yeshivat Hesder and a Kollel. The settlement is ready to accept fifteen more families.

TEKOA -- (02) 223294 D.N. Harei Yerushalaim 90908

Ancommunity village in the Judean Hills twelve kilometers east of Gush Etzion and 22 kilometers south of Jerusalem. It was established in October 1977. The population is mixed, religious and non-religious, young and old, and many Olim. Their main goal is settlement in the Judean Hills. There are 36 families with children of all ages and eight singles. Eighteen more families are in the process of being accepted. Some live in temporary units and other have already moved into permanent houses. More permanent homes are being built. There are preschool facilities and a school up to fifth grade. Egged Bus No. 46 comes twice daily from Jerusalem. Employment: a steel tool cutting factory, a laundry, a film processing lab and an art studio; agriculture--orchards and flowers; tourism--a youth hostel, a restaurant and organized tours to Herodion. A future plan is to establish a cement factory, sheep-herding, expansion of the fields, and a Zionist Center for Russian Jews. The settlement whiches to accept ten more families with preference to those with older children.

YAKIR -- (052) 39243 D.N. Shomron 90944

A religious community village in the heart of Ephraim on the highway connecting the road outside of Shomron to the Nablus-Kalkilya road. The settlement was established in February 1981. There are 40 families ages 25-55 with children until age 15. Fifteen more families are in the process of being accepted. They live in temporary houses. On the settlement there are preschool facilities and the children learn in the school in Kedumim. Egged Bus No. 86 from Tel-Aviv arrives ten times a day. Employment is based on workshops and agriculture with plans to establish factories to manufacture towels and to make tin and paper containers; a chicken run. The settlement prefers those with interests in workshops or agriculture and parents with school-age children.

The above information is correct as of October 1982. The nature of settlement of course means that some particulars rapidly become outdated. Please be in close touch with Amana or its representatives for up-to-date, accurate details.

HITCH YOUR
FUTURE TO
A STARGush Emunim Ltd.
Sixth Floor
1460 Broadway
New York, N.Y. 10036

(212)724-1642

June 2, 1980

The Honorable Paul Kedar
 Consul-General of the State of Israel
 800 Second Avenue
 New York, N.Y. 10017

Dear Consul Kedar,

A very serious situation has come to my attention and I feel it my duty to bring it to yours.

The Gush Emunim contingent was given permission by the Parade Committee to march in the Israeli Day Parade - with the admonition that none of our signs could be political.

We abided by the requirement and carried no political slogans. Despite our accepting and adhering to this principle, the Parade Committee refused to allow us to display our banner in its entirety because it included the words Judea and Samaria - the Heartland of the Jewish Homeland. (The Committee also refused to announce our contingent as it passed the reviewing stand because of this.)

I believe that since Prime Minister Begin refers to the western bank of the Jordan River as Judea and Samaria and calls it an integral part of the Jewish Homeland the Parade Committee is over-stepping its bounds. I met with the Prime Minister a few weeks ago when I presented to him a copy of the text of a proposed ad (see enclosed) and he expressed his thanks and support. Since the Parade Committee is the arm of the AZYF which gets financial support from the Israeli Government, I feel that you should voice your disapproval of their actions toward the Gush Emunim contingent.

I am not writing this because of any personal embarrassment, but because I believe that Israel is in grave peril - beset by external enemies on all sides. By this action towards our contingent, the Parade Committee appears to have set themselves apart as a government-in-exile. Their attitude is extremely dangerous and will undermine Prime Minister Begin's efforts to negotiate a secure peace for Israel.

8 VI 1980

I ask you, therefore, to make known to the Israeli Day Parade Committee, your disapproval of its actions toward Gush Emunim and that the Committee should send a letter of apology to Gush Emunim for the commotion and aggravation it caused the contingent and to give their assurances that the Committee will not act in this arbitrary manner in subsequent years.

I sincerely regret the necessity of this letter but I feel you should be apprised of the Parade Committee's attitude in order to assure that this capricious behavior will not be repeated against the Jewish homeland in the name of the Government of Israel and under their indirect auspices.

With my deepest respect, I remain,

Sincerely yours,

Mrs. Arthur Marcus

207 West 86 Street
New York, N.Y. 10024

cc: Prime Minister Menachem Begin
Mr. Yechiel Kadishai

Ad Hoc

Committee for Settlement in the Land of Israel

Mrs. Arthur Marcus 207 West 86 Street, New York, N.Y. 10024 • (212) 724-1642
Mrs. Gail Winston, P.O.Box 925 Ravinia Station, Highland Park, Illinois 60035

Everything has its season, and there is a time for everything under the heavens: A time to be born and a time to die; a time to plant and a time to uproot the planted. A time to kill and a time to heal; a time to wreck stones and a time to gather stones; a time to embrace and a time to shun embraces; A time to scatter to lose; a time to keep and a time to discard; A time to read and a time to mend; a time to be silent and, a time to speak. A time to love and a time to hate; A time for war and a time for peace. KOHLENETZ CHAP III, 1-8

FOR THE JEWISH PEOPLE
THE SEASON OF RENEWAL IS HERE - THE TIME IS NOW

THE TIME IS NOW...TO BE BORN

in Samaria, Judea, the Golan Heights and the Gaza District. Though these areas were restored to our people by legal procedures of the League of Nations in recognition of our biblical, historical and moral rights to the land, they were not actually returned to the Jewish nation until liberated by her heroic sons and daughters defending their families against annihilation by massive Arab armies in 1967.

...TO PLANT
...TO HEAL
...TO BUILD

and cultivate our barren ancestral homeland in its entirety. the wounds among all the inhabitants within our territorial boundaries. villages, towns and cities throughout the wasteland of our inheritance.

THE TIME IS NOW...TO LAUGH

...TO DANCE...TO GATHER THE STONES to clear the land and rebuild our nation.

THE TIME IS NOW...TO SEEK

...and TO EMBRACE all who would be good neighbors,...TO KEEP all who would be friends

THE TIME IS NOW...TO SPEAK

...TO MEND differences, and TO LOVE one another and the stranger in our midst

THE TIME IS NOW...FOR PEACE

based upon the legitimate rights of the Jewish people to continue her almost 4,000 years of Jewish presence upon her land which the 19 years of cruel and inhuman Arab occupation cannot eradicate nor negate.

THE TIME IS NOW * * * * * LET US BEGIN

ARTHUR MARCUS

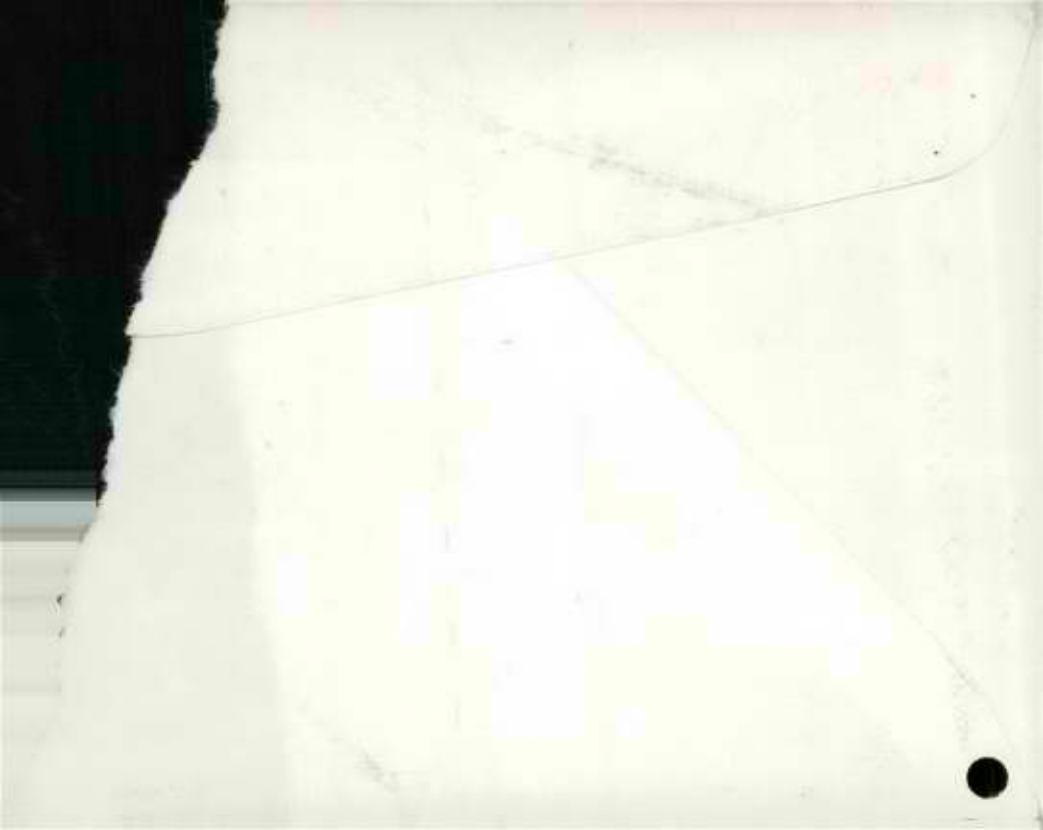
MARCUS BROTHERS TEXTILES, INC.

1460 BROADWAY
NEW YORK, NEW YORK 10036

MR.
THE
JER
ISP

ירושלים, כ"ד בשבת החש"ם

13 בדצמבר 1980

99078 יט' תל"א

לכבוד

מר אורי אריאל

מרכז צורת התישבות

אמנה

ת.ד. 18181

ירושלים

מר אריאל הנכבד,

הריני מאשר בחורה את קבלת העתק מכתבך לועד תושבי
מצפה יריחו, שאותו שלחת אלינו, לידיעת ראש-הממשלה.

בכבוד רב,

י. קדישאי

מנהל לשכת ראש-הממשלה

ירושלים, כ"ד בטבת התש"ם
13 בדצמבר 1980

99078

לכבוד
מר אורי אריאל
מרכז צורת התישבות
אמנה
ת.ד. 18181
ירושלים

מר אריאל הנכבד,

הדיני מאשר בתודה את קבלת העתק מכתבך לועד חושבי
מצפה יריחו, שאותו שלחת אלינו, לידיעה ראש-הממשלה.

בכבוד רב,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש-הממשלה

Approved, 27th June 1963
The Secretary
1963

From
The Secretary
1963

1963

After some discussion the committee has decided
that the following should be the order of business.

1963

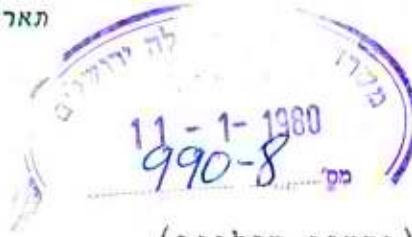
1963

א מ נ ה

תנועת ההתישבות של גוש אמונים
אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
ת.ד. 18181 ירושלים
טלפון: 02-816688-9

תאריך 6.1.80

לכבוד

ועד תושבי מצפה יריחו (גרעין חילוני)

שלום

הנדון: מכתבכם לראש הממשלה מתאריך 1.1.80
קיבלתי את העתק מכתבכם לראש הממשלה.
הפיסקא המתיחסת לגוש אמונים היא מחוסר ידיעה
או שיסודה בשקר ואני מקוה שהיא נכתבה מתוך
הסיבה הראשונה.

בברכה

אורי אריאל

מרכז צוות התישבות

העתקים:

- ראש הממשלה
- שר החקלאות
- יו"ר ההנהלה הציונית
- ח"כ י. פרץ
- מ. דרובלס
- א. בראון
- י. עופר
- ש. וולף
- חוג עין ורד

1942

...

...

...

אתנה

59

תנועת ההתישבות של גוש אמונים
אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
ת.ד. 18181 ירושלים
טלפון: 02-816688-9

58

אי אנתם בגין
אשתי ראש הממשלה
נקיית בן גוריון (בית רוט'ן בגין) 3

ירושלים

מ.ד.ה.

10-01-1980

נבדק

ירושלים, כ"א באייר התש"ם
7 במאי 1980

990-8

לכבוד
מר אבין זונדל, יו"ר
ומר אברהם חס, מזכיר
ארגון הלוחמים האנטי-נאציים וקרבת הנאצים,
רחוב שלמה המלך 64,
תל-אביב

א.ג.,

הריני מאשר בתודה את קבלת סכתבכם מיום 25 באפריל 1980.

הנחתי אותו על שולחנו של ראש הממשלה, לעיונו.

בכבוד רב ובברכה,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש הממשלה

1942, 4th Street, N.W.
Washington, D.C.

Dear Sirs:
I am writing you, with
the hope that you
will please help me
with your help,
I am
Yours truly,
[Signature]

Very
[Signature]

I am writing you with the hope that you
will please help me with your help,
I am
Yours truly,
[Signature]

Very truly,
[Signature]

I am writing you
with the hope that you
will please help me
with your help,
I am
Yours truly,
[Signature]

ירושלים, כ"א באייר התש"ם
7 במאי 1980

990-8

לכבוד
מר אבין זונדל, יו"ר
ומר אברהם הס, מזכיר
ארגון הלוחמים האנטי-נאציים וקרבנות והנאציזם,
רחוב שלמה המלך 64,
תל-אביב

א.ג.,

הריני מאשר בחודה אח קבלת מכתבכם מיום 25 באפריל 1980.

הנחתי אותו על שולחנו של ראש הממשלה, לעיונו.

בכבוד רב ובברכה,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש הממשלה

SECRET, U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE
1967 O 352

2-100

SECRET
BY NAME LIST, 1970
FOR NAME OF, 1970
FOR NAME OF, 1970
FOR NAME OF, 1970
FOR NAME OF, 1970
SECRET

SECRET

SECRET, U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

SECRET, U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

SECRET, U.S. GOVERNMENT

SECRET, U.S. GOVERNMENT

SECRET, U.S. GOVERNMENT

ארגון הלוחמים האנטי-נאציים וקרבת הנאצים
UNION DES COMBATTANTS ANTI-NAZIS ET VICTIMES DU NAZISME

תל-אביב, שלמה המלך 64 - טל. 249257. Shlomo Hamelekh str.64 TEL-AVIV, Phon.

תל-אביב, 25.4.1980

לכבוד
ראש הממשלה
מר מנחם בגין

כבוד ראש הממשלה,

אנשי גוש אמונים התנפלו על מכוניות תושבי עיר רמאללה והשחיתו אותן. זהו מעשה המעורר סלידה וחרדה בלב כל אזרח ישראלי בעל מצפון.

אנו, למודי נסיון מכירים את חומרת הסכנה שבמעשי-פוגרום מהסוג הנ"ל, אם לא עוצרים בעד הגל העכור הזה בעודו באיבו.

ניפוץ הזגוגיות בליל רמאללה בין ה- 23 וה- 24 לאפריל, הינו מתנה לכל אלה המנסים להכחיס את מדינת ישראל כגזענית.

מאחר ומקרים כגון אלו חוזרים ומתרחים (חלחול, חברון ועוד), הננו מפנים כלפיך את תביעתנו הסגולית: לא לעצום עין "מפני שהם יהודים", אלא להורות על גילוי כל האשמים במעשה ליל-רמאללה, העמדתם לדין ועשיית צדק שייראה קבל עם ועדה.

בכבוד רב,

זונדל אבין - יו"ר

אברהם הס - מזכיר

TO THE
ATTORNEY GENERAL
WASHINGTON

DEAR SIR:

I have the honor to acknowledge the receipt of your letter of the 10th inst. in relation to the matter of the

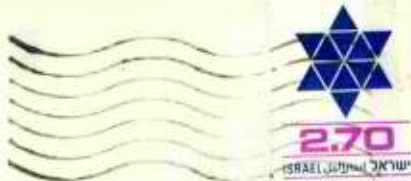
proceedings in the case of the estate of the late John A. Smith, deceased, and in reply to inform you that the same have been

carefully reviewed and that the same are being held in abeyance until the proper authorities have had an opportunity to

consider the same. I am, however, unable to give you any definite information at this time as to the result of the

proceedings. I am, nevertheless, sure that you will understand the necessity of this course and will be patient in waiting for a final

Very respectfully,
[Signature]
Attorney General

לכבוד
ראש הממשלה מר מנחם בגין
משרד ראש הממשלה
ירושלים

19

ארגון הלוחמים האנטי-נאציים וקרבות הנאציזם
רח' שלמה המלך 64
תל-אביב

ד.ה.
30-04-1980

ירושלים, ג' בטבת התש"ס
23 בדצמבר 1979

990-8

לכבוד
מר חנוך רוזנברג
רחוב פרץ חיות 19
תל-אביב

מר רוזנברג הנכבד,

מכתבך מיום כ"ב בכסלו התש"ס, יובא לעיונך של ראש-
הממשלה והדיני מאשר בזה את קבלתו בתודה רבה.

כ כ ר כ ה ,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש-הממשלה

1950, 4/11/50
12/20/50
2-300

1950
12/20/50
12/20/50
12/20/50

12/20/50

1950 12/20/50 12/20/50 12/20/50
12/20/50 12/20/50 12/20/50 12/20/50

12/20/50

12/20/50
12/20/50

ירושלים, ג' בטבת התש"ס
23 בדצמבר 1979

990-8

לכבוד
מר חנוך רוזנברג
רחוב פרץ חיות 19
תל-אביב

מר רוזנברג הנכבד,

מכתבך מיום כ"ב בכסלו התש"ס, יובא לעיונר של ראש-
הממשלה והדיני מאשר בזה את קבלתו בתודה רבה.

כ ב ר כ ה ,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש-הממשלה

OFFICE OF THE ATTORNEY GENERAL
WASHINGTON, D. C. 20540
JAN 19 1964

TO THE
ATTORNEY GENERAL
WASHINGTON, D. C.

FROM THE
ATTORNEY GENERAL

RE: [Illegible text]

[Illegible signature and text]

חנוך כוזנביץ
פני 19 מיוני

תל-אביב

הר"ר ביה בייטא תל"מ

(12.12.79)

לרב

אורי מנחם בעין

בואל הממשלה, ירושלים.

מכובד, שלום רב

בה מנצלים את סמכותי, ויני למומים בקלי התקשורת "הממשלה" -
שלא צדדו צד היום לא הצלחתי להתאמת איה - כן יעני, אלו יעני,
כן יעניו, או יעניו, המצב, קיבלו ומונחיו" אלו להיות צדוק
להיות אלו/יה אלו התושבות, אכיפא, אלו/יה אלו/יה הוא
אין אצדדו היום עם אהובי הממשלה, אהי אהובי, והיון
אהובי! אהי רפונם גם אלו/יה אהי הממשלה אהובי חוק
אזוקסטרלין אלו/יה אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי
"אמנה דוד" אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי
אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי
אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי

תמיד ידענו ש קיום חרות בין תוצאות ההגשלה
עד לבטל אלו/יה אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי
האמנה אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי
איה אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי אהובי

ההתלבטות של "בית" היא לא היה מן הראוי לתנועה
זו הקדש את יוצאותיה בשוהתון ובנוקא בכר כבוד מול
הציר שלם שאז לתר ל"גול אמנוים" לקבצאות כאלו הם
מתאמים ופקיד של שורר על נאמנותו של הול מחלל
ועליו ~~הוא~~ "מתנה זכות"

אצוני הול המתלבט! ובזוי כמכילתה את הרעיון
פאזית היסוס של "בית" סהם וצמנוים בימי שלטוני של
המערב" ולוהתון סמה ל"חיות" שלה לשטון יש לתר
להם את הדינה והתגורה לצוקא הם "לבו את יהודה
ולמחן (ליגפוצצ) להם צוצצוי התעלים בואי מלה) אז
לפחה ליצור תחנות בונם לבין "היל אמנוים" קבצות
והלבנות התלבטת גלעתיים אלה.

גלים פנים ואופן אין ליצור מצב להחללה מתחנת
לפני "הול אמנוים" שיבואו להתנתה בהר-כבוד והם כאלו
מתנים תנאים, בוא מצב תחנות והם יצאו לשכסן
"בית" מקדש זל מלפנת ההתלבטת (אבתחלות) בהר-כבוד
אזי ובואו אנלי, גול אמנוים" של הברכים להתחנן לתר
גם להם מקום בשוהתון, אלו תנאים מקבצים
אצוני הול המתלבט! הול ימה הסוד, פתחלות
והכר מאלשי "בית" ועכר לאלעלים אחרים

במסגרים התלבטת ההתלבטת, התחלות קולניות
של כלי תעלות "מתלבטים" כדובר.
היט קני "בית" המפוארים ובזבזי ינלי פאזית היסוס
הפוזים של תורה נוצ
לעבודת הוציבה של כה' אלה הול המתלבט אמה.
בבונה ובהצורה
חוק בוצעתי.

26

יב-כ"ד כסלו תשי"ג-2-14 דצמבר 1979

לרא
מכ אתר הפז
בוג מחנה ילדים
קרית החמשה
והשלום

מחיר
בש"מ
מחיר

אלון מורה - שכם
 חרוש הישוב בשומרון

אלון מורה. שק נעול. ירושלים

טלפון

ט"ו בכסלו תש"ם
 תאריך
 מספרנו 5 בדצמבר 1979

לכבוד

מר מנחם בגין

ראש הממשלה

ירושלים

א.ב.מ.

א. פסיקת ביהמ"ש הגבוה בשבתו כנגד"צ בענין אלון מורה, חשפה מציאות קשה לאמור, הכלים החוקיים אשר בהם משתמשת מדינת ישראל בבואה לבטא את שייכות עם ישראל אל חבלי מולדתו אינם עולים בקנה אחד עם הקשר הבצחי של העם והארץ, הם אף גם לא מתאימים למדיניותה המוצהרת של הממשלה עצמה ומרכיביה הראשיים.

ב. תחת לתקן את המצב המשפטי ולהתאים את כלי החוק אל מדיניותה היא, קיבלה הממשלה החלטה קשה בדבר פיזורו של ישוב בא"י והעתקתו למקום אחר. החלטה זאת בראית לבו חמורה ביותר משתי בחיבות. על רקע המצב המשפטי הקיים אין מדובר בהוזזת הישוב לבקודה אחרת טובה יותר אלא במתן גושפוקא לכך שלעם ישראל אין הזכות לפעול בשטח האמור, פעולת ריבון בארצו בהיותו כפוף לאמנות בינלאומית המדברות על דיני כרובש זר באדמה כנושה. הבחיבה השניה היא האפשרות הנוראה של היות החלטה זאת, החלטה תקדימית חלילה.

ג. ע"כ תבעו וחדדו ותבעו לתקן את הבסיס המשפטי של מציאותנו ביהודה ושומרון ולהעמידו על היסוד האיתן של היות הארץ הזאת שלנו והיותנו רשאים לפעול בה ללא מגבלות של דיני כרובש זר באדמה כנושה. תיקון כזה, אם היה מתקבל, היה משמיט ממילא את הצורך להעמקתו של הישוב, שכן אז הממשלה היתה יכולה לקיים את החלטתה הראשונה בדבר

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

1954
1955
1956
1957

1. The first part of the report deals with the general properties of the system. It is found that the system is stable and that the reaction is reversible. The equilibrium constant is found to be 1.5 at 25°C.

2. The second part of the report deals with the kinetics of the reaction. It is found that the reaction is first order with respect to the reactant. The rate constant is found to be 0.02 min⁻¹ at 25°C.

3. The third part of the report deals with the mechanism of the reaction. It is proposed that the reaction proceeds via a transition state in which the reactant is partially broken and the product is partially formed.

אלון מורה - שכם

אלון מורה. שק נעול. ירושלים

טלפון _____

תאריך _____

מספרנו _____

הקמתו של אלון מורה במקום זה תוך בקיטת הצעדים המתבקשים מבחינה חוקית כדי להשאיר את השטח לצורך הישוב, כפי שהדבר בעשה בגליל ובנגב. לצערנו, לא התקבלה גישתנו ע"י הממשלה ובאופן בלתי מובן עומדת הממשלה על דרישתה שפננה את האתר הנזכר של הישוב. הממשלה אף החליטה על מקום אחר לישוב, בהר כביר. ושוב בצורה שקטה להבינה תולה את הקמתו של הישוב בהר כביר בכוננותנו לעבור לשם.

ד. לאחר לבטים קשים ומתוך רצון כן להמנע מעימות ולא לעמוד בדרכה של הממשלה לנצח את הקמתו של הישוב בהר כביר ולהגביר בכך את אחיזתנו בפועל בפיתחת שכם, החלטנו מתוך כאב להסכים לראות את הר כביר כאתר הקבע של ישובנו, למרות שכאמור לדעתנו ההחלטה על פינויינו היא חמורה מזיקה ומיותרת.

ה. אולם אף האתר שנבחר, הר כביר, מדגיש ביתר שאת את הצורך הדחוף בתיקון הבסיס החוקי של ההתיישבות שלנו ביהודה ושומרון שכן בלי תיקון כזה לא תוכל אף החלטה זאת להתממש ותתנפץ על עתירה חדשה לבג"צ. כדי שהישוב יוכל להיבנות במקום זה יש צורך להשלים מספר דובטים של שטחים בבעלות פרטית הנמצאים בין שטחי המדינה שבהר ויש צורך לסלול דרכים אשר בנקודות מסוימות חייבות לעלות על שטחים פרטיים. במצב הקיים, כאשר אין כל אפשרות חוקית להפקיע שטח פרטי שלא לצרכי בטחון - אין אפשרות אפילו טכנית להקים את הישוב במקום זה בצורה סבירה ואצ"ל שאין כלל מציאות של ישוב קבע בשטחים כבושים.

ו. על כן הן מהבחינה העקרונית הכללית, הן מהבחינה המעשית למקרה ספציפי זה, חייב להתלוות להחלטה בדבר הקמתו של הישוב בהר כביר,

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

REPORT OF THE
COMMISSIONERS OF THE
SCHOOL OF CHEMISTRY
FOR THE YEAR 1900

CHICAGO, ILL., 1901

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
CHICAGO, ILL., 1901

CHICAGO, ILL., 1901

אלון מורה - שכם

אלון מורה. שק נעול, ירושלים

טלפון _____

תאריך _____

מספרנו _____

תיקון הבסיס החוקי של מציאותנו ביהודה ושומרון והעמדתה על בסיס בכרן ראמייתי ולא על בסיס היותנו כובשים זרים באדמה כבושה, תיקון הבסיס יאפשר הקמתם של ישובי קבע ויאפשר בשעת הצורך כאשר אין דרך אחרת אף לרכוש שטחים לצרכי ציבור כפי שהדבר נעשה במדינה עצמה, תוך מתן פיצוי הולט לבעלים הקודמים. בצורה בזאת תוכל להתממש החלטת הממשלה בדבר הקמת הישוב בהר כביר תוך הקטנת המשמעות החמורה של פינוי של האתר הברוכי.

לאור זאת מבקשים אנו לסכם את עמדתנו בנקודות הבאות:

1. מתוך צער וכאב על החלטתכם החמורה והמוטעית הננו בכובים עקרונית לקבל את ההצעה ולעבור להר כביר.

2. עם זאת לא נוכל לממש תכנית זאת בפועל כל עוד לא יובהר מעמד המשפטי של הישוב החדש כישוב קבע וכמורה שאר הישובים המוגדרים כיום לפי פסק ביהמ"ש זמניים, וכמו כן יובטחו התנאים הפיזיים אשר יאפשרו בניינו ופיתוחו של הישוב בפועל.

3. אנו מבקשים מראש הממשלה לפעול בהקדם לתיקון המעמד המשפטי והבטחת התנאים הפיזיים כדי שנוכל להעברת החלטת הממשלה ולעבור לאתר החדש בהר כביר.

בברכה באמנה,

בני קצובר

יו"ר מזכירות אלון מורה.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY

...the ... of ...
...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...

...the ... of ...
...the ... of ...

...

...

...

נספח

הבטחת התנאים הפיזיים ממאפשרים בנינו ופתוחו של
הישוב בפועל כוללת את הנקודות הבאות:

1. דרך של ממש לישוב - לא דרך סמטאות הכפר הערבי
הסמוך.

2. דרך עוקפת את מחנה הפליטים בלטה.

3. חבור החלקות הממשלתיות ליחידת שטח אחת.

4. הקמת 60 יח' דיור לכל חברי הגרעין בשלב הראשון
על מוסדות הישוב, ומיד לאחריו הקמת מבני קבע.

כמו כן כרוך ביצוע העניין ב-2 הנקודות הבאות:

1. השארות הישוב במקומו הנוכחי - אם תרכש קרקע במקום

2. סגירת האתר הנוכחי לאחר פינוי הישוב (לפחות

זמנית ל-6 חדשים) כדי שבמקום לא תוקם יד-נצחון

ערבית.

רחוב רמת הגולן 23 ב' רמת-אשכול
ירושלים. טל: 9-816688/811992 (02)
ת. 7. 18181

יז' בחשון תש"ס
7 בנובמבר 1979

990-8

לכבוד
ראש ממשלת ישראל
מר מנחם בגין
ירושלים.

אדוני רה"מ
שלום רב.

בקשנו בזמנו פגישה עמך ועם שר הבטחון כדי להביע את דעתנו בענין פסה"ד של ביהמ"ש הגבוה והמתחייב מכך ביחס לכל ההחישבות ביו"ש וביחס לאלון מורה. לצערנו לא סודרה עד היום פגישה בינינו, וחשובה של שר הבטחון לבקשת הפגישה היתה שלילית.

נדהמנו לשמוע שועדת השרים לעניני בטחון הטילה על שר הבטחון לבפגש עמנו בענין אלון מורה. אנו חוזרים ומביעים את רצוננו להפגש עם כל אחד מן השרים בכלל ועם רה"מ בפרט, אולם על רטע העמדה החד-משמעית בעקביותה אותה מיצג שר הבטחון בנושא ההתישבות בכלל ובנושא אלון מורה בפרט והדברים החמורים אודות שימוש בנשק נגד המתנחלים והסלח דופי באבות האומה (לא ידוע היכן הטיל אברהם אבינו את מימיו"), אין אנו רואים טעם להפגש עם שר הבטחון.

משוכנעים אנו שכוונת הממשלה למציאת פתרון ולא להחרפה ואנו חוזרים וקובעים שהפתרון הטוב אכן קיים! אין שר הבטחון, לכן, השר המתאים לקיים אתנו את המגעים, עמדתו והתבטאויותיו של שר הבטחון יביאו בהכרח להחרפה נוספת וחלילה - לעימות נורא.

לתשובתך בדבר פגישה עמך נצפה.

בברכה חמה

מזכירות אלון-מורה
גוש אמונים

כ"ב חשוון תש"ם
(12 בנובמבר)

990-8

לכבוד
ראש הממשלה
מר מנחם בגין

שלום וברכה,

בימים אלה הובאה לידיעתנו החלטת הממשלה הקובעת כי על הממשלה לכבד את צו בית המשפט העליון בפרשת אלון מורה ולפנות את הישוב חוף שלושים יום.

- אנו מבקשים להסב את תשומת לבך לעובדות הבאות המעמידות דברים על דיוקם:
- א. פסק הדין בענין אלון מורה מתייחס בפועל אך ורק לאדמות העותרים המשתרעות על 120 דונם ומהוות חלק קטן מכלל שטח התפיסה. הנה דברי בית המשפט בחלקו האופרטיבי בענין זה: "הוחלט... לחייב את המשיבים לפנות מאדמות העותרים את המתיישבים האזרחיים שהתיישבו עליהן וכל מבנה שהוקם עליהן...".
- אף צו התפיסה לא בוסל אלא לגבי אדמות העותרים כמצוין בלשון פסק הדין ולהכריז על צו התפיסה מס' 16/79 כבטל לגבי אדמת העותרים.
- ב. נקודת הישוב עצמה נמצאת מחוץ לאדמת העותרים כמצוין במפה המצורפת בזה אשר הובנה ע"י מחלקת המדידות על יסוד רשומי מקרקעין ופרצלציה. ולפיכך אין פסק הדין בר הוצאה לפועל לגבי היישוב עצמו ואין לממשלה כל חובה משפטית לפנותו.
- ג. כראיה לדבר יש לציין את דברי בית המשפט בדבר הדרך המוליכה להתנחלות. בית המשפט קבע: "אין מקום למחן צו כלשהו ביחס לאדמת הדרך שנחפסה לפי צו 17/79, כי לאיש מן העותרים אין זכות בעלות באדמות הדרך".
- אין ספק כי אילו ידע בית המשפט כי "לאיש מן העותרים אין זכות בעלות באדמות עליהן נמצא בפועל הישוב", היו נאמרות כלפי הישוב אותן מלים בדיוק, וזוהי, איפוא, "רוח" פסק הדין.
- דא - עקא: בית המשפט לא ידע זאת, הואיל והצדדים לא הביאו זאת לידיעתו. ואכן, מן הראוי לבקר את פרקליטות המדינה על כשלנות בנקודה זו.

- ד. לפיכך, אין גם כל צורך לבקש ארכה מבית המשפט, הואיל ובית המשפט אינו יכול ואינו נזקק לתח ארכה לגבי דבר שלא ציוה כלל.
- בית המשפט יכול לתח ארכה רק לגבי אדמות העותרים, אך הללו נמצאות כאמור, מחוץ לתחום הישוב.
- ה. בפגישתנו עם היועץ המשפטי לממשלה, הובהר לנו כי אין לממשלה כל אפשרות לתבוע מן המתישבים לפנות את היישוב אלא אם ייעשו ביזמתה לשם כך הצעדים הנוספים הבאים:
1. ביטול צו התפיסה גם לגבי יתר השטח.
  2. הוצאת צו סגירה כלפי המתישבים.
- נשגב הדבר מבינתנו: מדוע חייבת ממשלת ישראל כמו ידיה להוציא חקנות חדשות כדי לאפשר את עקירת הישוב, מי מכריח אותה לעשות זאת? מי מאיץ בה? מה מביא אותה לפעול בבהילות כאילו מונחת חרב על צווארה?
- ו. אכן, אין ספק כי בבג"צ אלון מורה נחשף ערעור חמור על מעמדה המשפטי של ההתישבות היהודית ביהודה ושומרון היושבת בחלקה הגדול על אדמות פרטיות שנחפסו זמנית לצרכי בטחון החל בקריית ארבע ואלון שבות וכלה בישובי הבקעה. אין זה משנה אם חלויים ועומדים כנגד ישובים אלה עתירות בג"צ בפועל אם לאו. בית המשפט קבע על יסוד המצב המשפטי הקיים כיום כי "אין לישוב את השאיפה להתישבות קבע על קרקע שנתפסה לצרכים צבאיים כי התפיסה היא ארעית ותוקפה עד לתום הכבוש".
- די בדברים אלה כדי לזעזע את אמות הסיפים ולחייב את הממשלה להביא לשינוי המצב המשפטי מיסודו אם אכן פניה להתישבות.
- אך נושא זה, המחייב ליבון יסודי וקבלת הכרעות רציניות אינו צריך להעשות. לאור האמור לעיל חתח לחץ "שלושים היום" של הבג"צ ואין כל צורך להסיט את מוקד הדיון מן העיקר לכוון "מצייאת קרקע חליפית לאלון מורה".
- ז. בחזקת המשפטי המצורף בזה מציינים אנו ארבע דרכים חוקיות המאפשרות לממשלה לבסס את מעמד ההתישבות הקיימת והעתידה לקום על יסודות מדיניים ומשפטיים איתנים.
- יש להבהיר על יסוד האמור לעיל כי כל אחד מהפתרונות המוצעים כוחו יפה גם לגבי האדמות עליהן יושבת כיום אלון מורה בלא צורך בכל חקיקה רטרואקטיבית (שגם אותה אין לשלול בכל מקרה).
- ח. במכוון פסחנו במכתב זה על ברור יסודי של הדברים שנחשפו בבג"צ אלון מורה. לשם כך ביקשנו ממך כמה פעמים פגישה ועדיין לא נענינו.
- אך עם זאת, אין לנו ספק כי הדבר יסוהו בהרו במכתב זה, כוחם לסלק את הלחץ המשפטי והצבורי המעיק כיום על הממשלה ולאפשר לה לקבל החלטות רציניות בדבר ביסוס מעמד ההתישבות ותנופת ההתישבות רבתי אשר תכלול אף את בנין אלון מורה במקומו.

לחשובתך בנידון אנו מצפים,

בברכה נאמנה

בית אלון מורה

גוש אמונים

העתיקים: שרי הממשלה

ההתיישבות ביהודה שומרון ועזה, פתרונות חקיקתיים ושיפוטיים
לישובים על קרקע פרטית

א. הצעות ביחס לישובים שיוקמו בעתיד (או הרחבת ישובים קיימים)

1. חוק בכנסת

הפתרון: הכנסת החוקק חוק שעל פיו פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 תחול בכל שסחי ארץ ישראל.

משמעות: א. שר האוצר רשאי להפקיע קרקעות ביהודה שומרון ועזה על פי אותם קריטריונים כבישראל וכפי שנבנתה נצרה עליה, כרמיאל והרובע היהודי בירושלים; כך ניתן יהיה לפעול ביהודה ושומרון.

ב. הבעלים יפוצו על מלוא ערך קרקעותיהם (ולא בדמי שיממש תקופתיים, שבד"כ לא קיבלו, כפי המצב כיום).

ג. עצם העובדה כי החוק נחקק על ידי הכנסת אין משמעותו סיפוח יו"ש ועזה כי הכנסת רשאית לחוקק גם ביחס לשטח מוחזק (כפי שנקבע בג"צ 1/48).

ד. חוק הכנסת ימנע ביקורת בג"צ כי בג"צ הכריז שהוא יכבד חוקי הכנסת בסוגיה.

ה. אין בכך כדי לפגוע בהמשך תחולת החוקים המקומיים בדבר הסקעה לצרכי ציבור הנהוגים כיום והמופעלים למען העיריות הערביות.

יתרונות: א. ימנע ביקורת בג"צ.

ב. ידגיש את העובדה כי ההתחייבות היא לצרכי ציבור ואינה רק מטעמי בטחון.

ג. ניתן יהיה להפעיל החוק גם בתקופת האוטונומיה ללא תלות בשאלת המשך קיום הממשל הצבאי או כח צבאי בעל סמכות משפטית ביו"ש ובעזה.

חסרונות: א. להדיוט, שאינו בקיא, יחשוש מפני רושם של סיפוח.

ב. יש צורך ברוב בכנסת בכל 3 הקריאות, ובזירוז ההליכים בוועדת החוקה.

2. החלת חוק הרכישה לצרכי ציבור בצו הממשלה

הפתרון: מכח סעיף 11 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, חש"ח-1948, כפי שהוטף ב-1967 (ומכוחו הוחל המשפט והמינהל הישראליים על ירושליט המזרחית) תוציא הממשלה צו כי פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943 תחול בכל ארץ ישראל.

המשמעות: א. דומה לאפשרות 1 על כל משמעויותיה.

ב. אין צורך בחוק הכנסת ודי בצו של הממשלה.

יתרונות: א. לא מחייב חקיקת כנסת וועדת חוקה.
ב. נעשה שימוש משפטי בכלי משפטי שקיים עוד מחקופת המערך.

חסרונות: ראה לעיל.

3. חוק הכנסת המאפשר הפעלת חוק הרכישה לצרכי ציבור המקומי.

הפתרון: הכנסת תקבע בחוק כי ניתן להפעיל את חוק הקרקעות, רכישה לצרכי ציבור 1953 והגורם המאשר את הרכישה לצרכי ציבור הוא שר ישראל או מפקד האיזור.

המשמעות: א. יופעל חוק מקומי עוד משנת 1953 (אף כי עקרונותיו דומים מאד לחקיקה הישראלית).

ב. הרשות המאשרת היא שר ישראלי שכוחו יהיה בתוקף אף לאחר כינון האוטונומיה ללא תלות בשאלת המשך קיום הממשל הצבאי ("נסוב" או "מפוטל").

ג. יהי צורך להחליט איזה פורום שיפוטי (במ"ש מקומי או ועדת עררים) יכריעו בגובה הפיצויים.

יתרונות: א. אף כי החוק המופעל הוא מקומי אין הוא חשוף לביקורת בג"צ כי הוא מופעל מכח חוק של הכנסת.

ב. מופעל חוק מקומי ואין נוצר רושם של החלת חוק ישראלי.

חסרונות: יש שיראו פגם אסתטי בכך שהכנסת נוחנת תוקף לחוק ירדני ביהודה ושומרון.

4. הקרקעות להתיישבות יופקעו מכח חוק הרכישה המקומי לצרכי ציבור

הפתרון: מכח חוק הרכישה לצרכי ציבור 1953, כפי שתוקן בצו מט" 321 על ידי הממשל הצבאי, מפקד האיזור יאשר הפקעה לצרכי ציבור לשם הקמת התיישבות ישראלית, כפי שהוא מאשר כיום הפקעה לפי בקשת הערבים המקומיים. יחד עם זאת תחליט הממשלה כי חססטוס של יו"ש ועזה אינו של שטח כבוש כמובנו המשפטי הבינלאומי, וכי בכל מקרה בו יוגש בג"צ יביא היועץ המשפטי לממשלה לפני בית המשפט את עמדת הממשלה האמורה, ולשם כך יוציא שר החוץ תעודה מתאימה.

משמעויות: א. פעילות מפקד האיזור כפופה לביקורת בג"צ.

ב. ברם, על פי תעודה כנ"ל של שר החוץ לא תחולנה האמנות הבינ"ל האוסרות הפקעה, הואיל והשטח אינו נחשב עוד ככבוש. יתר על כן, בג"צ לא ידון בטכטוך כל עיקר, בהיותו ענין של מדיניות, ומכאן "בלתי שפיט".

יתרונות: א. מזדהה עם המדיניות המוצהרת של הממשלה הרואה ביהודה ושומרון ועזה שטח שאינו כבוש.

ב. אין צורך באקט חקיקתי לא של הכנסת ולא של הממשלה.

ג. הדרך לבג"צ תיחטם בפני העותרים.

- חסרונות:** א. צפויה ביקורת מצד חוגים המתנגדים עקרונית למה שיכול להראות כשינוי עמדה של הממשלה (אף כי למעשה אין שינוי עמדה אלא מיצוי של טענה שקודם ויחרו עליה).
- ב. קיים חשש רחוק שבג"צ לא יסתפק בתעודת שר החוץ, היינו לא לא יכיר באפשרות של מצב ביניים שאינו לא כיבוש ולא סיפוח, וידון בנושא כאילו השטח הוא "כבוש" לצרכי החלת האמנים.
- ג. במידה והממשל הצבאי יבוטל (או אפילו "יטוג") לא תהיה עוד אפשרות להשתמש בפתרון זה כל עיקר.

ב. כבצי"ם תלויים ועומדים בקשר לתפיסת קרקעות לצרכי בסחון

1. נדחה תקדים אלון מורה יש סיכוי רב שבג"צ יפסוק כי בבגצ"ים החלויים ועומדים (כגון: אריאל, אפרת וכו') צו התפאסה בטל ומשמעות הדבר: חובה על צה"ל לפנות המתיישבים.
2. כאשר בג"צ כבר הוגש, והעניין תלוי ועומד בפני בית המשפט העליון, הקשיים בחקיקה רטרואקטיבית על ידי הכנסת הינם רבים וידועים.
3. הדרך העדיפה לפתרון היא בשימוש בתעודת משרד החוץ כאמור בפרק א לעיל, בה יאמר כי ישראל אינה מכירה ביהודה ושומרון כשטח כבוש (על כל המשמעות היתרונות והחסרונות כאמור לעיל).

ג. גורל הישובים הקיימים

1. תקדים אלון מורה שיווה אופי של ארעיות לכל הישובים ביו"ש, שכידוע רובם נתפסו לצרכי בסחון. כבר הועלה הטענה כי על ישובים אלה (אשר על פי תקדים אלון מורה הינם חלק מההערכות הצבאיות) "לסגת" ביחד עם הממשל הצבאי האמור "להסוג" עם כינון הצוטונומיה.
2. יש הכרח לסלק כל טפח או סימן שאלה לגבי הקביעות של היישובים. דבר זה יכול להיעשות ע"י החלה רטרואקטיבית של אחת מן החלופות החקיקתיות שהוזכרה לעיל בפרק א. האמור בפרק א חל גם על אותם 585 הדונם שבאלון מורה, אשר החלטת בג"צ אלון מורה אינה חלה עליהם, כי ההחלטה קובעת כי "צו התפיסה מס' 16/79 בטל לגבי האדמות שבבעלות העותרים". שטח זה דינו כדין כל היישובים ביהודה, שומרון ועזה אשר נתפסו לצרכי בסחון וגורלם עומד בספק אם לא ינקטו מיד אחד מן האמצעים האמורים לעיל.

א. אין כל אחיזה לטענה כי בהחלת חיקוק ישראלי כלשהוא יש משום "סיפוח".
חוק מט הכנסה הישראלי הוחל על יהודה, שומרון ועזה (בכל הנוגע ליש-
-ראלים) מבלי שנשמעה כלל טענה ממין זה.

כבן השופט כהן ביטא זאת (בבג"צ 283/69, פצ' כו', כרך 1, ע' 423 - רווידי):

"התיזה... שהחלת משפט ישראל על שטח פלוני כמותה
כטיפוח אותו השטח למדינת ישראל, עודנה צריכה ראייה: לכאורה אין אני
רואה שום מניעה להחיל את המשפט ישראל על שטחים מוחזקים גם ללא כוונה
לשטח לטח המדינה".

כך פסק בית המשפט העליון לעיצומו של דבר בע"פ 1/48 (משפט
סילבסטר). נוסיף, אם החלת כל "המשפט" כך, החלת חיקוק אחד על אחת
כמה וכמה.

ב. פרטת אלון מורה חשפה את הכשל בכך שההחנות התבטסה על תפיסה לצרכי
בטחון.

יתרה מזו, בית המשפט פסק כי אין ליישב את השאיפה ל"התיישבות
קבע" על קרקע שנחפסה לצרכים צבאיים, כי החפיסה היא ארעית ותוקפה
עד לתום הכיבוש.

מכלל זה ניתן להסיק כי גם על קרקע ממסלתי הנמצאת כיום בידי
הממשל הצבאי כפקדון זמני לא ניתן להקים ישוב קבע, ועל כן, הקמת ישובי
קבע על קרקע ממסלתי טותרת את המשפט הבינלאומי כל עוד השטח הוא מוחזק
(אף כי בפועל העניין לא יגיע לדיון בבג"צ כי לא יהיה מי שיעתור לבג"צ).
לפיכך הצורך בהחלפת ממשלה כי השטח אינו בסטטוס שטח כבוש הכרחי גם
לצורך ישוב על קרקע ממסלתי.

הפורנוות החקיקתיים הנ"ל אינם רלוונטים למקרקעין ממסלתיים
וקרקעות יהודיים, אלא רק על קרקע פרטית.

Jerusalem,

19th. August, 1979.
990-8

Mr. Dave Zeiger,
P.O. Box 439,
Wrangell,
Alaska, 99929,
U.S.A.

Dear Mr. Zeiger,

I wish to acknowledge with thanks
receipt of your recent letter to the Prime Minister,
and to advise you that its contents have been
brought to his attention.

With best wishes,

Sincerely yours,

Miss Yona Klimovitzky
Personal Assistant to the
Prime Minister.

1971-1972

1971-1972

Mr. J. Edgar Hoover
F. B. I.
Washington, D. C.
U. S. A.

Dear Mr. Hoover:

I am in receipt of your letter of the 11th inst. and to advise you that the enclosed was sent to you as requested.

Very truly yours,

Director

Special Agent in Charge
Federal Bureau of Investigation
Washington, D. C.

A

בשרת ממשלת ישראל
במקום
13. VIII. 1979
990-8

Dear Mr. Begin;

I am a student at Lewis and Clark College, a small liberal arts school in Portland, Oregon USA. My major course of study is philosophy, and particularly ethics. Like you, I am an orthodox Jew.

The subject of this letter is the latest settlement, Gush Emunim, for which Arab land has been confiscated. While I am certain you must have strong reasons in favor of such a move, I believe that the confiscation of property is immoral, and can lead to trouble with Hashem. In most things I feel Isreal to be acting in the right, for things in which we believe. Our faith, however, has never condoned the attitude wherein the end justifies the means. Hashem and our faith are the only things which stand between us and total annihilation, and it is therefore my opinion that we had better attend our actions before our environment.

Over-all, you have done an incredible job in what is probably the most difficult position for a man of any on earth. My prayers and blessing are with you and with Israel.

ref
O/M
19879

Shalom,

Dave Zeiger

Dave Zeiger
Box 439
Wrangell, Alaska USA
99929

8-099

Dear Mr. Beair;

I am a student at Lewis and Clark College, a small liberal arts school in Portland, Oregon USA. My major course of study is philosophy, and particularly ethics. Like you, I am an orthodox Jew.

The subject of this letter is the latest settlement, Gush Etzion, for which Avraham Land has been contacted. While I am certain you must have strong reasons in favor of such a move, I believe that the continuation of property is essential, and can lead to trouble with us. In most things I feel Israel to be right in the right, for things that we believe in.

Our faith, however, has never concerned the attitude wherein the end justifies the means. Hassan and our faith are the only things which stand as a barrier to total annihilation, and it is therefore my belief that we had better attend our actions with our eyes open.

Overall, you have done an incredible job in what is probably the most difficult position for a man of any faith. My prayers and blessings are with you and with Israel.

Sincerely,

Dave Seiger
Box 139
Evanston, Alaska USA
99501

Dave Zeigar
Box 439

Wrangell, Alaska
USA 99929

81

Menachem Begin
Prime Minister of Israel
~~Tel Aviv~~, Israel

01

T 5
20

28

י.ג.ה.
- 8 - 08 - 1979
נבדק

ירושלים, י"ח בתמוז תשל"ט
13 ביולי 1979

009 4-2

160 4-0

169-10

164-13

009 8-11

990-8 ✓

אל: מנהל לשכה שר החוץ

אלי היקר,

רא"ב מספר מכתבים שקיבל ראש-הממשלה רבותם החייחסות
המכתבים לענין ההתנתחות.

אודה מאד אם משרד החוץ (מחלקת ההסברה) ישיב לפרטים.

אנו לא אשינו קבלת המכתבים.

ב ב ר כ ה ,

יכורה אבנר
יועץ לראש-הממשלה

settlements

11

Pan American Fashions

Wholesale Distributors of Ladies' Ready-to-Wear

(512) 226-0343

314 S. FLORES ST.
SAN ANTONIO, TEXAS 78204

June 20, 1979
28 VI, 1979
990-8 ✓

Dear Mr. Begun:

Enclosed are two articles from
from The EXPRESS newspaper in
San Antonio, Tex.

The goyim are asking questions
and we Jews don't know the answers.

Shalom and Good Luck

Norman Block
314 S. Flores St.
San Antonio, Tex
78204

1008001 1

יר יר 1 1008001
ירושלים 103 27 0030

לכבוד
ראש הממשלה משרד ראש הממשלה
ירושלים

9

בשל עבירת ההשפלה כלפי ישראל הקיימת היום באל-אריש המבוטעת בין השאר
בסיסמאות על גבי שערי נצחון בהם נאמר ייהיום אל-אריש מחר פלסטין יי
ולאור הדברים שהשמיע סגן שר המלחמה המצרי בטקס העברת העיר ביום ששי
יי סעדת גבור הנצחון המפואר של מלחמת אוקטובר הקדושה יי, דברים אלו
(שתורגמו בטקס לעברית למרבה החרפה עיי קצין ישראלי) כתובות גם על
שערי נצחון המתוחים בכל העיר. לאור כל זאת הננו פונים אליך בפניה
של הרגע האחרון: די השפלת את כבוד ישראל, אל תשפיל את כבודינו עוד.
ביזוי כבוד ראש הממשלה הוא ביזוי העם כולו. אל-נא תיסע לעיר הזאת
ואל תעבור בשערים אלו.
מזכירות גוש אמונים

( )

●

ירושלים, ג' בתמוז תשל"ט
28 ביוני 1979

990-8

לכבוד
חברת-הכנסת שולמית אלובי,
הכנסת,
ירושלים

חברת-הכנסת אלוני הנכבדה,

הריני מאשר בתורה את קבלת מכתבך מיום
ה-28 במאי 1979 שהגיע ללשכתנו נאיוחורץ מובן
מאליו שהנחתי אותו על שולחנו של ראש הממשלה,
לעיורו ולתשרמת לכו.

בכבוד רב
ו ב ב ר כ ה,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש הממשלה

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1950

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1950

ירושלים, ג' בתמוז תשל"ט
28 ביוני 1979

990-8

לכבוד
חברת-הכנסת שולמית אלובי,
הכנסת,
ירושלים

חברת-הכנסת אלובי הנכבדה,

הריני מאשר בתודה את קבלת מכתבך מיום
ה-28 במאי 1979 שהגיע ללשכתנו באיחורף מובן
טאליו שהנחת אותו על שולחנו של ראש הממשלה,
לעיונו ולתשומת לבו.

בכבוד רב
ו ב ב ר כ ה ,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש הממשלה

SECRET, U.S. GOVERNMENT
1950

SECRET
U.S. GOVERNMENT
1950

SECRET, U.S. GOVERNMENT

SECRET, U.S. GOVERNMENT
1950

SECRET
U.S. GOVERNMENT

SECRET, U.S. GOVERNMENT
1950

הכנסת

201c
28.6A

חבר הכנסת
שולמית אלוני

ירושלים, 28 מאי 1979

לכבוד
מר מנחם בגין
ראש הממשלה
משרד ראש הממשלה
ירושלים

שלום רב,

ידוע לי שאנשי "גוש אמונים" ואנשי הרב כהנא נהנים מתקציבים רבים שמקורם בכספי המדינה והמגיעים אליהם בעקיפין. חלק גדול מהתקציב השוטף מגיע מישיבת "מרכז הרב" אשר קיבלה רק לאחרונה 40 מיליון ל" מתקציב המדינה.

והאיל וכך, שאלתי היא האם הפעילות הפרובוקטיבית שלהם ביהודה ובשומרון ובנאות סיני ובייחוד בחברון נעשות בתיאום שירותי הכסחון או רק בידיעתם. כוונתי לפעולת הנשים היושבות במבנה של "הדסה" להתפרציות לבחים שהיו כביכול בעבר של יהודים, להחססה הנעשית בסיסמת ניקמת דם על פרעות 1929. הצלחתם של גורמים אלה וכשלון הרשויות לאתר את פורעי החוק ללא ספק מחזקת את הרושם שהפעולות מוזמנות או מתואמות לצרכים פוליטיים.

כחברת כנסת שהצביעה בעת תוכניות הסטום שלך אבקשך להסביר לי מה ההגיון בתמיכה כספית במתסיסים אלה המעוררים תגובות שרשרת בלתי צפויות ומגדלים את העוינות בין תושבי הארץ ומסכנים את הסדרי השלום.

ב ב ר כ ה,
שולמית אלוני

POSTAGE

PAID

NOV 19 1954

TO: [Illegible]

FROM: [Illegible]

[Illegible text]

ירושלים, כג' באדר תשל"ט
22 במרץ 1979

990-8 ✓
932-1

לכבוד
מזכירות גוש אמונים
רחוב רמת הגולן 23 ב'
רמת אשכול

א.נ.א.

הריני מאשר את קבלת מכתבכם מיום יט' באדר
תשל"ט. אנו מעבירים אותו למשרד הבחון.

ב ב ר כ ה,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש הממשלה

1950
1-15

1950
1-15

1950
1-15

1950
1-15

ירושלים, כב' באדר תשל"ט
22 במרץ 1979

990-8 ✓
932-ו

אל: מנהל לשכת שר הבטחון

חייט היקר,

רצ"ב העתק מכתב מיום יט' באדר תשל"ט, שקיבל
ראש הממשלה ממזכירות גוש אמונים. ^{לנו} אשרנו קבלתו
וכחבנו שהמכתב מועבר אליכם.

ב ב ר כ ה,

י. קאישאי

גוש אמונים

רחוב רמת הגולן 23 ב' רמת-אשכול
ירושלים. טל: 9-816688/81992 (02)
ת.ד. 18181

י"ט אדר, תשל"ט
18/3/79

מזכירות גוש אמונים

21 III. 1979
990-8

932-1

לכ' מר מנחם בגין
ראש הממשלה
משרד רה"מ
י ר ו ש ל י מ

ישובי "גוש אמונים" דורשים מכחות הבטחון למנוע השנות התופעות של מחסומים ויידוי אבנים ברחבי ארצנו הנגאלת.

יש צורך מידי בהרתעה משמעותית של האוכלוסיה הערבית, כדי לאפשר חופש תנועה בכבישים ללא נשק וללא ליווי משמר-הגבול כמו שהכבישים חופשיים לתנועה ברחבי השרון, השפלה והעמק.

אין לנו כל רצון ונא אל תאלצו את ישובינו לעשות את מלאכת כוחות-הבטחון.

ד. א. א. א. א. א.
מזכירות "גוש אמונים"

אמונים אוש

רחוב רמת הגולן 23 ב' רמת אשכול
ירושלים. טל: 9-816688/8199201 (02)

ת.ד. 18181

5408

ירושלים
JERUSALEM

13

לכ'

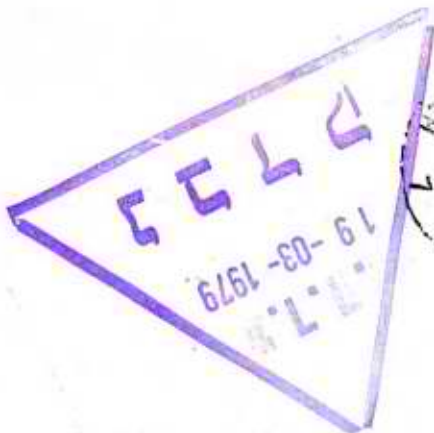
מר מנחם בגין
ראש הממשלה

משרד רה"מ

ירושלים

... Aug. 23, 1979 ...

TELEGRAM

TELEGRAM

TELEGRAM

TELEGRAM

NNNN

J444

Noat

21 III. 1979
990-8

ZCZC 310561 QP8777 T?R073 QFA005
ILJM HL UFNX 050
SILVER SPRING MD VIATLXNY 52/46 20 0313 EST

1609 Le Baron

LT
MEVACHAM BEGAN
OFFICE OF PRIME MINISTER
JERUSALEM (ISRAEL)

75 MAR 21 8 25

DETENTION OF GUSH EMUNIM SUPPORTERS DURING CARTERS VISIT SHOCKING.
PREVENTIVE ARRESTS OF LOYAL CITIZENS VIOLATES ALL DEMOCRATIC
PRINCIPLES. ENCOURAGING PEACE NOW DEMONSTRATIONS WHILE DISALLOWING
GUSH EXPRESSION MORE APPROPRIATE TO DICTATORSHIP
ESTHER LIBERMAN COORDINATOR AMERICAN FRIENDS OF GUSH EMUNIM

COL NIL

L

TELEGRAM

TELEGRAM

NNNN
ZCZC J573 010173 078657 TR215 0FA321
ILM HL JFNX 039
SILVERSPRINGMD VIATLXNY 39/36 27 1973

הערה

הערה

79 FEB 28 6 02

LT
ME IATTEM BEGIN
OFFICE OF THE PRIME MINISTER
JERUSALEM (ISRAEL)

[Handwritten flourish]

820 (2-01-1)

9908 ✓

AMERICANS SUPPORTING ISRAEL SECURITY APPLAUD CABINET'S REJECTION OF
CARTER'S BLUNDERING POLICY BE STRONG AND OF GOOD COURAGE
E LIBERMAN CO-ORDINATOR AMERICAN FRIENDS OF GUSTI EMUNIM
WASHINGTON CHAPTER

2

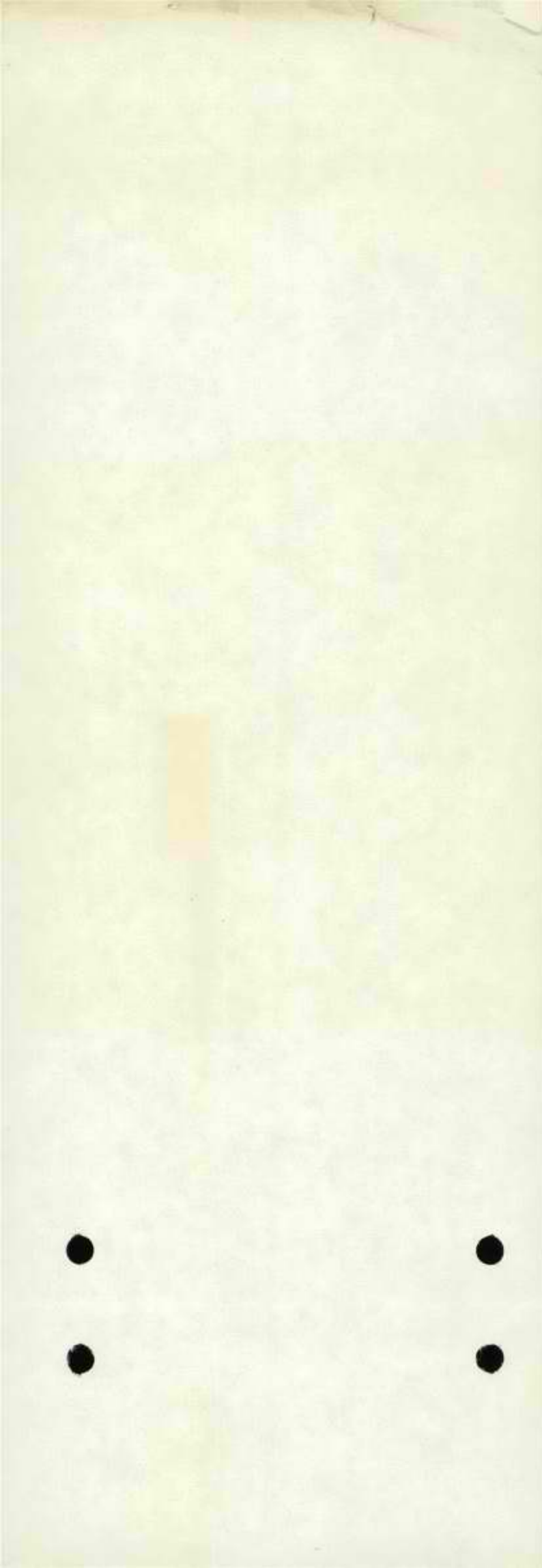

TELEGRAM

TELEGRAM

1978

- Collette

Jerusalem, August 30, 1978

Mr. José E. Villafuerte L.
Portoviejo, Manabi
Rep. del Ecuador
South America

~~990-8~~
990-8

Dear Mr. Villafuerte,

The Prime Minister has asked me to thank you for your letter of July 17 and for sharing your thoughts with him. Your support is indeed very much appreciated.

The address of Gush Immunim is as follows:

Ramat Hagolan St. 23 B
Ramat Eshkol
Jerusalem

With the Prime Minister's best wishes,

Sincerely yours,

Miss Yona Klimovitzky
Personal Assistant to the
Prime Minister

1978, January 10, 1978

Mr. J. Edgar Hoover
Director
Federal Bureau of Investigation
Washington, D.C.

8-998

Dear Mr. Hoover:

The first information I had as to
your visit to the office of July 17 and 18
was from your case with the. Your report
in regard with each application.

The address of each individual is
[illegible]

James E. [illegible]
Rt. 1, Box 100
[illegible]

With the information you have

kindly return

With your kindest
personal regards to the
Miss [illegible]

Jerusalem, August 30, 1978

Mr. José E. Villafuerte L.
Portoviejo, Manabi
Rep. del Ecuador
South America

990-8

Dear Mr. Villafuerte,

The Prime Minister has asked me to thank you for your letter of July 17 and for sharing your thoughts with him. Your support is indeed very much appreciated.

The address of Gush Immunit is as follows:

Ramat Hagolan St. 23 B
Ramat Eshkol
Jerusalem

With the Prime Minister's best wishes,

Sincerely yours,

Miss Yona Klimovitzky
Personal Assistant to the
Prime Minister

January, August 19, 1978

John E. Williams, Jr.

Director, FBI

Washington, D.C.

20535

8-999

Dear Mr. Williams:

The time difference between me and you for your letter of July 13 and for your support in my efforts with me, your support is much appreciated.

The account of our January 1978

follows:

Dear Mr. Williams, July 13, 1978

Dear Mr. Williams,

January

With me from the FBI's best wishes,

Sincerely yours,

Also see: Kimberly
Personal letter to me
From: Kimberly

כאן כמ"מ

מיליקא ע"נ דע

להחזיר

ל-משרד ראש הממשלה

(שופט למשלוח חומר לתרגום)

מספר סדורי 08184 №

סחיר התרגום

לי	אג
35	—

גשלה לתרגום בתאריך: 11.8.78

מספר התיק הכללי: 215/7

מספר התיק האישי:

תאריך המכתב: 17.7.78

אל: 313 כ"ק
מאת: האגודה של עובדי הארבע

סוג החומר: מכתב / מברק / חוברת / עתון

שם פרטי: 10/1

שם המשפחה: ויליאם ויליאם

שם הכותב באותיות דפוס עבריות:

העיר: אקוודור

הארץ: צ'ילה אטקיפה

השפה: ספרדית

חתימה: J. E.

שם השולח לתרגום: אגודה של עובדי הארבע

לשימוש המתרגם

(1) נא לכתוב בכתב ברור ולהחזיר עם המקור.

(2) נא לתקן או להוסיף הפרטים בעברית.

20 VIII 1978
990-8

שם פרטי: JOSE E.

שם משפחה: VILAPUERTE

שם הכותב באותיות דפוס לטיניות:

הכתובת באותיות דפוס לטיניות: PORTOVIEJO MANABI - ECUADOR

שם פרטי:

שם משפחה:

שם הכותב באותיות דפוס עבריות:

הכתובת בעברית:

השפה:

תאריך אמכתב המתורגם:

הנדון:

תמצית / תוכן: מר ויליאם ויליאם שלח לי את המכתב. הוא בוא

בבריק עם הוליוויד ירה בין ויליאם ויליאם. הוא ויליאם

ויליאם ויליאם שלח לי את המכתב.

מר ויליאם ויליאם בוא לי את המכתב.

בוא לי את המכתב.

הוא מכתב לי את המכתב.

חתימה

שם המתרגם: 3/7/78

תאריך: 16.8.78

אגודה של עובדי הארבע
17.7.78
30

STATE OF TEXAS

COUNTY OF _____

1900

Know all men by these presents

that _____

of the County of _____

State of Texas

do hereby certify that _____

is the true and correct copy of _____

as the same appears from the _____

records of this office.

WITNESSETH

my hand and seal of office this _____ day of _____ 1900.

2-011

Notary Public in and for the State of Texas

My Comm. Expires _____

1900

My Office is located at _____

Notary Public in and for the State of Texas

My Comm. Expires _____

1900

My Office is located at _____

Notary Public in and for the State of Texas

My Comm. Expires _____

1900

My Office is located at _____

1 1700 p/sera-0210
08184
Portoviejo, 17 de Julio de 1978.

A mi muy Estimado Menahem Beguin.

Saludos para usted, y su pueblo que representa. Y mi saludo lo hago según las Sagradas Promesas del Dios de Abraham, de Isaac y Jacob: Gén. 1:13:14-18; 15:7, 18; 17:8; 24:7; 26:2-4; 28:12,13; 32:28; 35:10-12; Josué 1:1-6, 12-15; 12:1-6. Estas Palabras son de Dios; y hay que obedecerlas.

Desde acá esta lejan Tierra, me dirijo a usted por segunda vez para expresarle mis simpatías por vuestra causa. Por esta razón, cuénteme en el número de sus amigos que de todo corazón deseamos que Israel RECUPERE pronto TODAS las Tierras ISRAELITAS en ambos lados del Río Jordán.

También veo con dolor lo que leo en la Prensa, acerca de vuestros mismos compatriotas israelitas, tales como Rabin, Simón Perez y otros más, que continúan en sus TRAIADORES planes de REGALAR las Tierras ISRAELITAS a los USURPADORES árabes, a "cambio" paz. (Esa "paz" que ellos esperan, NO la habrá).

En el Nombre del Señor que juró dar estas Tierras para vuestro pueblo, yo le pido a usted que no se deje vencer por sus opositores, que no son otra cosa que TRAIADORES VENDE PATRIA. Saque usted la Sagrada Torah (Biblia) y hágalos leer TODO lo que Dios DICE con respecto a la Tierra Prometida para vuestro pueblo, que con la Palabra de Dios: USTED SERA SIEMPRE VENCEDOR.

Además, para cualquier arreglo con los USURPADORES árabes, ponga a Palabra (Biblia) de Dios como La BASE para todo negocio; y si ellos no aceptan negociar de esa manera, entonces usted no negocie con ellos. Porque si usted no usa la Biblia para todas estas cosas, entonces quiere decir: que usted NO TOMA EN CUENTA A DIOS.

Escudriñe la Biblia y vea: Que esta Tierra fué prometida por Dios, con Sagrado Juramento para el pueblo de Israel SOLAMENTE, pero NUNCA para algún árabe; por lo tanto: estos últimos (árabes) ningún derecho tienen en la Tierra de Israel.

Si usted, le da algún Territorio a los árabes, entonces usted está despreciando a la Palabra de Dios, lo cual es DESPRECIAR al mismo Dios. Porque EL (Dios) HA JURADO dar esta Tierra para el pueblo de Israel, pero NUNCA para algún otro pueblo, tal como el árabe.

Usted muy bien sabe, que apoderarse de lo AJENO, es ROBAR; y como los árabes se han APODERADO de estas Tierra que Dios HA DADO para propiedad EXCLUSIVA del pueblo de Israel, muy bien se los puede tratar de ladrones. También, usted sabe, que los ladrones NO TIENEN derecho de reclamar como "suyo" lo que han robado; por éso, los árabes NO tienen derecho de reclamar ni una sola pulgada de la Tierra de ISRAEL.

Querido Menahem, encomiéndose a Dios, y con la confianza que Dios le otorgó a Moisés, a Eleazar, a Josué, :Proclame ante vuestro pueblo, y ante el mundo entero, que por lo menos, toda la ANTIGUA Tierra de Canaán, por la Sagrada Disposición de Dios, ha sido, ES Y SERA Territorio ABSOLUTAMENTE ISRAELITA. Dele hono, a lo que Dios dice; pero NO a lo que los humanos dicen.

También. proclame: Que todos los que regalan alguna parte de las Tierras ISRAELITA, son TRAIADORES VENDE PATRIA.

Si usted se afirma en la Palabra de Dios, EL (Dios) será también con usted Reduerde las maravillas antiguas; lo que hizo Dios a los egipcios, como por Ejm.: las diez plagas; el cruce en seco del Mar Rojo;

la victoria sobre Amalec(Exo. 17:8-16). La victoria de Gedeón contra los madianitas y sus aliados(Juec.7:17-25). Las victorias de Sansón contra los filisteos; las victorias de Samuel contra los mismos filisteos; las victorias de David sobre los mismos enemigos de Israel. Las victorias de Ezequías contra los asirios; la victoria de Josafat sobre todos sus enemigos (incluso los árabes); las victorias de vuestros padres los Macabeos, etc.etc. Todos estos triunfos los obtuvieron vuestros hermanos del pasado, fué porque NO ABANDONARON LA PALABRA DE DIOS; si ellos se hubieran apartado de lo que dios MANDA en su SAGRADO LIBRO(Biblia), entonces ellos habrían sido facilmente vencidos(usted puede ver en la Biblia, muchos ejemplos de los que han vencido, y de los que han sido derrotados).

Siguiendo pues los ejemplos de los que con la ayuda de Dios han vencido: Recuerde usted las victorias de Menahem Beguin contra los TRAIADORES ingleses europeos; y los triunfos del mismo Menahem Begin contra los LADRONES árabes.

Así es que de la misma manera que fueron vencidos todos aquellos enemigos de Israel, también serán vencidos los actuales enemigos que acechan a vuestro pueblo para hacerlo desaparecer(Salmo 83:1-18); los cuales hablan paz con sus bocas, pero guerra hay en sus corazones (Salmo 55:21).

Así que , estimado Menahem: No crea a sus palabras , porque no desean otra cosa que "la destrucción de Israel. Para que compruebe esto que yo le aseguro: Estudie BIEN el Salmo # 83, porque este Salmo nos revela BIEN claro lo que los enemigos planean .

De manera, que si usted no quiere creer lo que yo le anuncio, crea a lo que Dios revela en el Salmo antes mencionado.

Me despido de usted, y le digo: Hasta una nueva oportunidad; y le dedico la lectura de Isaías 41:10-16.

Atentamente:

José E. Villafuerte L

Mi nombre y dirección es lo siguiente:

José E. Villafuerte L.

Portoviejo, Manabí,
Rep, del Ecuador,
Sud América.

Es posible, que mi nombre sea muy DESCONOCIDO para usted; pero esto se debe a que mi primera carta haya llegado a usted. Yo he querido comunicarme con usted; pero no tengo su dirección. A la Embajada le he pedido su dirección, pero no me la ha hecho conocer. Así es que por no tener su dirección, es que le escribo con la de unos libros que tengo aquí.

Yo le ruego que me mande su dirección para seguirle escribiendo; también le pido que me mande la dirección de los fieles de GUSH EMMUNIM, porque anhelo comunicarme también con ellos.

CORREOS
EXTERIOR - CERTIFICADO
PORTOVIEJO

21 JUL 1978

Sr.
MENAHEM BEGUIN

~~P.O.B. 92~~

Jerusalén, ISRAEL (Tierra Santa)

VIA AIR MAIL
CORREO AEREO
PAR AVION

13717

PORTOVIEJO

Remite:

José E. Villafuerte L.
Portoviejo, Manabí,
Rep. del Ecuador.
Sud América.

גוש אמונים

ב"ה, ר"ח תמוז תשל"ח
5 ביולי 1978

990-8

לכבוד
השר *אנחם גאין*
כ"א *הממשלה*

שלום וברכה,

לוטה בזה תכנית אב להתיישבות ביהודה ושומרון, המוצעת ע"י גוש אמונים.

מגמת התכנית להצביע על האפשרות הריאלית להגיע לרוב יהודי ביהודה ושומרון, תוך מחצית היובל, ולהניח את היסודות לכך בשלש השנים הקרובות, אם תראה הממשלה במשימה זו אתגר לאומי ראשון ממעלה, ותקצה לו את המשאבים הדרושים.

בהקדמה לתכנית, ציינו כי איננו מתיימרים לומר כי הצעה זו הינה מושלמת ויש לקבלה על כל פרטיה, אך אנו סבורים כי הינה עשויה להוות נדבך בעל ערך במסגרת גיבושה של תכנית ממלכתית, אשר תעובד ותבוצע ע"י הממשלה. אנו מצידנו, נהיה נכונים לתרום את חלקנו הן בהכנת התכנית והן בהשתלבות ובסיוע למימושה.

אנא, התפנה לעיין בתכנית זו, אשר הוכנה על ידינו ביסודיות ובעמל רב.

נשמח להפגש עמך לשם דיון על התכנית והדרך למימושה.

בברכה העם והארץ,

מזכירות גוש אמונים

200, 1000 1000 1000
2 1000 1000

3-011

SECRET
TOP SECRET

SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

SECRET TOP SECRET

אבות
אבות

990-8

תננית אב
להתישבות
ביהודה
ושומרון

תכנית-אב להתיישבות ביהודה ושומרון

הקדמה

1. קיום כלליים להתיישבות בכל רחבי ארץ ישראל — כנקודת מוצא לתכנית-אב להתיישבות ביהודה ושומרון
  2. מגמות מנחות בתכנון
  3. דרכי הביצוע
  4. תכנית פיזית של ההתיישבות ביהודה ושומרון
  5. שלבי הגשמה — הנחיות לתכנית ארבע שנתית
- נספחים

מפות:

- 1 מפה תוספת האוכלוסיה היהודית ב-25 שנה
- 2 מפה רצועות אורך
- 3 מפה מעגלי זיקה לירושלים
- 4 מפה כבישים
- 5 מפה תכנית פיזית של ההתיישבות

גוש אמונים

4

6

12

14

21

28

33

11

18

20

23, 22

27

הקדמה

התישבות יהודית גדולה ברחבי יהודה ושומרון - הינה לפי מיטב הכרתנו אחת המשימות הרחופות והמכריעות המוטלות על דורנו.

מפעל התישבות זה ראוי להיות אחד הפרקים המרכזיים במהלך התחיה הלאומית. אין הוא נופל בחשיבותו ממפעלי ההתישבות הגדולים של הדור הקודם - בגליל, בנגב, בשפלה ובעמקים.

הננו מודעים לעוכרה, כי הדרך להגשמת יעד זה רצופה קשיים במישורים שונים: המדיני, הדמוגרפי, הסוציולוגי, הכלכלי ועוד. אין אנו נוטים להקל ראש בקשיים אלה, הגם ששיקולים אובייקטיביים וסובייקטיביים משמשים בהם בערבוביה, אך נראה לנו שאין בכוחם לבטל או אף למעט את האתגר, - אדרבה דווקא הם - מקנים לך את חשיבותו המכרעת ומשווים לו את המימד הרחוף והקריטי.

בעשר השנים שחלפו מאז שוחררו חבלי ארץ אלה במלחמת ששת הימים, נעשה אך מעט כדי לממש את מפעל ההתישבות בהיקף הראוי לו, בהעדר הנהגה בעלת אוריינטציה לאומית ברורה אשר תראה ביהודה ושומרון חלק מישראל.

עתה, בפתח עשור חדש לגאולת ארץ חמדה טובה ורחבה, רבה הציפיה מן הממשלה החדשה כי תהיה נאמנה לעקרונות המונחים בקוי היסוד שלה ותיטול על עצמה את המשיקה הלאומית הגדולה "להקמת התישבות עירונית וכפרית רחבת ממדים ביהודה ושומרון".

בצד הציפיה מקנן גם החשש פן תוחמץ גם השעה הזאת וחבלי ארץ אלה ישארו ריקים מיהודים לשנים רבות. התישבות ממלכתית גדולה חייבת להיות מתוכננת לטווח ארוך - ביסודיות ובקפדנות תוך בחינת ההיבטים המדיניים, החברתיים והכלכליים ותוך הקצאת הכלים והמשאבים הראויים למשימה זו. גם הפעולות המיידיות בתחום ההתישבות אשר חובה לעשותן ללא דיחוי במגמה להמחיש את הקו המדיני הלכה למעשה, ולהפיח רוח חלוצית בעם המצפה לתמורה ממשית - יש לראותן כצעד אשר נועד להשתלב בתכנית כוללת ומקיפה. לאור כל זאת

שומה על הממשלה ומוסדותיה לטפל בזריות ובאינטנסיביות בגבושה של תכנית אב ממלכתית להתיישבות רחבה. תוך מגמה לסיימה עוד לפני תום שנת תשל"ח.

התכנית המוצעת בזה נועדה לבטא את חוות הדעת של מזכירות גוש אמונים בנושא ההתיישבות ביהודה ושומרון. תוך מחשבה, כי תהווה נדבך בעל ערך כמסגרת גבושה של התכנית הממלכתית. אין אנו מתיימרים לומר, כי הצעותינו הינן מושלמות ויש לקבלן על כל פרטיהן. אך הננו סבורים, כי המחשבה העיונית שהשקענו בנושא זה והנסיון הרב שנצטבר בעמל של שנים. הן בתחום האנושי והן בתחום הפיזי-גאוגרפי. מזכים ומחייבים אותנו לתרום את חלקנו לגבושה של התכנית. תוך הכרה, כי הננו נכונים ומסוגלים להשתלב ולסייע במימושה בעתיד.

חשיבות ורחיפות מיוחדת נודעת להשלמתה של תכנית התיישבות בימים שבהם אנחנו עוסקים בתכניות שלום. אין צורך להאריך כאן כמה שמקובל על רוב העם ועל ממשלתו, כי לא יהיה שלום ולא תהיה תקומה לעם המסתלק מלב ארצו ומניח אותו לשליטת מרצחים. אך יש לחזור ולהרגיש כי לא יהיה שלום בר-קיימא לעם ישראל המקיים את ארצו בידו באמצעות חיל-מצב סגור במחנותיו. קיומם של אזורים שלמים שבהם שוררים יחסים של כובשים ונכבשים בין מדינת ישראל והאוכלוסיה, הוא עילה מתמדת למלחמה אשר תשוב ותתלקח מדי פעם גם אחרי חתימת חווי שלום.

לפיכך תכנית התיישבות מקפת של יהודים בכל מקום בארץ ישראל, ובפרט ביהודה ושומרון, היא עמוד מעמודי השלום. בהעדרה, או בהיותה רעועה והססנית יתמוטט כל הסדר שלום אל תוך מפולת של מלחמה חדשה.

המגמות המנחות את התכנון יפורטו להלן בגוף התכנית ובהן שקולים גיאוגרפיים, חברתיים, כלכליים, בטחוניים ואקולוגיים. ביסודה הרעיוני של התכנית מונחים עיקריה של תנועת השיבה לציון בדורותינו:

א. מצוות ישוב ארץ-ישראל

ההתיישבות ביהודה ושומרון יש בה ביטוי עז וממשי לקשר התורני, ההיסטורי והלאומי לחבלי ארץ אלה - שהם ללא עוררין חלק מרכזי בתחומה של ארץ-ישראל, הדבקות בארץ באמצעות ההתיישבות בחלקיה השוממים עדיין הינה הדרך המרכזית הנאותה כיום לקיום מצוות ישוב ארץ-ישראל אשר נצטוונו "שלא נעזבה ביד זולתי מן האומות או לשממה" (הרמב"ן בהשגותיו לספר המצוות).

ב. משמעות מדינית

במעשה ההתיישבות ביהודה ושומרון מונחת המגמה ליצור עובדות בעלות משמעות מדינית אשר משקלן המוסרי והפוליטי יאפשר לנו לקבוע את אחיזתנו בחבלי ארץ אלה לצמיתות. ההכרה, כי ההתיישבות בארץ-ישראל מכשירה את הדרך לריבונות מדינית, הינחתה את נושאי ההגשמה הציונית מראשית דרכם והיא תקפה לגבי ההתיישבות ביהודה ושומרון בעוצמה לא פחותה מזו שבגליל, בנגב ובעמקים.

ג. העמדת אתגר לאומי מעורר

מפעל ההתיישבות ביהודה ושומרון הינו אתגר לאומי כביר העשוי להפיח בעם רוח גדולה של התנדבות והתלהבות. רוח ההתיישבות החלוצית תבוא לידי ביטוי הן בעצם האתגר של "כבוש ההר" העומד כיום שומם מיהודים, והן בהקמת תאי התיישבות-ערכית של חברה יוצרת, במסגרות הולמות את תנאי ההתיישבות בהר.

ד. עליה וקליטה

ההתיישבות ביהודה ושומרון עשויה להוות מחד אתגר לאומי לכל יהודי התפוצות, ומאידך בכוחה לאפשר הקמת כלים מתאימים לקליטת גרעיני עליה, המבקשים לתת במסגרת ההתיישבות ביטוי-מה ליחודם ולתרבות חייהם. טיפוח נקודה זו יכול, להערכתנו, להיות מפתח לחידוש גלוי-עליה ממזרח וממערב, ולהקל על תהליכי הקליטה וההסתגלות החברתית של העולים לארץ.

1 קוים כלליים להתישבות בנל רחי ארק ישראל - ננקודת מוצא לתננית אב להתישבות ביהודה ושומרון

התכנית המוצעת בזה מתמקדת ביהודה ושומרון לא רק בשל העובדה, כי הכרותנו וקשרינו עם חבלי ארץ אלה עמוקים ואינטנסיביים במיוחד, ולפיכך נהירים הם לנו מן השאר, אלא בראש וראשונה מפני שלפי מיטב הכרתנו, ההתיישבות בהם הינה החשובה והרחופה ביותר כיום, מהטעמים שיבוארו בפתח התכנית. בד בכך עם זאת ראינו חובה לתת במסגרת התכנית בטוי למחשבה, כי הנה מהווה חוליה אחת - רבת חשיבות כשלעצמה - במערכת תפיסה התישבותית רחבת ממדים מ"ארץ ירדן וחרמונים" בצפון ועד אופירה ומרחבי סיני בדרום.

תכנית ההתישבות ביהודה ושומרון - אף שאנו רואים בה את המשימה ההתישבותית המרכזית של דורנו - אינה יכולה לעמוד כדבר כפני עצמו בנתוק מהצרכים והתכניות באזוריה האחרים של ארץ-ישראל. היא חייבת להיות מעוגנת במציאות מבחינת מיצוי כח האדם, המשאבים, האפשרויות ותחזית התהליכים הדמוגרפיים הכלכליים והטכנולוגיים הקיימים והצפויים בישראל. לפיכך אנו מקדימים לתכנית האב ליהודה ושומרון, קווים כלליים לתכנית התישבות בארץ-ישראל כולה.

א. תחזית דמוגרפית כיסוד לתכנון

הבא לחזות את גודל האוכלוסיה בארץ ישראל במבט של 25 שנה לפנים, אינו יכול לבסס את תחזיתו על שעורי הריבוי הטבעי בלבד.

מזה מאה שנה, הגורם המכריע בקביעת גודלה של האוכלוסיה בארץ ישראל הוא היקף העליה לארץ וההגירה ממנה. כל אדם שעדיין לא התעייף מן החוץ הציוני ולא נטש את האמונה בתחית ישראל ושיבת-ציון בדורותינו, יקבל את ההנחה כי בפרק זמן של 25 שנה, צפוי לנו גל או גלי עליה גדולים, כפי שהיו בכל פרק זמן כזה במאה השנים האחרונות, ושנתעוררו מסיבות שונות ומשתנות.

לפיכך, תחזית של 8-10 מיליון יהודים היושבים על אדמתם בארץ ישראל בעוד 25 שנה, איננה חזיון-שרב המנותק מן המציאות ההיסטורית, ומוטל עלינו לכל הפחות לחשוב איך ניישב את הארץ אם אמנם תתגשם תחזית זו.

גם זאת, בחרנו לבנות תכנית זו על תחזית מינימום המבוססת רק על שעורי הריבוי הטבעי הקיימים, ועל שעורי העליה המצומצמת כפי שהם בשנים אלה. זאת כדי להצביע על כך שבכל מצב אפשר בתוך 25 שנה להגיע לרוב יהודי ביהודה ושומרון.

שעור הריבוי הטבעי של האוכלוסיה היהודית בארץ מצוי מאז מלחמת ששת הימים בקו עליה מ-15 לאלף ב-1967 ל-18 לאלף השנה. גם אם נניח ששעורי הריבוי הטבעי ישארו כפי שהם ובמקביל תמשיך העליה במימדיה המצומצמים - יש לצפות שהאוכלוסיה היהודית בארץ ישראל תגדל עד סוף המאה ב-1.5 - 1.75 מליון נפש.

אם לא יחול שינוי בשעורי הילודה וההגירה של האוכלוסיה הערבית, היא תגדל בתקופה הנדונה במליון נפש בקרוב, כך שבסוף המאה יהיו כאן כ-2.5 מליון ערבים. עם זאת יש לזכור שמאז מלחמת ששת הימים ועד היום גדל יחס היהודים בכלל האוכלוסיה בארץ ישראל המערבית ב-1% ויחס הערבים פחת בהתאם.

לאור זאת יש לצפות שבתום 25 שנה יהיו כ-5.5 מליון יהודים בארץ-ישראל בגבולותיה הנוכחיים לעומת 2.5 מליון ערבים.

אף אם תגדל העליה רק ב-20,000 יהודים, הרי אלו חצי מיליון נפש בתקופה הנדונה. נרשה לעצמנו להזכיר תוספת זאת בהמשך התכנית, ולו בסוגריים.

כיום מצויים כ-75% מהאוכלוסיה היהודית באזור המרכז (כלומר סביב תל-אביב). אם נוסיף לזה את מספר התושבים באזור החוף לכל אורכו ובירושלים - הרי ניווכח שאחוז היהודים הגרים מחוץ לשפלת החוף וירושלים הוא מזערי ומספרם אינו עולה אלא יורד. גידול האוכלוסיה העיקרי הוא כיום באזור המרכז.

הסיבות לחלוקה הנ"ל של האוכלוסיה היהודית הן רבות, אך ניתן למצותן במספר גורמים עיקריים: העדר מים באזורי המדבר, דבר המונע קיומו של ישוב חקלאי יהודי משמעותי בלמעלה ממחצית שטחי ארץ-ישראל; במדינה מודרנית כשלנו, מספר החקלאים הוא קטן; הכישלון היחסי בפיוור האוכלוסיה בשיטות המקובלות של הקמת "עיירות פיתוח"; מיעוט כבישים טובים ויוקר בלתי נסבל של התחבורה הפרטית; מבנה מקצועי המעורר צמיחות למרכזים עירוניים גדולים; מדיניות קרקעות ותשתית

ממשלתית שעוררה ריכוז מפעלים ומגורים בערים הגדולות של אורך החוף.

אם לא ינקטו צעדים לשינוי קיצוני של התהליכים שהביאו לחלוקה הנוכחית של האוכלוסיה היהודית, נעמוד בסוף הנאה בפני חלוקה אחוזה דומה ויתכן אף גרועה יותר. תכנית התישבותית כוללת חייבת להתחשב במבנה המקצועי והדמוגרפי של האוכלוסיה היהודית מחד, ומאידך בתנאים הגיאוגרפיים של ארץ-ישראל ובצורך המדיני ליישב מלבד יהודה ושומרון גם את הגליל והגולן ואת המדבר הגדול בדרום - נגב וסיני.

כלימת גידול המרכזים העירוניים הגדולים במישור החוף, במעשה ולא בתכניות, הוא מהדברים הקשים ביותר בכל מציאות, אפילו של מדינה טוטליטרית, ולא כל שכן אצלנו. אולם, כל תכנית המבקשת להשיג את היעדים המפורטים בסעיף הקודם, ובעיקר יישוב מספר משמעותי של יהודים בשומרון ויהודה, מחייבת הפסקה כמעט מוחלטת של הסיוע הממשלתי לצורך בניה למגורים בערים וב"מושבות" של מישור החוף. פרוש הדבר: תכנון אזורי מקיף (בטול התכנון לכל עיירה או עיר בנפרד); תשתית תחבורתית מקיפה; הוזלה משמעותית של רכב פרטי ושל השמוש בו; יצירת תנאים שימשכו גם את הבניה הפרטית לאזור ההר.

ב. מטרופולין ותכנון אזורי

עיר במובנה המודרני, היא התחום המטרופוליני כולו, כלומר העיר עצמה וכל האזור הקשור בה מבחינת כלכלה, תרבות, חינוך גבוה, בידור וכו'. שטחו של מטרופולין תלוי איפוא בתשתית התחבורתית וברמת המוטוריזציה. במלים אחרות: לא במרחק, כי אם בזמן הדרוש כדי להגיע מכל מקום במטרופולין לאזורי העבודה, התרבות והמסחר.

גישה תכנונית בה כל אחת משלש הערים הגדולות הקיימות תהיה בבחינת מרכז מטרופוליני של ממש ולא אי-מבודד נטול קשר לסביבה - מאפשרת להביא לפתרון מוצלח של ישוב הגליל וחלקים נכבדים של יהודה ושומרון. תנאי ראשוני הוא יצירת תשתית של כבישים נוחים ממישור החוף מזרחה, הוזלה משמעותית במחיר התחבורה הפרטית, העברת הבניה הצבורית מהחוף מזרחה ויצירת תנאים שיביאו לכך שגם מרבית הבניה הפרטית תעבור מזרחה. יצירת תנאים כלכליים שיביאו להזזת הבניה למגורים לבוון מזרח היא דבר פשוט יחסית תוך שילוב אמצעים פיסקליים, אשראי ומדיניות קרקע נאותה. הדבר מחייב תכנון מרחיק ראות דווקא בתחום החברתי - כדי שהתזוזה מזרחה תכלול את כל שכבות האוכלוסיה ולא תותיר במרכזי הערים שבמישור החוף אחוז גבוה מדי של שכבות מעוטות אמצעים. התזוזה מזרחה הינה מחוייבת המציאות מטעמים לאומיים, ולא פחות מזה מטעמים אקולוגיים, אורבניים, בטיחותיים (הג"א), ואקלימיים, והיא עשויה להביא עמה איכות חיים גבוהה בהרבה מהמצויה היום.

ג. חלוקה גיאוגרפית של תוספת האוכלוסיה

1. צפון הארץ

הגליל המרכזי והמערבי - הגליל כרוכו, בוראי עד לקו האורך של צפת, מצוי בתחום המטרופוליטני של חיפה. בשטח התחום בקו האורך 170-180 בין מעלות בצפון ונצרת עלית בדרום, צריכות לקום שכונות מגורים. יש להקימן תוך הגדלת הישובים העירוניים הקיימים - מעלות, כרמיאל, נצרת - וע"י הקמת ישובים קהילתיים על הדרכים המובילות ממערב לערים אלה ובניהן. אלה יבואו במקום בנית מגורים חדשים לאורך חוף הים בין נהריה. עכו, הקריות וחיפה.

הגולן והגליל המזרחי - בגולן לא קיים יישוב ערבי ואין איפוא שאלה של מאזן דמוגרפי. מימדיו של הישוב היהודי חייבים להיות כאלה, שהוא יוכל להיות עזר למערכת הבטחונית (ולא מעמסה כפי שהיה הישוב הזעיר בשנת 1973). פרוש הדבר שהאוכלוסיה צריכה להיות מסוגלת להוות כח שמירה בעתות שלום ולהוציא מתוכה כח בלימה ראשוני בעתות מלחמה. מכאן שיש לתכנן ל-4 עד 5 רבבות, לפחות. בהתחשב במגבלת המים, לא יוכל הישוב החקלאי לספק יותר מ-15,000 נפש. יתר האוכלוסיה תתרכז בקצרין וכישובים קהילתיים במקומות נוספים בגולן. מרכזי מלאכה ותעסוקה ימצאו ליד כל ישוב עירוני ומרכז תעסוקה גדול צריך לקום בתווך. בין הגולן והגליל המזרחי באזור מחניים מרכז בו ימצאו תעסוקה גם תושבים מצפת ומחלקים אחרים של הגליל המזרחי.

2. יהודה ושומרון

תכנית התישבות רחבת מימדים ליהודה ושומרון, מפורטת בפרקים הבאים.

3. דרום הארץ

אם בצפון ובמרכז המדינה ניתן להביא לפזור אוכלוסיה משמעותי על ידי תכנון, הרחבה וארגון נכון של אזורי המטרופולין הקיימים - הרי בדרום שונה התמונה לחלוטין. דרומית לקו באר-שבע דימונה גרים פחות מ-1% של יהודי ישראל ובעוד זמן מועט יהיה שם רוב ערבי מובהק. במציאות הקיימת במזרח התיכון לא נוכל לראות את דרום הארץ כישראלי כל עוד לא יושב יהודים.

מי שמתח בשנת 1906 את קו הגבול בין סיני לנגב, הביא לכך שהמרחבים הפתוחים המתאימים לעיבוד חקלאי, מקורות המים ובעיקר דרכי התחבורה, ימצאו כולם ממערב לקו. כתוצאה מכך נוצר מצב שדרום הנגב אינו ניתן ליישוב של ממש, אלא בערבה הצרה שאינה מתאימה מסיבות רבות, ובעיקר בשל אקלימה הלוהט, ליישוב צפוף, בשל המבנה הגיאוגרפי המיוחד, אין היא יכולה גם לשמש דרך תחבורה בטחונית לאילת, ובוודאי לא הדרך היחידה.

עובדות אלו מחייבות לראות את עיקר המאמץ ההתישבותי בקו אל-עריש - בקעת-הירח - אופירה ומערבה. אזור זה מתאים לדרך תחבורה נוחה וזולה שתקשר ותקרב את אילת ואופירה למרכזי האוכלוסיה בצפון. זוהי, אגב, בחלקה, דרך היסטורית שאובטחה כבר בימי שלמה לאורכה ע"י מצודות ישראליות. באזור מצויים מים עתיקים (פוסיליים) במעמקי האדמה, שיוכלו לספק כמילואם את צרכיה של התישבות חקלאית רחבת-ממדים למשך כ-25 שנים, כלומר עד לעידן המים המותפלים. זהו גם אזור שקרינת השמש מצויה בו בשפע כל ימות השנה. רכר המאפשר בנית משק מודרני תוך שמוש בשיטות שכבר פותחו לניצול קרינת השמש וחסכון משמעותי באנרגיה שמקורה נפט.

כדי לגאול את האדמה העומדת בשממונה במרבית האזורים בדרום הארץ, יש להחדיר את ענף המרעה האקסטנסיבי. ענף זה הוזנח עד כה בשל אי התאמתו לצורות ההתישבות הקבוציות והמושבות. שיטות חדישות

ד. סיכום

במשך חצי יובל צריכים לקום כ-500 ישובים כפריים חדשים, בעיקר בדרום. כלומר, כ-20 בשנה (לעומת פחות מ-10 בשנה, בממוצע, בעשור האחרון). בהנחה שבכל ישוב חקלאי יהיו כמאה משפחות ועם הגדלת הישובים החקלאיים הקיימים, יתווספו כ-200 אלף יהודים למגזר החקלאי.

אילת-עלית, אופירה, קדש-ברנע וימית - צריכות למנות כ-50,000 תושבים, כל-אחת, בסוף המאה: כ-150 אלף תושבים, לפחות, צריכים להתווסף לישובים העירוניים האחרים בדרום - יחד כ-350,000.

בצפון, כלומר בגליל ובגולן, יתווספו כ-200,000 תושבים עד סוף המאה.

אם נחבר את כל המספרים הנ"ל, נמצא שהם מצטרפים ל-750,000 נפש בקירוב. מהם כ-500,000 בנגב ובסיני וכ-250,000 בגליל ובגולן. נותרו, איפוא, עוד כמספר הזה, ואולי עד מליון נפש, ליישוב מרכז הארץ, כלומר יהודה ושומרון - כולל אזור ירושלים. זאת בהנחה שלמעלה מחצי מליון תושבים נוספים יעדיפו לבנות את ביתם במרכז האוכלוסיה בשפלת החוף, חרף כל המאמצים לבלום את גידול האוכלוסיה באזור זה (ראה טבלה 1 ומפה 1)

טבלה 1

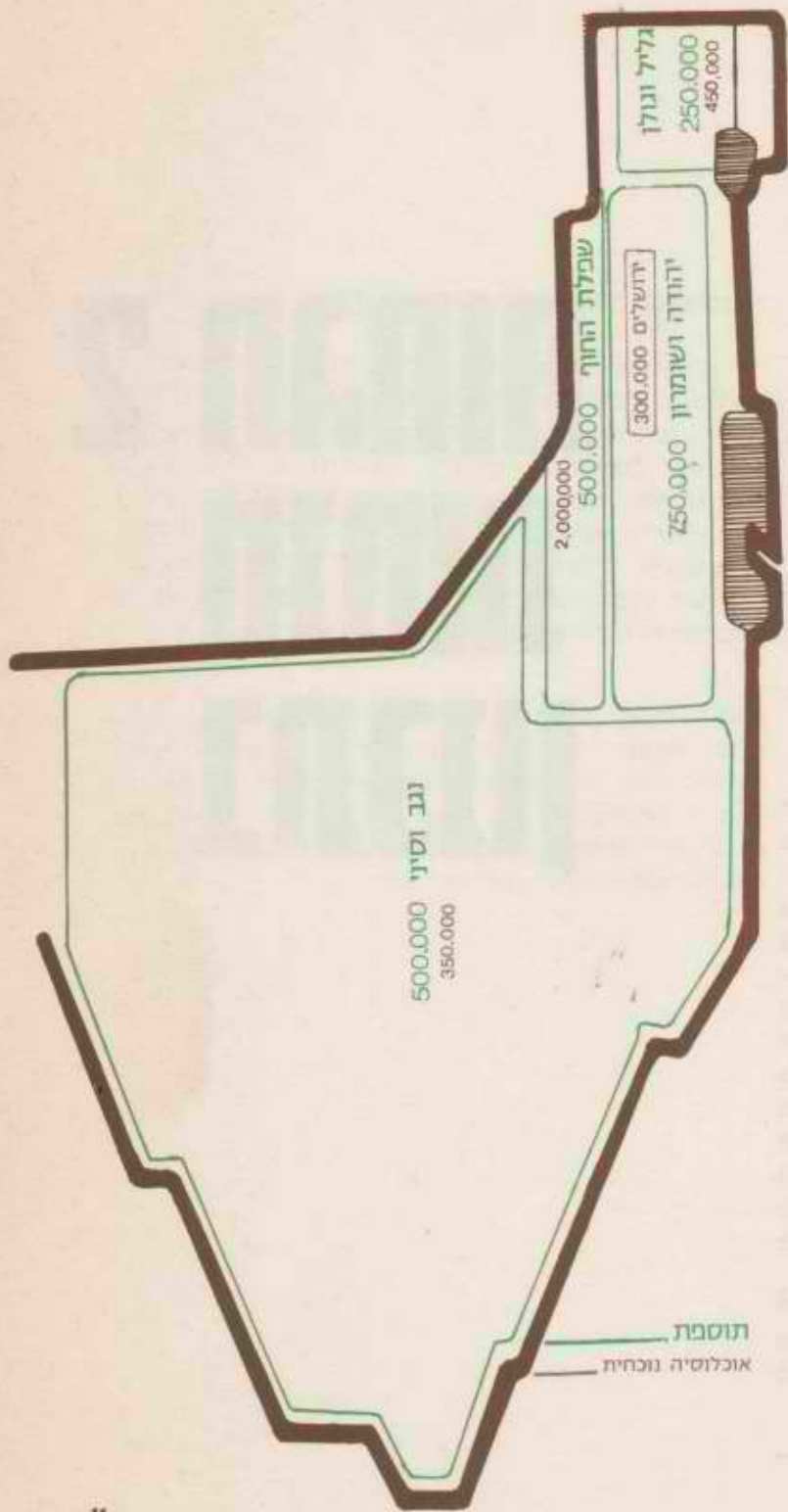
חלוקה משוערת של תוספת האוכלוסיה היהודית

200,000	ישוב עירוני חדש	נגב וסיני
150,000	ישוב עירוני קיים	
200,000	ישוב עירוני	גליל וגולן
750,000		יהודה ושומרון
200,000		חקלאות (כל חלקי הארץ)
500,000		שפלת החוף

2,000,000

שפותחו באוסטרליה, דרום אפריקה וגם באמריקה, באזורים שחוני גשם, מאפשרות היום למצוא פרנסה בענף זה. יתרונותיו הם אפשרות ניצול ושמירה על קרקעות שהם שוממים היום ומועדים לפורענות, הגברה משמעותית של יצור הבשר ללא הזדקקות למטבע חוץ וכן פריסת ישוב יהודי על שטחים נרחבים, על כל המשמעות המדינית והבטחונית שבכך. יש בארץ אנשים לא מעטים המבקשים לעסוק במרעה. יש להעמיד לרשותם את הכלים המתאימים ואת המסגרות ההתישבותיות-חברתיות המתאימות.

בדרום הארץ חייבים לפתח את שלוש הערים להן הונח יסוד ולהקים עיר נוספת לאבטחת הציר צפון-דרום. כביש ומסילת ברזל מימית לבקעת הירח, יקצרו את הדרך לאילת כ-100 ק"מ, ישמשו מוקד להתפתחותן של ימית ושל אילת-עלית ויאפשרו להניח את היסוד לעיר חדשה באזור קדש-ברנע. הכביש יתחבר מכוון צפון-מערב לכביש אילת-אופירה, תוך קצור משמעותי של הדרך ותוך חיבורה של אופירה לעורק תחבורה ראשי ומרכזי. האזור שבין ימית לאילת-עלית נהנה מאקלים משובח, ממרחבים ומכל התנאים הדרושים לפיתוח מואץ של ישוב רחב-ממדים המושתת על כלכלה מודרנית. גורלו ומימדיו של ישוב בא-טור תלוי במציאת נפט במקום זה ובהיקף המימצא. ישובים עירוניים נוספים, אם גם קטנים יותר, יוקמו באזור הר משה ובין אילת לאופירה, כשעיקר עיסוקם של תושביהם - תירות ודייג.

מפה 1 תוספת האוכלוסיה היהודית ב-25 שנה

החישוב מניח תוספת של כ-2 מיליון יהודים ב-25 שנה. הוא מבוסס על ריבוי טבעי בקצב הנוכחי, עליה בקנה המדה הנוכחי, והפחתה כל שהיא בירידה. אם תגבר העליה אפילו במעט (20,000 לשנה) תגדל האוכלוסיה היהודית בחצי מיליון נפש נוספים. כמחצית מתוספת זו אפשר יהיה ליישב ביהודה ושומרון ואז תגיע האוכלוסיה היהודית ביו"ש למיליון נפש. מלבד כ-350,000 איש היושבים בירושלים.

2 תהמות תנהות בתכנון

א. ביטול החיץ הדמוגרפי

התישבות יהודית רבת ממדים ביהודה ושומרון תבטל הלכה למעשה את החיץ הדמוגרפי הגורם לרחוק ועוינות בין העמים, והמפריד כיום בין השפלה וההר, ההופך את יהודה ושומרון (להוציא אזור ירושלים) למעין מובלעת ערבית נרחבת הריקה כמעט לחלוטין מיהודים. מובלעת דמוגרפית זו היא העילה המרכזית לרעיון המדינה הפלשת'נאית ביהודה ושומרון וביטולה הינו כורח חיים למדינת ישראל. יש להדגיש, כי אין במגמה זו ביטוי של עוינות כלפי המיעוט הערבי. אדרבה - נובעת היא מהגישה, כי יש ביכולתם של יהודים וערבים לחיות ביחסי שכנות טובים בתחומי מדינת ישראל ללא נישול ודיכוי.

ב. השתלבות במערכת הבטחונית

המערכת הבטחונית ביהודה ושומרון בנויה היום על 4 מרכיבים:

1. מימד העומק הגיאוגרפי בין השפלה והירדן;
2. שליטה על גב ההר ביהודה ובשומרון;
3. שליטה על הבקעה ונהר הירדן;
4. רשת נאותה של דרכי מזרח-מערב המאפשרות הזזת כוחות סדירה ומהירה מהעורף בשפלה לחזית בבקעת הירדן.

ככוחה של ההתישבות להבטיח מרכיב חמישי, הכרחי ומשלים לארבעה שנימנו, והוא: נוכחות מתמדת של יהודים במקום. כלומר, קיום פוטנציאל צבאי הנדרש ככוח הרתעה בעתות רגיעה. יחד עם זאת, מסוגלת ההתישבות להעמיד בעתות מלחמה כוח-אדם לוחם, העומד הכן לסייע לכוחות צבא ולאייש עמדות מפתח בסמיכות לאזור מגוריו.

ג. עידוד תהליכים כלכליים רצויים

בואה של שכבה רחבה, מקרב האוכלוסיה העירונית, להתישבות חדשה, תוך מגמה שלא להסתפק בהעתקת

1. צמצום המפגעים האקולוגיים

היווצרותו של מגלופוליס-ענק כגוש דן הביא עמו מפגעים אקולוגיים קשים בתחומי הצפיפות והמחנק, הרעש, והום האויר ובתחומים לא פחות חמורים כגון: האפשרות לפיגועים בטחוניים הכרוכים באבדות גדולות בנפש; התהוות לחץ פסיכולוגי מעיק הגורר תופעות לוואי קשות כגון - עליה בממדי הפשע ועוד. העברת מרכז הכובד ההתיישבותי ליהודה ושומרון תעצור תהליך הרסני זה ותאפשר הקמת מסגרות בעלות איכות חיים גבוהה כתחום החברתי והאקולוגי גם יחד.

מגמות היסוד שפורטו לעיל אינן משמשות רק כנקודת מוצא לעצם רעיון ההתיישבות ביהודה ושומרון אלא תחמות את כיוונה, ומהן נגזרות מסקנות קונקרטיות לתכנון ההתיישבות. הן באשר לאופיה של ההתיישבות ומסגרותיה החברתיות והן באשר למיקומה הפיזי ופריסתה כשטח. מסקנות אלו תפורטנה להלן.

מקום המגורים אלא לחתור לעצמאות כלכלית וחברתית באזור - תעודד שלושה תהליכים כלכליים רצויים:

1. מעבר משמעותי של עובדים משרותים ליצור;
2. הורדת רמת החיים בתחום הצריכה והשרותים;
3. השקעת הון יוזמה פרטית (בסיוע ממלכתי) בתחום הבניה ואמצעי היצור.

ד. הבטחת מעמדה של ירושלים כבירת ישראל

הקפתה של ירושלים בישובים יהודיים רבי אוכלוסיה משלושת עבריה הפרוצים כיום - ממזרח, מצפון ומדרום. הינה חיונית להבטחת מעמדה של ירושלים כבירת ישראל בפועל. רק יצירת מעגלי התיישבות רחבי היקף סביב ירושלים תשנה את מעמדה הנוכחי בעיר ספר המצויה בשולי הישוב היהודי ותהפוך אותה לצומת חיים מרכזית בלב המדינה.

ה. פיזור האוכלוסיה

ההתיישבות ביהודה ושומרון תרים תרומה נכבדה לפיזור האוכלוסין ברחבי הארץ. צעד זה הינו חיוני כמרחב מחיה לגידול האוכלוסיה ולהקלת הצפיפות הגואה והולכת במישור החוף, בו מרוכזים כיום בין נתניה לגדרה למעלה מ-50% מאוכלוסית המדינה. חבלי יהודה ושומרון סמוכים יחסית למרכז הישוב היהודי בירושלים ובגוש דן, ולפיכך, מנקודת מבט סוציולוגית, נראית העתקת אוכלוסיה רחבה אליהם ריאלית וברת-ביצוע יותר מאשר לחבלי הארץ המרוחקים בדרום ובצפון.

3 דדני הביצוע

א. היקף ההתיישבות

מכל המגמות שתוארו לעיל עולה מסקנה ברורה, כי רק התיישבות יהודית בהיקף נרחב ובמסה אנושית גדולה, בכוחה לענות על הציפיות המונחות בעצם מגמותיה. מצוות ישובה של ארץ-ישראל תובעת התיישבות גדולה במימדיה. הבטחת מעמדה של ירושלים כבירת ישראל תתממש רק אם תשב אוכלוסיה יהודית רבת-ממדים מכל עבריה. גם משמעות מדינית, שאינה סמלית בלבד, מחייבת אוכלוסיה בעלת משקל כמותי, והחיץ הדמוגרפי ודאי שלא יתבטל ע"י הקמת ישובים קטנים ובודדים אלא באמצעות העתקתה של אוכלוסיה בת רכבות רבות מן השפלה אל ההר. כך ניתן לעבור כסדר על כל המגמות ולהיווכח, כי ביטוי האמיתי במשמעות לאומית לא יכול להתממש אלא באמצעות מסה גדולה של אוכלוסיה.

בבואנו להעריך את סדר-הגודל בו מדובר, עלינו להדגיש שתי מטרות המצביעות על קנה המידה. האחת - החתירה לצמצום הפער בין האוכלוסיה היהודית בהר לבין האוכלוסיה המקבילה לה במישור החוף; והשנייה - שינוי המאזן הדמוגרפי והשגת עדיפות על האוכלוסיה הערבית המרוכזת כיום ביהודה, בשומרון ובירושלים - רבה.

הנתונים הסטטיסטיים מצביעים על המספרים הבאים:

א. אוכלוסיה יהודית בת כ-1,750,000 נפש מרוכזת כיום בגוש דן וסביבתו;

ב. אוכלוסיה ערבית בת כ-750,000 נפש מרוכזת כיום ביהודה, שומרון וירושלים-רבה;

ג. אוכלוסיה יהודית בת כ-350,000 נפש מרוכזת כיום בירושלים וסביבתה.

המסקנה הנובעת מכך היא, כי עלינו לחתור למליון ורבע יהודים ביהודה ושומרון (כולל ירושלים) תוך כמחצית היובל ולהקפיא במקביל, כמעט באופן מוחלט, את גידולה של האוכלוסיה במישור החוף ובעיקר בגוש דן וסביבתו.

בכך יעלה היקפה של האוכלוסיה היהודית ביהודה ושומרון על היקף האוכלוסיה הערבית ויצמצם מאד הפער הדמוגרפי העצום הקיים כיום בין השפלה וההר. אין ספק, כי זוהי משימה לאומית כבירה, התובעת הערכות יסודיות בכל התחומים החל מהקצאת משאבים כספיים גדולים לתשתית, לבנין ולפיתוח וכלה סוציולוגיים נאותים ויצירת אקלים חברתי אוהד שיסייע להגשמת הרעיון.

ב. פריסה בשטח

אחד העקרונות היסודיים בבניית התכנית הוא הפריסה בשטח. אחיזתנו בחבל ארץ אינה רק פונקציה של גודל האוכלוסיה היושבת בו, אלא גם של גודל השטח אשר אוכלוסיה זו מטביעה בו את רישומה והשפעתה. הצורך בהתיישבות מסיבית מבחינת גודל האוכלוסיה, וגם אופיים הגאוגרפי ומיקומם של יהודה ושומרון בלב הארץ, מחייבים לתכנן ישובים עירוניים גדולים. כפי שאמנם יפורט להלן, אולם מטבע הדברים מרוכזת האוכלוסיה של ישובים כאלה בשטח קטן יחסית, ולכן אין הם כשלעצמם ממלאים את דרישות ההאחזות בחבלי הארץ האלה. יתר על כן, קיימת סכנה שמתוך המאמץ הגדול הדרוש בתכנון, בניה ואיכלוס של ישובים עירוניים גדולים - עלול להתפתח זלוול במשימה הקלה יותר של הקמת ישובים כפריים קטנים ובתועלת שבהם. בהיותם מקיפים אוכלוסיה קטנה יחסית ובפיזור רב.

תכנית זו מבקשת להדגיש את חשיבותו הרבה של הפיזור בשטח, ומציעה הקמת ישובים כפריים במספר רב ובפיזור גדול, במקביל להקמת הישובים העירוניים הגדולים.

העקרון האמור עולה במסקנה מתוך חלק נכר מן המגמות המנחות שהועלו בפתח פרק זה וכדבריו ההקדמה לתכנית: מצוות ישובה של ארץ-ישראל אינה מצטמצמת בעצם

העליה לארץ. היא מחייבת שלא יותירו ממנה מקום (פנוי מיהודים). כלשון הרמב"ן בהשגותיו לספר המצוות, דבר זה אינו ניתן להגשמה אלא באמצעות פיזור מירבי בשטח. השאיפה לביטול החיץ הדמוגרפי לא ניתן לספק באמצעות ערים בודדות בלבד, המותירות מובלעות נרחבות ריות מיהודים. משמעותה האמיתית תבוא לידי מיצוי רק על ידי פריסת רשת ישובים יהודיים שנוכחותם המוחשית בכל אתר תביא להרגשה "כי לא ארץ נכרוה כבשנו".

כך בבר עם הנקודות שצויינו, הרי הנימוקים העיקריים לפריסה בשטח נעוצים במגמות החברתיות הפנימיות. הכורח הסוציולוגי להחליץ מהמסגרות העירוניות על כל מפגעהן החברתיים והאקולוגיים ולצאת מן העיר אל הכפר, מקיפה שכבות רחבות של האוכלוסיה ובכללן דווקא שכבות ערכיות ומבוססות אשר חשיבותן רבה כ"כוח מוביל" בהתיישבות. האתגר החלוצי הבא לידי ביטוי מיוחד במסגרות חברתיות בעלות מטען ערכי: הדרך לקליטת עליה המבקשת לשמור על יחודה הקהילתי; המגמה לבנון צבור עובדים משרותים לייצור מתוך אוריה חברתית. כל אלה מחייבים מסגרות התיישבות של קהילות בנות מאות ספורות של משפחות, המהוות יחידות חברתיות אוטונומיות בעלות "אופי" ו"מטען-ערכי" משל עצמן. הקמת מספר גדול של ישובים קהילתיים מאפשר ומחייב איפוא פריסה רחבה בשטח.

יצוין עוד, כי הקמת ישובים אלה קלה וריאלית יותר בשלבים הראשונים וחלק מהם יוכלו להוות מעין גרעין (או גוש גרעינים) לישוב עירוני גדול בעתיד. לסיום העיון בנושא זה מן הראוי להוסיף נקודה רבת-חשיבות:

השאיפה לבנות ישוב בסגנון בניה כפרי אינו נחלת המבקשים להתישב בכפר בלבד והוא מקיף גם את מרבית המעוניינים בישוב עירוני. סגנון בניה זה, היפה לכשעצמו ותואם במיוחד את המבנה הטופוגרפי של ההר, מחייב אף הוא הקצאת שטחים נרחבים לישובים הכפריים והעירוניים כאחד. יש להדגיש, כי סגנון הבניה הכפרי אינו יקר בהרבה

מסגנון הבניה העירוני, כמצויין בנספח שצרפנו בנושא
ה"עלויות".

ג. צורות ההתיישבות

צורות ההתיישבות הקיימות בארץ כוללות - כחקלאות, את
הקבוץ והמושב על צורותיהם ובהתיישבות עירונית, העיר
הותיקה ועיירת הפיתוח. אורח החיים בישובים העירוניים
הוא למעשה אחיד, מבוסס על שכונות של בתי-קומות,
להוציא מספר מצומצם של שכונות וילות של השכבות
האמידות והעשירות - אין צורה התיישבותית עירונית
אחרת, המושבות - שהיוו כעין צורת מעבר - מצויות ברובן
בתהליך מהיר של עיור ועוברות מן העולם כמבנה ישובי
מינחך.

מפעל ההתיישבות היהודית בשומרון ויהודה, על-מנת
להצליח ולמלא את אחר העקרונות שפורטו לעיל - חייב
להנצל מגורלן של מרבית עיירות הפיתוח. יש צורך
ברעיונות חדשים, ביוזמה, בתושיה, בעצה טובה כדי לפתוח
אפשרויות לכל שכבות האוכלוסיה וכדי להוות כוח משיכה
לצבור הרחב על שכבותיו, מגונויו וגילאיו.

האוכלוסיה היהודית בארץ ישראל היא פלורליסטית
במובנים רבים, נוסף על החלוקה על פי רמת ההכנסה, יש
בעלי מוצא שונה, מנהגים שונים, אורח חיים שונה בתחום
התרבות והמסורת, אוהבי טבע ושוחרי עיר, המעוניינים
בחיים אינדיבידואליים והרוצים במידות שונות של שיתוף.
כדי להבטיח להתיישבות בשומרון ויהודה תנופה רבתי,
שלא תפסח על אף אחת משכבות ומגווני האוכלוסיה,
חייבת התכנית לספק אפשרויות וצורות התיישבות
שתמלאנה את הצרכים והמאווים של כולם.

לצורך פישוט התכנית סווגו בה הישובים לארבע צורות
התיישבות שפורטו להלן. סגולותיהם של יהודה ושומרון
והפוטנציאל האנושי להתיישבות בהם מותרים מרחב
אפשרויות גדול, ויש להניח כי צורות התיישבות אלה

ואחרות, שתפתחנה על פי יוזמת המתיישבים, בצרופם
ובשילובם, יאפשרו ליישם את כל מה שנלמד בדור האחרון
בארץ ובעולם בהקמת ישובים עירוניים ויהוו פתח לחברה
שסביבתה המתוקנת תביא לתיקון מידותיה ואורח-חייה.

1. הישוב הקהילתי

מונה 250-500 משפחות, הוא יחידה
התיישבותית היכולה ללבוש צורות שונות - על פי רצונם
וצרכיהם של התושבים, אופיו של הישוב, צורת החיים
הקהילתיים, תכניה, עומק ההווי הדתי, מידת הקשר בין
המתיישבים והשותפות ביניהם ועוד תחומים רבים - נתונים
להכרעת התושבים ולרצונם. בין שהישוב הוא פתוח
ואוכלוסיתו רב-גונית והטרונגנית ובין שהמתיישבים
קשורים זה בזה בקשרי מוצא, דת, עבודה, במפעל משותף
או כל קשר אחר - הישוב הקהילתי יאפשר למתיישביו
למצות את הווייתם ואת ערכיהם, (הצעה מפורטת בדבר
המבנה המוסדי, המשפטי והחברתי של הישוב הקהילתי
ראה בנספח ב').

אשכול ישובים,

מספר ישובים קהילתיים סמוכים, יהוו מעין אשכול ישובים,
לאספקת שרותים בתחומים שונים ברמה גבוהה יותר
מהאפשרי בישוב קהילתי בודד, יוקם מרכז כלכלי ותרבותי
במרכז האשכול או ליד אחד מהישובים שבו.
במרכז יהיו מגורים לפי הצורך.

2. ערי גנים

שכונות עירוניות למחצה, המקיפות אוכלוסיה
של 10,000 תושבים, (2500 יחידות), עיר הגנים תתאים
לצרכיהן של שכבות אוכלוסיה שאינן מעוניינות או
מתאימות לחיי קהילה אינטנסיביים ותאפשר להן להחליץ
מן הדוחק הנוכחי בערים הגדולות ובשוליהן, מבלי לנתק

האוכלוסיה היהודית לאורך חוף הים ובירושלים. דבר זה הוא בבחינת הקלה תקציבית גדולה מאוד. שכן הוא יאפשר לבצע חלקים חשובים של תכנית ההתיישבות בתקציבי שיכון בלבד. אך ברור כי עם הזמן יש להקים מפעלים כלכליים במקומות אלה. כך שאחוז הולך וגדל של האוכלוסיה יתפרנס בסמוך למקום מגוריו או שיתקשר למרכזי הכלכלה בערים החדשות המתוכננות על גב ההר (ראה להלן).

המפעלים הכלכליים המתאימים להתיישבות החדשה ביהודה ושומרון הם בעיקר מהסוגים הבאים:
א. תעשיות: הכוונה לתעשייה חופשית ככל האפשר מזהום אוויר. מים וקרקע - כדי לשמור על איכות הסביבה. יתר על כן. יש לעשות כל מאמץ להקים תעשייה מתוחכמת. עתירת-מדע וידע. שתמשוך כוח-עבודה יהודי ותתן לו תמורה הוגנת.

ב. תיירות: מפעלי תיירות ברמות שונות. החל ממחנות נופש עממיים וגמור במלונות פאר. זאת בקשר עם האתרים ההיסטוריים. בשלוב עם סיורים. טיולים. מחנות ארכיאולוגיים וכו'.

ג. חינוך ותרבות: תחום זה מתאים ביותר לאוכלוסיה אידיאליסטית. חלוצת ההתיישבות ביהודה ושומרון. הכוונה לישיבות. מכוני לימוד ומחקר. פנימיות. ואולפנים מסוגים שונים. כמו כן יש סיכוי למפעלים תרבותיים מסוג: הוצאה לאור. אולפני צילום. מפעלי תכנון ואחרים.

ד. חקלאות: הכוונה לחקלאות מתוחכמת שאינה זקוקה אלא לכמות מוערית של קרקע. סוג הגידולים תלוי ביוזמה. רעיונות ומחקר. האפשרויות אינן מבוטלות. פרט לבקעת הירדן. בה מצויה קרקע במידה מספקת. יהיה היקף העוסקים בחקלאות מצומצם. אך חשיבותה גדולה מעל ומעבר להיקפה הכמותי. משום שהיא ממלאת צורך נפשי עמוק - ומבטאת את הקשר אל הקרקע.

אותן בבת אחת ממקורות פרנסתן הנוכחיים. שכונה כזאת תשען בעיקר על עיר גדולה שבסביבתה. אבל גודלה יאפשר לה לקיים רמה מסוימת של שרותים ותעסוקה עצמאיים.

טווחי הנסיעה מאזור יהודה ושומרון אל מרכזי האוכלוסיה הקיימים. תאפשר להקים ערי-גנים כאלה גם לפני היותן של ערים גדולות ביהודה ושומרון גופא. ולהעביר את הזיקה המטרופולינית מן השפלה אל ההר בהדרגה.

שני הדגמים לעיל. כל אחד בנפרד או בצרוף עם משנהו. יוכלו להיות בסיס לעיר עצמאית. על כל היתרונות שהמבנה הפרוס נותן לה ועל כל מה שאוהבי עיר יוכלו למצוא בה.

3. העיירות בתכנית זן הן בנות 20,000 תושבים.

4. הערים הגדולות תמנינה. בתום 25 שנה. 60,000

תושבים כל אחת.

ד. תשתית כלכלית

כדי להבטיח התיישבות יהודית רבת-מימדים ובעלת תנופה - חייבת התשתית הכלכלית להיות איתנה ומבוססת.

הנתונים הבולטים ביהודה ושומרון הם:

א. קרבה למרכזי האוכלוסיה והכלכלה;

ב. מיעוט קרקעות המתאימות לעיבוד חקלאי (פרט לבקעת הירדן);

ג. אקלים נוח וסביבה טבעית בלתי מזוהמת;

ד. ריבוי אתרים היסטוריים המהווים מוקדי משיכה למבקרים ותיירים.

נתונים אלה קובעים את האפשרויות ואת המגבלות. ברור שהרוב המכריע של ההתיישבות יהיה בעל אופי עירוני ורק מיעוט קטן חקלאי. בחלק נכבד מאוד יהיה הישוב ביחידות עירוניות קטנות יחסית. בשל מגבלות קרקע. בתחילה יהיו חלק ניכר מהמתיישבים קשורים בכלכלתם למרכזי

ה. האזורים וייחודם

מגבולו הצפוני של השומרון ועד גבולה הדרומי של יהודה כ- 120 ק"מ. רוחבה של ארץ-ישראל המערבית באזור זה, מהים עד הירדן, הוא כ- 70 ק"מ בצפון ומעל 100 ק"מ בדרום. לאורכה מחולקת הארץ לחמש רצועות-מקבילות ואלה הן, ממערב למזרח:

1. שפלת החוף
2. המורדות המערביים
3. גב ההר
4. המורדות המזרחיים
5. בקעת הירדן

ירושלים מצויה בתווך: ברצועת האורך האמצעית, קצת דרומה מהאמצע בקו צפון-דרום.

תכנית ההתיישבות חייבת להתאים עצמה לאופיה ותכונותיה המיוחדות של כל רצועת אורך. תוך ניצול הפוטנציאל הגלום בה והתחשבות במגבלותיה, אף שהתכנית המוצעת בזה מתיחסת ל-3 הרצועות האמצעיות, הרי יש לה השלכות גם על האחרות, כמפורט להלן:

1. **שפלת החוף** - תשמש למרכזי כלכלה ותעשייה גדולים וכן לחקלאות, יש להפסיק כל בניה למגורים ציבורית או בתמיכה ממשלתית ברצועה זו ולהזיזה מזרחה.

2. **המורדות המערביים** - לרצועה זו יש להעתיק את הבניה הציבורית למגורים מאזור שפלת החוף, מעשית פרושו של דבר הקמת ערי גנים וישובים קהילתיים הקשורים קשר הדוק ע"י רשת כבישים נוחים למרכזי הכלכלה בשפלת החוף, דבר זה יאפשר העתקה מהירה של אוכלוסיה לשומרון. תוך השענות על מקורות פרנסה שבשפלה, יחד עם זה יש לפתח מלאכה, תעשייה מתוחכמת, תיירות וכו' כדי ליצור אפשרויות פרנסה במקום למספר גדול ככל האפשר של המתושבים.

3. **גב ההר** - השדרה המרכזית - יש לראות במפעל ההתיישבות ביהודה ושומרון פריצה אל לב הארץ ויצירת שדרה חדשה של אוכלוסיה יהודית, ולא וחילה טבעית של שדרת החוף והתרחבותה מזרחה.

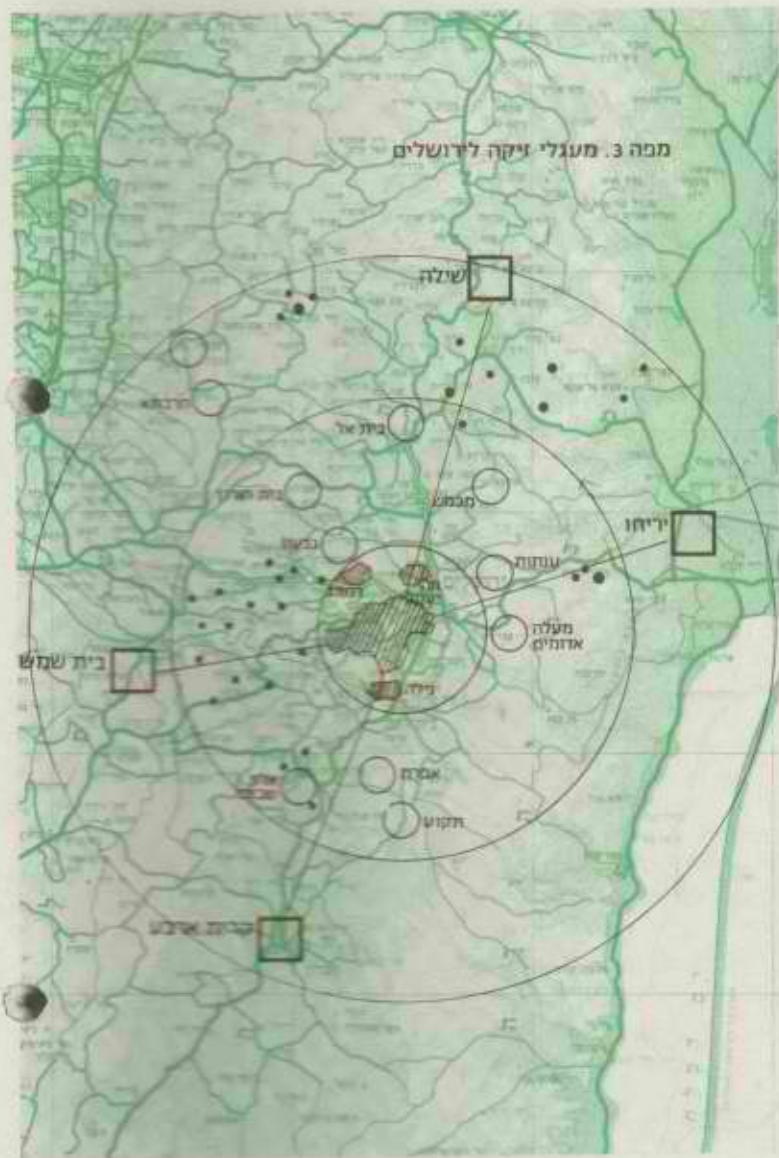
גב-ההר, לאורך דרך האבות, הוא האזור הטבעי ליצירתה של שדרה עירונית נוספת כמקביל לשפלת החוף. האקלים ברצועה זו נוח בהרבה מן האקלים השורר בשפלת-החוף מזה ובבקעת הירדן מזה, והוא גורם רב-חשיבות ביצירת איכות חיים גבוהה בישוב עירוני צפוף.

שדרה זו בהיותה חוצה את ארץ ישראל לאורכה, תהווה את הקשר הממשי בין הישוב היהודי לאורך חוף הים לבין ישובי בקעת הירדן, ובלעדיה תמשיך הבקעה להיות מנותקת בפועל ממרכזי הישוב היהודי.

לפיכך, צריכים הישובים העירוניים הגדולים ומרכזי התעסוקה והשרותים להבנות בשדרה המרכזית על גב-ההר, יש להשקיע מאמץ ומחשבה תכנונית כמטרה לשנות בהדרגה את זיקתם המטרופולינית של ישובי המורדות המערביים מן השפלה אל ההר.

בגב ההר יש להקים שתי ערים גדולות, אחת ביהודה ואחת בשומרון, ושרשרת של עיירות-הר אשר, עם ירושלים בתווך וכאר שבע בדרום, תהיינה המקבילה ההררית לערי חוף-הים.

4. **המורדות המזרחיים** - באזור השומרון רצועה זו צרף מאד, ומבחינה התיישבותית יש לראותה כחלק מבקעת הירדן, באזור ירושלים ודרום יהודה-משתרע כאן מהדבר, שאוירו צח ואדמותיו בבעלות המדינה, הוא מתאים לישובים לא חלקאיים בכל הרמות העירוניות.

5. בקעת הירדן – יש לעודד התיישבות יהודית בתוך העיר יריחו ע"י שכירת וקניית בתים בה, וכן הקמת שכונה יהודית חדשה בסמוך לעיר. יש לפתח תיירות וחקלאות יהודית ביריחו וסביבותיה, האפשרויות רבות ומגוונות, אך תכנית זו, העוסקת באזור ההר, אינה נכנסת לפרטיהן. אזור הבקעה כולו מתאים לחקלאות, ביחוד ליצוא, תוך ניצול היתרון האקלימי.

ירושלים - הגשמת חכנית זו תשיג את מרכזיותה של ירושלים לא רק מבחינת תודעת העם ומבחינה גיאוגרפית - כי אם הלכה למעשה, כבירה המצויה במרכזו של ישוב יהודי רב-ממדים. בסביבתה הקרובה שכונות מגורים - רמות, גילה, ארמון הנציב, נוה יעקב. 15-20 ק"מ ממרכזה מעגל של ישובים קהילתיים וערי גנים: בית חורון, גבעון, בית אל, עפרה, מעלה אדומים, תקוע, אפרת, אלון שבות. כמעגל שלישי: יריחו, קרית-ארבע, בית-שמש ובנותיה, שילה ועיר חדשה דרומית לשכם.

4 **מכניית**
פיזית
של
ההתיישבות
באזור ההר
ביהודה
ושומרון

א. יעדים לתום תקופת התכנון (25 שנה)

1. האוכלוסיה היהודית

כ-500,000 צפונית לירושלים
כ-250,000 דרומית לירושלים
כ-350,000 בירושלים.

2. צורות ההתיישבות

- א. אשכולות של ישובים קהילתיים.
- ב. ערי גנים.
- ג. ישוב קהילתי + שכונת מגורים (מרכז שרותים של אשכול ישובים).
- ד. עיירות.
- ה. ערים גדולות.

3. טבלה 2

חלוקת האוכלוסיה לפי ישובים:

125 ישובים קהילתיים	$1.500 \times$	נפש = 187.500
20 ערי גנים	$10.000 \times$	" = 200,000
20 צרוף ישוב קהילתי + שכונת מגורים	$5.000 \times$	" = 100,000
4 עיירות	$20.000 \times$	" = 80,000
2 ערים	$60.000 \times$	" = 120,000
ירושלים רבה		" = 400,000
		סה"כ 1,087.500 נפש

ב. תשתית תחבורתית (מפה 4)

1. כבישי אורך

ביהודה ושומרון יש כביש בכל אחת מרצועות האורך. במורדות המערביים כביש המורכב מדרך הפטרולים הירדנית בשומרון. וכביש שער הגיא בית גוברין ביהודה.

הכביש אינו רצוף ואיכותו גרועה. ביחוד בצפון ① גב ההר כביש גנין-שכם-ירושלים-חברון-דהריה. קיים כביש באיכות טובה ②

במורדות המזרחיים - "דרך ארץ המרדפים" לאורך מורדות השומרון. טעונה זיפות. הכביש אינו קיים בחלק הדרומי, יש להמשיך ולסלול בקו מעלה אדומים-תקוע-כרמל ומעון ביהודה ③

2. כבישי רוחב

כבישי הרוחב מפותחים פחות. בעיקר בשל חלוקתה של א"י עד מלחמת ששת הימים. שיפורם והרחבתם צריכים היו להעשות זה מכבר כתוצאה טבעית של איחודה של א"י המערבית.

חשיבות בטחונית רבה נודעת לצירי רוחב שיאפשרו גישה מהירה ונוחה משפלת החוף אל קוי ההגנה על הירדן. להלן נמנה את כבישי הרוחב הקיימים והמוצעים (מצפון לדרום):

א) חדרה-עמק דותן-נחל בזק-מחולה. (רובו לא קיים כיום).

ב) נתניה-טול כרם-שומרון-טלוזה-גשר אדם. (ברובו קיים. באיכות טובה).

ג) הרצליה-כפר סבא-דרומית לשכם-בית דגן-חמרה. (הקטע המזרחי אינו קיים כיום).

ד) פ"ת-אלקנה-חרס-תפוח-שילה-מעלה אפרים. (כביש חוצה שומרון. האמור להיות ציר הרוחב המרכזי בשומרון. בחלקו המערבי קיים כביש באיכות גרועה. ממשלת ישראל החליטה על ביצועו לפני חודשים רבים).

ג.תכנית התיישבות אזורית

(מפה 5)

1. שומרון

עיר גדולה: דרומית לשכם, בסביבת צומת כביש גב ההר (2)
- כביש חוצה שומרון (ד).

3 עיירות: דותן - בקירבת צומת הכבישים שכם-גינין (2)
וחדרה-דותן (א).

שומרון - בצומת כביש גב ההר (2) וכביש נתניה-שומרון
(ב).

שילה - בקירבת שילה המקראית. עשויה לשמש גם מרכז
עירוני לישובי מרכז הבקעה.

13 ערי גנים: 8 ערי גנים בתחום המטרופוליטני של גוש דן
על הצירים מזרח מערב. איתור מדויק תלוי בתנאים
טופוגרפיים, מציאות קרקע, רשתות תשתית קיימות וכו'.
מיקום כללי כ-5 ק"מ מזרחה או מערבה מקו האורך 160,
בקרבת המקומות הבאים: מזרחה מבקעה-א-שרקיה, מזרחה
מטול כרם, קרני שומרון, עזון, מזרחה מאלקנה, חרס,
מזרחה מרנתיס, חרבתא.

5 ערי גנים צפונית מזרחית וצפונית מירושלים ברדיוס שבין
15-20 ק"מ: מעלה אדומים, בית אל, גבעון, בית חורון, גבעת
הרדר.

ישובים קהילתיים: יקומו כאשכולות של 4-6. במרכזו של
כל אשכול יוקם מרכז אזורי ובו מפעלים כלכליים,
חינוכיים, מסחר וכו', ואפשרות לשכונת מגורים עירונית
למחצה.

יש להקים כ-20 אשכולות כאלה במורדות המערביים,
בצפון ומזרח ירושלים, וסביב העיירות והערים שבשדרה
המרכזית.

ה יהוד-רנתיס-נבי צלח-ביר זית-יברוד-יריחו. (קיים ברובו
באיכות גרועה).

ו לוד-בית חורון-עטרות-מעלה אדומים. טעון הרחבה
והשלמה).

ז תל אביב-ירושלים-יריחו. (קיים).

ח אשרוד-נתיב הלי-הגוש עציון-תקוע-מצפה שלם. (קיים
בחלקו המערבי. נפרצה דרך בחלק המזרחי).

ט אשקלון-קרית גת-בית גוברין-חברון-ים המלח. (קיים
בחלקו המערבי).

י קרית גת-דהריה-אשתמוע-ערד. (מוצע).

2. דרום יהודה

עיר גדולה: חברון.

עירה: דהריה.

ערי גנים: תקוע, אפרת, בית גילה, אלון שבות, יטה, בני נעים, תרקומיה.

גושי ישובים קהילתיים: 2-3 על כביש קרית גת-ערד (ו).

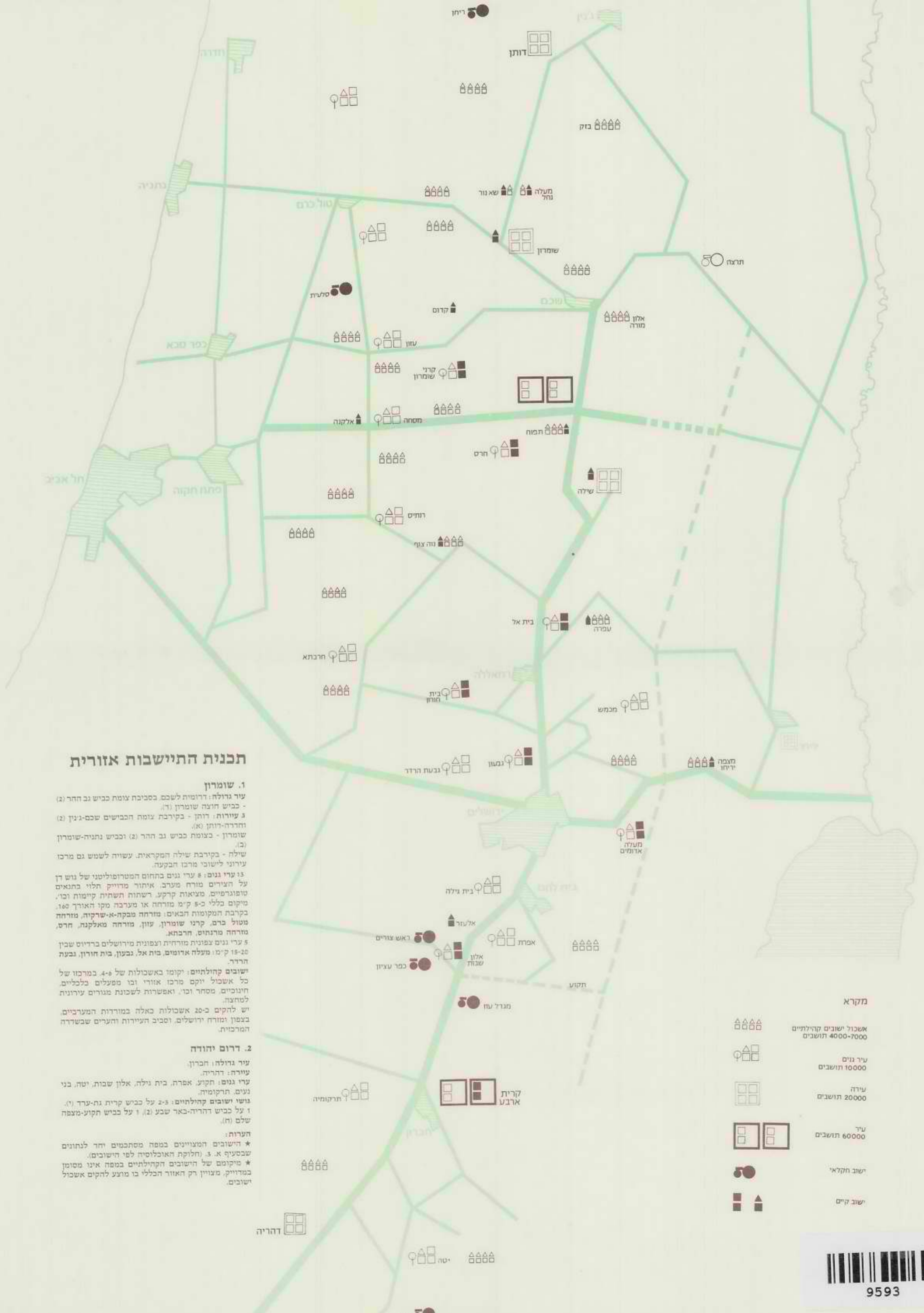
1 על כביש דהריה-באר שבע (2), 1 על כביש תקוע-מצפה שלם (ח).

הערות:

* הישובים המצויינים במפה מסתכמים יחד לנתונים שבסעיף א. 3. (חלוקת האוכלוסיה לפי הישובים).

* מיקומם של הישובים הקהילתיים במפה אינו מסומן במדויק. מצויין רק האזור הכללי בו מוצע להקים אשכול ישובים.

מפה 5 תכנית פיזית של ההתיישבות ביהודה ושומרון

תכנית התיישבות אזורית

1. שומרון

עיר גדולה: דרומית לשכם, בסביבת צומת כביש גב החר (2)
 - כביש חוצה שומרון (1),
 3 עיירות: דותן - בקרבת צומת הכבישים שכם-גנין (2)
 וחדרה-דותן (א),
 שומרון - בצומת כביש גב החר (2) וכביש נתניה-שומרון
 (ב),
 שילה - בקרבת שילה המקראית. עשויה לשמש גם מרכז
 עירוני ליישובי מרכז הבקעה.
 13 ערי גנים: 8 ערי גנים בתחום המטרופוליטני של נוש דן
 על הצירים מורח מערב, איתור מדויק תלוי בתנאים
 טופוגרפיים, מציאות קרקע, רשתות תשתית קיימות וכו',
 מיקום כללי כ-5 ק"מ מזרחה או מערבה מקו האורך 160,
 בקרבת המקומות הבאים: מזרחה מבקת-א-שרקיה, מזרחה
 מטול ברס, קרני שומרון, עזון, מזרחה מאלקנה, חרס,
 מזרחה מרמיס, חבתא.
 5 ערי גנים צפוניות ומזרחיות וצפוניות מירושלים ברדיוס שבין
 15-20 ק"מ: מעלה אדומים, בות אל, גבעון, בות חורון, גבעת
 הרדר.
 יישובים קהילתיים: יקומו באשכולות של 4-6 במרכז של
 כל אשכול ויקם מרכז אזורי ובו מפעלים בלבניים,
 חינוכיים, מסחר וכו', ואפשרות לשכונת מגורים עירונית
 לטחצה.
 יש להקים כ-20 אשכולות כאלה במורדות המערביים,
 בצפון ומזרח ירושלים, וסביב העיירות והערים שבשדרה
 המרכזית.

2. דרום יהודה

עיר גדולה: חברון.
 עיירה: דהריה.
 ערי גנים: תקוע, אפרת, בית גילה, אלון שבות, יטה, בני
 נעים, תרקומיה.
 נוש ויישובים קהילתיים: 3-2 על כביש קרית גת-ערד (1),
 1 על כביש דהריה-באר שבע (2), 1 על כביש תקוע-מצפה
 שלם (ח).
 הערות:
 * היישובים המצויינים במפה מסתכמים יחד לנתונים
 שבטעיף א. 3. (חלוקת האוכלוסיה לפי היישובים).
 * מיקומם של היישובים הקהילתיים במפה אינו מסומן
 במדויק, מצויין רק האזור הכללי בו מוצע להקים אשכול
 יישובים.

מקרא

	אשכול יישובים קהילתיים 4000-7000 תושבים
	עיר גנים 10000 תושבים
	עיירה 20000 תושבים
	עיר 60000 תושבים
	יישוב חקלאי
	יישוב קיים

5 שלבי הגשמה הנחיות לתכנית ארבע שנתית (עד סוף תשמ"א 1981)

א. המצב באביב תשל"ח (מפה 5)

מלבד 20 הישובים שהוקמו מזרחית לכביש "ארץ המרדפים" 1-3 באזור לטרון, מצויים עתה ביהודה ושומרון 26 ישובים יהודיים, בשלבי התפתחות שונים:
1 עיר - היא קרית ארבע.
1 ישוב עירוני - אלון שבות.
3 ישובים עירוניים בהקמה - גבעון, מעלה אדומים, חרס.
14 ישובים קהילתיים - שא-נור, שומרון, קדום, קרני שומרון, אלקנה, נוה צוף, בית חורון, עפרה, שילה, תקוע, מצפה יריחו, תפוח, מעלה נחל (נח"ל), בית אל.
1 כפר תעשייתי - אלעזר.
6 ישובים חקלאיים - כפר עציון, ראש צורים, מגדל עוז, יתיר, סלעית (נח"ל), ריחן (נח"ל).
הסתכלות במפה מלמדת על העדר ישובים מזרחית וצפונית מזרחית לשכם, וכן בדרום הר יהודה.

ב. תכנית פעולה עד סוף שנת תשל"ח (אוקטובר 1978)

1. הישובים הקוימים:

קרית ארבע: השלמת תכנית מתאר לעיר בת 60,000 תושבים.
הכנת תכנית כלכלית שתאפשר ביסוס העיר. התחלת בניה של מלון ומפעלים כלכליים וחינוכיים.
אלון שבות: השלמת תכנית עירונית למגורי 500 משפחות.
העיר בשומרון: איתור והכנת תכנית מתאר ל-60,000 תושבים.
התחלת ביצוע התשתית באזור התעשייה. התחלה של העברת מפעלים. השלמת מגורים ומנייים ל-120 משפחות.
בית אל: השלמת תכנית ל-500 משפחות. התחלת בנית קבע

ג. עד סוף שנת תשל"ט (סתו 1979)

1. כבישים :

גמר תכנון כל כבישי הרוחב והוצאת איסור בנית בתים ק"מ מכל צד של התוואים המתוכננים
התחלת סלילת כבישי הרוחב לקראת ביצוע ההתיישבות בסביבתם, ובקצב התואם את התכנית ההתיישבותית.

2. בישובים קיימים :

קרית ארבע - תוספת 1,000 דירות לפי תכנית המתאר ופעילות נמרצת ביצירת מקורות פרנסה.
העיר בשומרון - הקמת 500 דירות ומפעלים כלכליים.
אלון שבות - הקמת 200 דירות נוספות.
מעלה אדומים - התחלת בניה של 500 יחידות, והשלמה של 200.

גבעון, בית אל, דותן, דהריה, והישובים הקהילתיים - התחלת בנית קבע והשלמת לפחות 100 דירות בכל ישוב.
7 הישובים החדשים (ראה סעיף 3 לעיל) - הכות תכניות קבע והתחלת בניה.

אזרוח בזק, תרצה, מעלה נחל, ריחן וסלעית.

3. הקמת ישובים חדשים :

הנחת יסוד ל-10 ישובים חדשים:

1. מזרחית לבקא אל שרקיה
2. מזרחית לטול-כרם
3. בין טול-כרם לשומרון
4. עזון
5. בין אלקנה לקרני שומרון
6. שקבא-קיביא
7. ענתות (בין נוה יעקב למישור אדומים)
8. מכמש (מזרחית למחמס)
9. מעון ביהודה
10. תרקומיא

(הערה: לפי תכנית זו צריכה לקום בבית אל עיר גנים ולא ישוב קהילתי).

גבעון: התחלת בנית קבע, לפי התכנית המוכנה של משרד השיכון.

מעלה אדומים: השלמת תכנון השכונה והתחלת בניה. הישובים הקהילתיים הקיימים: השלמת תכניות הקבע. התחלת בנית קבע.

דותן ודהריה: איתור והכנת תכנית מתאר ל-10 אלפים תושבים.
ישובים כפריים: המשך ביסוסם.

2. כבישים (ראה מפה 4):

התחלת הסלילה של "כביש חוצה שומרון".
סלילת כביש מחבר בין רמות לגבעון (נקודת הקבע).
סלילת כביש מחבר תקוע-גוש עציון.
סלילת כביש גישה חדש לקרית ארבע.
סלילת קטע כפר דות-צומת חרבתא.
התחלת תכנון כל כבישי הרוחב כמפורט בעמוד 22.
דרכי גישה לישובים הקיימים בהתאם לצורך.

3. הקמת ישובים חדשים :

עד ראש השנה תשל"ט יש להניח את היסוד ל-7 ישובים נוספים בחלקם כמורדות המערביים ובחלקם באזורים בהם מועטת ביותר אחיזתנו:

- 1) אלון מורה (על כתף שכם) - צפונית למחנה חורון, דרומית מזרחית לשכם.
- 2) אדוריים - על כביש חברון-באר שבע.
- 3) חרבתא - (דרום מערב השומרון).
- 4) מזרחית לרנתים - (על הכביש לנבי צלח).
- 5) בין אלקנה לחרס - ועוד שתי האחוזיות נח"ל;
- 6) בזק - דרומית מזרחית לגנין, ליד המחנה.
- 7) תרצה (מחנה יוסף) - בכביש שכם-גשר אדם.

טבלה 3 — הצעה לקצב בנייה בארבע השנים הקרובות.

א. קיומים

מס.	ישוב	מצב קיים (אביב תשל"ח)	סוף תשל"ח (1978)	סוף תשל"ט (1979)	סוף תשמ"א (1981)
1	קרית ארבע	350	500	1300	7000
2	שומרון	30	50	100	1000
3	שילה	20	50	100	1000
4	אלון שבות	120	180	300	500
5	מעלה אדומים	55	55	200	1000
6	חרס	—	120	300	1000
7	בית אל	30	50	80	500
8	גבעון	60	60	150	1000
9	קרני שומרון	30	80	100	500
10	אלקנה	60	80	120	500
11	שא נור	30	50	70	200
12	קדום	60	80	120	300
13	נבי צלח	20	40	100	250
14	עפרה	40	60	100	300
15	בית חורון	20	40	80	200
16	מצפה יריחו	20	50	100	300
17	תקוע	20	30	60	200
18	תפוח	—	30	60	300
19	מעלה נחל	נח"ל	נח"ל	30	100
20	סלעית	נח"ל	נח"ל	30	50
21	ריחן	נח"ל	נח"ל	30	50
22	כפר עציון	100	100	100	120
23	ראש צורים	60	60	60	120
24	מגדל עוז	בהקמה	בהקמה	60	120
25	אלעזר	60	60	60	120
26	יתיר	10	25	50	60

ד. מסוף תשל"ט עד סוף שנת תשמ"א (סתו 1981)

משך שנתיים אלה יש להניח את היסוד לעוד 15 ישובים. פרושו של דבר שבסוף תשמ"א יהיו קיימים הישובים שצריכים לשמש בסיס ל-2 הערים הגדולות, 4 העיירות, 20 ערי-הגנים ולפחות ישוב קהילתי אחד בכל אחד מ-25 ה"אשכולות" המיועדים של יישובים קהילתיים.

בסוף תקופה זו יהיה איפוא מוכן שלד של התכנית כולה, כולל תכנון וביצוע חלקי של התשתית התחבורתית, תשתית שרותים כולל מים וכוח, הנחת יסוד ושריון קרקע לכל אחד מהישובים. בסיס זה יאפשר לעסוק עד סוף המאה בכיסוס ואיכלוס ובתוספת יישובים קהילתיים ליד אלה הקיימים.

בכל אחת משתי הערים (חברון והעיר בשומרון) יש להשלים בתקופה זו כ-6,000 עד 7,000 דירות, בערי הגנים יש להגיע לכ-1,000 דירות בותיקות יותר וכ-200 בחדשות, בישובים הקהילתיים יש להגיע ל-100 עד 500 דירות כ"א, לפי הותק והמיקום.

הקצב המוצע בתכנית זו, הוא איטי בתחילתו ומתחשב בצורך לתכנן ולהכין את התשתית בטרם מתחילים בהקמת מבני הקבע. לפיכך יהיו בסוף תשל"ט כ-3,000 דירות קבע בישובים שהוקמו עד כה, כלומר 12,000 תושבים (מלבד בקעת הירדן ואזור לטרון).

בסוף שנת תשמ"א יהיו כ-25,000 דירות או קרוב ל-100,000 תושבים. מכאן ואילך יגבר הקצב עד 12.5-10 אלף דירות לשנה, כלומר תוספת של 50,000 תושבים יהודים במוצע בכל שנה.

ב. יוקמו עד סוף תשל"ח (1978)

מס.	ישוב	סוף תשל"ט (1979)	סוף תשמ"א (1981)
27	אלקנה/חרס	50	300
28	מזרחה לרנתים	50	300
29	חרבתא	50	300
30	אדוריים	30	100
31	אלון מורה (שכם)	50	300
32	תרצה	נח"ל	50
	בוק	נח"ל	100

ג. יוקמו בשנים תשל"ט — תשמ"א

6000	העיר בשומרון
750	דותן
750	דהריה
100	מזרחית לבקה-א-שרקיה
100	מזרחית לטול-כרם
100	טול-כרם/שומרון
100	עזון
100	אלקנה/קרני שומרון
100	שוקבא — קיביה
200	ענתות
200	מכמש
100	אשתמוע
100	רקומיא
1500	15 ישובים קהילתיים נוספים
28440	סה"כ יחידות בתשמ"א (1981)

המספרים בטבלה זו מהווים רק דגם לצורך הערכה של סדרי הגודל הדרושים לבצוע התכנית, ואין לראות בהם תכנית מדוייקת. קצב הביצוע בפועל ייקבע ע"פ שיקולי קרקע, סביבה ותעסוקה. ולפי רצון התושבים בכל מקום.

נספחים

- א קיום מנחים בנושא קרקעות
הצעה לקביעת מדיניות 34
- ב הישוב הקהילתי 37

קוים מנחים בנושא קרקעות

בשנים האחרונות אנו עדים להתהליך מואץ של השתלטות ערבית על אדמותיה של ארץ-ישראל. התהליך לובש צורות שונות במקצת זו מזו באזורים השונים, אך ביסודו הוא זהה: תפיסת קרקעות המדינה לצרכי עיבוד חקלאי ומרעה, ובניה בלתי מתוכננת ומבוקרת, הפורצת הרחק אל מחוץ לכפרים ולערום, ביחוד לאורך כבישים. שטחי קרקע ממשלתיים וסגורים — נתפסים ומתמלאים בגליל ובאזורים אחרים ללא קבלת רשות. כל האדמות באזור דרום יהודה וערד וכן באזורים אחרים בנגב נתפסות ע"י בדואים, המקימים גם מבנים מפוזרים בשטח. תנועת בניה ערבית חסרת תקדים מתחוללת ביהודה ושומרון, תוך פריצת כל המסגרות. על פי הערכות שונות נבנים השנה בין 10.000-20.000 בתים ביהודה ושומרון בלבד. בחלקם הגדול מחוץ לתחומי הכפרים. כפיתחת רפיח צומחים ישובים בדואים בין הישובים היהודים, במקומות לא מועטים, באזור ש שהיו בתחומי הקו הירוק, נראים הישובים היהודים הצפופים ומגודרים — כגטאות בתוך תנופת פיתוח ערבית.

ההזנחה בתחומי מדינת ישראל שלפני 1967 אינה מובנת כלל. ביו"ש נוצר מצב זה עקב רצונה של הממשלה הקודמת ב"שקט בכל מחיר" ומתוך הנחה שיהודה ושומרון יופקרו לערבים ואין צורך להתערב. זהו אחד המחדלים החמורים המונע תכנון וביצוע התישבות יהודית. המצב מחייב שנוי מידי ויסודי שאם לא כן נמצא שמרבית שטחי ארץ ישראל יהפכו לארץ נושבת ע"י הערבים.

מתוך הקביעה שיהודה ושומרון הן חלק מארץ-ישראל מולדת העם היהודי, יש לקבוע מדיניות מקרקעין דומה בכל אזורי ארץ-ישראל, אם כי מותאמת בכל מקום לתנאים אדמות ממשלתיות הן בבחינת אדמות הלאום ומיעדותו בראש ובראשונה, אם כי לא בלעדית, לפיתוח התישבות יהודית.

הצעות למדיניות מקרקעין: א. אדמות ממשלתיות

1. ביו"ש תקף חוק הקרקעות העותומני, על פיו אדמות מוואת (טרשים) באזורים לא מוסדרים הן אדמות מדינה.
2. על פי הערכות של אנשי מקצוע שונים, אדמות אלה הן למעלה מ-50% של אדמות יהודה ושומרון. יש לממש מיד, בהחלטה ובמעשה, את בעלות הממשלה על אדמות אלה.
3. יש למפות ולרשום את אדמות הממשלה באזורים בהם הרבר טרם נעשה (יו"ש ועזה) תוך תשומת לב מיוחדת לשטחים שאינם רשומים בטבו.
4. יש לסמן את קרקעות המדינה ככל אזורי הארץ. יתכן כי באזורים שאינם מדבריים רצוי שהסימון יהיה באמצעות נטיעת עצי יער, בגבול השטחים.
5. מניעת התפיסה או השימוש, קבוע כזמני, על אדמה ממשלתית ללא אישור הממשלה לצרכי חקלאות, חציבה, בניה או כל שימוש אחר.
6. מתן זכויות מרעה מוגדרות, קבועות חוזיות, לתקופה מוגבלת, תוך הקפדה על מניעת חדירות לשטחים שבהם לא הוענקו זכויות אלה.
7. בדיקת כל העובדות שנקבעו בשטח ביו"ש, רצועת עזה וסיני, מאז 1967, ותביעת זכויות המדינה על שטחים אלה אם נקבעו עובדות שלא כחוק. היחס לשטחים שנתפסו לפני 1967 יהיה תוך התחשבות בנוהג הירדני. יש להגיע להסדר, תוך מגמה לסילוק יד, עם הטוענים לחזקה או זכויות על קרקע ממשלתית, במקרה הצורך ע"י מתן פיצויים.

ב. הפקעה

יש להחיל את חוק ההפקעה הישראלי על כל שטחי ארץ ישראל. בישראל, כמו בארצות תרבות אחרות, קיימים נוהלי הפקעה לצורכי פיתוח או לצורכי ציבור. יש להשתחרר מרגישות היתר לגבי הפקעת אדמותיהם של תושבים ערביים, ולנהוג באדמות אלה כפי שנוהגים לגבי מגרשים בבעלות יהודית, המופקעים מפעם לפעם, אם יש בכך צורך ציבורי.

במצב הקיים עומדות לרשות המדינה ביהודה ושומרון רק האדמות שהמלך חוסיין הפקיע "למענו" לפני מלחמת ששת הימים. אך מאז שאין מלך בישראל, אין ממשלת ישראל מוצאת עוז לנהוג מנהג ממשלה באזורים שבשליטתה. יוצא איפוא, עד כמה שישמע הדבר מגוחך, שהקריטריונים לבעלות המדינה על קרקעות — הם צרכיה של הממלכה ההאשמית מלפני עשר או עשרים שנה.

ג. מדיניות קניה

1. יש לעבד תכנית לרכישת קרקעות התואמת את תכניות ההתיישבות, בעיקר ביו"ש, עזה, ואדי ערה ובגליל, תוך תשומת לב לריכוז קרקעות, צירוף שטחים ממשלתיים ואחרים שבבעלות יהודית. יש להעסיק בבצוע התכנית אנשים שחונם הוא התישבות יהודית ברחמי הארץ ובעיקר ביהודה ושומרון ויש להעמיד לרשותם את הכספים הדרושים.
2. הקמת חברות של יהודים מחו"ל לקנות קרקעות, בכל חלקי הארץ ובעיקר ביו"ש. (יתכן ויש מקום להטיל על כל קהילה אזור גיאוגרפי מסוים בו היא תרכוש קרקעות. תוך קשר לאמוץ תכניות ההתישבות באזור זה).
3. יש להרשות ולעודד קניה פרטית וצבורית (לא ממשלתית) יהודית של אדמות ורכוש דלא ניירי מידי ערבים, בעיקר ביו"ש, תוך הקפדה על רישום מדויק בטאבו ומתן עריפות בעת הצורך לרכישה ציבורית ע"י מנהל מקרקעי ישראל.

4. יש לטפל בדחיפות ברכוש יהודי ביו"ש שהיה בתקופת הירדנים בבחינת "רכוש נטוש", ולעודד את השימוש המידי ברכוש זה בהקשר לתכניות התישבות יהודית.

6. במקרים של בניה על שטחי מרינה יש להרוס את המבנה. כן יש להפסיק כל שימוש אחר לא מאושר.
7. כדי למנוע האמור בסעיפים הקודמים אסור להתעלם מכל התחלת בניה ולו העלובה ביותר. גם הבקתה העלובה ביותר מתפתחת למבנה המהווה ישוב חדש. יש להקים סירת מפקחים שתסתובב בשטח, לא רק בכבישים ודרכים, ותטפל בהתפחיות המוזכרות לעיל. יש לחייב בדיווח על כל התחלת בניה מכל סוג שהוא, את כל הגופים הממשלתיים הפעילים בשטח.

מניעת קביעת עובדות בשטח

1. קביעת מדיניות ברורה וידועה, לכל תושבי הארץ, כולל שומרון ויהודה, של בניה ופיתוח. האוכלוסיה חייבת להרגיש יד מכונת ושולטת.
2. הפסקה מיידית של הבניה ללא כל פיקוח ותכנון.
3. מימוש חוק הבינוי וחלוקת שימושי קרקעות (גם באדמות פרטיות) לבניה פרטית וציבורית, לתעשייה ומלאכה, לחקלאות ולשימושים אחרים, כפי שמקובל בכל מדינה מודרנית מתוקנת.
4. קביעת עקרונות פיתוח וחידוש כפרים ועיירות. יש לחייב בתוכניות מתאר את הישובים, תוך הצמדות לאזורי הבניה הקיימים. חובה להפסיק הבניה המפוזרת במרחקים מהישוב ובעיקר לאורך דרכים ראשיות.
5. יש לאסור ולמנוע בניה לא מתוכננת ומאושרת, בשטח פתוח ללא שייכות לישוב קיים. כל בניה כזאת ע"י משפחה בודדת, בדואי או פלח מהווה גרעין לכפר חדש.

הישוב הקהילתי

המאפיינים העיקריים:

1. הקף אוכלוסיה מוגבל — 250 עד 500 משפחות.
2. מכנה המתבסס על יחידות משפחתיות עצמאיות, בכלכלתן, ענפי תעסוקתן ובבעלות על נכסיהן.
3. קיום אגודה שיתופית בה חברים כלל התושבים ואשר עיסוקה בנוסף על מתן שרותים מוניציפליים, אף:
  - בהשבת שירותים אלו בהתאם לרמה שתקבע ע"י התושבים.
  - בשמירה על אופי הישוב, בחינת תכניות פיסיות בתחום הבניה והפיתוח, בחינת מועמדים לאיכלוס והכרעה על קבלתם.
  - מתן שירותי עזר צרכניים ואף יצרניים.
  - העברת אמצעי יצור (כגון מבני קרקע, מימון הון חוזר וכד') לידי המתושבים תוך פיקוח וביקורת על חלוקתם ודרך השמוש בהם.
4. ניהול חיי קהילה אינטנסיביים, בזכות הקפו של הישוב המאפשר מגע אישי בין תושביו, ובזכות קריטריוני-יסוד אשר יאפשרו הוצרות גרעין מתישבים בעל תכונות משותפות ורצון להגיע לחיי קהילה פעילים. למעשה מדובר בישוב אשר יסודותיו אינם דוקא כלכליים (תכונה המאפיינת ישובים חקלאיים אחרים) אלא ארגוניים חברתיים באמצעותם יושג אורח חיים בעל איכות.

הישוב הקטן כגורם למעורבות חברתית:

המאפיין את הישובים הקטנים בישראל הוא היותם לרוב כפרים חקלאיים. ככאלה, היה לרובם רקע אידיאולוגי-חברתי. התפתחותם של חיי קהילה אינטנסיביים בישובים אלו

המקיימת רמת שירותים גבוהה) ונתוניו הפיסיים (בית נפרד, רחובות שקטים, אויר צח) עשוי הישוב הקטן להוות גורם מושך לאוכלוסיית ניכרות. תהליך ההגירה מן המרכז לפרברים קיים וידוע וכל עוד מדובר בטווחים סבירים הרי כל ישוב קטן עשוי לענות על נטיה זו.

הישוב הקטן כאמצעי למימוש מטרות ציוניות:
בהתחשב במגבלות האמצעים (כח אדם, תקציבים) יש להציב ישוב בודד וכנגדו קבוצות ישובים קטנים אשר אף אם בחישוב כמותי תיפול אוכלוסייתם מזו של הישוב הגדול, הרי בפיזורם בשטח הם מבטאים נוכחות ואחיזה רחבה. כמוכן אין בטיעון זה כדי לבטל את הצורך בערים וכרכים, ועדיין יהו אלו כתובת לאוכלוסיות הגדולות, אך בצידם חיוניות האחיות הקטנות והמפורזות העשויות להביא לאכלוס איזור.

הישוב הקטן כאמצעי לקבלת כח אדם באיזורים נצרכים:
בדרך כלל סובלים איזורי הפיתוח מהעדר כוחות מקצועיים ברמה גבוהה. זאת בשל אי נכונותם של אלו לעקור מן המרכזים לישובים שאוכלוסייתם מתפתחת. באמצעות איים של אוכלוסיה סלקטיבית המתרכזת בישוב קטן, ניתן לקרב את הללו לאיזור הנזקק להם (ואשר לעיתים הם מועסקים בו מבסיס מגורים מרוחק). הדבר יתרום הן לפיתוח מפעלים הנזקקים לבעלי מקצוע, הן לקיום שירותים עבור האוכלוסיה הנזקקת (בריאות, חינוך) והן לשילוב אוכלוסיה ות בתחומים שונים (בתי ספר תיכוניים משותפים לעיירת פיתוח ולישוב קהילתי קטן סמוך).

היתה על כן טבעית. הרקע האידיאולוגי-חברתי הוא אף שהגביל את ממדי הישוב החקלאי (באותן מושבות חקלאיות שחסרו רקע זה חלה הרחבה כמותית שעד מהרה הפכה חלק מהן לערים לכל דבר). משמע מגבלת ממדים ואידיאולוגיה חברתית עשויות להזין זו את זו.

הישוב הקטן כאמצעי להוצרות חברה סגורה, שההכרות בה — אישית, הוא כר פורה ליצירת מעורבות חברתית, הצטרפותו של הפרט למסגרת נעשית ביודעין על מנת לקחת בה חלק. להכרות האישית כושר מחייב גבוה ואין היא מעוררת פרישה מן הציבור.

הישוב הקטן כבר נוח לפיתוח רמת שירותים גבוהה:
בשמשו מסגרת לחברה סגורה המנהלת אורח חיים קהילתיים אינטנסיביים. סביר לצפות שתושג בו רמת שירותים העולה על המקובל בחברות רחבות ופתוחות הוהות ברמתן הכלכלית. חברה המוגבלת בהיקפה יכולה ביתר קלות להגיע להחלטות מחייבות ולהטיל עומסי יתר. בעוד שחברות עירוניות פתוחות חייבות לעבוד בהתאם לסטנדרטים הטובים לכל ולהזהר מתביעות יתר. יתר על כן החברה מוגבלת בהיקף, שהיא הומוגנית יותר, עשויה ליזום פתרונות לבעיות חברתיות, שבחברות פתוחות מתחבטים בהן ללא מוצא. בעיות גיל הזיקנה, עבריינות נוער, עזרה הדדית ואחרות הינן חסרות מוצא בחברה הממתינה לפתרונות שיוצעו עליה מגבוה. מאידך, עשויים פתרונות קהילתיים לאפשר השגות שהיא מעבר לממוצעים.

הישוב הקטן כתדמית בעלת כח משיכה:
בזכות נתוניו החברתיים (חברה בעלת הומוגניות יחסית

ממדי הישוב

גודל הישוב הקהילתי הינו תוצאה של המגמה להגיע ליחידה שאוכלוסיתה מקיימת הכרות אישית ואשר תגיע להיקף המתחייב מצרכי יסוד של ציבור אנשים. בדרך כלל יכתיבו את גודל זה שירותים כגון: חינוך, קניות, מינהל מקומי, המחייבים ממדים מסוימים. המגמה לשמור על עקרון ההכרות האישית משמעותה ויתור מראש על שירותים מסוימים בדרג מקומי או על המתם. מאידך, עשויים להמצא פתרונות כגון: פיתוח שירותים משותפים למספר ישובים וכן השתתפות עצמית של האוכלוסיה במימון שירות במקום כשהתקנים המקובלים אינם מאפשרים זאת.

גודל האוכלוסיה המומלץ הוא בטווח של 250-550 משפחות, כלומר 1000-2000 נפשות. גודל זה מאפשר כמובן קיומם של שירותים אלמנטריים כגון: מעון תינוקות גני ילדים, שירותי בריאות ראשוניים (אם וילד ומרפאה כללית), שירותי דת, תרבות נוער וספורט, צרכניה מורחבת. מאידך, שירותים המחייבים אוכלוסיה רחבה יותר, מחייבים מרכז שירותים אזורי בו ישתתף ישוב או שנים נוספים, ואשר יחד יוכלו להגיע למתקנים בגודל אופטימלי (בי"ס, מרפאה מקצועית בסיסית, מסחר במוצרי ביגוד וציוד ביתי). מרכז שירותים אזורי זה יוצמד בד"כ לאחד מישובי האזור וברור שאף קיומו יותיר צרכים שונים שפתרוןם מחייב יחידות גדולות יותר (חינוך תיכון למשל).

אף שהשכנתם בסמוך של 2-3 ישובים קטנים היא פעולה מומלצת (ולגבי כך אין מניעה מהצמדת ישוב קהילתי למושבים חקלאיים למשל).

יש להניח שלעיתים קרובות יקשה ישומה. עבור מקרים אלו עשוי להמצא פתרון הן בצורת השענות על שירותי ישוב עירוני סמוך והן על שירותים ברמה שאינה אופטימלית ואשר משמעותה בד"כ עלות-יתר עבור האוכלוסיה. ברור אף, שככל שמדובר באוכלוסיה שרמתה הכלכלית גבוהה יותר, כן ניתן להוריד את סף אוכלוסית המינימום הנדרשת.

אופי הישוב וארגונו הפנימי

כאמור, המטרה היא להמעיט בסיגים ולהמנע ככל האפשר מכניסה לרשות הפרט. ההנחה היא שעצם התלכדות אוכלוסיה מוגבלת היקף ובעלות הומוגניות יחסית, תביא להשגת המטרה הבסיסית: קיום ישוב בעל מעורבות חברתית פעילה, יחד עם זאת ברור שידרשו אמצעים הן ע"מ לשמור על אופיו של הישוב והן ע"מ לקיים את הפעילויות והשירותים השונים. ידרש איפוא, תקנון מחייב אשר יקבע ויתעדכן ע"י האוכלוסיה ומוסדותיה, וכן מוסד מרכזי אשר יארגן כאגודה שיתופית, בה יהיו חברות כל המשפחות, ואשר יהיה בעל סמכויות וכלי בצוע שונים.

המפורט להלן אינו אלא בבחינת הצעה שניסוחה המלא עשוי להתקבל עם הזמן בשינויים קלים בישובים השונים.

כאמור, יתבסס המבנה הארגוני של הישוב הקהילתי על שילוב בין יחידות משפחתיות עצמאיות לבין אגודה שיתופית.

היחידה המשפחתית תקיים אורח חיים פרטי ועצמאי בכל הקשור למקורות תעסוקה וכלכלה. היא תהיה בעלת יחידת

1. מצב פיזי בנקודות הזחניות

הישוב	המיקום הנוכחי	מספר הנפשות הנוכחי	מועמדים לקליטה ער סוף תשל"ח	תנאי מגורים
שא-נור (דותן)	משטרת סנור נ.צ. 194/169	40 נפש 10 משפחות	60 נפש 15 משפחות	קוביות
שומרון	מחנה שומרון נ.צ. 185/167.5	120 נפש 25 משפחות	120 נפש 30 משפחות	מבני בטון טרומי
קדום	מחנה קדום נ.צ. 179.5/165	250 נפש 45 משפחות	200 נפש 40 משפחות	קרוונים וצריפים (קוביות בקיץ תשל"ח)
אלון מורה (שכם)	גרעין היושב כיום בקדום	120 נפש 20 משפחות	100 נפש 20 משפחות	קרוונים בקדום
קרני שומרון	גבעה נ.ג. 359 נ.צ. 175.5/159.5	150 נפש 30 משפחות	150 נפש 30 משפחות	מבני טרום-אזבסט
תפוח	גבעה נ.ג. 683 נ.צ. 170/174	כיום מחנה נחל	גרעין ברקת 200 נפש 40 משפחות	
חרס	גבעה נ.ג. 593 נ.ג. 168/167	כיום מאחו משותף צבאי ואזרחי	גרעין תע"ש 350 נפש 100 משפחות	קוביות בקיץ תשל"ח
אלקנה (פארים)	משטרת מסחה נ.צ. 169/154	250 נפש 60 משפחות (עם הגרעין הרוסי)	60 נפש 15 משפחות	קוביות
שילה	גבעת ג'מע סיתין, כחצי ק"מ מזרח לתל שילה נ.צ. 162/178	50 נפש 10 משפחות	80 נפש 20 משפחות	קרוונים
נוה צוף (תמנת)	משטרת נבי צלח נ.צ. 157.5/162.5	50 נפש 10 משפחות	120 נפש 30 משפחות	מבנה המשטרה, מבני טרום אזבסט (בקיץ תשל"ח בע"ה)
עפרה	מחנה עין יברוד נ.צ. 152/174.5	250 נפש 45 משפחות	150 נפש 30 משפחות	מבנים משופצים ומבני בטון טרומי
בית אל	מחנה בית אל, נ.צ. 149/171	150 נפש 30 משפחות	200 נפש 50 משפחות	קרוונים וטרומים צבאיים בקיץ תשל"ח
גבעון	מחנה נטוש גבעון נ.צ. 139.5/166.5	200 נפש 50 משפחות	150 נפש 40 משפחות	מבנים משופצים של המחנה הירדני
בית חורון	מחנה מג"ב נ.צ. 142.5/162.5	60 נפש 15 משפחות	100 נפש 25 משפחות	קוביות
מצפה וריחו	גבעת טבק ריש נ.צ. 136/187.5	60 נפש 10 משפחות	100 נפש 25 משפחות	קרוונים קוביות בשלב בניה
תקוע	מחנה הנחל תקוע נ.צ. 118/171.5	50 נפש 12 משפחות	50 נפש 15 משפחות	קוביות מבני בטון טרומי
יתיר	מצפה היערנים יתיר של קק"ל	50 נפש 10 משפחות (עם הכניסה לקרוונים)	50 נפש 15 משפחות	קרוונים

2. הצעות למיקומי קבע

הישוב	הצעות למיקום הקבע	בעלויות הקרקע	הערות
שא-נור (דותן)	אפשרות א: גבעה ג.ג. 447 נ.צ. 201.5/172, 1.5 ק"מ דרומית מזרחית לצומת ערבה. אפשרות ב: גבעה ג.ג. 382 נ.צ. 202.5/168.5, 2.5 ק"מ צפונית מערבית לצומת ערבה.	שתי האפשרויות מצויות ביער ארונים בבעלות ממשלתית.	1. המקום הנוכחי — משטרת סנור, משתרע על שטח מצומצם מדי. כלא אפשרות הרחבה כשל בעלויות הקרקע סביב. 2. שתי האפשרויות יכולות להיות מסגרת לגוש ישובים קהילתיים בצרף לפחות שתי אפשרויות נוספות הבאות בחשבון.
שומרון	אפשרות א: כ-300 דונם צמודים למחנה שומרון ממערב. אפשרות ב: גבעה צפונית מערבית לתחנת הרכבת בסבסטיה, נ.צ. 188/166.5	אפשרות א: מצויה בחלקה בשטח תפיסה של המחנה הצבאי (מחוץ לגדר המחנה). אפשרות ב: אדמות לא מעובדות (טרשים ברוכן) בצמוד לתחנת רכבת הנמצאת בבעלות ממשלתית.	1. המקום הנוכחי מוגבל מאד ע"י המחנה ויש לשקול אפשרות העברת המחנה. והקמת הישוב בתחומו. 2. שתי האפשרויות המוצעות מהוות בסיס לגוש ישובים קהילתיים.
קדום	אפשרות א: הרחבת המקום הנוכחי כלפי מזרח ומערב. אפשרות ב: גבעה ג.ג. 487, נ.צ. 181.5/165, מצפון לכביש כפר קדום.	אפשרות א: חלקה בשטח תפיסה של המחנה הצבאי, וחלקה מחייב תפיסה. אפשרות ב: אדמות טרשים.	1. יש לשקול העברת מחנה קדום (הרעיון הועלה בשעתו ע"י צה"ל), ואז ישנה עריפת ברורה לאפשרות א. 2. לאפשרות ב: יחרון מבחינה נופית ואפרויות הרחבה, אך מעבר לכיש קדום מכביד.
קרני שומרון	אפשרות א: בצמוד למיקום הזמני מדרום על פסגת הגבעה ג.ג. 359. אפשרות ב: במורדות המערביים של קרני שומרון (אבו קרנין), גבעה ג.ג. 441 נ.צ. 175.5/160.5	שתי האפשרויות בבעלות הממשלה. באזור כ-8000 דונם בבעלות ממשלתית.	השטח הנרחב בבעלות ממשלתית של שרשרת גבעות בעלות מבנה טופוגרפי נוח, מאפשר הקמת גוש של כ-4 ישובים קהילתיים ומרכז תעשייה.
תפוח	בצמוד למיקום הנוכחי של מחנה הנחל, ג.ג. 683, נ.צ. 170/174	אזור מחנה הנחל נתפס מטעמי בטחון יש להרחיב שטח התפיסה המצוי בשטחי טרשים לכ-500 דונם.	תפוח הינה נקודה בעלת חשיבות גדולה בהיותה ממוקמת על פרשת דרכים מרכזית בשומרון, לפיכך יש לעשות כל מאמץ למען פיתוח המהיר.
אלון מורה (שכם)	גבעה ג.ג. 450, נ.צ. 177.5/179.5, 4 ק"מ דרומית מזרחית לשכם.	אדמות טרשים המאפשרות הפקעה.	החלטה על הקמת ישוב במקום מחייבת אישור המוסדות.
חרס	באזור המחנה הזמני ג.צ. 168/167	באזור שטחי טרשים נרחבים אשר נתפסו בחלקם מטעמי בטחון. יש להרחיב שטח התפיסה לכ-3000 דונם.	גרעין תעשייה המתעדר להתישב במקום הינו גרעין בעל פוטנציאל גבוה מבחינת ההיקף האנושי ויכולת הקמת תעשייה במקום. יש לנצל זאת בנקודת זינוק להקמת הישוב העירוני.
אלקנה (פארים)	אפשרות א: גבעה ג.ג. 490, נ.צ. 168.5/161.5, כ-10 ק"מ מזרחה למיקום הנוכחי. אפשרות ב: הרחבת המיקום הנוכחי מערבה.	אפשרות א: שטחי טרשים בלתי מוסדרים המאפשרים תפיסה. אפשרות ב: שטחים מעורבים — טרשים ועיבודים, מחייבים תפיסה ואז רבישה.	מבחינה לאומית עריפה אפשרות א: אשר מחוקת את גוש חרס ומאפשרת קשר בתחום התעשייה והשרותים עם חרס. הגרעין מצידו מעוניין באפשרות ב: אשר נראית בעיניו מעשית ונוחה יותר.
שילה	אפשרות א: גבעה ג.ג. 740, נ.צ. 163/176, 2 ק"מ מערבה לתל שילה. אפשרות ב: גבעה ג.ג. 809, נ.צ. 162/178.5, 1.5 ק"מ רומית מזרחית לתל שילה.	אפשרות א: שטחי טרשים כרוכים ללא בעלות מוסדרת. אפשרות ב: שטחי טרשים ללא בעלות מוסדרת. שני המקומות מאפשרים תפיסה.	1. תנאי לכל תכניות הפיתוח בשילה — הכרה במקום כישוב לכל דבר. 2. אפשרות א: עריפה בשל קרבתה היחסית לכביש המרכזי ירושלים-שכם. עם זאת שתי האפשרויות יחד מהוות בסיס לאשכול ישובים קהילתיים.
נוה צוף (תמנת)	אפשרות א: גבעת החובלתא בצמוד למשטרה מדרום מערב ג.צ. 157/162. אפשרות ב: יערות אום-צפא, 1/2 ק"מ צפונית מזרחית למשטרה. נ.צ. 158/163	שתי האפשרויות מצויות בבעלות ממשלית, ת"ת, הכוללת כ-2000 דונם.	1. שתי האפשרויות מהוות יחד בסיס ל-2 ישובים קהילתיים ויסוד לגוש ישובים קהילתיים באזור. 2. אפשרות א: מתאימה לגרעין הקיים בהיותה צמודה למיקומו הזמני המתוכנן במורדות גבעת חובלתא.
עפרה	בתחום המחנה הנוכחי ודרומה לו.	המחנה בבעלות ממשלתית. השטח הנוסף הנדרש הינו ברובו שטחי נפקדים ואדמות טרשים אך מחייב תפיסה.	לעפרה תכנית מפורטת על ישוב הקבע אשר עברה אישורה של ועדת שיפוט. תפיסת השטח המוצע בצמוד למחנה הכרחית לשם הקמת ישוב הקבע המתוכנן.
בית אל	בצמוד למחנה מצפון מערב.	שטח כ-1000 דונם בבעלות ממשלתית. בתחום השיפוט של המחנה (מחוץ לגדר)	1. להקמת ישוב עירוני רחב במקום, נודעת חשיבות מדינית בשל מיקומו צפונה מגוש האוכלוסיה הערבית רמאללה-אל בירה. 2. תכנית ליישוב הנוכחי וליישוב קבע שלב א' אשרה לאחרונה ע"י המוסדות. יש להחיש תהליכי הביצוע מחד, והרחבת תחום התכנון מאידך.
גבעון	גבעת החולרים, נ.צ. 141/166	אדמות טרשים מאפשרות תפיסה.	תכנית ליישוב הקבע הוכנה זה מכבר ע"י משרד השיכון במיקום שצוינו, ותפיסת השטח תאפשר התחלת ביצוע בהקדם בתכנית זו מועלית התפיסה התכנונית של אשכול שכונות קהילתיות המהוות יחד ישוב עירוני.
בית חורון	אפשרות א: ד' א-רס 2 ק"מ צפונית מערבית למיקום הנוכחי. נ.צ. 144/164. אפשרות ב: המחנה הנוכחי ותחומו.	אפשרות א: אדמת טרשים כרוכה מחייבת תפיסה. אפשרות ב: המחנה בבעלות ממשלתית.	אפשרות א: נוחה טופוגרפית ומרהיבה ביופיה. הגישה למקום קשה, ומחייבת פריצת דרך בתוואי קשה. אפשרות ב: מצומצמת בהיקפה ומחייבת העברת מחנה מג"ב.
מצפה יריחו	בתחום המקום נוכחי	בעלות ממשלתית	מוצע לאחר סיום שלב א' של הבניה להעביר את הישוב לטיפול הסוכנות בשל הצורך להשתית את הישוב על תעסוקה חקלאית ותעשייתית בתחומו ובאזור הבק"ע.
יתיר	אפשרות א: רוג'ום מרפע, ג.ג. 727, נ.צ. 086.5/155.5, כ-1/2 ק"מ מתחום הקו הירוק לכיון סמוע (רפת). אפשרות ב: חירבת ענים, כ-1/2 ק"מ בתוך הקו הירוק באזור יער יתיר, נ.צ. 084.5/156	אפשרות א: רוג'ום מרפע בבעלות ממשלית. ת"ת, הרחבת השטח הינה בתחום אדמות טרשים המאפשרות תפיסה. אפשרות ב: בבעלות ממשלתית בטיפול קק"ל.	1. אלטרנטיבה להקמת ישוב נוסף הינה בצמוד לתקוע העתיקה ומורחה. 2. חיוני לסלול את הדרך תקוע-גוש עציון, ולחבר בכך את תקוע לגוש ולשפלה, במסגרת דרך רוחב מדרום לים.

ג. אמונים:

התינוק שלנו הוחלף!

לפני כשנה היתה שמחה גדולה במשפחה ג. אמונים. תינוק חדש נולד להם. הם הביאו אותו הביתה בטכס רב רושם, שצולם לטלוויזיה והתפרסם בהרחבה בכל העיתונים.

„לתינוק הזה ציפינו שנים רבות“ אמרה משה פחת אמונים, ודמעה גיל זלגה על אדמת הטרסה אחרי כמה שבועות התחילו החשדות. התינוק התנהג בצורה מוזרה, ובהחלט לא לפי הקו המקובל במשפחה. בדיקות שנעשו העלו את האפשרות ה- גוראה: התינוק הוחלף! כאשר ביקשה המשפחה להחזיר לה את התינוק המקורי, הלכה הפרשה ונסתבכה. הובהר להם שלפי החוק הם תירבים להסתדר עם התינוק הזה עד שיגיע לגיל ארבע לפחות.

מר מיוס ג'ן
נאל המעלה
יכולים

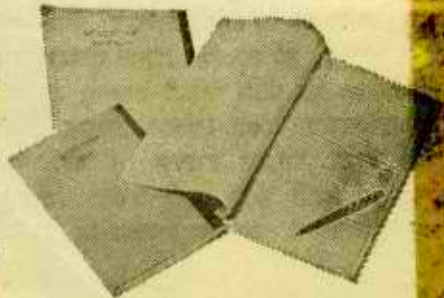
מסד ראש הממשלה
נתקב
6.VIII.1978
מס. 8-990

לפי רב
אין בין אלה המצבים וקוליס ל"התעין" אולם
לא הוחלף אלא באיזו יבואו
הוא אכן לא נולד והוא ל"התעין" יבואו
ויש צורה כזו - אולי יבואו ויש
התעין
במסד ראש הממשלה
לואי אולי'ם
900

באמצעות קופה רושמת:

1. מסחר קמעוני (פרט ל"עסק יחיד")
2. שרותי אוכל (בתי קפה, מסעדות, סטיקיות, מזנונים וכדומה).
3. מספרות ומכוני יופי.
4. מכבסות אוטומטיות וניקוי יבש.

במקום לחשתמש בקופה רושמת ניתן
בשובר קבלה או בחשבונית.

15

דואר המעלה

אר מנחם בבין

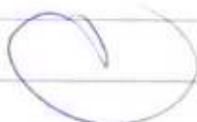
בני-זכרון
יבואליק

אלה מרובות
בואו עק אפול ירושלים

עברה

9.11

18.3.78

מחלקת

מנהל

מנהל

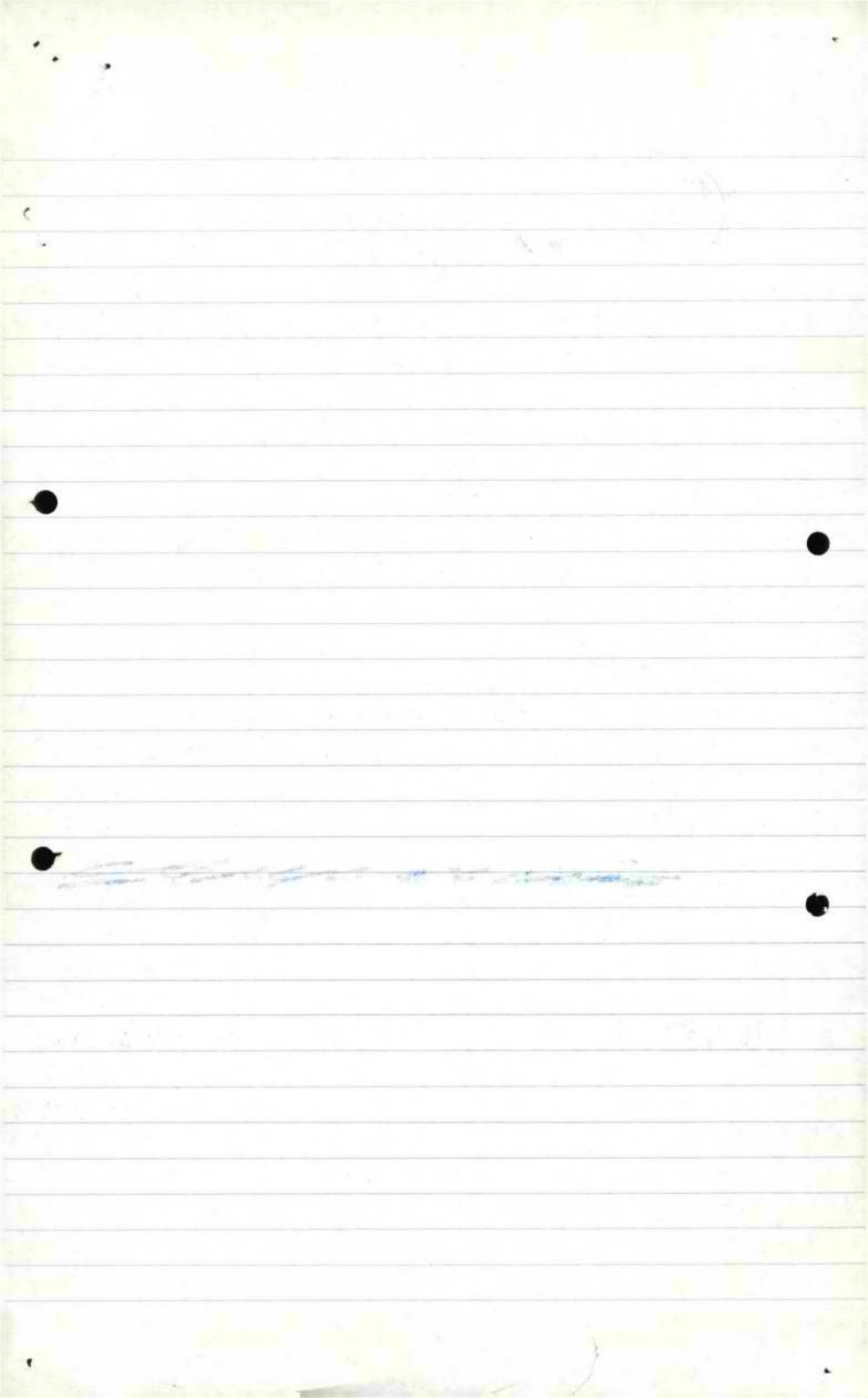
ישראל

הנהלת המועצה הלאומית למחקר מדעי
 משרד החינוך והתעסוקה
 תל אביב-יפו
 תאריך: 14.3.78
 מס' תיק: 990-3

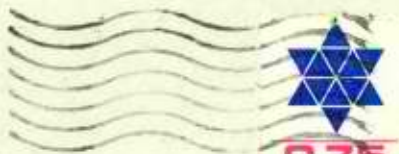
מס' תיק: 990-3
 משרד החינוך והתעסוקה
 תל אביב-יפו

מס' תיק	מס' תיק	מס' תיק	מס' תיק
10	10	10	10
11	11	11	11
12	12	12	12
13	13	13	13
14	14	14	14
15	15	15	15
16	16	16	16
17	17	17	17
18	18	18	18
19	19	19	19
20	20	20	20

5

0.75
ISRAELI POST

878

הנהגה

מנהל

הנהגה

ישראל

ירושלים, ד' באדר ב' תשל"ח
13 במרץ 1978

990-8

לכבוד
מר יהושע מירדקין
רחוב בצנלסון 28
בבעתיים

מר מירדקין הנכבד,

הריני מאשר בחודה את קבלת מכתבך. הוא יובא לפני
ראש-הממשלה, לעיניו ולהשומת לבו.

ב ב ר כ ה ,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש-הממשלה.

ירושלים, ד' באדר ב' תשל"ח
13 במרץ 1978

8-990

לכבוד
מר יהושע פרידקין
רחוב כצנלסון 28
גבעתיים

מר פרידקין הנכבד,

הריני מאשר בחרדה את קבלת מכתבך. הוא יובא לפני
ראש-הממשלה, לעיונו ולתשומת לבו.

ב ב ר כ ה ,

י. קדישורי
מנהל לשכת ראש-הממשלה.

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

6378

קרן כולל המעלה היקר מר מנחם באון
אל.א.

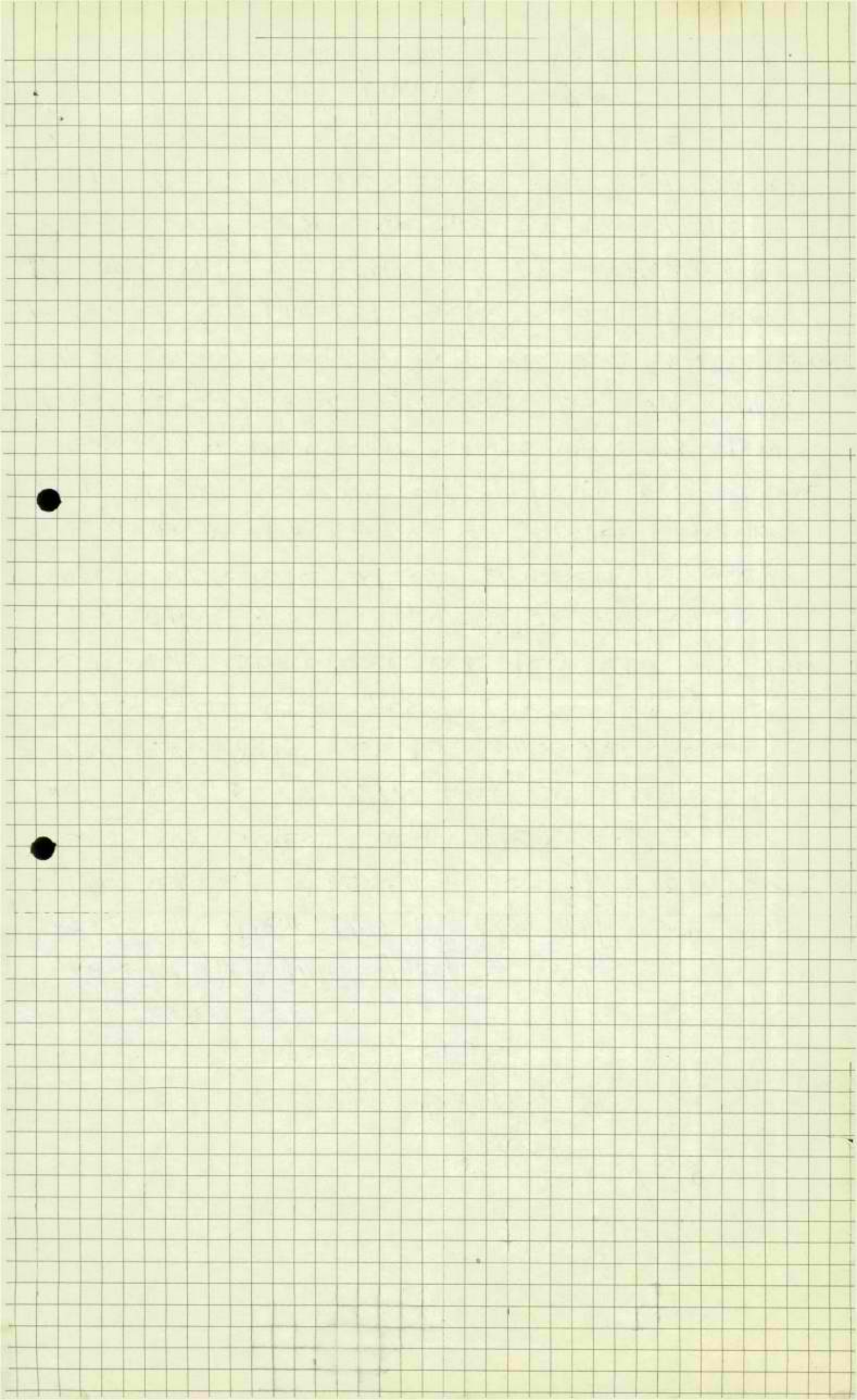
13/3/78 אל.א.

צדוק מאד מאד לטובה ולקריא גדולה שלוחמים למצ"ג אל.א. אמונים
 ומי אדם למד אדם אמונים צדקא הלכות ובדיקו ווידיאן. אל.א. הדם
 קרן הכו וצדק. גוש אמונים הם הנוצר פז אל.א. און או
 שגה סתום לא צדוקא דבגל המצב נטר אלו כצמח להיית
 מבקש האל צדק קראו אחילי אל.א. פורטים והדמ חנה להפולש
 לבתו אל הדתיים הפיקודים כצמח גם חונה ומצד להדתיים
 אדמו למד התושבות הם האל צדק דמיו אום אמונים
 הפולשים אל.א. ממשית אל.א. המצב שאתה אל.א. אדמו
 וצדק יקר מוכן אקרוי אל.א. צדמו למען אכף ילול השלימה
 הם גניאודו של נטר מושג של" והמפן אל.א. חוצה
 אהמריב אל.א. המפנה אל.א. כן כולל המעלה הידיק
 כל המפנה אל.א. היול המעלה אל.א. האום
 היקר מאד הדם התר בק בתו מלבים הדם ואל.א. אדמו
 המפנה ובחוק העם של.א. בינו שאתה האל מעלה
 ולעק היקר להדמ אלה אונק אוהק אל.א. הלכות
 מפני להלכות אל.א. מומש אדמו אל.א. המפנה אל.א.
 האל.א. אל.א. יהודה ושלומון וקדם - הדמ של.א.
 אדם הדמ אל.א. אדמו יקרה אל.א. אסיים אל.א.
 מבטי אל.א. אדמו אל.א. אל.א. אל.א. היית האל.א.
 וצדק אל.א. אל.א. אל.א. היקר המפנה

פצקין יהושע

קדוש אל.א. 28
אדמו

6/3/78

Jerusalem, January 28, 1979
990-8

Mr. Robert Dan
Rehov Haaguda
Ramat Hedar
Hod Hasharon

Dear Mr. Dan,

As I told you in my previous letter, your letter of January 3 was brought to the Prime Minister's attention. You must rest assured that the Prime Minister read it and took note of your suggestions and thoughts.

With best wishes,

Sincerely yours,

Miss Yone Klimovitzky
Personal Assistant to the
Prime Minister

13 6717

731/107 '177

737-1177

1177 317

28.1.79

Ramat-Hadar; 15. Jan. 1979.

To
Personal Assistant to the
Prime Minister

Dear Miss Yona Klimovitzky,

As I wrote my remarkable and patriotic letter dated 3.1.79. to your Prime Minister; I want to know whether he read with his attention, and what is his opinion.

Please, answer me as soon as possible and thanking for your attention in advance.

Yours sincerely

Robertson

ירושלים, כ"ו בטבת תשל"ח
5 בינואר 1978

8-990

לכבוד
מר אברהם מלמד
דחוב בנימיני 4
תל-אביב

מר מלמד הנכבד,

מכתבך המעניין מיום 31 בדצמבר 1977 ירוא בפני
ראש-הממשלה והריני מודה לך עליו מקרב לב.

ב ב ר כ ה ,

י. קדישאי
מנהל לשכת ראש-הממשלה.

ירושלים, כ"ד במכתב ושל"ה
5 בינואר 1978

990-8

לכבוד
מר אמרם מלמד
רחוב בנימיני 4
תל-אביב

מר מלמד הנכבד,

מכתבך המעניין מיום 31 בדצמבר 1977 ירוא במני
ראש-הממשלה הנריבי מודה לך עליו מקרב לב.

ב ב ר כ ה ,

י. קדישורי
מנהל לשכת ראש-הממשלה.

31.12.77

מא-אביב

אבל

גאל ממשלה ישראלי
מח' מנהל בתין
יבולאים

אבל
5-1-78

אביב ראש הממשלה!

ישבת אבל עם מנהל זה זמני גרפית ראש בתין - הטלוויזיה
הפסוק: "אני מתבונן אחת לבו כאו אה - גוש אמונים מתנס
בעפורה. מאתו יאני נאני עם הוד הבואה הארץ שקרלו זא נאני
מאף מתן הטלוויזיה המטה אבל עם מנהל זה.

אביב גאל ממשלה, הייתי אהבתי את מניח המאה בתין
השלים שלך. ייתן שאני בקוק זמנים או זהבא - מניח
אבל באו שאני גאל אמונים כוזבים זרפוח את יבין כוזב אני

מתקן.

ראשי, בכבי. זהויה כנה, כוזב אני אהבתי כי זא הלבנה אמאמת
בהתייחס האחרונה. אבל, כפי שאתה עצמך יבין אנשים משנים
בזמן וטוב שאבא יבא זמנה את המדינות ואטנה את ביל.
אני זמנה, שינת את ביל עוין, מאז נחנה אהיה ראש
בממשלה. באו נהים וארבים חשנה שהבדל זא יהיה טוב

זמניה. אולם, אכסיו את מתן זהויה מתן נהב שלך
מאתו וזמנה זמנה שמה יבב אהיה אלש טוב - המדינה
ואלפיה היא בלך היקרון שלך.

אין יאני בא אקטיב על גאל אמונים. גאל זמנה התנהגות
זמנה - התנהגות זוהי ההמשלה שלהם בלש. ילשי המדינה
היא ממשל שקרניות. האם הם יהיובים המדינה שהתנהגות

נאני אהיה? אין הם מניחים שהם בסך הכל מיעוט
המדינה ישפא. אף יבא זהויה שקרניות אנשים ואלו
יבנה שגא מיעוט מנהל זלו הורף אבנה בנה על הוד.
וההימנה הטובה בילד זכך שהם מיעוט ושהם יבנים

בוא היטב, היא שהם לא ניסו אהבתי אפס. אז היו
הואים אויצים באה הם האנשים התלמים בהם ובצולגורם.
אזינו הוא המשה, האם כל יגד אלשי המדינה אלש אלך אפס
אחם נאם אמענה וגם נפסע אמענה בדואו או קנשו אמן
אז בלא אלמו אל בצרו. הכי אמספ האנשים אלש אז אמענה
אחם ואמונים הוא אמענה מ - 2,500,000 איל. אמן אפס
יש אהמסר באול אמנים בז'אק כפי ליש אהמסר דמיעוט
אמר אזל אז אה אפס.

אאוי פאמלי אעיס יש אפניק משאל עס. אאתר שפוק
ילמו אל בבוי זא תהיה שלם והוא צריק אפסי המיעוטים
הקיצוניים בואה - אזל אמנים אבואה - האו פו ציוני
הפנימי - המשטר בקאול - תה אאיה כבן אלש למנו.
כמו כן אזוני הוא המשה האם המאבול - עס תהיה
זא עולם כאם אזל אמנים? פואם בעקב צרי לארפה
מאמר בתני - אכמה גם בדיסניה ואופי גם אכרל
הפס המעלן זא אומה כאם? עס תה כוזים אנשי
אזל אמנים אפיה נבל צרים ונפסע אפסו למאם באכרל?
עס סוף הבלו!

אזוני הוא המשה! תהני - שהצף אכרל עס כה
הם עולם אנשים במן אלמח ומעלה. יולר כה.
כע אן לנבים כהם באפני - ישאל אלשים בלמו
אצריה למול עס לביה בוא - אמענה אל יצין אהמסר
הפנימי. זין משה אכרל אהמסר מוצל אל
אכרל הקיכר.

בבלב כה,
אכרל אמס
בנימין 4
ת.א.א.ב.